

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
T3560 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'ATÜ'L-EŞÂR (139-197)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Khairullah ORTAQ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

HAZİRAN – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

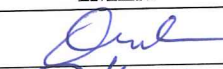
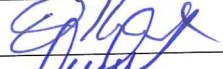

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
T3560 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'ATÜ'L-EŞ'ÂR (139-197)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Khairullah ORTAQ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 13/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Orhan Yılmaz	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KILIÇARSLAN	BAŞARILI	

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	KHAIRULLAH ORTAQ
Öğrenci Numarası	:	1560Y11036
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 Numarada Kayıtlı Mecmu'atü'l-Es'ar (139-197) (İnceleme-Mestap Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%24

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

Khairullah ORTAQ
2019
Öğrenci İmza
Khairullah ORTAQ

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Tarih:

İmza:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

KABUL EDİLMİŞTİR

REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasıdır. Çalışmamızın başında bu çalışmanın amacını, önemini, yöntemini ve konusunu belirttik. Çalışma yapılırken Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP) esas alınmıştır. İlk önce çalışmamızda metinler okunup Türkçe şiirler transkripsiyon alfabetisiyle günümüz diline aktarılmış, mecmuada şiirleri başta yayımlanmış divanlar olmak üzere ilgili akademik çalışmalarla (Yüksek Lisans veya Doktora Tezi) karşılaştırılarak var olan farklılıklar ortaya konulmuştur. MESTAP'a uygun olarak hazırlanan tabloda mecmuada şiirleri bulunan şairlere, bu şairlerin şiirlerinin ilk ve son beyti, bendi ya da dörtlüğüne, bunların nazım şekillerine ve şiirlerin bulunduğu varak numaralarına yer verilmiştir.

Ayrıca mecmuada yer alıp sayılan kaynaklarda olmayan şiirler tespit edilerek bilgilerin tümü dipnotlarda belirtilmiştir. Kime ait olduğu bulunamayan veya şairleri tespit edilemeyen şiirler de araştırmacıların dikkatine sunulmuştur. Bu bakımdan çalışmamızın edebiyat tarihimiz kadar kültürel değerlerimiz için de bir nebze de olsa fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamda başta kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan Kaplan' a gönülden teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çalışma sürecim boyunca daima tavsiyelerde bulunup, kıymetli bilgileriyle bana yol gösteren hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali Kaya ve Doç. Dr. Vildan Serdaroğlu Coşkun'a teşekkür ediyorum. Çalışmam için gerekli olan kaynaklara ulaşmamda bana her zaman yardımcı olan hocam Doç. Dr. Ozan Yılmaz'a da özellikle teşekkür ediyorum.

Hayatımın her safhasında olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde okumam için desteklerini esirgemeyen değerli aileme çok çok teşekkür ederek özellikle amcaoğlu Abdurrahman Emmini'den minnettar olduğumu bildirmek istiyorum. Son olarak çalışma sürecinde bana manevi olarak desteğini gösteren tüm dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Khairullah ORTAQ

Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ii
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN TANITIM VE İNCELEMESİ.....	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri	4
1.2. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	9
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	11
1.5. Mecmuanın (139-197) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu.....	29
BÖLÜM 2. MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	45
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	45
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol.....	49
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	52
2.4. Karşılaştırmalı Metin	53
SONUÇ.....	215
KAYNAKÇA	217
TIBKIBASIM	222
ÖZGEÇMİŞ.....	252

KISALTMALAR LİSTESİ

age.	:Adı geçen eser
b.	:Beyit
bkz.	:Bakınız
C.	:Cilt
D.	:Divan
DT.	:Doktora Tezi
G.	:Gazel
Haz.	:Hazırlayan
İA.	:İslam Ansiklopedisi
K.	:Kaside
KB.	:Kültür Bakanlığı/Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kt.	:Kıt'a
M.	:Mecmua
Mat.	:Matla
Mhs.	:Muhammes
Mrb.	:Murabba
Msd.	:Müseddes
N.	:Nazm
No.	:Numara
Ö.	:Ölüm tarihi
Ör.	:Örnek

R.	:Ruba‘i
s.	:Sayfa
S.	:Sayı
SAÜ.	:Sakarya Üniversitesi
SBE.	:Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK.	:Türk Dil Kurumu
TEİS.	:Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Ths.	:Tahmis
Vb.	:ve bunun gibi
YL.	:Yüksek Lisans Tezi

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

Usûlî D.	:Usûlî Dîvânı
Bâkî D.	:Bâkî Dîvânı
Emrî D.	:Emrî Dîvânı
Fuzûlî D.	:Fuzûlî Dîvânı
Gelibolulu Âlî D.	:Gelibolulu Âlî Dîvânı
Hatâyî D.	:Hatâyî Dîvânı
Hayâlî D.	:Hayâlî Dîvânı
Hüdâyî D.	:Hüdâyî Dîvânı
İzzet D.	:İzzetî Dîvânı
Leylâ Hanım D.	:Leyla Hanım Dîvânı

Muhibbî D.	:Muhibbî Dîvânı
Nâbî D.	:Nâbî Dîvânı
Nedîm D.	:Nedim Dîvânı
Nefî D.	:Nefî Dîvânı
Râgıb Paşa D.	:Râgıb Paşa Dîvânı
Rûhî D.	:Rûhî Dîvânı
Ulvî D.	:‘Ulvî Dîvânı
Vehbî D.	:Vehbî Dîvânı
Yahyâ D.	:Yahyâ Dîvânı
Zatî D.	:Zatî Dîvânı

TABLO LİSTESİ

Tabo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri Ve Sayısı	7
Tabo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler Ve Sayısı.....	10
Tablo 3: Mecmuanın (139-197) MESTAP'A Göre Muhteva Tablosu	29
Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu	52

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☐	Doktora	☐
Tezin Başlığı: Mecmû'atü'l-Eşâr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara: T3560 (139-197) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Khairullah ORTAQ		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	
Kabul Tarihi: 13 Haziran 2019		Sayfa Sayısı: 254 (tez) + 29 (ek)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı			
<p>Çalışmamızın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda yer alan T3560 numaralı Mecmû'atul-Eş'âr adıyla kayıtlı olan eserin 139-197 varakları arasının okunması, incelemesi ve transkripsiyonlu metin çalışması oluşturmaktadır. Mezkûr çalışmada ilk önce mecmuanın 139-197 varaklarının tanıtımı konusunda bilgiler sunulmuş olup, sonraki sayfalarında da metnin transkripsiyonu edinmiş ve dîvânlar ya da ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırılması yapılmıştır. Varılan sonuçlar kapsamında karşılaşılan mevcut farklar ise dipnot alanında yer almıştır. Ayrıca çalışmada yer alan ve kimliklerini tespit edebildiğimiz mezkûr şairlerin hayatı ve çalışmalarından oluşan çok kısaca biyografilerine de yer verilmiştir. Eserde on altı ile on dokuzuncu asırlar arasında yaşamış 78 şair ve 169 şiir mevcuttur. Bu şairlerin, ayrıca eserde kullanılan nazım şekilleri, manzumelerin bahirleri ve aruz vezinleri tablolar şeklinde gösterilmiştir. Çalışmada yer alan muhteva tablosu, öncelikle şiir mecmuaları olmak üzere cönkler de dâhil tüm mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmanın son kısmında sonuç bölümü, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş yer almaktadır.</p>			
Anahtar Kelimeler: : Şiir Mecmuası, Dîvân Şiiri, MESTAP.			

Sakarya University

Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	☐	Ph.D.	☐
Title of Thesis: MECMÛ' ATÛ'L-EŞ' ÂR, İstanbul University Rare Book Library Number: T3560 (139-197) (Examination-MESTAP Classification-Comparative Text)			
Author of Thesis: Khairullah ORTAQ Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN			
Accepted Date: 13 June 2019		Number of Pages: 254(main body)+29 (app)	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
<p>This study consists of analysing 139-197 of poetry journal numbered T3560 at İstanbul University Rare Books, and prearing the transcriptional text. In the study, firstly, is made introduction of the 139-197 pages of the journal, and then by making transcription of the text, comparative text is created with diwans or related academic studies.</p> <p>Existing differences according to the result of our Studies are shown in the footnote area. In addition, in this study, within the short biographies of the poets whose identities identified with their life and works are included.</p> <p>In the journal exist 169 poems and 78 poets who lived between the sixteen and the nineteenth centuries. These poets and poetry forms that they used with aruz prosody of the poems are given in tables.</p> <p>The table of contents included in the study is prepared in accordance with the Systematic Classification Project of Journals (MESTAP) which are aiming to make detailed classification and the inventory of all journals, including cönks, especially poetry journals.</p> <p>The last parts of the study included the results, references, facsimile, and a short biography of the author.</p>			
Keywords: Poetry Journal, Classic Poetry, Mestap.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda T3560 numarada kayıtlı Mecmû'atü'l-Eş'âr adıyla yer alan şiir mecmuasının 139-197 varakları içerisinde bulunan şairlerin manzumelerini belirleyip, bu manzumeleri yayımlanmış konu ile alakalı çalışmalarla kıyas yaparak var olan farklılıkları gün yüzüne çıkarmak, müellifi meçhul olan manzumeleri ise araştırmacıların dikkatine sunmak ve bu manzumelerin incelenmesini sağlamaktır. Şiir mecmuaları, farklı dönemlerde yaşamış ünlü şairler ve şiirleri hakkında bilgi bulabilmemize ve çeşitli sebeplerle şura tezkirelerine veya diğer kaynaklara girmemiş şairler ve şiirleri hakkında da bilgi edinebilmemize yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çalışmamızın ilgili sayfaları içinde yer alan, hakkında pek fazla bilgi bulunmayan hatta birkaç şiiriyle tanınan şairlerin yeni şiirlerini gün yüzüne çıkartmak ve divan neşirlerinde bulunmayan ya da eksik olan yerlerin/kelimelerin mecmua çalışmamız vasıtasıyla eksiklerin tamamlanmasını sağlamak başlıca hedeflerimizdendir.

Çalışmanın Önemi

Mecmua çalışmaları Klasik edebiyat sahasında her zaman önemini korumuştur. Günümüze ulaşamamış şairlerin şiirlerini veya günümüze ulaşmış bir şairin elimizde olmayan şiirlerini bize sunması açısından değerlidir. Bildiğimiz ve divanı yayımlanmış bir şairin bilinmeyen bir şiirini veyahut şiirlerinin kelime/harf farklılıklarını ortaya çıkarması, bir yanlışlığı düzeltmesi öneminin altını çizmektedir. Bu çalışma ile yayımlanmış akademik çalışmalarla mecmuamızdaki şiirleri karşılaştırarak ortaya çıkan farklılık veya eksiklikleri dipnotta belirteceğiz. Bilinmeyen bir şiire/şaire rastlamamız durumunda, bunu akademik sahaya sunmayı hedefliyoruz.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu'nda T3560 numarada Mecmû'atü'l-Eş'âr adıyla yer alan mecmuanın yapısını meydana getirirken daha önceden

yayımlanan tez çalışmaları incelenecek ve bu yönde elde edilen bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

Çalışmamız giriş bölümü de dâhil üç bölümden oluşacaktır. Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi, yöntemi, konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan zorluklar/problemler gibi konular ele alınacaktır.

Çalışmamızın birinci bölümünde T3560 künyeli mecmuanın iç ve dış özellikleri ile birlikte dil özellikleri de değerlendirilecek. Manzume sahipleri, manzumelerin nazım şekilleri ve bunların sayısını ihtiva eden şemalar hazırlanacaktır. Ardından kimliğini saptayabildiğimiz şairlerin hayatlarına dair bilgiler verilecektir.

Mecmuada yer alan şairler, manzumelerin ilk satırı, bu manzumelerin mecmuadaki şiir sıralaması, varak sırası, nazım şekli, kıyasta bulunmak için gözden geçirilen yapıtlar ve bu yapıtların sayfa sırası ayrıca tablolar halinde verilecektir. Ardından mecmuada kullanılan bahirlere ve vezinlere yer verilecektir.

Kıyasta bulunabilmek için kullandığımız yapıtları, alakalı taksirleri ile ele alıp bu taksirleri Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar adı altında belirtilecektir.

Çalışmamızın ikinci bölümde, metnin meydana getirilmesi hususuna bilgi verilecektir. Ondan sonra transkripsiyon ve yazımda izleyeceğimiz yöntemi açıklayıp metnin işaretler sistemine değinilecektir.

Üçüncü bölümde T3560 künyeli mecmuanın 139-197 varakları içerisinde yer alan manzumelerin transkripsiyonlu yapısı meydana getirilecek, manzumeler öncelikli olarak divanlar ve başka akademik çalışmalarla da kıyas yapılarak ortaya çıkan değişiklikler dipnotlarda belirtilecektir.

Çalışmanın sonunda, sonuç, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş verilecektir.

Mecmuanın Konusu

Mecmuanın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda yer alan T3560 numaralı Mecmû'atül-Eş'âr ismiyle yer alan yapıtın 139-197 varakları arasının gözden geçirilmesine ek olarak transkripsiyonlu metin çalışması teşkil etmektedir. Şiir

mecmuaları, hakkında herhangi bir sebepten ötürü bilgi elde edemediğimiz şairler ve şiiirlerine ait ipuçları verdiği için, ayrıca da dönemini edebİ, kültürel ve sosyal anlayıŐını yansıtması bakımından Klasik edebiyat araştırmaları için önemli bir kaynaktır. Çalışmamızda ncelikle Şimdiye kadar yapılan mecmua çalışmaları incelenip gerekli n araştırmalar yapılacak ve alıŐmamızda Şiirleri bulunan Şairlerin hayatları hakkında giriş kısmında kısaca bilgi verilecektir. Aynı zamanda giriş bölümünde çalışmamızın konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan problemler ele alınacaktır. Çalışmamızda gerek mecmuadan gerek mecmua dzenleyicisinden kaynaklanan hatalara veya eksikliklere gerekli müdahaleler yapılıp dipnotta belirtilecektir. Çalışmamızın ilgili kısımlarında yer alan Şiirlerin transkripsiyonlu metni oluŐturulduktan sonra ilgili akademik çalışmalarla ve divanları yayımlanmış olan Şairlerden divanlarına ulaŐabildiklerimizin Şiirleri divandaki biçimleriyle karşılaştırılarak farklılıklar veya eksiklikler dipnotta belirtilecektir. Adını bilmediğimiz bir Şaire rastladığımız durumda bunu gün yüzüne çıkarmıŐ olacağız.

Mecmuanın Tanımı ve Mecmuaların nemi

Toplanmış, yıđılmıŐ, bir araya getirilmiş anlamlarına gelen mecmua, çeşitli kiŐilere ait veya çeşitli konularla ilgili yazı veya Şiirlerin toplanmasından meydana gelen kitap, toplanıp düzenlenen Őeylerin tamamıdır (Doğan, 2011: 890). Mecmualar, bilinmeyen Şairlerin keŐfedilmesi, tanınan Şairlerin divanlarında yer almayan Şiirlerin tespit edilmesi, yine tanınan Şairlerin divanlarında yer alan Şiirlerin kelime, mısra, beyit, bent eksileriyle farklarının ortaya koyulması, dönemin edebi zevkinin yansıtılması ve daha pek çok Őeye açıklık getirilebilmesi bakımından edebiyat araŐtırmalarına büyük katkı sağlamaktadır. ‘‘Mecmualar edebiyat sahasında çok önemli bir eksikliği tamamlar. Edebiyat tarihinin temel kaynaklarına destek olduğu gibi tek kaynak olarak da fonksiyon üstlenir.’’ (Aydemir, 2007: 123

BÖLÜM 1: MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN TANITIM VE İNCELEMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri

Bu çalışmayı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuası oluşturmaktadır. Mecmuanın istinsah tarihi ve müstensihini ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Nesih hattıyla yazılmış olan mecmuada toplamda 258 sayfa vardır. Bu çalışma ise mecmuanın 139-197 arası sayfalarından oluşmaktadır. Müstensih sayfaların her birini numaralandırmıştır. Bu çalışmanın metin kısmında müstensihin verdiği sayfa numarasına göre numaralandırma yapılmıştır. Mecmuanın orijinal metninde şiirler her bir sayfa iki sütuna bölünerek yazılmıştır. Her sütunda 18-20 civarında satır vardır.

Bu çalışmanın konusu olan mecmuada 78 şair, 169 şiir bulunmaktadır. 25, 41, 133 numaralı şiirlerde mahlas yoktur. Mecmuadaki şiirler karışık olarak verilmiştir. Belirli bir sıralama sistemi göze çarpmamaktadır. Aynı şairlerin şiirleri bazen alt alta sıralanmış bazen ise karışık halde verilmiştir. Şiirlerin başlıkları, mahlas beytindeki şair isimleri, eyzan, temme gibi ifadeler ve eyzan olan mısra ya da beyitler yazılırken kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Şiirlerde; Güfte-i Niyâzî, Gazel-i Râgıb, Na‘t-ı şerîf-i Râsîh, Muhammes-i Alî gibi başlıklar zikredilmiştir. Bazen de şairin adı zikredilmeyerek yalnızca şiirin türü veya şekli başlık olarak kullanılmıştır. Fakat bu konuda kimi yanlışlıklar yapılmış, bazı şiirlerin nazım şekilleri yanlış yazılmıştır. Örneğin şiirin nazım şekli gerçekte gazelken tahmis başlığıyla verilmiştir. Çalışmada bu yanlışlar dipnotta doğrusu gösterilerek düzeltilmiştir. Oluşturulan tablonun nazım şekli bölümüne de doğru şekilleri kaydedilmiştir. Genel olarak şairlerin isimleri başlık ve mahlas beytiyle uyuşmaktadır. Sadece 81 şiirde mahlas beytiyle başlıktaki isim farklıdır. Bunun da divanlardan yola çıkarak düzeltilmesi yapılmış ve bu düzeltme dipnot olarak gösterilmiştir.

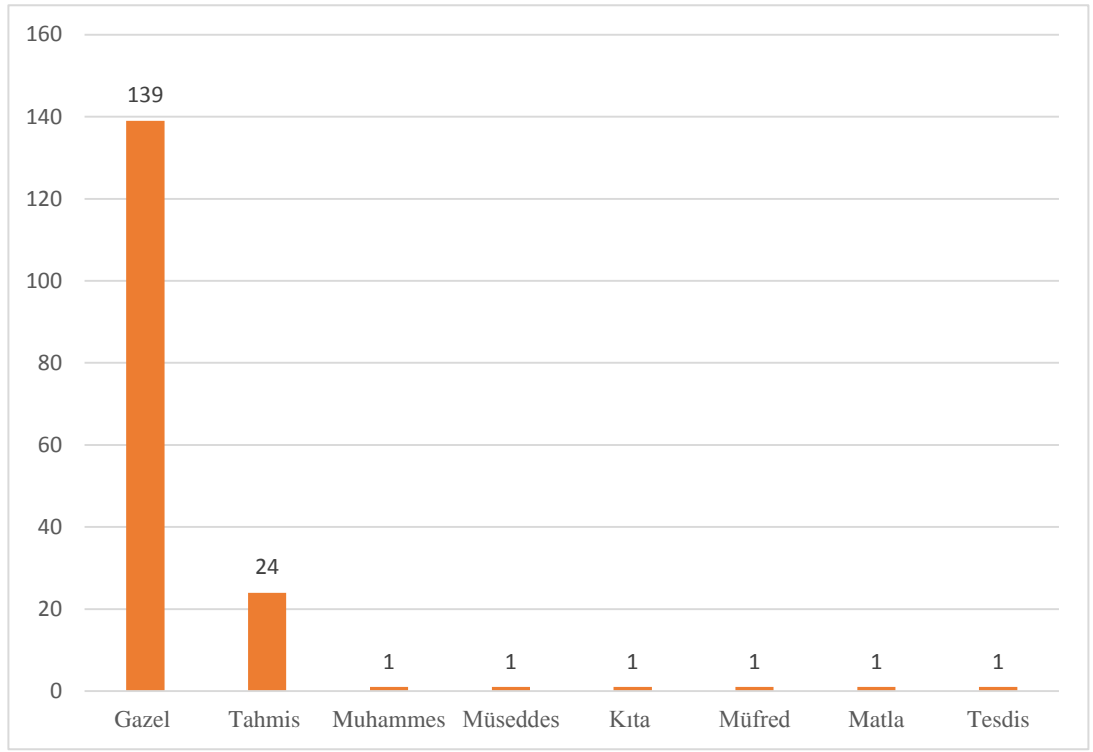
Mecmua, muhteva bakımından 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir zaman aralığında pek çok şairin şiirine yer vermektedir. Bu şairlere ve şiirlere bakıldığında belirli bir dönem ve yüzyıl yansıması olduğunu söylemek güçtür. Divan edebiyatı ve Tekke-Tasavvuf edebiyatına ait karışık şair ve şiirlere yer verilmiştir. Şairlerin ve şiirlerin seçiminde

belirgin bir sistem göze çarpmamakla beraber daha çok dini tasavvufi şiirler yazan şairlerle bu mahiyetteki şiirler bir araya getirilmiştir. Bu bakımdan gerek müstensihin gerekse yazıldığı dönemin dini tasavvufi şiir zevkini yansıttığı söylenebilir.

1.2. Mecmuada Yer Alan şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Bu çalışmaya konu olan şiir mecmuasında toplamda 169 şiir bulunmaktadır.

Bu şiirlerin nazım şekli dağılımı şu şekildedir: 139 gazel, 24 tahmis, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 kıta, 1 müfred ve 1 tesdis.

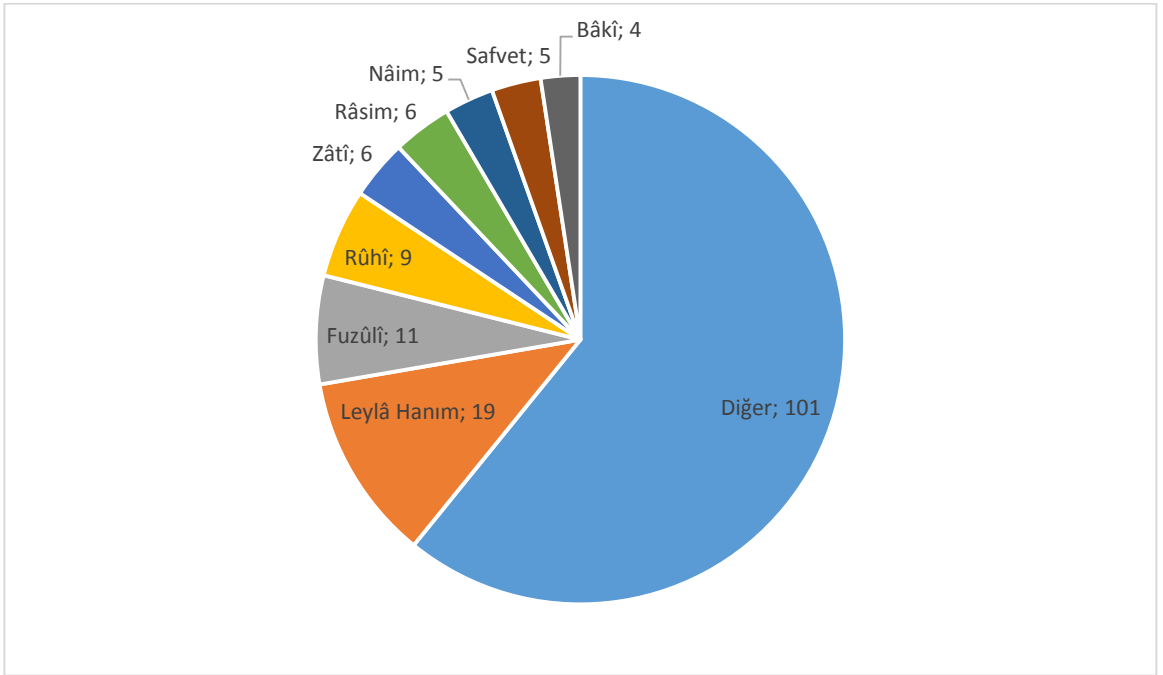

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairler; Leylâ Hanım (19), Fuzûlî (11), Rûhî (9). Zâtî (6), Râsim (6), Nâim (5), Safvet (5) ve Bâkî (4)'dir. Fâik, Neşâtî, Ârif, Fazlî, Fevrî, Cinânî ve Beyânî gibi farklı nazım şekilleriyle mecmuada birçok şiiri bulunan şairlerin yanı sıra, tek bir şiiriyle yer alan şairlerin sayısı da oldukça fazladır.

Örneğin, Alî, Usûlî, Rahmî, Hayâlî, Azerî, Raîf ve Nedîm başta olmak üzere toplamda 101 şairin, üç, iki ve birer adet şiiri yer almaktadır.

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı

Grafikte de görüldüğü gibi şiir sayısı bakımından Leylâ Hanım, Fuzûlî, Rûhî, Zâtî, Rasîm, Nâim, Safvet ve Bâkî gibi 17. ve 18. yüzyıl şairlerinin şiirleri çoğunluktadır. Mecmuada 16. yüzyıl şairlerinin sayısı da oldukça fazladır. Ancak bu şairlerin genellikle üç, iki ve birer adet şiiri yer almaktadır.

Tablo 1

Sıra Nr.	Şairler	Nazım Şekli ile sayısı
1	Ahdî	1 Gazel
2	Alî	1 Tahmis
3	Arif	3 Gazel
4	Atâyî	1 Gazel
5	Azerî	1 Tahmis
6	Bâkî	4 Gazel
7	Behiştî	2 Gazel
8	Beyânî	2 Tahmis
9	Cinânî	2 Tahmis
10	Dânişî	1 Gazel
11	Emrî	1 Tahmis, 1 Gazel
12	Fâ'ik	5 Gazel
13	Fazlî	11 Gazel
14	Fehmî Bâbâ	1 Gazel
15	Fethî Sofyevî	1 Gazel
16	Fevrî	2 Gazel
17	Figânî	1 Gazel
18	Fuzûlî	2 Gazel
19	Gafûrî	1 Gazel
20	Gâlib	1 Tahmis
21	Güftî Edirnevî	1 Gazel
23	Hâletî	1 Gazel
24	Hatâyî	1 Gazel
22	Hayâlî	2 Gazel
25	Hüdâyî	1 Gazel
26	İzzet	1 Tahmis
27	İzzet Monlâ	1 Gazel
28	Kâmî Efendî	1 Gazel
81	Kime ait olduğu tespit edilememiştir.	1 Müfred, 1 Matla, 1 Gazel
29	Latîfî	1 Gazel
30	Leylâ Hanım	6 Tahmis, 1 Müseddes, 12 Gazel
31	Mecnûn	1 Gazel
32	Muhibbî	1 Gazel
33	Müdâmî	1 Gazel

34	Müşţâk	1 Gazel
35	Nâbî	1 Gazel
36	Nâdirî	1 Tahmis
37	Nâmî	1 Gazel
38	Nâ' im	5 Gazel
39	Nâtık	1 Tahmis
40	Nedîm	1 Gazel
41	Nef' î	1 Kıt' a
42	Nef' î	2 Gazel
43	Nesîmî	2 Gazel
44	Neşâtî	3 Gazel
45	Neşâtî	2 Gazel
46	Neş' et	1 Gazel
47	Nihânî	1 Gazel
48	Pertev Paşa	1 Gazel
51	Râgıb Paşa	1 Tahmis, 1 Muhammes, 2 Gazel
49	Rahmî	1 Tahmis
55	Râmîz Paşa	1 Gazel
50	Râ' if	1 Tahmis
52	Râsim	6 Gazel
58	Ref' î	1 Gazel
53	Rızâ	1 Gazel
54	Rîzâyî	1 Gazel
57	Rûhî	9 Gazel
56	Rüşdî	1 Gazel
65	Sâdık	1 Tahmis
63	Sadrî	1 Gazel
60	Safvet	1 Tahmis, 4 Gazel
62	Salâhaddin	1 Gazel
66	Sânî	2 Gazel
59	Sânî Paşa	1 Gazel
64	Sun' î	1 Gazel
61	Sûzî	1 Gazel
67	Şûhî	1 Gazel
68	Tîgî	1 Tesdis
70	Ulvî	1 Gazel
69	Usûlî	1 Gazel
72	Vahîd Bûrsevî	1 Gazel
71	Vehbî	1 Tahmis, 1 Gazel

73	Veysî Efendi	2 Gazel
75	Yahyâ	2 Gazel
76	Yakînî	1 Gazel
74	Yetim	1 Tahmis, 1 Gazel
80	Zâfî	1 Gazel
79	Zâtî	6 Gazel
78	Zihnî	1 Gazel
77	Zülâlî	1 Gazel

1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

1.3.1. Aruz Vezinleri ve Bahirleri

1.3.1.1. Remel Bahri

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

T.4, T.7, T.18, T.21, T.22, T.25, T.28, G.38, G.44, G.54, G.48, G.49, G.53, G.56, G.57, G.58, G.60, G.61, G.62, G.63, G.64, G.65, G.69, G.70, G.71, G.72, G.73, G.74, G.75, G.76, G.77, G.88, T.90, G.94, G.95, G.96, G.97, G.98, G.102, G.104, G.105, G.109, G.110, G.114, G.115, G.119, G.120, G.121, G.122, G.125, G.127, G.128, G.129, G.130, G.131, G.132, G.137, G.140, G.142, G.144, G.148, G.149, G.150, G.155, G.157, G.158, G.162, G.165, G.168.

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün

G.151, G. 154, T.27.

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

T.3, T.8, T.16, T.19, Msd.20, T.24, Mhs.30, G.31, G. 32, G.37, G.39, G.46, G.50, G.55, G.68, G.80, G.81, G.87, T.89, G.99, G.100, G.105, G.107, G.108, G.112, G.113, G.136, G.139, G.141, G.159, G.164, G.166.

1.3.1.2. Hezec Bahri

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

T.1, T.2, T.5, T.6, T.9, T.10, T.12, G.13, G.14, T.15, B.23, T.29, G.33, G.34, G.35, G.36, G.40, G.43, G.47, G.51, G.59, G.67, G.78, G.79, G.82, G.83, G.84, G.85, G.86, G.91, G.101, G.103, G.116, G.117, G.118, G.123, G.124, G.126, G.133, G.134, G.135, G.138, G.146, G.153, G.161, G.167, G.169.

Mef' ûlü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ûlün

Tes.11, T.17, G.26, G.42, G.54, G.66, G.143, G.145, G.147, G.163.

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Feûlün

B.41, G.52, Kt.92, G.152, G.153, G.16

Tablo 2

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	69
2	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	46
3	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	32
4	Mef' ûlü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ûlün	10
5	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Feûlün	6
6	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün	3

1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Çalışmayı oluşturan şiir mecmuasında toplam 78 şair vardır. Bunlardan Beyâmî, Sâdık, Tîgî, Râsim, El-hac Ebubekir Paşa, Rizâyî, Nâtık, Yetim, Nihânî, Şûhî, Mecnûn, Müdâmî, Selahaddin, Rüşdî, Fehimî Baba, Fethi Sofyevî, Vahîd Bürsevi, Danişî, Zafî, Sadrî, Yakînî olmak üzere 21'nin kaynaklarda ismine dahi rastlanamamıştır. 57 şairin ise kaynaklarda isimleri görülmekle beraber birden fazla aynı mahlastan şair olması nedeniyle mecmuada yer alan şairin bunlardan hangisi olduğu tespiti yapılmamıştır. 16 yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir aralığa ait olan bu şairlerin kimliği tespit edilip biyografileri aşağıda verilmiştir.

Ahdî (?/ 1593-94)¹: Şairliği ve eserleriyle tanınmış olan Ahdî Mevlânâ Şemsi'nin oğludur. Bağdat'ın önde gelen âlemlerinden olup Ahdî'nin nasıl yetişmiş devresi hakkında hiçbir bilgiye sahip değiliz. Çoğu şairler olduğu gibi Ahdî'nin de İstanbul'a gitmek sevdası başına düşmüş ve on bir sene süren bir yolculuğa çok sevdiği bir şair arkadaşı ile birlikte 1553 tarihinde başlamışlardır. Osmanlı ülkesine gelip Kanuni'nin oğlu şehzade Selim'in yardımına sahip olarak Halep'e gelip Maraş'ta kışlamaya memur olmuştur. Ahdî 971 (1564) tarihinde Osmanlı ülkesini seyahat ettikten sonra ve şehzade Selim'in kendisine ettiği yardımlar ayrıca nüfuz sahibi ve büyük şahsiyetler ile tanışmasına rağmen ara sıra gurbetten çektiği ıstıraplardan şikâyet ederek Bağdat'a dönmek üzere İstanbul'dan ayrılmıştır. Gülşen-i Şuara'nın önemi büyük imparatorluğun doğu bölgesinde mevcut olan şairleri tespit etmiş olmasıdır. Bu tezkirede yer alan şair sayısı 150'yi aşmaktadır. Ahdînin 1002 (1593-94) yılında öldüğü bildirilmektedir. Eserleri: Gülşen-i Şuara ve Dîvânçe.

Ârif ²: Ârif Ali hakkında kaynaklarda fazla bilgi yoktur. Dânişmendnâme'nin ikinci versiyonunu kaleme alan Türk edebiyatının bir şairi olarak tanınmaktadır. Sultan Murad'a Dânişmendnâme'yi takdim ettiğinde çeşitli hadliyeler elde etmiş ve Ârif Ali ismiyle tanınmış tumar sahiplerinden biridir. Bazı beyitlerinden anlaşıldığına göre adının Ali, lakabının Molla Ârif olduğunu bilmekteyiz. Mollalığına dair bir bilgi yoktur ama şiirlerinde Ârif mahlasını kullanmaktadır. İyi bir medrese tahsili gördüğü söylenmektedir. Uzun bir

¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Faruk Aksûn, **DİA**, C. 1, İstanbul 1988, s,509-514.

² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, **DİA**, C. 3, İstanbul 1991, s, 362-363.

ömür sürdürdüğünü ve 762'de (1360-61) tarihinde eserini kaleme aldığı kaynaklarda belirtilmektedir. Eseri: Dânişmendnâme.

Atâî (1583-1635)³: Nevîzâde Atâî 1586 yılında İstanbul'da doğmuş. Nevî Yahyâ Efendi'nin oğludur. Atâî III. Mehmed devrinin meşhur ve tanınmış şair ve âlimlerindendir. İlk tahsilinin babasından tahsil etmiştir. Atâî medrese derslerinin tamamladıktan sonra Zekeriyâyâde Yahyâ Efendi'nin yardımıyla Canbaziye medresesi müderrisliğine atanarak orada ders vermiştir. Atâî müderrisliği bırakarak kadılığa başvurmuş Lofça kadılığında görevlendirilmiştir. Atâî kaynaklarda güzel konuşan, mükteli ve alaycı bir insan olarak tanıtılmaktadır. Atâî 1635 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Eserleri: Dîvân.

Âzerî (?/ 1585)⁴: Hayatı hakkında daha fazla bilgi bulunmamaktadır. Babası Mualimzâde Ahmed Efendi ve kardeşi ise Mehmed Çelebi'dir. İsmi İbrâhim Çelebi, şiirlerine daha çok Âzerî mahlasıyla veya Mualimzâde nesebiyle anılmıştır. Dervişane bir hayati olan şair medrese tahsilini Ebûssâid Efendi'den tahsil etmiştir. Riyâzî, Âzerî'nin güzel birisine tutulduğunu ve bu sebeple Konya'ya kadar gittiğini yazmaktadır. Bir tarih manzumesi yazan Âzerî Hüma'ya vefat etmiş ve arkadaşı Hîmîd Çelebi ile birlikte Hümaya'da yüksek bir yerde defnedilmiştir. Eseri: Divan.

Azmîzâde Mustafa Hâletî (1570/ 1631)⁵: İstanbul'da doğan Hâletî şair ve âlim bir kişidir. Babasının ismi Azmî Efendi'dir. Mezkûr şair medrese tahsilini bittirdikten sonra adım adım yükselerek 1600'de Süleymaniye müderrisi olmuş ve daha sonra Şam ve Kahire kadılığına tayin edilmiş, bir süre sonra azledilerek Bursa kadılığına tayin edilmiştir. Kaynaklara göre çok hoşsohbet, dürüst, âdil, iyiliksever ve cömert bir insan olduğunu bildirmektedir. Hâletî aynı Ömer Hayyam gibi rubâînin gerçek ustası olarak kendi devrinde hemde sonraki yüzyıllara kadar kabul edilmiştir. Hâletinin toplam 1000 civarında rabâîsi bulunmaktadır.

Bâkî (1526-27/1600)⁶ Asıl adı Mahmud Abdülbâkî olan, divan şairleri arasında önemli bir yer alan şair İstanbul doğumludur. Şair, ilme olan isteği neticesinde de medrese eğitimi görmüştür. Kadızade Şemsettin'den ders almıştır. İlerleyen yıllarda kendisi de çeşitli medreselerde görev yapmıştır. Yaşamı boyunca II. Selim, Kanuni Sultan Süleyman, III. Murat ve II. Mahmut olmak üzere dört padişah zamanına şahitlik yapmıştır. Kendisi için

³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s,40-42.

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cihan Okuyucu, **DİA**, C.4, İstanbul 1991, S,325-326.

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s,348-349.

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Çavuşoğlu, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s, 537-540.

şairlerin sultanı manasına gelen “Sultanu’ş-Şuara” denilmiştir. Mahmud Abdülbâkî doğduğu yer olan İstanbul şehrinde Edirnekapı dışındaki mezarlıkta toprağa verilmiştir.

Beyânî (1075/1664-1665)⁷: Adı Ahmed soyadı Beyânî olarak geçmektedir. Beyânî Arapça bir kelimedir ve Beyânî mahlası açık söyleyen, beyan ilminden anlayan anlamlarına gelmektedir. Babası Abdurrahman’ın, bilgilere göre müderris olduğu ve değişik medreselerde ders verdiğini anlatmaktadır. Beyânî Afyon ilinde Şuhut kasabasında doğmuştur. Beyânî ilk eğitimini Bursa’da görmüş daha sonra eğitimini İstanbul’da sürdürmüştür. Beyânî medrese eğitiminden sonra müderrislik ve daha sonra kadılık yapmıştır. Beyânî 1664-1665 tarihinde İstanbul’da ölmüş ve Edirnekapı dışında bir yere gömülmüştür. Şairin ölüm sebebi hakkında herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

Bihîştî (?/1571)⁸: Behiştinin kaynaklarda ismi Abdülmuhsin El-Vizevî diye anılmaktadır. Bihîştî Vize’de doğmuş ve tahsilinden sonra Çorlu’ya geçmiş bu sebeple onu “ Çorlu Vâizi” veya “Çorlulu Vâiz” demişlerdir, hemde başka aynı mahlaslı şairler ile karışmasını maksadıyla Bihîştî-i Vâiz ve Bihîştî-i Sâni diye anılmıştır. İstanbul’da giderek Merhaba Çelebi, Molla Sinan ve Şeyhülislam Sâdi Efendi gibi âlimlerden ders almıştır. Bihîştî Çorlu’da iken vefat etmiş, dîvânı dâhil birçok eserler bırakmıştır.

Cinânî (?/ 1595)⁹: Asıl adı Mustafa, babasının adı Mehmed’dir. 16. yüzyılın önemli divan şairlerinden sayılmaktadır ve mezkûr şair Cilâü’l-kulûb adlı mesnevisinde kendi mahlasını Cinânî diye yazmakta olan şair çok küçük yaşta iken medrese tahsilini tamamlamış ve İvaz paşa medresesine müderris olarak göreve başlamıştır. Türkçe, Farsça ve Arapça şiirler yazan Cinânî hem de hat sanatıyla meşgul olmuştur. Görev sırasında vefat eden Cinânî Hamza Bey mezarlığında defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Emrî (?/1575)¹⁰: Asıl ismi Emrullah olup eserlerinde Emrî Çelebi veya Emrullah Çelebi diye yazılmaktadır. Ailesi hakkında hiç bilgimiz olmayan Emrî kitabet vazifesi ile meşgul olmuştur. Edirne kadısı Ali Çelebi’nin himayesi ile Yıldırım Bayezid Medresesi’nin tevliyet hizmetinde bulunmuştur. Emrî tezkire sahiplerinin yakından tanıdığı bir şairdir ayrıca Emrî divân şiirinin muamma ve tarih düşürme sahalarında üstat olarak kabul edilmiş

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Baş pınar, Beyan-ı Divânı, s,9-12.

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, **DİA**, C. 6, İstanbul 1992, s, 145-146.

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cihan Okuyucu, **DİA**, C.8, İstanbul 1993, S,11-12.

¹⁰ T. C. Kültür ve turizm bakanlığı. Emrî divan-ı, Mehmed A, yekta saraç, s, 3-5.

bir şairdir. Emrî Edirne’de doğmuştur. Emrî muamma alanında Divân edebiyatının en önde gelen isimlerinden biridir. Emrî’nin sultanü’ş-şuara olarak şöhret kazındığı görülmektedir. Emrî kaynaklara göre esrar içmekten dolayı 983 (1575) tarihinde Edirne’de vefat etmiştir.

Evsâf-ı İstanbul adlı eserinde mezkûr şairin 895-896 (1490-1491) yıllarında doğduğunu yazmaktadır. Kastamonu’da doğan şair öğrenimini de aynı şehir de tamamlamıştır. Yirmi yaşındayken iş bulmak amacıyla İstanbul’a giderek on beş seneye kadar mezkûr şehirde kalan Latîfî devrin defterdarı olan İskender sebebi ile mensur bahariye sunduğu dolayısıyla Belgrad imaretinin kâtipliğine tayin edilmiş, devrin hükümdarından ve devlet adamlarından umduğu ilgiyi görmemiş ve yazdıklarının halk arasında beğenildiğini ve eserlerinin padişah tarafından takdir edilse de her bir kaside sunduğunda başka şairlerden daha çok az ihsan gördüğünü öğrenmekteyiz. Latîfî 1582 yılında Mısır’dan Yemene giderken geminin batması sebebiyle boğularak vefat ettiği bildirilmektedir. Eserleri: on iki adet telifi olduğunu söyleyen Latîfî’nin en önemli eseri ise Tezkiretü’ş-şuarâ’dır.

Faik (1876-1960)¹¹: Said Paşa’nın küçük oğlu asıl adı Mehmed Faik ve Servet-i Fünûn devri edebiyatçılarından olan Süleyman Nazif’inin kardeşidir. Diyarbakır’da doğdu ve ilköğrenimini de orada tahsil etti. 1901 yılında Mekteb-i Mülkiye’den mezun olmuştur. Fransızca, Arapça ve Farsça bilen şair çok küçükken şiir ve edebiyata sevgi ve zevkle meşgul olarak emeklilik yıllarında çoğu zamanını bu alana sarf etmiştir. Ankara’da ölen şair bir Ekim 1950’de İstanbul’da Zircirlikkuyu’daki Asrî Mezarlık’ta Abüllhak Hâmid’nin yanında gömülmüştür. Eserleri: Şiir Kitapları, Fânî Teselliler, Elhân-ı Vatan ve Mektuplarıdır.

Fazlî (?/1564)¹²: Asıl adı Mehmed’dir. Babasının adı Sarac İstanbul’da doğdu. Esmer olduğu sebebiyle Kara Fazlî diye anılmış ve diğer isminin kaynaklarda Ali olduğunu bildirmektedir. Fazlî Zâtî’nin talebelerinden, Farsça ile Arapça’yı Üslüplü Riyâzî’den öğrenmiş. Türkçeyi çok iyi kullanan Gül ü Bülbül mesnevisiyle ünlü olan şair çok sayıda mektup yazarak zamanın önde gelen şöhretli münşiler arasında yerini bulmuştur. Kaynaklarda 1564 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir. Eseri: Dîvân.

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail Parlatır, **DİA**, C. 12, İstanbul 1995, s, 100-101.

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Aksoy, **DİA**, C. 24, İstanbul 2001, s, 360-361.

Fevrî (?/1571)¹³: Hıristiyan aileye mensup olan Fevrî Arnavutluk'un Adriyatik kıyısında doğmuş, hayli küçük yaşta iken devşirme usulü ile İstanbul'a getirilmiş ve İslâm dinine girdikten sonra Ahmed ismini almıştır. Fevrî şairliğinin yanı sıra aynı zamanda hattat ve âlim olarak da şöhret kazanmıştır. Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinde kolayca bir şekilde şiir söyleyebilmektedir. Dilinin kendi devrine göre oldukça sade olduğu tezkirelerden öğrenilmektedir. Fevrî dönemin en tanınmış âlimlerinden Dursun Efendi, Abdülbâkî Efendi ve Taşköprizâde Efendi'den ilim tahsil etmiştir. Nisan 1571'de Şam'da vefat eden Fevrî'nin mezarı İshak Çelebi'nin ayakucundadır. Eseri: Dîvân.

Figânî (1505/ 1532)¹⁴: Asıl adı Ramazan olup Trabzon'da doğmuştur. 1505 yılı Figan'ını doğum tarihi olarak tahmin edilmektedir. Şiirlerinden ve bazı kaynaklardan ciddi bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Çok genç yaşta iken şiirlerinde Hüseyinî ve daha sonra Figânî mahlasını kullanmıştır. Figânî çok genç yaşta iken çağının büyüklerine kasideler sunarak gazelleri ile meşhur olmuştur. Kendisinden sekiz kaside 107 gazel ve iki tahmis miras bırakan Figânî çok genç yaşta iken öldürülmüştür. Eseri: Divançe.

Fuzûlî (?-1556)¹⁵: Şairin nerede, ne zaman doğduğu bilinmemektedir. Fakat Hilde doğmuş olabileceği düşünülmektedir. Başka bir rivayette ise Fuzûlî'nin, Türkçe divanının önsözünde Irâk-ı Arab'da doğup büyüdüğünü, bütün ömründe başka bir memlekete gitmediği yazılmaktadır. Bu bilgi Fuzûlî'nin Kerbela'da doğduğu hakkında Riyazî'nin verdiği bilgiyi kuvvetlendirmiştir. Asıl adı Mehmed, babasının ise Süleyman'dır. Fuzûlî'nin gençliğinin nasıl geçtiği net olarak bilinmediğinden aldığı eğitim de tam olarak bilinmemektedir. Yazmış olduğu şiirler düşünülecek olursa iyi bir eğitim aldığı açıkça görülmektedir. Fuzûlî'nin hemşerisi ve çağdaşı olan ve ölümüne bir de tarih söyleyen Ahdî, onu bilgi ve fazilet sahibi, hemdese, hey'et, hikmet, tefsir ve hadis bilgilerine sahip, şûh tabiatlı, sohbeti tatlı bir zat olarak övüyor.¹⁶ Şairin öldüğü tarih bilirse de nerede defnolunduğu bilinmemektedir. Irak'ta ortaya çıkan bir veba salgını neticesinde hayata veda etmiştir. (H.963).

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet kalpaklı, **DİA**, C.12, İstanbul 1995, s, 505-506.

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s,57-58.

¹⁵ Abdülbaki Gölpinarlı, Fuzûlî Divanı, İstanbul: İnkılâp Yay, 2005, s. XVII.

¹⁶ Abdülbaki Gölpinarlı, Fuzûlî Divanı, İstanbul: İnkılâp Yay, 2005, s. XIX.

Gafûrî (1880-1934)¹⁷: Mecid Gafûrî Tatar Türklerinin tanınmış büyük yazar ve şairi olup 1880 tarihinde dünyada gelmiştir. İlk tahsilinin babasından alan Gafûrî Troiski'deki Resûliye medresesinde okuyarak 1901'de Kırgız ve Kazak bölgelerinde öğretmenlik yapmış olan şair bu sebeple Tatar, Kazak ve Kırgızları yakından tanımış olmuştur. Gafûrî Tatar ve Başkırdistan halkının en çok sevilen şairlerinden biri olarak anılmaktadır. Gafûrî Çağatay ve Kazak edebiyatının etkisi ve Kazak şairi olan Akmolla'nın tesiri altında kalarak ilk dördlüklerden oluşan şiirlerini yazmıştır. Hayat merdivenleri ve kara yüzler adlı romanlarının içerik konuları onu dinden çıktığını delillerindedir. Adı anılan eserlerine cihat ve hayatı gayrı meşru diyerek tasvip etmek amacıyla yazmıştır. Birçok eser bırakan Mecid Gafûrî 28 Ekim 1934'te Ufa'da vefat etmiştir.

Gâlib (1757/1799)¹⁸: Şeyh Gâlib 1757(H 1171) de İstanbul'da doğmuş. Asıl adı Muhammed Esad'dır. Bu ismi şeyhi Kûçek Muhammed Dede ve halefi Seyyid Ebubekir Dede'nin tavsiye ettiği söylenmektedir. Babası Mustafa Reşit Efendi ve annesi ise Emine Hatundur. Muhammed Esad ilk ve esaslı tahsilini babası Mustafa Reşit Efendi'den kesp etmiştir ve sadece maddi ilimleri değil belki de manevi ilimleri de tahsil etmiştir. Şairimiz dönemin Esad isimli şairlerden farklı olduğunu göstermek için daha sonra "Gâlib" mahlasını kullanmıştır. 42 yaşında iken 4 Ocak 1799'da vefat etmiştir. Eseri: Dîvân.

Gelibolulu Mustafa Efendi (1541/ 1600)¹⁹: 15 Nisan 1541 yılında doğmuştur. Gelibolulu Mustafa'nın mahlası Alîdir. Mezkûr şairin ilk eseri Mihr ü Mâh olup bu eseri Şehzâde Selim'e (II Selim) sunduktan sonra Şehzade'nin divan kâtibi olmuştur. Risâleler, tarih ve yoğun edebî faaliyetleri ile büyük şöhret kazanmıştır. Alî'nin ilk tarih kitabı Nâdirü'l-Mehârib'de şehzade Selim ile Bayezid arasındaki savaş ile Selim'in cülusuna kadarki olaylar anlatılmaktadır. Mezkûr şairin oldukça sade dille yazılmış olan çok önemli eseri ise Kûnhü'l-ahbâr'dır. Eser dört bölüme ayrılmıştır. Alî tüm edebi kudrettine rağmen aynı zamanda iyi bir hattat olduğu söylenmektedir. Halep, Mısır, Trabzon ve Şam'da farklı ve resmi görevlere atanmıştır. 1600 yılında Cidde Suncakta iken vefat etmiştir. Eseri: Dîvân.

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Feram Karaçan, **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s, 287-288.

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Şeyh Gâlib Divânı, Akçağ, Dr. M, Muhsin kalkışım, Trabzon, 1992, s,14-25.

¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bekir Kütürkoğlu, **DİA**, C.2, İstanbul 1989, s, 414-416.

Gerçek adının Ömer olduğu ve Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğduğu bilinmektedir. Çocukluğunda sağlam bir Arapça-Farsça bilgisi aldığını da şiirlerinde bakarak rahatlıkla söyleyebiliriz. Şairin soylu bir aileden geldiği ve babasının da kendisi gibi şair olduğu yine bilinenler arasındadır. Nefî yazmış olduğu hicivler dolayısıyla öldürülmüştür.

Güftî (?- 1677)²⁰: Asıl adı Âli'dir. Yazar ve divan şairi olan Âlinin nerede öldüğü bilinmemektedir. Mezkûr şairin hayatı hakkında bilgimiz çok azdır. Edirne'de doğmuş ve tahsilini de orada almış tezkire yazarlığı ile meşhur olan şair 40 Akçe ile muallim olmuş ve muallim görevinden azl edilerek hemen ardından kadılık görevinde tayin edilmiştir. Bu görevde uzun zaman kalmıştır. Güftî'nin gazel ve rubâide çok başarılı olduğu söylenmektedir. Ayrıca edebiyat ve sanat alanında yetenek ve kabiliyetini göstermiştir. Eserleri: Tezkiresi ve Dîvân.

Hâlefi 30 Mart 1630 tarihinde vefat etmiş İstanbul'da kendi yaptırdığı okulun bahçesinde defnedilmiştir.

Hatâî (1501-1524)²¹: Hatâî 17 Temmuz 1487'de Erdebil'de doğmuş. Babasının adı Haydar ve annesinin ismi ise Âlem Şah Halime Begüm'dür. Hatâî mahlası ve Şah İsmâil ise ismidir. Hatâî âzeri edebiyatının en önemli şairlerindendir. Şah İsmail Azeri edebiyatının gelişmesi için çok önemli rol oynamıştır. Hatâî daha on beş yaşında iken şiir yazmaya başlamış ve bu yaşta güçlü bir devlet kurmuş. Şairin Nesîmî ve Ali şîr Nevâyî'nin eserlerini okuduğu anlaşılmaktadır. Şairin sürekli hayatı savaşlarla geçmesine rağmen hiçbir zaman şiir dünyasından uzak kalmamıştır. Şah İsmail sanat değeri çok yüksek şiirler yazmış ve Bağdat'ı fethettiğinde Fuzûlî ile tanışmıştır. Hatâî henüz bir yaşındayken babasının kaybetmiş ve çok zorluklar çekmiştir. 1507 yılında Şah İsmail hâkimiyetini Osmanlı topraklarına kadar genişletmeye çalışmıştır. Hatâî çok sağlam vücutlu ve kuvvetli bir devlet adamı olarak anılmaktadır. Eseri: Dîvân.

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kâşif Yılmaz, **DİA**, C. 14, İstanbul 1996, s,218-219.

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Tufan Gündüz, **DİA**, C. 38, İstanbul 2010, s, 256.

Hayâlî Bey (ö, 964/1556-57)²²: Asıl adı Mehmed olan Hayalî Bey'in lakabı Bekâr Memir'dir. Vardar Yenicesi'nde Selanik'in kuzey-doğusunda doğmuştur ve doğum tarihi bilinmemektedir. Mutasavvıf bir şair olan Hayalî Bey ilk tahsilini Prizren'de yapmıştır. Hayâlî Bey'in en önemli vasfı istiğna sahibi olmasıdır ve Âşık Çelebi onun bu hususiyetini överek uzun uzun anlatmıştır. Uzun zaman bekâr kalan şairin daha sonra evlendiği ve bu evlilikten iki çocuk sahibi olduğu bilinmektedir. Hayâlî Bey 964/155-57 tarihinde Edirne'de vefat etmiştir. Kendisi yaptırmış olduğu Lâleli maruf çeşmenin sol tarafında gömülmüştür. Eseri: Dîvân.

Hayretî (?/1534)²³: Adı Mehmed veya Mehmed Çelebi ve kaynaklarda Mehmed Şah olarak geçmektedir. Vardar Yenicesinde doğan şairi hayatı hakkında fazla bilgiye sahip değiliz. Âşık Çelebi'nin anlattığına göre ömrünü sipahi biri olarak sürdürmüştür. Hayretî bir ara İstanbul'a kalarak Usûlî ve Garîbî ile ortak meclislerde bulunmuştur. Hayretî halk arasında aruza çok hâkîm ve başarılı bir şair olarak tanınmaktadır. Eseri: Dîvân.

Hûdâyî (1541-1628)²⁴: Adı Aziz Mahmud Hûdâyî. 1541 yılında Şereflikoçhırar'da doğmuştur. İlk tahsilini Sivrihisar'da kesp etmiştir. Hûdâyî İstanbul'a giderek küçük Ayasofya medresesine medrese tahsilini Nâzızâde Ramazan Efendi'nin öğrencisi olarak bitirmiştir. Mutasavvıf ve şair yönleriyle tanılan Hûdâyî Celvetiyye tarikatının kurucusudur. Hûdâyî halktan sultanlara kadar geniş bir tesir halkası meydana getirmiştir. Bu konuda Evliya Çelebi "yedi padişahın Hûdâyînin elini öptüğünü" belirtmektedir. Aziz Mahmud Hûdâyî 1628 yılında Ekim ayında vefat etmiştir. Eserleri: Otuz kadar Arapça ve Türkçe eseri bulunmaktadır.

İzzet (1692/1734)²⁵: Gerçek adı Ali'dir İzzet onun mahlasıdır. İstanbul'da veya Edirne'de dünyaya gelen şairin doğum tarihi 1130 (1692) yılı olarak kabul olmaktadır. Babası Damat Mehmed Paşa'nın aracılığıyla defterdar mektupçusu ve baş defterdar vekilliğine getirilmiştir. Birçok göreve yapmış olan Ali Efendi vezirlik pâyesine kadar yükselmiştir. İzzet Ali Paşa iyi bir devlet adamı ve hayırsever bir insan olarak anılmaktadır. Ali Efendi daha sonra İran'a karşı Revan cephesine serasker olarak tayin edilmiştir. Genç yaşta iken Revan cephesinde ölmüştür ve oradaki Sâliha Sultan Camii hazîresine defnedilmiştir. Lâle

²² Hayâlî Bey divanının tahlili, Cemal kurunaz, Divânlar dizisi, İstanbul 1996, s, 19-31.

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Tatcı, **DİA**, C. 17, İstanbul 1998, s, 61-62.

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasa kâmil yılmaz, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s,338-340.

²⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nurettin Albayrak, **DİA**, C. 23, İstanbul 2001, s, 556-557.

Devri'ndeki tercüme faaliyetlerine katılmış olan mezkûr şair döneminin büyük âlim ve şairlerindedir. Ali Paşa'nın Farsça ve Arapça dilini ileri bir seviyede bildiği söylenmektedir. Eseri: Dîvân.

Kâmî Efendi (1805-1884)²⁶: Adı Muhammed Şaban Kâmî Efendi mutasavvıf bir şair ve Rifâilik tarikatının temsilcisidir. Diyarbakırda doğan Kâmî Efendi 19. yüzyılın en meşhur şahsiyetlerinden ve şüphesiz ki birçok ilim ve sanat erbabına feyiz kaynağı olmuştur. Kâmî Efendinin babası Hoca Ahmedir, Kâmî Efendi çok çeşitli ilimlere vakıf olarak kedisinden ilgi göstermiş ayrıca hat ve mûsikiye çok meyli olmuştur. Kâmî Efendinin doğum ve vefat ettiği yer hakkında bilgi veren kaynaklarda onun Diyarbakır'da doğmuş ve orada vefat ettiği bildirilmektedir. Eserleri: Mevlid-i Nebî, Kaside-i Kamisiyye, Medhiye-i Hasan ve Hüseyin, Risale-i Asakiril- Mansuriyye.

Kanunî Sultan Süleyman 46 yıllık hükümdarlığı zamanında siyasi, askeri, kültürel ve birçok alanda Osmanlı devletini zirveye taşımış ve en parlak dönemini yaşatmıştır. “ Kanunî hem hareket hem gönül adamı hem de kanun yapıcısı olarak ününü bütün dünyaya duyurdu. Ona Avrupalılar muhteşem lakabını taktılar. Kanun yapıcısı olarak da Amerika Birleşik Devletleri'nin Washington'daki Temsilciler Meclisi salonunda tavanı süsleyen 24 kanun yapıcısı rölyefinin 17.si olarak yerini aldı. Osmanlı hükümdarlarının birçoğu gibi Sultan Süleyman şiir yazmıştır. Muhibbî mahlasını kullanan hükümdarın mürettep bir Divan'ı vardır. Kanuni Sultan Süleyman, devrin şairlerini ve ilim adamlarını da korumayı ihmal etmemiştir.

Kâşif-i esrâr-ı İlâhî Ömer

Keçecizâde İzzet Molla (1785/1829)²⁷: Asıl adı Mehmed İzzet'tir. Kazasker Mehmed Sâlih Efendinin oğlu Keçecizâde İzzet Molla 1200/1785 yılında İstanbul'da doğdu. 17.yy.'in ikinci yarısında Konya'dan İstanbul'a göçen edebiyat ve bilim dünyasında yön vermiş mensuplar yetiştiren köklü bir ailedendir.

Keremînen Yûsuf-ı Nâbîyi ahab ü ekârible

²⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Araş. Gör. Hulusi Eren. TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2338> (ET: 26.03. 2019)

²⁷ Keçecizade İzzet Molla ve Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr, Ömer Ceylan, Ozan Yılmaz, İstanbul, kitap sarayı, 2005, s. 11.

Latîfî (1490-1491/1582)²⁸: Asıl adı Abdüllaîf ve Latîfî mahlasını kullanmaktadır.

Leylâ Hanım²⁹: Mezkûr şair İstanbul'a doğmuştur. Doğumu ile ilgili kaynaklarda malumat bulunmamaktadır. Annesi İzzet Molla'nın ablası ve babası ise Moralızade Hamid Efendi'dir. Leylâ Hanım babasının vefatından sonra 23 yıl daha yaşamıştır. Leylâ Hanım'ın Nurullah Mehmed Efendi ve Atâullâh Mehmed Efendi adlı iki kardeşi olduğundan bahs etmektedir ve divândaki bir terkiib-i bendden anlaşıldığına göre Hâmid Efendi adında genç yaşında ölen bir kardeşi daha vardır. Dayısı olan İzzet Molla'nın Konyalı olduğunu biliyoruz. Leylâ Hanım ilk tahsilini aile çevresinden almıştır hatta tahsilinin büyük bir kısmını İzzet Molla vasıtasıyla tamamlamıştır. Leylâ Hanım hayatında çok acılar çekmiş ayrıca babası vefat ettikten sonra o kadar maddi ve maevi sıkıntılar çekmiş ki doğduğuna bile pişman olmuştur. Leylâ Hanım çok genç yaşta evlenmiş ve hemen ayrıldığı kaynaklarda belirtilmektedir. Leylâ Hanım Osmanlı şairlerinin en meşhurlarından olup irticalen şiir söyleyebilen zeki bir şairedir. Fıtnat Hanım müstesna olmak üzere son devir divan edebiyatının kadın şairlerinin en büyüğü Leylâ Hanım'dır.

Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)³⁰

Muhterîü't-tarz u belîğu'l-eser

Müştâk (758-59/1831-32)³¹: Asıl ismi Mehmed Mustafa ve Müştâk mahlasıdır. Müştâk baba veya Şeyh Müştâk diye tanınmıştır. Müştâk mahlası Hoca Neş'et tarafından verildiği Âsârül- Müştâk eserinden anlaşılmaktadır. Müştâk'ın soyu Abdülkadir-i Geylani'ye ulaştığı söylenmektedir. Müştâk'ın musiki alanında ileri derecede bilgisi olduğu kaynaklardan bilinmektedir. 1831-32 tarihinde İstanbul'dan Bitlis'e gitmek üzeri bir saldırı sonucunda hayatını kaybetmiştir. Eseri: Dîvân.

Nâbî (1642-1712): Asıl adı Yûsuf'tur. Nâbî mahlasıyla tanınmıştır. Kara kapıcılar veya Gaffarzâde ailelisine mensup olduğu hakkında söylentiler vardır. Babasının adı Seyyid Mustafa'dır. Nâbî dîvânı edebiyatın en önemli temsilcilerinden sayılmaktadır³². Şair, bir beytinde Yûsuf adını şöyle zikretmektedir:

²⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Sevgi, **DİA**, C. 27, Ankara 2003, s, 111-112.

²⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Leylâ Hanım divânı, Mehmet Arslan, kitabevi, İstanbul 2003, s, 20-39.

³⁰ Muhibbi Divanı, T.C. Kültür Bakanlığı Yay./2746 Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yay. No/35, Ankara, 2001,s.1.

³¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Doğan, **DİA**, C. 39, İstanbul 2010, s, 64-65.

³² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, **DİA**, C. 32, İstanbul 2006, s, 258-260.

Nâdirî (?/1627)³³: Ganîzâde Mehmed Nâdirî'nin doğum tarihi kesin olarak belli olmamakla birlikte doğum tarihi genel olarak Alâî ve Kâtip Çelebi müelliflerin kaydettiği 1572 yılı kabul edilmektedir. Babası bir kadı, bir âlim ve büyük bir şairdir. Bolulu olan Nâdirî Bağdatlı Nâdirî'nden ayırt edilmesi için Ganîzâde Nâdirî olarak anılır. Nâdirî tasavvufi bir şair olarak hayatını çeşitli medreselerde üstat olarak sürdürmüştür. Sanullah Efendi'ye damat olan Nâdirî Kahire ve Edirne kadılıklarında bulunmuştur. 56 yaşında Şubat 1627 tarihinde vefat ve Fatih'te Âbid çelebi mescidi hazîresine defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Naîm (1846-1900)³⁴: Fraşiri Naîm 1846'de Arnavut'un Yanya vilâyetinin Fraşiri köyünde doğdu. Mezkûr şair millet içinde milliyetçiliği fikrinin önderi olarak tanınmıştır. Babası Hâlid Bey annesi ise Emine Hanım'dır. Naîm ilköğrenimini Türkçe öğretim yapan bir okulda kendi doğduğu köyde tamamlamıştır. Birçok dilleri bilen şair Yanya medreselerinde meşhur hocalardan ders almıştır. Naîm Bey'in naaşı 1978 yılında Arnavut devletinin tarafından millî şair olarak Tiran'a nakledilmiştir. Erenköy'deki evinde 19 Kasım 1900'de öldü ve Merdiven köy Bektaşî Mezarında defnedilmiştir. Mezkûr şair birçok dile çeşitli eserler bırakmıştır.

Nâmî: 1309 (921)³⁵ yılında Adana-Ceyhan arasındaki Misis'te doğmuştur. Tahsilinin daha geliştirmek için Irak'a giden Nâmî ilköğrenimini Misis'te tahsil etmiştir. Nâmî Hamadan hükümdarı Seyfûddeve sarayının şairlerinden sayılarak ona güzel methiyeler yazmıştır. Mütenebbî'nin şiirlerinde yaptığı intihal ve hatalara dair ilk eser yazarlardan biri olarak tanınmaktadır, ayrıca bu olaylardan sonra Serî er- Raffâ tarafından şiirlerini çalmakla suçlanmıştır. Kaynaklarda 399'de (1008), 370 (980), 370 (981) ve 400 (1009) yılları vefat tarihi olarak yazmaktadır. Eseri: Dîvân.

Nedîm (1681-1730)³⁶: Asıl adı Ahmed olan şair 1681 yılında İstanbul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Mezkûr şair ise İbarhim Çelebi'nin kızı Ümmügülsüm Hanım'la evlenmiş ve

---

³³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa uzun, DİA, C. 13, İstanbul 1996, s, 355-356.

³⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Muhammed Araçi, DİA, C. 13, İstanbul 1996, s, 195-197.

³⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Süleyman Tülücü, DİA, C. 32, İstanbul 2006, s,380-381.

³⁶ Doç. Dr. Muhsin Macit, Nedim Divânı, Ankara: Akça Yay, 1997, s, XI-XVII.

İstanbulu olduğunu ve hatta Beşiktaş'a yakın Mustafa Çelebi Mahallesi'nde ikamet ettiği söylenmektedir. Şair Arapça ve Farsça dillerini şiir yazacak seviyede iyi bilmektedir. Şairin ölümü konusunda ise çeşitli rivayetler vardır. Bunlardan bahsedecek olunursa illet-i vehimedden veya içkiye düşkünlüğünden dolayı titreme hastalığından öldüğü kaynaklarda ifade edilmektedir. Şairin kabri Üsküdar'da Selimiye civarındaki Miskinler Mezarlığı'ndadır. Eseri: Dîvân.

Nef'î (1572-1635)³⁷: Nefî on yedinci yüzyıl klasik Türk edebiyatı dönemi şairlerindedir. On altıncı yüzyılın sonları ve on yedinci yüzyılın ilk yarısında yaşadı (1572-1635). Kasideciliği ve hicivleriyle tanınmıştır. Kaynaklarda adı; "Ömer Bey", "Nefî Ömer Efendi" şeklinde geçmektedir. Birçok Şairlerin mühründe şu beyit kayıtlıdır:

Nesîmî (?-?)³⁸: Şair hakkında bilgiler kesin bir kanata varmaya elverişli değildir. Şairin doğdu toprak da kesin olarak bilinmemektedir. Bu konuda birçok yer zikredilse de tam olarak bilgi sahibi değiliz. Şair yaşadığı dönemde ve asırlardır süregelen bir şöhrete ve unvana sahiptir. Şairin asıl adının kaynakların kahir ekseriyeti Ali diye belirtmektedir. Nesîmî mahlasıdır. Orta çağda unvan almak bir gelenek olduğundan dolayı kaynaklarda İmâdüddîn, Muslihüddîn ve Nesimüddîn unvanları çok geçer ve bunların en meşhuru ise İmadüddîn'dir.³⁹

Neş'et (1735-1807)⁴⁰: Gerçek ismi Süleymandır. Mezkûr şair Edirne'de doğmuş ve babası Ahmed Refî Efendi bazı kaynaklarda Abdurrahman Refîa ile karıştırılarak Refîa şeklinde kaydedilmiştir. Babasını kaybeden Neş'et öğrenimine devam etmiş ve devrin tanınmış hattatlarından ders almıştır. Farsçaya şiir yazacak kadar hâkim bir şairdir. Dâyezâde Cûdî Efendi'den yardım görerek eski şairlerin birçoğunu divanlarının inceleyerek eski Türk şiirini tanımıştır. Mezkûr şair hayırseverliği, nüktedanlığı ve zekâsı ile şöhret kazanmıştır. Neş'et genç şairlere yol gösterdiği ve uygun mahlaslar verdiği için "Hoca" unvanını alarak

---

www.turkedebiyati.org, Nedim, Divan Şairi Nedim Hayatı Eserleri. Erişim tarihi: 17.03.2019.

³⁷ Dr. Metin Akkuş(2018). Nef'i Divanı, Ankara, www.kulturturizm.gov.tr-http://ekitap. Kültür turizm.gov.tr.

³⁸ Prof. Dr. Hüseyin Ayan, C.I, Nesimi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 2002. S.1.

³⁹ Prof.Dr. Turgut Karabey, Nesimi Hayatı-Sanatı-Eserleri ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları, Akçağ, 2017, s.41.

⁴⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa İsen, **DİA**, C. 18, İstanbul 1998, s, 191-192.

birçok şairlerin yetişmesini sağlamıştır. İstanbul'da vefat eden Neş'et'in mezarı diğer aile fertleriyle bir arada Topkapı dışında Sakızağacı Mezarlığı'na bulunmaktadır. Eseri: Dîvân.

Neşâtî (?/1674)⁴¹: Asıl adı Mehmed'dir. Neşâtî Süleyman Dede ve Nişancı Ahmed Dede şeklinde ananlar vardır. Edirneli olup XVII. yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Asil bir aileye mensup olup farklı ilimler tahsil etmiştir. Neşâtî Mehmed 1670 yıllarında Edirne Mevlevihane'si şeyhliği görevinde tayin edilmiş ve bu görevde dört yıl hizmet ederek görevde iken vefat etmiş ve Muradi'ye Camii hazîresine defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Pertev Paşa (1785-1837)⁴²: Asıl adı Mehmed Saîd'dir. İstanbul'da doğan şair Hicaz'dan Anadolu'ya, sonra Kırım'a, daha sonra Kırım'dan İstanbul'a göç eden bir ailenin çocuğudur. Babası İbrahim Efendi zamanın bilgin âdemlerinden sayılmaktadır. Annesi Hatice Hanım Çerkez Halil Efendi'nin kızıdır. 1804 yılında Dîvân-ı Hümayun'da kâtipliğe başladı. Burada geleneğe uyularak kendisine "Pertev" mahlası verildi ve bu adla anılmaya başlandı. Hayatı boyunca birçok görevlerde bulunmuştur. Şairi hayatı boyunca yükselmelerinden dolayı çekemeyen birçok kişi olmakla beraber bu kişilerin başında Âkif Paşa'yı zikredebiliriz. 1837 yılında Edirne valisine gönderilen ferman gereğince boğularak öldürülmüştür. Eserleri: Dîvân.

Râgıb Paşa (1699-1763)⁴³: Asıl adı Mehmed olup Râgıb mahlası kullanmaktadır. Râgıb Paşa İstanbul'da doğmuştur. Eğitimini tamamladıktan sonra defterhâne Kalem'ine devam etmiştir. Râgıb Paşa da birçok şairler gibi pek çok görevlerde bulunmuştur. III. Mustafanın kız kardeşi Sâliha Sultan'la evlenmiş. Önemli görevlere devlet kademelerinde geldiğini görebiliriz. Eserleri: Dîvânı, Fetihname-i Belgrad, Tahkik ve Tefvik, Sefinetü'r- Râgıb, Matlau's-Sa'deyn, Münşeât Mecmua-i Râgıb Paşa.

Rahmî (?/1567-68)⁴⁴: Asıl adı Pîr Mehmed'dir. Bursa'da doğan mezkûr şairin babası nakkaş olması sebebiyle Nakkaş Bâlîzâde diye anılmaktadır. Pîr Mehmed çok genç yaşta Kanûnî Sultan Süleyman'ın şehzadelerinin sünnet düğününde şiirlerini

⁴¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, **DİA**, C. 33, İstanbul 2007, s. 18-19.

⁴² Büyük Türk Klasikleri, c.VIII, Ötüken-Söğüt, s.133.

⁴³ Atilla Özkırmı, Türk Edebiyatı Tarihi, C.II, İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2004, s.1061.

⁴⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Tıgı, "Divan şairi", **DİA**, C.34, İstanbul 2007, S,421-422.

sunmuştur. Defterdar İskender Çelebi ve İbrâhim Paşa'nın idamlarıyla himayesiz kalarak hayli zor hayat geçirmiştir. Mustafa Âlî onun hayatının sonlarında müderris olduğunu belirtir. Genç yaşta şiir yeteneğiyle tanındığı ve nakış sanatındaki mahareti çok övülmüştür. 975 tarihinde hayata veda eden Pîr Mehmet'in mezarı ise Bursa'da Yenişehir'dedir. Eseri: Dîvân.

Râmiz (?/ 1788)⁴⁵ : Mustafa Naim Efendinin oğlu Ramiz Paşa asıl adı Hüseyin ve Azizzâde diye anılmaktadır. 1735-36'da İstanbul'da Fatih'te Ali Ağa mahallesinde doğmuştur. Annesi ve babası Rumeli tarafından ayrıca babası Rumeli kadılarındandır. Ramiz kendisinden birçok eserler bırakarak İstanbul'da vefat etmiştir.

Rûhî (1605-1606)⁴⁶: Adı Osmandır, Rûhî mahlasını kullanmaktadır. Rûhî Bağdat'ta doğdumuş ve daha çok terki-i bentleriyle tanınmaktadır. Rûhî bir dönem askerlik yapmış. Rûhî tasavvufun önemli derecede etkisi altında kalarak şiirlerinde tasavvufî düşünce ve mazmunlara geniş yer vermiştir. Rûhî-i Bağdadî 1605 tarihinde Şam'da ölmüş ve orada defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Safvet (1613-1618/1075-1663-64)⁴⁷: Asıl adı Mehmet olan Safvet, Esad-zâde Mehmet Efendi olarak anılmaktadır. Hoca Sadeddin Efendi'nin torunlarından. Safvet'in nasıl eğitim aldığına dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz. Safvet Yenişehir'de kadılık ve müderrislik yaptığı belirtilmektedir. Arapça ve Farsça kelimeler Safvet'in şiirlerinde yoğunluktadır ve şiirlerinde hemen hemen hiç Türkçe eskicil ögeye rastlanmaz ayrıca Türkçe deyim sayısı da oldukça azdır. Safvet 1613-1618 yıllarında doğmuş ve 1075/1663-64 yılında vefat etmiştir. Eseri: Divançe.

Sâmi Paşa (1836-1904)⁴⁸: Mahmud Sâmi Paşa varlıklı bir ailenin çocuğu olarak Kahire'de doğmuştur. Nevruz Atabey'in soyundan gelen Memlûk Sultan Baybars'ın kardeşidir. Bârûdî ismini barut ticaretini yapmış olduğundan dolayı Bârûdî diye anılmıştır. Bârûdî yedi yaşında iken babasını kaybetmiş ve on altı yaşında askeri okulda girmiş oradan mezun

⁴⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Sadık Erdem, **DİA**, C. 34, İstanbul 2007, s, 451.

⁴⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun Ak, **DİA**, C. 35, İstanbul 2008, s,205-206.

⁴⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Safvetî Mehmet çelebi Dîvâçesi. Bilal Güzel, Ankara 2018, s, 3-5.

⁴⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nasuhi Ünal Karaarslan, **DİA**, C. 5, İstanbul 1992, s, 90-91.

olduktan sonra şiir ve edebiyatla meşgul olmaya başlamıştır. Fransa ve İngiltere seyahatlerini yapan Bârûdî Osmanlı- Rus savaşlarına büyük cesaret göstermiş 1846'de yarbay ve daha sonra albay rütbesine kadar yükselmiştir. Bârûdî İngilizlere karşı ayaklanmasında çok aktif rol oynamış ve Mısır Mısırlılarından diye başlamış olan hareket başarısız olunca tutuklanarak idama mahkûm olarak cezası sürgüne çevrilerek Seylan adasında gönderilmiş ve sürgünde iken tüm zamanını şiir yazarak geçirmiş, Dîvânı ile beraber çok eserler bırakmıştır. 1900 tarihinde Kahire'de vefat etmiştir.

Sânî (? - 1809)⁴⁹: Viranşehir'de doğan divan şairi asıl adı Mehmed'dir. Medrese eğitimini aldıktan sonra müdersilik yapamıştır. Nâtık, hoşsohbet vasıflarıyla şöhret kazanan şair Seyyidâ, Seyyid ve Sâni mahlaslarını şiirlerine kullanmıştır. Muvakkitzâde Pertev'e nazîre yazan Mehmed Efendi'nin milli kütüphane, Şefkat ve Sihidârzâde tezkirelerinde şiirleri bulunmaktadır. Sâni 1224/ 1809 tarihinde İstanbul'da vefat etti ve Eyüb'e defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Sûzî (1765-1830)⁵⁰: Adı Ahmed'dir. Sivas'ta doğan şair ilmî tasavvufî çok iyi eğitim alarak yetişmiştir. Sûzî Halveti'ye tarikatının Şemsi'ye kulunun kurucusu Şemseddin Sivasî'nin torunlarından. Ahmed Sûzî 1830 yılında Sivas'ta vefat etmiş ve Sivas'ta Şemseddin Sivâsî türbesine defnedilmiştir. Eserler: Dîvânı.

Sünbülzade Vehbi (/?/?)⁵¹: Asıl adı Mehmed olan Vehbi bir divan şairidir. Babası Râşit Efendi ve dedesi ise Mehmed Efendi eserleri bulunan birer âlimdir. Sünbülzadeler ailesine mensup olduğundan dolayı Sünbülzade diye tanınmıştır. 1133 (1718) yılında doğduğu tespit edilmiştir. Maraş'ta iyi bir eğitim aldıktan sonra İstanbul'a giderek devlet ricaline sunmuş olduğu kasidelerle kendisini tanıtmıştır. Sünbülzade Vehbi daha sonraki yıllarında I. Abdülhamid'e "Tannâme" kasidesini sunarak kendisini affettirmiştir. Vehbi bundan sonra kalan hayatını refahlık içerisinde geçirerek vefat etmiştir.

Şefâ'at ya Habîballah şefâ'at yâ rasûlallah⁵²

⁴⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr.Müjgan Çakır, TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2474> (ET: 30. 03. 2019)

⁵⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Aksoy, **DİA**, C. 4, İstanbul 2010, s,38.

⁵¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Sünbülzâde Vehbî Dîvânı. Ahmet Yenikale, Ankara 2017, s, 5-10.

⁵² Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan, Akçağ Yay, Ankara, 2010,s.XI.

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi (1552/ ?)⁵³: Yahyâ Efendi 1552 (960) yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Bayramzâde Zekerîya Efendi sultan III. Mehmet devri şeyhülislâmlardan, 17. yüzyılın yetiştirdiği din âlimi ve şairlerindedir. Annesi ise Rukayye Hanım'dır. İlk tahsilini babasından almış ve daha sonra Abdulcebbarzâde Derviş Mehmet Efendi'nin derslerine devam ederek daha sonra kadılık mesleğine geçmiş, Halep, Şam kadılığına tayin edilmiştir. Tezkirelerin verdiği bilgilere göre Yahyâ Efendi, hoş sohbetli, zeki, güler yüzlü, âlim, dindar, cömert, merhametli ve âdil bir insandır. Nâimâ ve Kâtip Çelebi'nin ifadelerine göre Ebussuud Efendi'den sonra gelen en büyük şeyhülislâmlardandır. Yahyâ Efendi mutasavvıf bir şair değildi daha sonra devrin usulüne uyarak tasavvufa girmiştir. Eserleri: Dîvânı, Sâkînâme. Aynı zamanda Mahmut Kayseri'nin Ferâiz adlı eserine şerh ve İbn-i Kemâl'in Nigaristân adlı eserini de tercüme yapmıştır. (Mine Mengi, 2009).

Ulvî (?-1585): Asıl adı Mehmed olup Terzi-zâde lakabıyla tanınmaktadır. Doğum tarihi bilinmeyen Ulvî, İstanbulludur ve ilmiye sınıfındandır. Şehzâde Selîm'e sunduğu kasidelerle onun birçok ihsanına nail olmuş ve kısa zamanda gözde şairlerden biri haline gelmiştir. Bir dönem hamisi olan Turak Çelebi'nin katledilmesi üzerine yazdığı bir beyit yüzünden katli istenen Ulvî, kaçarak bir süre ortadan kaybolmuş ve gurbetteki günlerinde şaraba düşkünlüğü başlamıştır. Hasta ve yalnız bir şekilde de 1585 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Ulvî, akıcı ve renkli tarzıyla kendine has üsluba sahiptir. Ulvî'nin bilinen tek eseri Dîvân'ıdır (Şahin, 2014).

Usûlî (?/1538-39)⁵⁴: Asıl adı Abdullah'tır. Usûlî hakkında elimizde fazla bilgi yoktur. Ayrıca ailesi hakkında da hiç bir bilgiye sahip olmadığımız şairlerden biridir. Usûlî bugünkü Yunanistan sınırları içerisinde Giannitasa adını taşıyan Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Usûlî bir süre Mısır'da İbrahim Gülşenî'nin yanında müridi olarak kalmış, İbrahim Gülşenî'nin ölümünden sonra kendi doğum yeri olan Vardar Yenicesi'ne dönerek hayatının sonuna kadar orada kalmış ve 1538 yılında ölmüştür. Usûlî'nin şairlerden hareketle onun mütevası, dervişane bir üsluba sahip olduğu söylenebilir. Eseri: Dîvân.

---

⁵³ Yahya Dîvânı, Akçağ, Rekin Ertem, Ankara 1995, s, I-XX.

⁵⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Mustafa İsen, Usulî Dîvânı, Ankara 1990, s, 13-20.

Veysî (1561-62/ 1628)⁵⁵: Mahlası Veysî olarak meşhur olan şairin asıl adı Üveys'dir. 1561-62 yılında Manisa Alaşehir'de dünyaya gelmiş. Kadı Mehmed Efendi'nin oğludur. İlk olarak kendi şehrinde tahsile başlamış ve daha sonra İstanbul'da devam etmiştir. Mülâzımlıktan kadılığa kadar yükselmiştir. Veysî edebî alanda çok büyük bir şöhret kazanmış ve Türk edebiyatında nesir alanında en güçlü isimler arasında gelmektedir. Veysî Efendi Bâkî'den sonra en parlak şairlerden sayılmaktadır. Veysî Efendi 1628 yılında Üsküp'te vefat etmiştir.

Yoksulluk içerisinde yaşayan şair 24 yaşında iken İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da eğitimini devam ettirmesine ek olarak hem şiirleri ile öne çıkmaya başlamıştır hem de saray içerisinden ve dışından önemli arkadaşlıklar edinmiştir. Şair Osmanlı Devleti'nin duraklama devrinde yaşadığında şiirlerini de didaktik tarzda seçtiğini söyleyebiliriz. Dil olarak ise sade ve süsüz denilebilir. Şair Nâbî, şerefli bir aileye mensup olup sağlam bir eğitim almıştır, ayrıca Nâbî'nin İstanbul'a geliş zamanında tahta padişah IV Mehmed vardır. Musahip Mustafa Paşa ile dostluk kurması şairin rahat etmesinde büyük rol oynamıştır.

Zâtî (1771/ 1546)⁵⁶: Adı Sehî Bey ve Latîfî tezkirelerinde İvaz olarak anılmaktadır. Zâtî ismi ise mahlası olarak kullanmıştır. 16. Yüzyılın şairlerinden olan Zâtî 1771 yılında Balıkesir vilayetinde dünyaya gelmiştir. Ailesi hakkında çok bilgi olmamakla birlikte bir çizmecinin oğlu olduğu belirtilmektedir. Evlendiği, çocuklarının olup olmadığı bilinmemektedir. Zâtî'nin çok az Farsça bildiğini kaynaklardan öğrenmekteyiz. Zâtî'nin eğitimi hususunda ayrıntılı bilgi elimizde yoktur. Hareketli, neşeli, zeki ve coşkun bir ruha sahip biridir. İkinci Bayezid Zâtî'nin şiirlerini çok beğenmesinden dolayı ona mansıp verilmesi istemiş ancak Zâtî ağır işitme sebebiyle bu mansıbı elde edememiştir. Zâtî büyük sıkıntı çektikten sonra 1546 yılında Kasım ayında vefat etmiş ve İbni Kemâl mezarlığının yakınında defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Zihnî (?/1715)⁵⁷: İstanbul'da dünyaya gelen Zihni Mehmed Efendi Babası berber olduğundan dolayı berberzâde diye anılmaktadır. Zihni Mehmed Efendi Dîvân-ı Hümâyun

⁵⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, **DİA**, C. 43, İstanbul 2013, s,76-77.

⁵⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Zâtî Dîvânı. Doç. Dr. Orhan Kurtoğlu, Ankara 2017, s, 4-7.

⁵⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Özcan, **DİA**, C. 44, İstanbul 2013, s, 408-409.

kâtipleri arasında çok güzel fesahat ve belahat sahibi olan bir kişi olarak tanılamıştır. Berberzâde hayat sürecine bazı vezirlere nedimlik yapmış. Tezkirelerde o latif, zeki ve iyi bir şair olarak anılmaktadır. Zihni Mehmed Efendi Vefayât isimdeki eserini tamamlayamadan vefat etmiştir. Bu eserin muhteva ve mahiyeti bilinmemektedir. Eseri: Dîvân.

Zülâlî⁵⁸: İranlı bir şair olan asıl adı Muhammed babasının adı Hasan'dır. Kaynaklarda Hakîm Zülâlî, Mevlânâ Hakîm Zülâlî ve Hakîm-i Hansârî lakaplarıyla anılmaktadır. Mîr Muhammed Bâkır'dan ilim tahsil etmiştir. X. (XVI) yüzyilin ikinci yarısında doğmuş olmalıdır. Şiirlerinden Hâsâr şehrinde doğduğu anlaşılmaktadır ve kaynaklara göre hayatına dair yeterli bilgi elimizde olmadığını belirlemektedir. Çok dindâr olduğu kaydedilen şair bir süre Hindistan'da yaşadığı sorna memleketinde dönerek vefat ettiği ve vefat Tarihi'nin 1016, 1024, 1031 ve 1037 yılları ölüm tarihi olarak verilmektedir. Eserleri: Mesnevi bir şair olarak bilinen Zülâlî yedi mesneviye sahiptir, mesnevisi Heft Genc, Heft Seyyâre ve Heft Âşûb adlarıyla anılmaktadır.

---

⁵⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hicabi Kırılancık, **DİA**, C.44, İstanbul 2013, s. 549-550.

1.5. Mecmuanın (139-197) MESTAP⁵⁹,a Göre Muhteva Tablosu

Tablo 3

Yer No	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560						
Sayfa No	Mahlas	Matla Beyti/Bendi	Makta Beyti/ Bendi	Nazım Şekli	Nazım Türü	Vezin	Açık.
1	‘ Âlî	Ne deryâ sâhilinde oldı yâ Rab huşk u ter peydâ Ne bahrın mâlikindendür melek zâhir beşer peydâ Şenâsın kıatrelerdür anda her pinhân u her peydâ Vücûd-ı mutlakun bahri ne mevci kim eder peydâ Ene ’l-Hâk sırrını söyler eger maḥfî eger peydâ	Sevâd-ı mülk-i ma’ nâ ehli ‘ irfâna musahḥhardur Huşûşâ her biri manzûr-ı sultân-ı hünerverdür Suḥan bir ket-ḥudâ nâzır aḡa ‘ Âlî gibi erdür Ḳamu nezzârede ebkâr-ı ma’ nâ muntaẓırlardur Uşûlî gibi tâ kim ola bir şâḥib-naẓar peydâ	Tahmis		.---/.---/.--- /---	
1	Rahmî	Muḥabbet ‘ arşasında nice serler ḥâk-sâr ancak Kimi olmuş gedâ-yı ‘ aşk u kimi şehr-yâr ancak Görüp ḥaṭṭ-ı siyehin kâkül ile bî-ḡarâr ancak Şabânün ḥaṭırî küyinde yârün bir ḡubâr ancak Benüm gibi o dâḥı bir perîşân rûzgâr ancak	Çıkarkan şâmı hasret içre Rahımı rûza’ ḥıçrân Naşib oldu seher ki ana bezm-i vuslat-ı cânân Beḡâlar çâk olup çarḡa ereşdi na’ re-i mestân Şebi ‘ id eyledi gerdün hilâlün camını gerdân Hâyalı dâḥı içimiz zâhid-i perhiz-kâr ancak	Tahmis		.---/.---/.--- /---	
2	Beyamî	‘ Aşık ol varıḡı bir yâr-ı dil-ârâma deḡiş Ṭâlib ol güvher-i ‘ âklı ḡam-ı deḡiş Dimezim zevkini var miḡnet-i eyyeme deḡiş Şûfî tesbih ü ‘ aşâyı mey-i gül-fâma deḡiş Ḥırḡa’-ı zühd ü riyâyı çıkarup câma deḡiş	Ey Beyamî yûri ol ṭâlib-i i’ zâz-ı beḡâ Şabr kıl cânına kâr eyler ise renc ü ‘ anâ Gör ne der şânî-i Selmân u Zâḥîr-i şu’ arâ Zevḡ-i bâḡî bula ben dîrsen eger Âzerîyâ ‘ Âlemün zevḡ u şafâsın ḡam u âlâma deḡiş	Tahmis		..-/.---/..- /..-	
2	Âzerî	Zerreşevdüm bugün sen âftâb-ı enveri ‘ Aşkuḡı terk eylemem terk eylerüm cân u seri Çeşm-i ḥün-rîzün gibi tîz eyleyüp ol ḡanceri Mû-be-mû kesmek cefâ tîḡiyle cismüm ey perî Kılca olmaz ḥâṭırum kayd u ta’ alluḡdan beri	Âzerî şahrâya düşdüm terk idüp ḡam-ḡaneyi Genc-i ‘ aşka mesken itdüm ḥâṭır-ı vîrâneyi Ḳande gördüm bilmezim ol gözleri mestâneyi Bir görünmez derde uğratdı dil-i dîvâneyi Bilmezem ḥîç neyleyem Mânî dehân-ı dilberi	Tahmis		..-/.---/..- /..-	

⁵⁹ Muhteva tablosunu Prof. Dr. Fatih KÖKSAL’ın hazırladığı Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) uygun olarak oluşturduk.

3	Beyāmī	Dilā ādem olan qavlinde dāim şādık olmaqdır Bu dehr-i pîrezende merd ‘ aqđ-i sâbiq olmaqdır Cihān halk olmadan evvel muhabbet hālik olmaqdır Muhabbetden ğaraz şanmañ ki Qays u Vāmıq olmaqdır Hüner bir hālet ile vaşl-ı yāre lāyık olmaqdır	Muqābil olsa o ruhsārına artar maqālātı Şafādan tūfı cün güftāra başlar görse mir‘ ātı Beyānī ‘ aşıkāna söyler oldı şimdi ebyātı Bize Nev‘ ī gerekmez zümre-i fālun hayālātı Ĝaraz şi‘ ri kişinün ğasb-i hālin nātık olmaqdır	Tahmis		...-/...-/... /.. -	
3	Cinānī	Şehā zulm eyleme ‘ uşşāka kim ğāyet helāldür bu Harāb eyler esāsı ‘ ömri bir gün muhtemeldür bu Ne hikmetdür bilürken bā‘ iş-i ceng ü cedeldür bu Dimezsın yār busem ‘ aşık-ı zāre muhāldür bu Öperler sā‘ id-i sımınünji eller güzeldür bu	Ğağ-ı ruhsārı vaşında ne kim nazm olsa cānānuñ Nazaruñ ehl-i diller mümkün olmaz kim diye anuñ Cinānī gör ne der ol şā‘ ir-i bī-mişl-i devrānuñ Ğağ-ı ruhsārı vasfında o mihr-i ‘ ālem-ārānuñ Nazire dinmez ana ey Mişālī bir ğazeldür bu	Tahmis		...-/...-/.../ ...-	
4	Şādık	Yād olan bir māh-rūdan āşināyı n’eylesün Seyr-i şahrāyı vü gül-geşt-i fezāyı n’eylesün Yārsız ğağır dem-i zevk ü şafāyı n’eylesün Dil giriftār-ı belā dil-ber hevāyı n’eylesün Dāma düşmez yirlere qonmaz Hümāyı n’eylesün	Bir cevānuñ fikr-i ebrūsı beni itdi hilāl Nāle döndüm nāleden Şādık olup ğamla hayāl Derd-i hecrinden cihān oldı ser-ā-ser bī-mecāl Ğalk-ı ‘ ālem Bākīyā ‘ aşkında yāruñ ğasta-hāl Bir tabīb andan bu deñlü mübtelāyı n’ eylesün	Tahmis		...-/...-/... /.. -	
4	Cinānī	Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser ‘ ālem Oldı izhār ile her ğuşe ğulistan-ı İrem Sıneler taldı şafā kılmadı endüh ile ğam Eyledi müjde-i gül bübüli şād u ğurrem Ĝonçenün ğöñli açıldı ğüle düşdi şeb-nem	Ey Cinānī pür idüp şöhret ile āfākı Haşre dek devr-i felekde ola nāmuñ bākī Dem-be- dem sakin ider süz-ı dil-i ‘ uşşākı Ābdār olsa ne olur mīve-i şi‘ r-i Bākī Urmadı kimse bu bağ içre dağı böyle qelam			...-/...-/... /..-	
5	Emrī	Görindi luğf-ı rüy-ı yār mir‘āt-ı semenlerde Zuhūr itdi ğırrām qādd-i dilber nārvenlerde Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytül-ğazendlerde Bahār oldı şafā kesb idicek demdür çemenlerde Ğuşuşan böyle yañuñca ola sımın bedenlerde	Çün Emrī ol meh-i nā-mihribān bī-‘ ahd dilberdür Vişālın va‘ de eylerse yine hicrān muqerrerdür Anuñcün dir bu beyti ol ki Hüsrev ana çākerdür Firāquñla Nişānī bendenün hālī mükederdür Vişālun va‘ de itmişdün be hey āfet geçenlerde	Tahmis		...-/...-/... -/...-	
5	Galib	Ne mümkündür turup ol şāhdan yolda selām almaq Ne qābildür varup vaşl için onlardan peyām almaq Naşib olmadı la‘ l-i yārdan zevk-i müdām almaq Olaydı bārī a‘ da rağmına ğül gibi cām almaq	Beqā yokdur cihān mülkinde cümle gerçi fānīdür ‘ Adūdan sonra her dem zindeğānī cāvidānīdür Olanlar düşmene Galib ciñānuñ qahramānıdır	Tahmis		...-/...-/... -/... -	

		Egerçi haylî müşkildür kişi dünyâda kām almak Bütün dünyâ deger ammâ ‘ adūdan intikām almak	Dimişler Tiğiyâ onlar ki dehrün kāmranıdur Egerçi haylî müşkildür kişi dünyâda kām almak Bütün dünyâ deger ammâ ‘ adūdan intikām almak				
6	Tiğî	Meylüm benüm ol ğamzesi mekkâre mi olsun Ya ol müjesi kıtîl-i ğaddâre mi olsun	Her dilber için sînedede bir yare mi olsun N’itsün dil-i sevdâ-zede biñ päre mi olsun	Gazel		--/ .--/ .-- ./ .--	
6	Râ’if	Cünün iklimine dâim kadem bas kim selâmet ha Tefekkür eyle ‘ uqbâyı bulasın hem beşâset ha Uyup nefsiñ hevâsına peşimânlık nedâmet ha Helâk itmek müzerrerdür beni ol çeşm-i âfet ha Terahhüm eyle ey gül-rû meded itme melâmet ha	İdüp terk-i diyâr ammâ şaķın mey-ĥânededen geçme Geçer yâr senden ammâ sen yine cânânededen geçme Fedâ eyler ise Râ’if seni ğam-ĥânededen geçme Geçersen çeşm ü ebrûdan hemân ĥum-ĥânededen geçme Ezelden mest olanlardur Nedîmî Ref‘ hacâlet ha	Tahmis		.../.../... /.--	
7	Fevrî	Ciger ĥünâbesidür dîdeden şanma aķan demdür Belâ-yı devr-i gerdün cân-ı maĥzûnuma hem- demdür Cefâ-yı cevr-i cânân sîne-yi ğamına maĥremdür Fırâķ içre bu iki çeşm-i ĥün-bârüm iki yemdür Ciger ĥün rûĥ maĥzûn sîne pür-ğam dîde pür- nemdür	Cigerde dâĝ-ı ğamdur ğuşsa-ı ĥâl-i zi-ĥandânı Ecel câmını şundi câna ĥaĥı-ı la‘l-i cânânı Doludur sîne-yi mecrûĥumı hicr ile müjĝânı Şorarsa yâr-ı Fevrî rahm idüp bu çeşm-i giryânı Ciger ĥün rûĥ maĥzûn sîne pür-ğam dîde pür- nemdür	Tahmis		.../.../... /.--	
7	Fevrî	Ķaşî beñzer hilâl-i ‘ıyda bir cânânımız vardur Fedâ itmege yolunda dil-i nâlânımız vardur Vişâl-ı ‘ıydına ĥurbân olıcaķ cânımız vardur Leb-i cânâne teslîm itmege peymânımız vardur Sana cân virmege biz ey ecel ne cânımız vardur	Anı üftâde itmişken cihânuĥ merdüm-i ĥürî Şeh-i mülke hezâr oldı çeküben miĥnet-i devrî Anuĥ çün didi şâhâne bu beyt-i dil-keşi Fevrî Şeh-i iklim-i nesr ü nazm olursak n’ola ey Fevrî Durur ta ĥaşr olunca defter ü divânımız vardur	Tahmis		.../.../... /.--	
8	Leylâ	Beni ser-mest ü hayrân eyleyen ol yâr-i cânımdur Tarâvet baĥş iden bâĝa benüm serv-i revânımdur Muĥabbet ĝülşeninde murĝ-ı ĝönlüm baĝ- bânımdur Ruĥuĥ ‘aksiyle şaĥn-ı dîde bâĝ u ĝülsitânımdur Ķayâl-ı naĥl-ı kıddin ĥayliden ĥâķır-nişânımdur	Getür her dem ĥayâl ü ĥâķıra ol çeşm-i fettânı Sirişküm var iken yâd itme Leylâ baĥr-ı ‘ummânı Senüñ säyende peydâ itdigümdür hep ciger kıanı Yaşum deryâdur ey Bâķî içinde şâĥ-ı mercânı Ķayâl-i naĥl-i bâlâ-yı nihâl-i ergavânımdur	Tahmis		.../.../... /.--	

8	Leylā	Kimi ‘ālemdede ider nāle vü efgān ancak Kimi pervāna gibi yānımda el’ān ancak Kimi fūrkatde kimi vāşıl-ı cānān ancak Hāl-i ‘ālem ezeli böyle perişān ancak Kimi ḥandān kimi nālān kimi giryān ancak	Kimi faqrı ile bī-kes kimisi şāh-ı cihān Kimi Leylā gibi tođduđına el’ān peşimān Kimi ‘āciz kimi sultān kimi memdūh-ı cihān Kiminūñ zevķi mudām kimi bülbul gibi nālān Her gelen kimse bir esrār ile ḥayrān ancak	Tahmis		..- / ..- / ..- / .. -	
9	Leylā	Ol çeşm-i siyāh eyledi murğ-ı dili teşhīr Şaplandı yine sīne-i mecrūhuma biñ tīr Eylerdi göñül derdini bu vechile taķdır Tīr-i nigeḥiñ eyledi öz cānıma te’şīr Cānā bu kemān-keşlik ile pīr olasıñ pīr	‘Afv itmese noķşānını aşḥab- mürüvvet İtmezdi bu Leylā dağı taḥmīse cesāret ‘Arz itmege aḥvālını yok dilde liyāķat Luḥḫūñdan eger olsa Nesībā’ya da ruḥşat Biñde biriniñ eyleye aḥvālını taķrīr	Tahmis		-- / -- / -- / - -	
9	Leylā	Zānn iderler kim esīr-i zūlf-i ḥūbān oldum āh Bir bilür yok müblelā-yı derd-i hicrān oldum āh Yandım ammā āteşe şāyān-ı iḥsān oldum āh Şem’-i bezm-i yār olup ‘aşķile sūzān oldum āh Reşķ ider ‘ālem çerāğ-ı ḥāş-ı cānān oldum āh	Ėam ocağında kebāb-āsā yaķup cān u tenüm Gül-şen itdüm āteş-i ḥasretle Leylā gülşenüm Sūziş-i ‘aşķa yine ḥandān olur ol gül-tenüm Sīḥ-i cevri cānuma kār eyledi Āşaf benüm Nār-ı ‘aşķ-ı yār ile sūzān u virān oldum āh	Tahmis		-- / -- / -- - / - -	
10	Leylā	‘Aşķı pinhān idemem nāle vü efgāndur bu Nice āh itmeyeyüm fūrkat-i cānāndur bu Gerçi şabr it diyemem āteş-i hicrāndur bu Ađlarum şām u seḥer dīde-i giryāndur bu Var ise şabruñ eger vaşldan āsāndur bu	Yine Leylāyı kebāb itmede sīḥ-i miḥnet Pek şaķın eyleme nā-dān ile ‘ays u ‘işret Ehl-i ‘aşķ meskenine cān ile eyle ḥiżmet Merkez-i dā’ire-i pīrde ḫur ey ‘İzzet Bir gün elbetde döner başına devrāndur bu	Tahmis		..- / ..- / ..- / .. -	
10	Leylā	Saḥa ben neyledüm ey sāḥar u mekkār-ı felek Ne idersin beni her derde giriftār-ı felek Cāna kār itdi ġamuñla ġam u ađyār felek Gūşe-i ġamda biraķduñ beni bīmār-ı felek Hiç ‘ar itme misin Ḥaķdan a bī-‘ār felek Sen ne verdüñ ki istersin a ġaddār felek	İtme Leylāya bu rütbe sitem-i cevri ü cefā Mey-i ḥamrā gibi nūş itdi yeter zehr-i belā Der-i iḥsāna varup senden iderse şekvā Benüm āvāreciğüm dirse cenāb-ı Monlā Hiç ‘ar itme misin Ḥaķdan a bī-‘ār felek Sen ne verdüñ ki istersin a ġaddār felek	Müsed des		..- / ..- / ..- / .. -	
11	Leylā	Nār-ı ‘aşķıñ dilde besdür ġayri canān istemez Ketm idüp esrār-ı ‘aşķı çeşm-i giryān istemez Cānını Ḥaķķ’a virür bir başķa cānān istemez Vāşıl-ı Allāh olanlar ġayri iḥsān istemez Seyr iden yārūñ cemālin özge seyrān istemez	Taḥt-ġāh-ı mülk-i ḫalbüñ bir ulu ḥāķānısın ‘Āşķ-ı dil-mürdegānuñ cānı hem cānānısın Ḥaste Leylānuñ Ḥudāyā derdinüñ dermānısın Cānımuñ cānānısın dil taḥtımuñ sultānısın Şıdķıyā sen cān yetersin bir daḥı cān istemez	Tahmis		-- / -- / -- / - -	
12	Nādirī	Şem’-i şevķi yaķdı Mevlānā şalup tāb-ı cemāl Pertev-i şems-i ḥaķıķat buldı zātında kemāl Kim Ḥūsāmeddin o şu’le ile açdı per ü bāl	Nādirīveş devre tebdil eyle ders-i ‘ārif ol Bu vücūdı nūra temşil eyle ders-i ‘ārif ol Zāhir ü bāḫınla taḥşil eyle ders-i ‘ārif ol	Tahmis		-- / -- / -- - / - -	

		Vecd u hâl u hazret-i Mollâya pervâne mişâl Döndi ‘uşşâk oldı meclis şanki fânûs-ı hayâl	Gel şafâ-yı kalbe tahvîl eyle ders-i ‘Ārif ol Nice bir devr-i teselsül bahtı tā key kıyl ü kâl				
12	-	Eger âlûde-yi ‘işyân ise dāmānum ey zâhid Anı tahtîr ider bî-intihâ deryâ-yı raḥmet var		Beyit		...-/...-/... /...-	
13	‘İzzet	İtdi ‘aşkuñla senüñ cümleden ikrâh göñül Kıldı cevriñle benüm ‘ömrümi kutâh göñül Yağdı hicrânunñ ile cānumı vallâh göñül Ne ‘aceb eylese feryâd şeḥer-gâh göñül Sensiz ārām idemez bir gice ey mâh göñül Nice bin şabr ideyim âh göñül âh göñül	Maṭla‘-ı İzzet Efendi beni itdi maḥzûn Nür ide kabrini raḥmetle Hudâ-yı bî-çün Hicr-i zülfinünñ ile Şafvet oldum Mecnûn İtdi mi sâgar-ı çeşmünñ başa bilmem efsûn Sensiz ārām idemez bir gice ey mâh göñül Nice bin şabr ideyim âh göñül âh göñül	Tahmis		...-/...-/... /..-	
13	Şafvet	Bâ Celâleddin meded senden saña dâd eylerüm Dest-gîr ol düşmüşem ümmîd ü imdâd eylerüm Feyz-i ‘aşkımdan niyâz-ı nür-ı irşâd eylerüm Derd-i hecrünñle nevâ-yı âh-ı muzdâd eylerüm Ney gibi her dem maḥâm-ı vaşlını yâd eylerüm Tâ nefes vardur kıru cismümde feryâd eylerüm	Mâhtâb-ı himmetünñ yâ şems-i çerḥ-i Meşnevî Şaldı fark-ı Şafvete nazm-ı suḥanda pertevi Maṭla‘-ı ‘aşk-ı Fuzûlî reh-ber oldı ma‘nevî ‘Āşıkam ‘uşşâkınuñ oldum efendim peyrevi Ney gibi her dem maḥâm-ı vaşlını yâd eylerüm Tâ nefes vardur kıru cismümde feryâd eylerüm	Tahmis		...-/...-/... -/-,-	
14	Pertev	Gülşende yine meclis-i rindâne donansın Gül devridür el de mey-i gulğuna dolansın Bir zevk idelüm cām-ı Cemün ağzı şulansın Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın	Olduḡ bu gice biz bize ney mey ile dem-sâz Mey derdüme maḥrem idi ney âhıma hem-râz Pertev idelüm bülbül ile nağmeye âğâz Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın	Tahmis		...-/...-/.../ ...-	
14	Vehbî	Toḡm-ı pür şür u şerârdür ser-nümûde ḥurmenimden İhtirâz üzre geçer berḡ-i felek pîrâmenümden Sûhte olur ziyâ-yı mihr girse revzenümden Ey nefes bî-hüde geçme cân-ı âteş meskenümden Ra‘şe-rîz-i şu‘le-yi âh ol nesîm-i şivenümden	Levh-i ilhâm olmasaydı ger bisât-ı ḥaṭṭ-ı nazmum Nür ile olmazdı böyle ihtilât-ı ḥaṭṭ-ı nazmum Vehbiyâ var silk-i feyze irtibât-ı ḥaṭṭ-ı nazmum Ol Fehîm-i meh-zamîrüm kim nuḡât-ı ḥaṭṭ-ı nazmum Şeb-çerâğ itdüm şu‘â‘-ı mihr-i ṭab‘-ı rüşenümden	Tahmis		...-/...-/... -/-...	
15	Vehbî	‘Aql u fikrüm ğâret-i reftâr-ı ḥübân oldı hep Bir temâşâ kim ḥevâss-ı ḥamse ḥayrân oldı hep Sîne vü laḡat-ı ciger süzîşle biryân oldı hep ‘Aşka düşdüm cân u dil müft-i civânân oldı hep Şabr u ṭâkat maşraf-ı çâk-i girîbân oldu hep	Dünki ğün bezmünñde ḥâlümden açıp baḡş-i ‘azîm Naḡl idünce saña bir Vehbî gibi yâr-ı kadîm Hem tecâhül eyleyüp hem nâz ile olup besîm Sen demişsin kim kimünñ derdiyle giryândur	Tahmis		...-/...-/... -/-,-	

			Nedim Hep mürüvvetsiz senün derdüñle giryân oldı hep				
16	Râgıb	Ne kütâhî-’i himmetden ne noqşân-ı hünerdendür Ne bî-mihri-’i tâli’ den ne baht-ı bed güherdendür Ne ‘ulvîden ne süflîden ne efrâd-ı beşerdendür Ne sendendür ne bendendür ne çarh-ı kîne- verdendür Bu derd-i ser humâr-ı neşve-’i cân-ı kaderdendür	Bülend olmqdadur Râgıb hemîşe himmet-i tab‘uñ Dañi bâlâsı mümkündür olursa rağbet-i tab‘uñ Müsellemdür egerçi ehl-i tab‘a diqqat-i tab‘uñ Bu ta‘ birât vüs‘unda degildür kuvvet-i tab‘uñ Bu feyz-i ma‘nevî Nâbiye mecrâ-yı digerdendür	Tahmis		...-/-...-/-... /...-	
16	Râgıb	Şüret-i fânî-ye dil-beste vü mağbün degilüz Vech-i bâkî dillerüz tâlib-i mâ-dün degilüz Ma’il-i kevkebe-i devlet-i Qârûn degilüz Biz cihânuñ hiyel ü naqşına meftûn degilüz Bilürüz mekr-i zeni hâşılı Mecnûn degilüz	Mâyemüz tesviye-i ‘aşk-ı hikemle hoş dem Qalbimiz âyine-yi tal‘at-ı sırr-ı mübhem Olamaz her kişi esrâra şalâh-ı mahrem Neş‘emizden ne ‘aceb bî-ñhaber olsa ‘âlem Râgıba bez elün aqladıñı ma‘cün degilüz	Muhammes		...-/-...-/-... /...-	
17	Vehbî	Qaşr-ı kâmi ne vezir ü ne şehensâh yapar Anı muhkemce yaparsa yine Allâh yapar	Vehbiya hâne-harâb-i sitem olduña ne ğam Kimsenün yapmadıñı işleri bir âh yapar	Gazel		...-/-...-/-... -/-...-	
17	Nef‘î	Çektigüm derdi ne hemhâne ne hemrâh bilür ‘Aşıkım hâl-i dil-i zârımı Allâh bilür	Böyle dilber ne belâdur başına ey Nef‘î Her nigâhını qazâ âfet-i cângâh bilür	Gazel		...-/-...-/-... /...-/-...-	
17	Zülâli	Şehâ derd-i firâkı bañr-ı ğam içre yatandan şor Gönül fülki ile ol zevraq-ı hecri şatandan şor	Zülâli derd-i hicrânı ‘umüm u miñnet-i güli Diyâr-ı ğurbet ilde güşe-i hânda yatandan şor	Gazel		...-/-...-/-... /...-/-...-	
17	Zatî	Dile keyfiyyet-i ‘aşkı yüri mey-hôr olandan şor İçüp vahdet şarâbını ebed mañmür olandan şor	Ene’l-Hâk sırrını Zatî riyâset ehline şorma Anı sen dâr-ı dil-dâra bugün Mañşür olandan şor	Gazel		...-/-...-/-... /...-/-...-	
18	Leylâ	Sirişküm söndürür mi âteş-i ‘aşkum benüm cânâ Dil-i pür-süzümü teskîn ider mi hiç yedi deryâ	Nice ben olmayam ol dergehün memnûn-ı ihsânı Yine fitnatdaki feyzi baña bañş itdi Mevlânâ	Gazel		...-/-...-/-... /...-/-...-	
18	‘Ârif	 şu‘le-yi’ şabrum firüzân oldı gitdükce Sütün-ı dud-ı âhum tâ-be-keyvân oldı gitdükce	N’ola gevher-fürüşân ‘ Ârifâ tab‘um pesend itse Nigâh-ı himmet-i üstâd ile kân oldı gitdükce	Gazel		...-/-...-/-... /...-/-...-	
18	Şafvet	Zir-i gisüde o ebrü-yi siyeh-kârıñ ucı şoqılur hancer-i hün-h‘ârıñ ucı	Yâr-i qandil mi destüme yandurdu dedi Şafvet aldı fitil-i şem‘-i şerer-bârıñ ucı	Gazel		...-/-...-/-... ...-/-...-	
19	Neş‘et	Ben habâb-ı bañr-ı ‘aşkum qar u bârım sorma hiç Mevce-i gird-âb-ı şevküm rüzgârım sorma hiç	Neş‘etâ yektâdur deryâ-yı feyzüm ben velî Çâr-süyü ‘âlem içre i‘tibârım sorma hiç	Gazel		...-/-...-/-... ...-/-...-	
19	‘İzzet	Aldanup kızbine yârün oyalandum bu gece	‘ İzzetâ varmış idüm baht ile h‘âb-ı kehf	Gazel		...-/-...-/-... ...-/-...-	

29	Rāsım	Kıldı zülfün şayd için ol gözleri bādām rām Oldı āhır murğ-ı ‘aşka qalb-i bī-ārām rām	Olmasun la‘l-i lebünle Rāsım-i mağdūr dūr Virmez ehl-i ‘aşka bārī çerh-i bed-fercām cām	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
29	Rāsım	Şāh-ı gülden eyle istirhām git gül-zāre zār Belki raħm eyler saña ey bülbül-i āvāre var	Yāb yāb istilā idüp dil-hānemi yaqdı ğamum Oldı Rāsım beytü‘l-aħzāne derün ekdāre dār	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
29	Fā‘iķ	Her gören çeşmüm yaşın deryā-yı ‘ummān şandılar Bu vücudum baħr-i ‘aşka talmış insān şandılar	Fā‘iķ olmuş tūtalum kim Muştafāya yār-ı gār Bilmeyen şıdķ-ı derūnuñ kiżb ü yalan şandılar	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
30	Na‘ım	Şafvet-i reng-i lebün la‘l-i Bedaħşān şandılar Sīne-yi şāfuñ ziyā-yı mihr-i raħşān şandılar	İ‘ timād eyle Na‘ım nazm-ı cenāb-ı Fa‘iķi Oķuduydum bir maħalda şı‘r-i Haşşān şandılar	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	Nazīre- yi Na‘ım
30	Fā‘iķ	Söylemek müşkil velī derdün nihān itmek de güç Görmemek güçdür görüp āh u fiġān itmek de güç	Rāh-ı Haħdan dönmezem girdüm yola kām almaġa Fā‘iķā bu yolda bezl-i naķd-ı cān itmek de güç	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
30	Rāsım	Dil-rübāya cebr-i ‘azm-i gülistān itmek de güç Ol sehī-ķadsız daħı seyr-i cihān itmek de güç	Pey-rev olmaķ gerçi müşkildür cenāb-ı Fā‘iķā Rāsımā tanzirde ‘aczin ‘ayān itmek de güç	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
30	Rāsım	Yād idüp ‘ahd-i Cemi kām aġlasun peymāneler Rūze-dārān-ı ġama der-bestedür ħum-ħāneler	Gevher-i nazmı çıkar qalb-i ħarāb-ābāddan Rāsımā çünkü maħall-i kenzidür virāneler	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
31	Fā‘iķ	Tekyedür abdāl-ı ‘aşka sākīyā mey-ħāneler Anda şevķ-i la‘l-ı nābuñladur zī peymāneler	Ma‘ rifet baħrine ġavvāş olalı taħ‘um benüm Luţf-ı Haħla ġün-be-ġün işār ider dūr-dāneler	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
31	Na‘ım	Yādima beķā-yı nām olmuş cümle pey-māneler Haşre dek bākī‘ imāret-ġāhdur ħum-ħāneler	Cāy-ı ārām-ı ġamumdur bu ħarāb göñlüm benüm Lāne-ġāh-ı büm olur elbet Na‘ım virāneler	Gazel		- . - - / - . - - - / - . - - / - . - . -	
32	Rāsım Fā‘iķ	Bu şeb bād-ı şabā ile o gül-femden ħaber geldi Meşāmm-ı bülbül-i cāne yine gül-büy-ı ter geldi	Reh-i ‘aşķında ol yāruñ nice ben olmayam Fā‘iķ Bu yolda Rāsımāsā cān virür ehl-i hüner geldi	Gazel		. - - - / . - - - / . - - / . - - -	Müşter ek gazel
32	Na‘ım	‘Araķ nūş eyledükçe dūr gibi ruħsāra dūr geldi Ruħ-ı gülgünü gördüm bezm şandum verd-i ter geldi	Ne Fā‘iķ fā‘iķ-i ehl-i ma‘ārif nükte-perverdür Huşusan mülk-i nazma Zātı ile şān u fer geldi	Gazel		. - - - / . - - - / . - - / . - - -	
32	Rāsım	Tevbe işrār-ı ġünāh eylemeyem ‘ahd olsun Kendümi fışka penāh eylemeyem ‘ahd olsun	Terk-i ‘işyān ideyüm şıdķ ile Rāsım ġayrı Ĥālümü böyle tebāh eylemeyem ‘ahd olsun	Gazel		. . . - / . . . - / . . - - / . . -	
33	Fa‘iķā	Tevbe aħfā-yı ġünāh eylemeyem ‘ahd olsun Kendümi zühde penāh eylemeyem ‘ahd olsun	Fa‘iķā bezm-i ma‘ārifle muħabbet var iken Cānib-i zühde niġāh eylemeyem ‘ahd olsun	Gazel		. . . - / . . . - / . . - - / . . -	
33	Rizā	Dilā bu neyde şevķ-i leb-i gülgün yārdur ney Ĥarīķ-i nār-ı firķat mübtelā zār u nizārdur ney	Ezel bezmünde la‘l-i sırr-ı Haħdan neş‘e-yāb olmuş Rizāyā ol ecelden dem-be-dem gevher-nişārdur	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -	

			ney				
33	Laṭîfî	Şehâ üftâde-i dil teşne-i la' l-i niğârdur ney Cüdâ âb-ı zülâlden müste-mend-i dil-figârdur ney	Kemer-beste ider icrâ-yı hizmet bezm-i ' irfânda Laṭîfî rüy-ı zerd bağı delinmiş dil-figârdur ney	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . -	
33	Fâ'îk ve Râsim	Şarâb-ı ergavâniden gül-i ruhsârı al olmuş O mest-i câm-ı naḥvet keyf-i meyle pür celâl olmuş	Bu derd-i ' aşk ile Fâ'îk olursan gam yeme aşlâ Niḥâl-i ḫadd-ı Râsim hicr ile zîrâ ki dâl olmuş	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . - -	Müşterek gazel
33	Fâ'îk	Ḳuşûrum çok ümîdüm çün ki ' afva lâyıḳ olmaḳdur Niyâzum raḥm u luṭf u iltifât-ı sâbıḳ olmaḳdur	Niğâh-ı luṭf u iḥsânun dirîğ itme teraḥḥum ḳıl Efendim maḳşadum aḳrân içinde Fâ'îk olmaḳdur	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . - -	
34	Na'îm	Ḳumâş-ı ' aşkı ' id üstü şaḡa her câyı ben virdüm Yaraşmış câme-i naḥvet velî kâlâyı ben virdüm	Na'îm mey-ḥâne-i ' aşkın şarâb-ı feyz nüş eyle Ki ol pîr-i muğâna bâde-i ḥamrâyı ben virdüm	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . - -	
34	Na'îm	Ehl-i dil ' âşıḳa bir taze cevân besdür bes Feyz-i nûrî ḳamere mihr-i ciḥân besdür bes	Baḳdılar dîde-i nişfuḡla Na'îm bu gâzele Didi hep nâdire güyâ-yı zamân besdür bes	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - . . . - / . . . -	
34	Rızâyî	Dilde çün cüş u ḥurûşa başladı sevdâ-yı ' aşk ' Aḳl-ı fikrüm eylese yağmâ o dem Leylâ-yı ' aşk	' Aşk ile yanmaḳ yaḳılmaḳlık naşib olmuş ezel Ey Rızâyî eyleme bî-hüde gel şekvâ-yı ' aşk	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . -	
35	Nâṭıḳ	Görünür yâr gehî ḫâkla mâ şeklinde Ki idüp cilvegeri nâr hevâ şeklinde Yüzini fehm ideli bedr-i dü-câ şeklinde Zâtımız fehm ideli fazl-ı Ḥudâ şeklinde ' Ârifâne gezerüz ehl-i fenâ şeklinde	Nâṭıḳî cevher imiş ' aşk-ı ten-i âdemde ' Aşk eger olmasa olmazdı ben-i âdemde Ḥoş buyurmuş der o kim oldı Mesihâ-demde Vaḥdet-i ' aşk-ı ilâhîdür iki ' âlemde Nev-be-nev cilve ider şâh u gedâ şeklinde	Tahmis		. . . - / . . . - / . . . - . . . - / . . . -	
36	Yetîm	Reng yok gülzâr-ı ' âlemde tarâvet ḳalmamış Gülleri itmiş ḫazân bir şemme nûkhet ḳalmamış Goḅçeler pejmürde olmuş zevḳ-i ḥumret ḳalmamış Gülsitânda bildiğim evvelki ḫâlet ḳalmamış Bâğ-ı dehrün nevbahârında leṭâfet ḳalmamış	Kime takrîr-i meḳâl-i pür melâl itsün Yetîm Güş ider yok kimlerünle ḫasbiḫâl itsün Yetîm Çare-i derdün ' aceb kimden su 'âl itsün Yetîm Günc-i ḡamda Râsimâsâ ketm-i hâl itsün Yetîm Zümre-i hâcât-ı derd-âşâma himmet ḳalmamış	Tahmis		. . . - / . . . - / . . . - / . . . -	
36	Râmiz	Gezer çîn-i cebîn vâdilerinde vaşla yüz ṭutmaz Bu vaḫşetle ol âhû-yı Ḥıṭâyı şayda göz ṭutmaz	Ḳonaḳçı gelse miḫman-ı ḫayâlınden şabâ Râmiz Ḡubâr-ı ḡuşşayı süprür ḫarîm-i dilde ṭuz ṭutmaz	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . . -	
36	Nef'î el-Müftî-i el-Enâm	Bize kâfir dimiş müftî efendi N'ola biz diyelüm aḡa müselmân Ḥuzûr-ı ḫazrete varlıḡda yarın		Ḳıṭ'a		. . . - / . . . - / . . . -	

		İkimiz de çıkaruz belki yalan				
37	Müştaḳ	Bahr-i ruḥuṅla māh-ı felek tāb-nāk olur Ḥāver şabāḥ ḥaşre ḳadar sīne-çāk olur	Biz cān göziyle seyr iderüz ḥüb-rūları Müştaḳ rüy-ı pāk olanuḅ ḳalbi pāk olur	Gazel		-- ./- .- ./- -- ./- .-
37	Zihnī	İsm-i a'zam āyet-i kübrāya girdi çıḳmadı Sırr-ı Mevlā 'allemel-esmāya girdi çıḳmadı	Naẓm-ı eṣ'aruḅ senüḅ seyr eyleyen taḥmīn ider Nuṭḳ-ı pākin Zihnīyā ma'nāya girdi çıḳmadı	Gazel		-. - /- /- .- .- /- .- - /- .-
37	Neşāṭī	Ḥāzret-i 'İsāyī gör semāya girdi çıḳmadı Ḳavm-ı Fir'avn ḡarḳ olup deryāya girdi çıḳmadı	Ḳaḅḅı peygāber Neşāṭī uçmaḳda ol Ḥāzret-i İdrīsdir ol me'vāya girdi çıḳmadı	Gazel		-. - /- /- .- .- /- .- - /- .-
37	Neşāṭī	Mevc urup artdı gine çün dilde bu deryā-yı 'aşḳ Aldı 'aḳlumı serümden eyledi şeydā-yı 'aşḳ	Dād idüp Leylāsı için bitdi başında giyāḥ Ey Neşāṭī gör ne ḳaldı Mecnūna Leylā-yı 'aşḳ	Gazel		-. - /- /- .- .- /- .- - /- .-
38	Nihānī	Kim temevvüc eyledi dilde gine 'ummān-ı 'aşḳ Dīdelerden çağlayup itdi zuḥūr nālān-ı 'aşḳ	Tekye-i 'aşḳ içre mest oluben olduḅ ḥırḳa-püş Gör ne ḥāle irgürür insānı ey Nihānī 'aşḳ	Gazel		-. - /- /- .- .- /- .- - /- .-
38	'Ārif	Perçemi yārdan dimāḡ-ı cāna irdi büy-ı 'aşḳ 'Aḳlumı yagmāya virdi ser-te-ser dil-cüy-ı 'aşḳ	Ḳapladı eczā-yı cismüm bu hevā-yı perçemi Mest-i lā-ya'ḳıl ḳılıp bu 'Ārifī şeb-bū-yı 'aşḳ	Gazel		-. - /- /- .- /- . - - /- .-
38	Ref'i	Beni firḳat odına gel yaḳa yaḳ yaḳa yaḳ Hey sözümden yine döndüm baḳa baḳ baḳ baḳa baḳ	Çün Ref'i ye naşīb olmadı 'ālemde vişāl Ey gözüm yaşı demidür aḳa aḳ aḳ aḳa aḳ	Gazel		. . . - /- . - - /- . - - /- . - -
38	Şūḅī	Nice bir daḡdaḡa-ı dehr ile ber-bād olalum Yüri mey-ḥāneye zāhid biraz ābād olalum	Dest urup tiḡ-ı ḡazāya gezelum Şūḅī ma'an Ḳande bir içmez var-ısa aḅa cellād olalum	Gazel		. . . - /- . - - /- . - - /- . - -
39	Nedīmi	Lisānıḅ anlamaz biz ḡonceniḅ 'irfānımız vardır Belī söz bilmeyiz ammā biraz iz'ānumız vardır	Şıḳılma bezme gel biḡāne yoḅ da'vetlimiz ancaḅ Nedīmā bendeḅiz var bir dahı sultānımız vardır	Gazel		. - - - /- . - - - /- . - - - /- . - - - -
39	Fuzūlī	Nice aylardır ser-i kūy-i melāmet beklerüz Leşker-i sultān-ı 'irfānuz velāyet beklerüz	Yatdılar Ferḥād u Mecnūn mest-i cām-i 'aşḳ olup Ey Fuzūlī biz olar yatduḅça nevbet bekleriz	Gazel		-. - - /- /- .- .- /- .- - - /- .-
39	Bāḳī	Tesellī virmez ey dil derdūḅ ol cānāne söylersin Açılmaz saḅa ḡüyā ḡonce-i ḥandāne söylersin	Yanup yaḳılmaḅ ister kimse yoḅ yanuḅca ey Bāḳī Ḥādīs-i aşḳ-ı 'ālem-süz-ı yāri ya ne söylersin	Gazel		. - - - /- . - - - /- . - - - /- . - - -
39	Mecnūn	Ḳatreyüz gerçi velī ammā ki deryā bizdedür Ne felek seyyāreler çerḫi mu'allā bizdedür	İsmimüz Mecnūn'dür ammā degil Leylā için 'Āşıḳ-ı şādıḳlaruz gel gör ki Leylā bizdedür	Gazel		-. - - /- /- .- .- /- .- - - /- .-
40	Bāḳī	Ser-i kūyüḅ şanemā cennet-i a'lā bilürüm Müntehā ḳametüni sidre vü Ṭūbā bilürüm	Bāḳīyā ḡülşen-i Firdevsi baḅa 'arz itme Āsitānın ben anuḅ cennet-i a'lā bilürüm	Gazel		. . . - /- . - - /- . - - /- . - -
40	Müdāmī	Leblerüḅ emsem dedüm ol dil-berüm ammā didi Kimseye bu sırr-ı ifşā eyleme ammā didi	Ey Müdāmī göricek ol şer bu şīrīn sözlere Āferīnler saḅa ey tütī şeker nānā didi	Gazel		-. - - /- /- .- .- /- .- - - /- .-

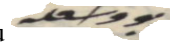
40	Nesîmî	Ha ha haıtın hacîl eyler be be berg-i semeni Ka ka kaşuñ kıılır ancak se se sebz-i çemeni	Na na nazmuñda Nesîmî gö gö gösterdi şehâ Di di dişuñ göreliden dü dü dürr-i ‘Adeni	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
40	Behîştî	Çünkü taķdir-i ezel her ne ise olsa gerek Ben senüñ tîr-i belâna dururum n’olsa gerek	Ey Behîştî bu cihândan gidicek rûz-ı bahâr Lâle kan ağlasa sünbül şaçını yolsa gerek	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
41	Fuzûlî	Yağma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şaşın Dökme kanum âb-ı çeşm-i eşk-bârımdan şaşın	Ey Fuzûlî kanğı mahbûbu ki görseñ rahmı var Kıl hazer ancak benüm bî-rahm yârımdan şaşın	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
41	Muhibbî	Sâkiyâ depret ayak şun ol nigârıñ ‘aşkına Zehr-ise nüş idelüm gül yüzlü yârıñ ‘aşkına	Gel dirîğ itme Muhibbîden zekât-ı hüsününi Sağa bu hüsni vireñ Perverdigârıñ ‘aşkına	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
41	Şalâhî	Ol muttaşıl ebrûlarıñ ‘aşıklara mihrâb iki Cellâd-ı çeşm ü gamzenüñ kurbânı bir kaşşâb iki	‘Aql-ı Şalâhî gitdi hep mest itdi anı la‘l-i leb Bir kere sâkî şun bize câm u şarâbı nâb iki	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
42	Sâmî	Gülüşüñ ‘aşık-ı dil-hasteye dermâne midür Tiş-i cevruñle tabîbüm garaşuñ cânı midür	Bulunur haylî hüner kenzi aratsa yer yer Dil-i Sâmî ‘acebâ gûşe-i virâne midür	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
42	Bâkî	Gelünüz yüz tuţalum bârgeh-i Gaffarâ Cân u dilden gelelüm tevbe vü istiğfâra	Bâkî yi lezzet-i vaşluñ tama‘i söyletdi Tûtiyi şevk-i şekerdür getüren güftâra	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
42	Ğafûrî	Hazret-i Mevlâyadır hep dâdımuñ feryâdımuñ Bir mużaffer leşker-i hağdan gelür imdâdımuñ	Küllî nefsin cür‘asından nüş idersin ‘âkıbet Ey Ğafûrî bu cihânda kalur ancak adımuñ	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
43	Yahyâ	Zülf-i pür-çinüñ gamından dîde kim pür âb olur Her ne bahre kim düşer bir kâtresi gird-âb olur	Bir dile Yahyâ tokunsa pertev-i feyz-i Ğudâ Zerre-i nâ-çiz iken Ğurşid-i âlem-tâb olur	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
43	Nâmî	Cihânuñ ni‘metinden kendi âb u dânemüz yegdür Elüñ kâşânesinden gûşe-i virânemüz yegdür	Hümâ-yı evc-i ‘izzet gibi gayretsüzden ey [Nâmî] Muhabbet şem‘ine şeh-per yağan pervânemüz yegdür	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
43	Bâkî	Ne câm-ı bâde-i gülgüna beñzer yâr-ı hem-dem var Ne şadr-ı gûşe-i mey-Ğâne gibi câm-ı Ğurrem var	Şıfât-ı şafvet-i tab‘uñ yiter eglence ey Bâkî Bi-hamdi’llâh ne gam yirsin elüñde sâğar-ı Cem var	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
44	‘Arif	Bu sînem âsmânında ‘aceb mihr ile mâhum var Derün-ı dilde ammâ hiç döñmez âh u vâhum var	Ğayâl-i Ğâl-i ruhsârıñla göñlüm şâd u şen oldı Bî-Ğamdullâh ‘ Arif kanda bağsam Ğoş nigâhum var	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
44	Rüşdî	Diğkat-ile kıl nazar şol çerĞe kim devrân ider Kimini İlyâs ider ol kimin ‘uryân ider	Rüşdiyâ Ğağdan ümidüñ kesme gûş it pendümi Vuşlat-ı yâr ile Mevlâ gün olur Ğandân ider	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.
44	Ğayretî	Bend-i ‘aşkına delü bağlanmayadım kâşkî Göz görürken oda düşüp yanmayadım kâşkî	Bâğ-ı hüsnuñ seyr iderdüm dün gice seyrümde ben	Gazel	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.	...-/.-.-/.

			Hayretî ol uykudan uyanmayaydum kâşkî			
44	Neşâtî	Dil virüp cânâ şaňa aldanmayaydum kâşkî Ben seni bir yâr-ı şâdıķ şanmayaydum kâşkî	Bu Neşâtî derd-mendüñ hâk-i yeksân eyledüñ Şem' -i ruhsârına aķdum yanmayaydum kâşkî	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
45	Fehmî	İñle ey dil derd-ile nâlân olursın 'âķıbet Ağla ey çeşm-i revânüm ķan olursın 'âķıbet	Fehmîyâ sevdâ-yı zülf-i yâr ile 'âlemdesin Leylâ-yı Mecnûn gibi destân olursın 'âķıbet	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
45	Nesimî	Senüñ 'aşķuñdur ey dil-ber baña mürşid ile hem pîr Ki düşdüm 'aşķına yanup nedür çäre nedür tedbîr	Nesimî 'ârî nâmüsü eger 'ârif isen terk it 'ârifler boynuna biçmiş melâmet hırķasın taķdır	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . - -
45	Haţâyî	Bugün ğam tekke-ġahında fedâ bir cânumuz vardır Göñül abdâl-ı 'aşķ oldu gelüñ ķurbânımız vardır	Haţâyî bendesin atmış kemâl-i luţfi çok olsun Dimiş kim ol gedâ gelsün aña ihsânımız vardır	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . - -
46	Neşâtî	Ey dilâ geç ma' şiyetden hâzret-i Settâra uy Dâ'imâ ķıl sünnetini Ahmed-i muhtâra uy	Ey Neşâtî bu cihâne virme gel dil bi-aşl Sîne varumdan beķâ-yı dâra uy	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
46	-	Bırakmam ķayd-ı zülfüñ lâyıķ-ı zencîr olursam da Yine geçmem begüm bu ğamzeden dil-ġîr olursam da	Sana her-câyî derler bendene bir 'aşık-ı şâdıķ Medâr-ı iftiġârumdur eger teşhîr olursam da	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . - -
46	' Ahdî	'Āşık-ı şürîde-dil eşķ-i terinden bellüdür H'âce-i bâzâr-ı miġnet gevherinden bellidür	İmtihân itme ne lâzım ' Ahdî efendiyi Nükte-perdâz-ı belâġat sözlerinden bellidür	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
46	Güftî	'Āşıkıñ süz-ı dili dâġ-ı serinden bellidür Şu'le-i âteş zuhûr-ı aġkerinden bellidür	Yüzüne raġbet eylerse n'ole yârân-ı Rum Her nihâl-i tâze-res âb-ı bellidür	Gazel		-. - - / - . - - - / - . - - / - . - -
47	Fethî	Mest-i şahbâ-yı elem çeşm-i terinden bellüdür Rind-i 'işretġah-ı miġnet sâġarından bellüdür	Fikr olmaz tab' uña Fethî dür-i nazmuñ göreñ Baġr-i pür-cüş-ı me'ânî gevherinden bellüdür	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
47	Vahîde	Hüsn-i yârüñ 'ârîz-ı tâb-âverinden bellüdür Maţla'-ı iķbâl mihr-i enverinden bellüdür	Câdû-yı kilġ-i Vahîde dedi kim siġr-i mübîn Güft-gü-yı nazm-ı mu'ciz perverinden bellüdür	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
48	Nef î	Ārif ol ehl-i dil ol rind-i kalender meşreb ol Ne müselmân-ı ķavî ne mülġid-i bî-mezheb ol	Hızra minnet çekme var sonra dil-i Nef î gibi Lüle-i âb-ı hayât-ı feyz ile leb-ber-leb ol	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
48	Dânişî	Ben dimem kim 'aşķa düşse 'aşķla bî-mezheb ol Ĥâşılı dîvâne ol Mecnûn-ı 'aşık-mezheb ol	Sâye şalma her denî tab'a şaķın ey Dânişî 'Ālem-i bâlâya ir ġurşid-i 'âlî kevkeb ol	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . -
48	-	Ruġuñdan zevķ alan itdi gül-i ra'nâya istiġna Lebûñden mest olan ķıldı mey-i şahbâya istiġna	Ne aġyâre o ķâfir iltifât eyler ne 'uşşâķa Bir âfetdür ider a'lâya vü ednâya istiġna	Gazel		-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

48	Rūhî	Muķim-i kūyuñ eyler cennet-i a' lāya istiğnā Esîr-i qađduñ eyler ķāmet-i tūbāya istiğnā	Tegāful kıldığından ol perinūñ çekme ğam Rūhî Saña tenhā degil ancak ider dünyāya istiğnā	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -
49	Rūhî	Nice ğüñdür o māh-ı ' ālem-ārādan ħaber gelmez Dili irsāl iderdüm qorqarum ol da gider gelmez	Belāgatle gidenler bunda taħşil itdiler cümle Cihānda yoksa ey Rūhî giden şahib-hüner gelmez	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -
49	Rūhî	Bezm-i ālemde ğöñül hemdemüñi cām ideğör Zevķi elden ķoma cām-ı meyi gül-fām ideğör	Sa' y ider herkes elin öpmek için sākınūñ Rūhîyā sen ayağın öpmege iķdām ideğör	Gazel	. . . - / . . - - / . - - / . . -
49	Rūhî	Ķatre ķatre ħün-ı dil kim çeşm-i bülbülден gelür Ĥārdān şanmañ anı kim cānib-i gülden gelür	Herkesün derdine dermān eyler ol meh Rūhîyā Biz disek iğmāz-ı ' ayn eyler tecāhülден gelür	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
50	Rūhî	Baņa dirsen ki yarı ğöricek yalvarı bilmezsin Meger sen ey dil-i biçāre ol ğaddānı bilmezsin	Döner her bir cefāña sinesin āh eylemez ammā Ġöñülден geçürür hep Rūhî-i bīmārı bilmezsin	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -
50	Rūhî	Mest olup bezmde aġyāre dimekten öp elüm Bize ey şūħ icāzet vir ayāğūñ öpelüm	Ġam yimem ķadeħ-i ' adūdan ki benüm ey Rūhî Bildürür mertebüm erbāb-ı kemāla ğazelüm	Gazel	. . . - / . . - - / . - - / . . -
50	Rūhî	Yār ğāfil çarħ zālindür miñnet bir degül Dil za' if a' dā ķavî renc ü meşakķat bir degül	Söz bilen bir bilmez erbāb-ı kemāli Rūhîyā Gerçi birdür vezn-i řab' ammā belāgat bir degül	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
50	Rūhî	Her kaçan ayağa ol serv-i hüma-sāye şurur Yir u ğök ħalkı gelüp şevķa temāşāya şurur	Ten-i zārunda eger yāreler açsañ yer yer Şanma Rūhî ķuluñı ķādıya pāşāya řurur	Gazel	. . . - / . . - - / . - - / . . -
51	Rūhî	Nāz idüp ben bülbül-i zāra sever dirsin beni Gel sen inşāf eyle ey gül-çehre kim sevmez seni	Gül-şeni Rūhî nice māil eylesün kūyuñ kıyup Vaşl-ı cennet olan ' ālemde nīl gülşeni	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
51	Za' fi	Ben genc-i murādı hele vīrānede buldum Esrār-ı sözün sālîk-i dīvānede buldum	' Ālem didüġün bir dem imiş ehl-i dem içre Ben ol demi Za' fi dem-i ħānede buldum	Gazel	- - / . - - / . - - / . - -
51	Ĥayālî	Kākül-i miskîn-i cānānuñ perişān ħālliyüz Ġuşsanuñ ser-geştesi derd-i ğamuñ pāmāliyüz	Ĥāce-i cāne metā-ı ġuşşeyi almaķdayuz Biz Ĥayālî bu fenā bazārınūñ dellāliyüz	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
52	Uşūlî	Erişdi gibi devri yine Sākî şarābuñ Cāmuñ yüzi güldi ğözi açıldı kebābuñ	Şunup lebinî şonra neden tıġını çekmek Aşlı be Uşūlî ne iki bu şeker-ābuñ	Gazel	- - / . - - / . - - / . - -
52	Zātî	Ķadem baş hey kıyāmet yüzüme yir eylesün kevkeb Disünler kim kıyāmet ķopdı döküldi yire kevkeb	Raķib ile seni ğörse olur Zātî deli ey meh Sefer cā' iz degül māhuñ olıcaķ menzili ' aķreb	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -
52	Hūdāyî	Öldi ki nāzuñla şehā ehl-i niyāzı Ķanı ğüzelüm ķā' ide-i bende-nevāzî	Evzā' felek ķaddinüzi bükdi Hūdāyî Per itdi bizi bir kızın şive-yi nazı	Gazel	- - / . - - / . - - / . - -
52	Zātî	Bāğ-ı cennet dil-rübāsuz bend-ü-zindāndur baņa Her serā-yi dil-ġuşāsı beytū' l-ahzandur baņa	Yārdan ayrılmaķ ey Zātî ne müşkil derd olur Aña nisbet ġünde biñ kes ölmek āsāndur baņa	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -

53	Zatî	Âşıkı çün bî-vücûd itmek olupdur hû saña Biz ‘adem mülkine maḥmil bağladuḡ yâ hû saña	Başuḡa yüz verme ey Zatî başuḡdan aşmasun Yüz bulıçaḡ çok iş eyler ol delü ḡanlu saña	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
53	Zatî	Murḡ-i zerrîn-per zümürüd-âşiyân lü ’lü gıdâ Bâl açuḡ uçmaḡ diler her şubḡ küyuḡdan baḡa	Ṭalibüḡ dâ ’im türâb-ı râh-ı küy-i dil-rürâ Rüyını altun ider cevher degül mi Zatîyâ	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
53	‘Ulviyâ	Merḡamet kıl nev-cevânım âh u zârımdan şaḡın Tâze gülsin nâle-i bî-iḡtiyârımdan şaḡın	Esb-i nâza çıḡnedüp ‘âşıkıları pâ-mâl eder Ĝâfil olma ‘ Ulviyâ ol şeh-süvârımdan şaḡın	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . - -
54	Emrî	Kadeḡle meclis-i nâ-dâna girme Ayaḡuḡla varuḡ zindâna girme	Kabâ-yı al geyme kat kat ey gül Helâk olmasun Emrî ḡana girme	Gazel	. - - - / . - - - / . - -
54	Zatî	Nice ṭatlu olur yârüḡ zebânı Avurda çekmelüdü her dem anı	Açılur ḡonça-ı ter gülsitândan Söz açsa Zatîyâ yârüḡ dehânı	Gazel	. - - - / . - - - / . - -
54	Şadrî	‘Âşıkuz bir ḡonca-leb gül yüzlü cânân isterüz Bülbül-i şürıdeyüz seyr-i gülistân isterüz	Dil-berüḡ ḡaddi elif ebrüsü nün olmaḡ gerek Mâ-ḡaşal biz Şadrîyâ maḡbûbda âḡ isterüz	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . - -
54	Kâmî	İşḡünden dür idüp ḡâlüm diḡer-ḡün eyledüḡ Vaşlıla mesrûr iken hicr ile maḡzûn eyledüḡ	N’eyleyeydi düstum Kâmîye derd-i düşmeni Eşḡünden dür idüp ḡâlün diḡer-ḡün eyledüḡ	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
55	ḡayâlî	Kelâmum ehl-i derdüḡ rüz-ı şeb vird-i zebânıdır Maḡabbet ‘âleminüḡ her sözüüm bir dâsitânıdır	Bugün vaşfunda bir dârâ-yı cem-ḡadr ü felek taḡtuḡ ḡayâlî ‘arşa-i nazmuḡ ser-âmer pehlevânıdır	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -
55	Şânî	Alet-i ḡüsni mükemmel ḡad-i dil-cü da güzel Ol siyâḡ gözler ile ḡaḡ bu ki ebrü da güzel	Söylese tab’ -ı dürer-bârına söz yoḡ Şânî Dürç-i la’ lündeki merdâne-i lü ’lü de güzel	Gazel	. . . - / . . . - / . . . - / . . -
55	Yakîni	Ol ruḡ-ı al güzel ol ḡadd-i dil-cü da güzel Cümleten ḡüb begüm o da güzel bu da güzel	Ey Yakîni etegin çekse her âlâyişden Servveş ser-keş olup olma âlü da güzel	Gazel	. . . - / . . . - / . . . - / . . -
55	Şânî	Sineḡi kıılma siper ḡarşu durup âh oḡına Bâ-ḡuşuş ey ḡaşı yâ âh-ı seḡer-ḡâḡ oḡına	Çekmesün Şânîye diḡ ol ḡaşı yânuḡ ḡamını Bir ḡazâ ile varuḡ uḡraya nigâḡ oḡına	Gazel	. . . - / . . . - / . . . - / . . -
56	Süzî	Bahâr irişdi devr-i bâde geldi Gül ü lâle mübârek bâde geldi	Ṭutuşdı âh-ı Süzî den felekler Meger ḡün yüzlü yâre bâde geldi	Gazel	. - - - / . - - - / . - -
56	Behiştî	ḡaçankîm nâzenînum ‘izz ü nâz ile ḡurâm eyler Nihâl-i ḡâmetüne serv-i âzâdı ḡulâm eyler	Eger merdânelik baḡşin ide Mecnûn-ı zen-pâre Behiştî anı ilzâm eyleyüp rüsvâ-yı ‘âlem eyler	Gazel	. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -
56	‘Atâyi	Firḡatüḡle aḡlasam aḡyâr-ı bed-aḡter güler Ĝam beni bir şeḡle ḡoydı ḡâlüme itler güler	Ey ‘ Atâyi ḡâşılı dîvânedür şol kimse kim ‘Âlem-i virânedede şâdân olup oynar güler	Gazel	- . - - / - . - - / - . - - / - . -
57	Veysi	ḡaddüm ki senüḡ ḡabza-i ‘aşḡuḡda kemândur	Mâbeynimüzi faşl iden a’ dây-ile Veysi Meydân-ı belâḡatde bugün tiḡ-i zebândur	Gazel	- - / . - - / - - / . - -

		Āhumdur anuḡ tīr-i riṣte-i cāndur				
57	Figānī	Ağlamazsa her dem açuḡ dīdelerüm Göreyin ṭursun iki gözine ḡūn-i ciġerüm	Ġam-ı hecrile Figānī ruḡı zer-gūn oldı Daḡı meyl itmeyesin aḡa eyā sīm-berüm	Gazel		...-/.--/. ...-/.--
57	Yetīm	Dimesūn çāk-ı girībānum gören şeydā baḡa Perde ol Mecnūḡ kim ey dāmen-i ṣaḡrā baḡa	Gördi ben deryā dilūḡ naẓm-ı dürer-bārın Yetīm Dil uzatdı ter düşüḡ bu deryā baḡa	Gazel		...-/.-- /-.--/-.--
57	Ḥāletī	Nice bir yüklenelüm bār-ı ġam-ı aġyārı Ġamı çünki çekerüz yarın olaydı bārı	N'ola ağlarsa göñül ağla didükçe dil-ber Ḥāletī ṣāhların ḡükmi gerekdür cārī	Gazel		...-/.--/. ...-/.--
57	Veysī	N'ola der-ġāhına sürsem cebīnüm māhtābāsā Yüzüḡ gördüm ḡūyundan yüz çevirdüm āftābāsā	Başum kūh-ı Bedaḡṣān-ı diyār-ı ġamdur ey Veysī Çıkar ḡūn-āb-ı eṣküm pāre pāre la' l-i nābāsā	Gazel		...-/.-- /-.--/-.-- -
57	Yahyā	Sen karīḡ ṣem' -i meclis ben ḡabībinden ırak Bir midür pervāne sūz-i vaṣl ile sūz-i firāk	Ḳalmasun Yahyā ten-i fersüde de yoldaṣdan Kūy-ı yāre ġitmege cān u dil etmiş ittifāk			...-/.-- /-.--/-.--
57	Ṣun'ī	Döküp sīnem n'ola āḡ eylesem cānānuḡ arduḡca Yürür 'ādetdurur ṭabl u 'ālem sulṭānuḡ arduḡca	Ṣakın kim ḡaḡbe zenler gibi kārı ḡīledür Ṣun'ī Öñünce varduġınçün varma her oġlanuḡ arduḡca	Gazel		...-/.-- -/.---. ---

BÖLÜM 2. MECMÛ' ATÜ'L-EŞÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın Karşılaştırmalı Metin bölümünde mecmuanın 139-197 varakları arasında yer alan şiirlerin transkripsiyonunu yaptık.
2. Metni kurarken mecmuanın mevcut şiir düzenini koruduk.
3. Varak numaralarını metnin sol tarafında ve köşeli parantez içerisinde gösterdik.
4. Son kısmı tarafımızdan çalışılan mecmuada yer alan şiirlere, bizden önceki kısımlar henüz tamamlanmadığından, kendi içinde ve müteselsilen numara verdik. Bu çerçevede müfred veya beyit başlığı ile kaydedilmiş olan manzumeleri de numaralandırdık.
5. Karşılaştırmada kullandığımız divan vb. eserler için uygun kısaltmalar belirledik (Bākī D.). Bunları Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar başlığı altında ve kısa künyeleri ile birlikte verdik.
6. Metnin karşılaştırmasını yaparken öncelikle mecmuada yer alan şairlerin yayımlanan divanlarını tespit etmeye çalıştık. Tespit edemediğimiz durumlarda divanların yazma nüshalarına ulaşmaya gayret ettik. İhtiyaç halinde tezkirelere de başvurduk. Ayrıca tez, makale, bildiri, ansiklopedi maddesi vb. diğer ilgili akademik çalışmaları inceledik.
7. Karşılaştırma yapılan şiirin bulunduğu eserdeki künyesini, şiir numarasını, eserin kısaltmasını, ilgili nazım şeklinin kısaltmasını, beyit sayısını ve bulunduğu sayfa numarasını vermek suretiyle gösterdik:
2 Nedīm D., G. 25 (6 Beyit), s. 286.
8. Karşılaştırma yapılan şiir divanda yoksa şu şekilde belirttik:
39 Cinânî dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).
Şiir dîvânda olmamakla birlikte tezkire vb. ilgili diğer kaynaklarda varsa şu şekilde gösterdik:
¹⁵⁷ Misâlî dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). TŞ-2, G. (5 Beyit), s. 246-247; EŞ., G. (5 Beyit), s. 239-240; BT-2, G. (2 Beyit), s. 177.
Dîvânını tespit edemediğimiz şairleri ise şu şekilde belirttik:

112 Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

9. Mecmua ile karşılaştırma yapılan eser arasındaki farklar dipnot alanında gösterilirken iki şekil arasında “ : ” işareti; aynı mısradaki yer alan diğer farklar arasında ise “ ; ” işareti konulmuştur:

³²⁰ işi : devri **TN.**; düni **HB.**

10. Mecmuada yer alan bir şiirin dîvân dışındaki eserlerde bulunması hâlinde, karşılaştırmasını ayrı ayrı yaptık ve tespit ettiğimiz farkları gösterdik:

⁵²⁹ yanayın : yanayum **MN.**

⁵³⁰ yanarum : yanardum **MN., PBM-3.**

3 Bu beyit **MN.**'de 5. beyittir.

11. Mecmuada yer almayan beyitleri metne dâhil etmediğimiz gibi dipnot alanında da vermedik. Buna karşın, karşılaştırma yapılan eserde yer almayan beyit veya kelimeleri, ilgili kısaltmanın önüne “ - ” işareti koyarak gösterdik:

Ġamzesi oĠlarını çabalatur dillere āh

ŞoĠra bir bir çıkarur yine benüm yanumdan (307/4)

⁴ -**PBM-3, BTK.**

¹² gün -D.

12. Vezin ve anlam bakımından doğru olduğunu değerlendirdiğimiz kelime ve ekleri metne dâhil ettik; diğer şekilleri ise fark olarak verdik:

Bir çeşmi var ki niçe yüz bîĠ lisān¹ bilür

BîĠ hem-zebānı hem-demi bîĠ āşnāsı var (2/2)

¹ lisān : fesān **M.**

13. Vezin ve anlam bakımından metinde olması gerektiğini düşündüğümüz kelime ve ekleri ise köşeli parantez içersinde metne dâhil ettik; mecmuada olmadığını ayrıca belirtmedik:

Ġitdi ‘ aĠlum gibi [ol] rûĠ-ı revānum gelmez

Yine haşır olmayıcaĠ sīne[me] cānum gelmez (48/1)

14. İlgili farklar vezin ve anlam bakımından bir uyumsuzluk oluşturmuyorsa mecmuadaki şekli esas aldık, diğer şekil/şekilleri fark olarak verdik:

‘ ĀĠil kitāb-ı ‘ aĠlı ħall eylemekde ‘ āciz⁸⁶

Keyfiyyet-i cünün[1] dîvāneler de bilmez (44/3)

⁸⁶ c̄āciz : gāfil **D.**

15. Vezin problemi olduğunu düşündüğümüz yerleri şu şekilde gösterdik:

^{1b} Mısranın vezni bozuktur.

16. Vezin gereği yerleri değiştirilmesi gereken kelimelerin, büyük oranda dîvâna uymak sûretiyle, yerlerini değiştirdik; mecmuadaki şekli ise fark olarak gösterdik:

⁹³ mūy-miyān zerre-dehān : zerre-dehān mūy-miyān **M.**

17. Mecmuada bulunan şiirlerin mısra ve beyit sırasında da farklılıklar bulunabilmektedir. İlgili farkları aşağıdaki şekillerde gösterdik:

⁴ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

^{4b} Bu mısra dîvânda 2. beyitin 2. mısrasıdır.

18. Aynı mahlası kullanan birden çok şairin divanına ya da aynı mahlasta şiirlere yer veren tezkire vb. kaynaklara ulaştığımız hâlde, mecmuadaki şiiri tespit edemediysek şu şekilde gösterdik:

¹⁰⁶ Emîn mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

19. Gazelin başlığında verilen isimler ile mahlasların kırmızı mürekkeple yazıldığı mecmuada, yanlış okuma vb. sonucu mahlas uydurulduğu veya başka şairlere ait mahlaslara yer verildiği örnekler görülmektedir. Bunlara aşağıdaki şekillerdeki gibi dikkat çektik:

²⁶⁹ Mecmuada şairin mahlası “Rüstem” olarak kayıtlıdır. Ancak bu ismin “ḥār-ı sitem” tamlamasının yanlış okunmasından kaynaklandığı fark edilmiş, ayrıca bu gazelin “Dürrî (Vanlı)” adlı şaire ait olduğu tespit edilmiştir. Bkz. Dürrî D., G. ? Bkz. ZK., G. (1 Beyit), s 69.

¹⁸⁷ Mecmuada şairin mahlası “Kemâl Paşa-zâde” olarak kayıtlı olmakla birlikte bu gazel, şairin dîvânında tespit edilememiş ve gazelin “Yahyâ Bey”e âit olduğu belirlenmiştir. Bkz. [Taşlıcalı] Yahyâ Bey D., G. 220 (9 Beyit), s. 420.

20. Gazelin başlığında verilen isimde bulunması gereken nispet “ -î ”sinin bazen yazılmadığı dolayısıyla, başlıktaki isim ile mahlasın uyum içinde olmadığı

görülmektedir. Bu gibi durumlarda gerekli kontrolü yapmak suretiyle mahlası esas aldık, farkı ise şu şekilde gösterdik:

200 Ğazel-ı Şalāḥaddin *

‘ Aql-ı **Şalāḥī** gitdi hep mest itdi anı la‘ l-i leb

Bir kere sākī şun bize cām u şarābı nāb iki

* Şalāḥaddin: Şalāḥī M.

21. Bazı şiir başlıklarında nazım şekli adının yanlış yazılması söz konusudur. Bu gibi durumlarda başlığa doğru adı ekleyip diğerini ise fark olarak verdik:

349 Ğazel-ı Şafvet *

* Mecmuada bu şiir “Tahmis-ı Şafvet ” başlığı ile kayıtlıdır.

22. Mecmuada bazı matla‘ beyitlerinin müfred, bazılarının ise beyit başlığı altında kaydedildiği görülmektedir. Bu gibi durumlarda başlıklar korunmuş, matla‘ olduklarına ayrıca dikkat çekilmemiştir.

Metindeki açıklama notları için “ * ” işareti kullandık.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu hazırlanırken bilimsel çalışmalarda kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).
2. Çalışmamızda ağırlıklı olarak 16. yy ile 19. yüzyılda yaşamış olan şairlerin şiirleri yer aldığı için Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri, mümkün mertebe korunmuş.
3. Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsında Prof. Dr. İsmail Ünver'in bu konudaki önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.¹
4. Farsça kelimelerde hiç okunmayan vâv-ı ma'dûleler “ ˘ ” işareti ile gösterilmiştir: ħ˘āb, ħ˘āce vb.
5. Vezin gereği zihaf yapılması gereken āyîne, sākî gibi kelimelerdeki mevcut uzunluk korunmuş ve italik yazılmıştır. Ayrıca imâle yapılarak uzun okunan kelimelerde uzun şekiller yazılmamıştır.
6. Farsça kelimelerde kısa ünlü (ötre) olarak okunan vâv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır: ħod, ħoş vb.
7. Bazı isim ya da kelimelerin sonunda yer alan elif-i maksûreler “ ا ” veya “ ی ” harfiyle yazılmış olsa da a'lı okunuşu tercih edilmiştir: Īsā, Yahyā vb.
8. Dağ, dolu, doğru gibi kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesi genellikle “ط” harfi ile yazılmış olup (örn. tağ, tolu, toğrı) metindeki şekil esas alınmıştır. Aynı şekilde ditrer, daşra vb. “d”li yazılışlar korunmuştur.
9. Eser, gezegen, şahıs ve yer adları gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış da olsa büyük harfle gösterilmiş, ek almaları durumunda ilgili ekler “ ’ ” işareti ile ayrılmıştır: Nedīm'e, Neşāti'den vb.
10. K'ola, n'eylesün, nic'olur, n'ola gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.
11. ‘Aşk-‘ışk, ‘ayān-‘ıyān, ‘ayş-‘ıyş gibi iki şekilde de okunabilen kelimelerin ‘aşk, ‘ayān, ‘ayş şekilleri tercih edilmiştir.
12. Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimededen “-” işareti ile ayrılmıştır: bi-hamdi'llāh, bī-vefā, min-ba' d, nā-temām, vā-beste vb.

¹ İsmail Ünver, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Türkoloji Dergisi*, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51-89.

13. Farsça son ekler kelimeye bitişik yazılmıştır: bārgāh, gülīstān, gülzār, kūhsār vb.
14. Metin içinde hem “c (ج)” hem de “ç (چ)” harfiyle yazılmış olan “gonca” kelimesinin c’li şekli tercih edilmiştir.
15. Dürr, hazz ve şemm gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.
16. “Nice” kelimesi miktar anlamında kullanıldığında “ç (چ)” harfi ile; nasıl anlamında kullanıldığında da “c (ج)” harfi ile yazılmıştır.
17. “Anuçün” kelimesi vezin gereği ayrı yazılması gerektiğinde “anuç [i]çün” şeklinde yazılmıştır.
18. Vasıta eki ile bağlaç olan “ile” eğer metinde kelimeye bitişik yazılmış ise metne bağlı kalınmıştır: şevkle, nāzla vb. Eğer metinde i- fiili alıp da kelime ile bitişik ise, “-” işareti ile eklendiği kelimeyle birlikte yazılmıştır: hūb-ile, zūlf-ile vb. Ayrıca vezin gereği -i fiilinin ayrı yazılması gerektiğinde “rūhuç-[i]le” şeklinde yazılmıştır. Vezin gereği ayrı yazılması mümkün olmayan “-la,-le” ekleri bitişik yazılmıştır. Aynı durum “imiş, idi” kelimeleri için de geçerlidir.
19. Yönelme ekinin a’lı okunuşu tercih edilmiştir: hūba, kenāra, vb. Ancak metin içinde kafiye ve anlam uyumu göz önüne alındığında e’li okunuşlarına da yer verilmiştir.
20. Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmayıp metindeki şekilleri esas alınmıştır: gitdükce, aңduķca vb.
21. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işareti ile ayrılmıştır: ser-te-ser, leb-ā-leb, ser-tābe-pāy vb.
22. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır: der-bend, dil-beste, gül-çehre, sühan-sāz, ser-nāme vb.
23. Āfitāb-āftāb, rūzigār-rūzgār gibi Farsça kelimelerdeki ünlü türemeleri gösterilmemiş, medli okunuşları tercih edilmiştir.
24. Metinde bulunan kapalı e seslerinin i’li kullanımı korunmuştur: dimek, gice, virmek vb.
25. Metin içinde çoğunlukla “ء” işareti ile yazılan hemzenin standart bir kullanım sağlamak adına “ى”siz şekli tercih edilmiştir: dā’im, nā’il, mā’il vb.

26. Farsça “terkīb-i ‘atfī” biçiminde olanların yazılışında güft ü gū, şüst ü şū vb. düştüğü durumlarda ise ilgili kelimeler arasına “ tire (-) ” konulmuştur: güft-gū, tār-mār vb. Metinde “b (ب)” harfi ile yazılan up/üp zarf fiil ekinin “p (پ)”li şekli yazılmıştır: olup, diyüp vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4

Transkripsiyon Tablosu

ا ء	A, a, E, e,	ش	Ş, ş
آ	Ā, ā A, a	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	Ḥ, ḥ	ق	k, k
خ	Ḫ, ḫ	ك	K, k, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	v, o, ö, u, ü, ū, V, O, Ö, U, Ü, Ū
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ي	Y, y, Í, í, Ī, ī

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[139]

1⁶⁰

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmīs-i ‘Ālī be-Ġazel-i Uşūlī

I

1. Ne deryā sāhilinde oldı yā Rab huşk u ter peyda
Ne bahrın mālikindendür melek zāhir beşer peydā
Şanasıñ katrelerdür anda her pinhān u her peydā
Vücūd-ı mutlakıñ bahrı ne mevci kim eder peydā
Ene ‘l-Hağ sırrını söyler eger maħfī eger peydā

II

2. Fenā gülzārıdur ‘ālem güli çok gülsitānı bir
Ser-ā-pā nergis ammā şāhsār-ı ergavānı bir
Hezārān bülbülü var cümlesinüñ aşyānı bir
Bu bāğıñ ger haқиkatde şuyı bir bāğbānı bir
Velī olmış haқāyıqda nice yüz biñ şecer peydā

III

3. Biter naħl-i vücūdun mīvesi geh taht ü geh hoş-ter
Görinür berg ü bārı gāhī ħarem⁶¹ tāze geh bī-fer
Nice ħām u nice puħte nice kāmil nice ebter
Nazār kıll nev‘ -i insāna kimi zehr ü kimi şekker
Aceb ħikmet bir ağaçdan olur dürlü şemer peydā

IV

4. Güherdür böyledür⁶² ħaşıl bu kānuğ vāridātından

⁶⁰ Gelibolulu ‘Ālī D., Ths.16 (13 bend), s.397-398-399.

⁶¹ ħarem: her dem D.

Dür-i şehvâr u hâşâk oldı baħruñ lâzımâtından
Bilindi nîk ü bed ʿ ilm-i ledün içre şıfâtından
Maʿâdindür ƣamu eşyâ ider öz kendi zâtından
Kimisi sîm ü zer zâhir kimi seng ü meder peydâ

V

5. Hâķıķat bâdesinden hâba varmış nice ser-ħořlar
Degül tâcbîre ƣâbil ber birinün gördüği düşler
Alınca ten ģisârın nefsi ser-keşden ʿ adû-küşler
Düzilür nice bin işler bozılur nice cünbişler
Ne kâr-ı bü ʿl-ʿ acebdür bu kim⁶³ olmaz kârger peydâ

VI

6. Su ʿâl itdüm ƣarîķat semtini bir merdüm-i pâka⁶⁴
Dedüm luşf it ģaķıķat yolların göster bu ben ģâka
Dedi zinhâr mağrür olma mâl u câh u emlâka
şu serverler ki ƣağlar gibi baş egmezdi eflâka
Yaturlar yirde pest olmiş ne tîğ u ne kemer peydâ

VII

7. İçüp vaħdet şerâbın nice ʿ arif bâdeden geçti⁶⁵
Fenâ semtin ƣutup gitdi yiyüp içdi⁶⁶ ƣoņup göçdi
Ne zâhir gözlerin açdı ne ağ u⁶⁷ ƣarayı⁶⁸ seçdi
Nice gündüz geçe oldı nice biñ ay u yıl geçdi
Dırîğâ olmadı ƣaldı şeb-i hicre seşer peydâ

---

⁶² böyledür: piledür D.

⁶³ kim: ne D.

⁶⁴ merdüm-i pâka: merd-i bî- bâke D.

⁶⁵ İçüp vaħdet şerâbın nice ʿ arif bâdeden geçti: Bu meclisde nice ʿ arif şarâb-ı vaħdeti içdi D.

⁶⁶ İçdi: içüp D.

⁶⁷ ağ u: ağı D.

⁶⁸ ƣarayı: ƣaradan D.

VII

8. Olup⁶⁹ peygüle-i ‘ uzletde şūfī nice yıl ‘ ākif
Keşef gibi yatur esrār-ı ‘ aşka olamaz kāşif
Ma‘ ārif gevherine degme ğavvāş⁷⁰ olamaz vāķif
Nice zaħmet çeker kesb-i kemāl idince bir ‘ ārif
Belī çok ҡan yudar kan eyleyince bir güher peydā

[140]

IX

9. Cihānuḡ kiştzāruna çü za‘ id toħm eküp gitdüḡ⁷¹
Egerçi anda sen tez bitdüḡ ammā yine tez yitdüḡ
Bir iki gün fenā dünyāda bilmem n’eyledüḡ n’itdüḡ
Bu tokuz ҡubbe vü şeş sū içinde geldüḡ ü gitdüḡ
Ne geldigüḡ kap zāhir ne gitdüḡüḡ kemer peydā

X

10. Ticāret ‘ azmin eylersen beķādan pāka uy pāka⁷²
Düşürme naķd-i ҡalbi ҡalbe bir pendüm budur saḡa
Çekildük bir alay bī-dillerüz biz gerçi bir yaḡa⁷³
Yolumuz bir beyābāna irişdi nā-gehān ana⁷⁴
Gider⁷⁵ biḡ kārban olmaz birinden bir eşer peydā

XI

11. Bu bir vādīdür ey zāhid ki geldin ḡālī⁷⁶ ser-tā-ser
Görünür her taşı ḡūn-ābeden bir pāra-ī aḡker
Ne āteş var ne āteş-dān ve likīn şūretā yir yir
Nice şūrīde āşıķlar gezerler cümle vālihler⁷⁷

⁶⁹ Olup: Olur D.

⁷⁰ ğavvāş: şarrāf D.

⁷¹ kiştzāruna çü za‘ id toħm eküp gitdüḡ: kiştzārnuḡ toħm-ı zā’ilden oḡup bitdüḡ D.

⁷² pāka uy pāka: yaḡa uy baḡa D.

⁷³ bir: ol D.

⁷⁴ ana: k’āḡa D.

⁷⁵ Gider: Giden D.

⁷⁶ geldin ḡālī: küldür ḡāki D.

Bu yine⁷⁸ bî-nihâyetde ne reh ne rāh-ber peydā

XII

12. Reh-i hizmetde her bir dāna hāk olmak gerek tā kim
Peder mādar dem-ā-dem derdnāk olmak gerek tā kim
Cigerler an bedenler āk āk olmak gerek tā kim
Nice bi ādem olanı helāk olmak gerek tā kim
Yalancı abe dūnyāda ola bir gerek er peydā

XIII

13. Sevād-ı mülk-i ma' nā ehli ' irfāna musahardur
Huūā her biri manzūr-ı sulān-ı hūnerverdūr
Suan bir ket-udā⁷⁹ nāır aa ' Ālī gibi erdūr⁸⁰
amu nezzārede ebkār-ı ma' nā munazırlardur
Uulī gibi tā kim ola bir āib-nazar peydā

Tamām

2

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tamīs-i Rahmī⁸¹ azel-i ayālī

I

1. Muabbet ' arasında nice serler hāk-sār anca
Kimi olmuş gedā-yı ' a u kimi ehr-yār anca
Görüp a-ı siyehin kākül-ile bī-arār anca
abānu āır kūyunda yārū bir gubār anca
Benüm gibi o dāı bir perīān rūzgār anca

II

⁷⁷ vālihler: tā 'ihler D.

⁷⁸ Yine: Tīh-i D.

⁷⁹ ket-udā: gencdūr D.

⁸⁰ gibi erdūr: bir ejderdūr D.

⁸¹ Rahmī divanında tespit edilememiştir.

2. Muḥabbet şāh-ī rāhından diyār-ı miḥnete gıtdüm
Dehānı hasreti ile naḡd-ı ‘ömrüm bilmezem n’ıtdüm
‘Adem mülkini terk itdüm vücūd iḡlīmıne yetdüm
İletdüm tuḡfe-i cānı ḡaḡrüm yāra ‘arz itdim
Gülüp nāz ile gül-ruḡ didi budur yādigār ancaḡ

III

3. Belā derbendi içre kārḡān-ı dil olaldan kim
Felek ḡablını her dem çüb-ı āhum iḡledür güm güm
Hilāli sīnemüḡ na‘lin ḡıyās itdüm seher gördüm
Ḳamer bir penbe-i dāḡumdurur çerḡ üzre her encüm
Derün-ı āteşīnümnden çıkan birkaç şerār ancaḡ

IV

4. Ezel bezminde rindān meclisine gelmedi şūfī
Muḥabbet bādesin cām-ı şafādan içmedi şūfī
Şafā vü zevḡümü seyr eyleyüp reşk eyledi şūfī
Elümde al tūḡıveş meyi gördi didi şūfī
Bu bir kendi ayaḡıyla ele gelmiş şikār ancaḡ

V

5. Çekerken şām-ı ḡasret içre Raḡmī rūze-i hicrān
Naşīb oldı seher geh ana bezm-i vuşlat-ı cānān
Yaḡalar çāk olup çarḡa erişdi na‘ra-i mestān
Şeb-i ‘id eyledi gerdün hilālūḡ cāmını gerdān
Ḳayālī dāḡı ikimiz zāhid-i perhiz-kār ancaḡ

Tamām

[141]

...--/...--/...--/...--

Tahmīs Beyanī⁸² Ğazel-i Azerī

I

1. ‘ Āşık ol varuñı bir yār-ı dil-ārāma deġiş
Tālīb ol gevher-i ‘ aklı ġam-ı esnāma deġiş
Dimezem zevkini var mihnet-i eyyāma deġiş
Şūfi tesbih ü ‘ aşāyı mey-i gül-fāma deġiş
Hırķa-ı zühd ü riyāyı çıkarup cāma deġiş

II

2. Çekme her dilber için āh-ı seher ‘ ārif iseñ
Kılma her tır-i ġama sīne siper ‘ ārif iseñ
İtme her ġonce-i zībāya nazar ‘ ārif iseñ
‘ Ārife çünkü yiter bir gül eger ‘ ārif iseñ
Götürür ‘ ālemi bir yār-i gül-endāma deġiş

III

3. İster iseñ ki seni eylemeye çarķ melül
Diler iseñ ki saña reşk ide aşhāb-ı ‘ uķül
İtmek istersen eger perde-i esrāra duķül
Bulmaķ istersen eger Ka‘be-i maķsūda vuşül
Çıkarup atlas-ı dünyāyı bir iķrāma deġiş

IV

4. Bī-sütün-ı ġamı Ferhād gibi eyle mekān
Kaysveş sen de muħabbetde olup ser-gerdān
Olmağ istersen eger nāmver-i her dü-cihān
Cānı cānāneye vir ol yūri bī-nām u nişān
Merd iseñ naķd-ı hayātı bir eyü nāma deġiş

⁸² Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

V

5. Ey Beyānī yūri ol t̄alib-i i‘ zāz-ı beḳā
Şabr ḳıl cānına kār eyler ise renc ü ‘ anā
Gör ne der şānī-i Selmān u Zāhīr-i şu‘ arā
Zevḳ-i bākī bula ben dirsən eger Āzeriyā
‘ Ālemün zevḳ u şafāsın ḡam u ālāma degiş

Tamām

4

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Tahmīs Āzerī Ġazel-i⁸³ Mānī

I

1. Zerreveş sevdüm bugün sen āftāb-ı enveri
‘ Aşḳuñı terk eylemem terk eylerüm cān u seri
Çeřm-i ḡūn-rizün ḡibi tiz eyleyüp ol ḡançeri
Mū-be-mū kesmek cefā tiḡiyle cismüm ey perī
Ḳılca olmaz ḡāḡırum ḳayd-ı ta‘ alluḳdan beri

II

2. Bī-kes oldum ḳılmadı hiç mūnis ü maḡrem dirīḡ
Ġuşşadan olmadı ḡöñlüm bir nefes ḡurrem dirīḡ
Ölmeyince benden ayrılmaz belā vü ḡam dirīḡ
Bulmadum ölmekden özge yarama merhem dirīḡ
Pā-bürehne nice kez gezdüm cihānı serserī

III

3. Görse rūy-ı tābnākuñ ger şaḡīr u ger kebīr
Mīhr-i ruḡsāruñ olur ḡāḡırlarında cāy-ḡīr
Diyeler evvel nazarda rūyuña olmaz nazīr

⁸³ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Kim ki görse ‘ārızuñ mir’ātın ey mihr-i münîr
Artık almaz ‘aynına āyîne-i İskenderi

IV

4. Eglenürdüm bezm-i ‘işretde nevāl-i vaşl ile
Künc-i ğamda bî-mecāl oldum zevāl-i vaşl ile
Bir ramağ kalmışdı cismümde hayāl-i vaşl ile
Çıkdı cānum tenden ümmîd-i zülāl-i vaşl ile
Çıkmadı gönüldeñ ammā ārzū-yı ħançeri

V

5. Āzerî şahrāya düşdüüm terk idüp ğam-ħāneyi
Genc-i ‘aşğa mesken itdüm ħātır-ı vîrāneyi
Çanda gördüm bilmezem ol gözleri mestāneyi
Bir görünmez derde uğratdı dil-i dîvāneyi
Bilmezem hiç n’eyleyem **Mānî** dehān-ı dilberi

Tamam

[142]

5

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmis-i Beyānî⁸⁴ Ğazel-i Nev‘î

I

1. Dilā ādem olan kavlinde dāim şādık olmağdur
Bu dehr-i pîrezende merd-i ‘ağd-i sâbık olmağdur
Cihān ħalk olmadan evvel muħabbet ħālık olmağdur
Muħabbetden ğaraž şanmağ ki Çays u Vāmık olmağdur
Hüner bir hālet ile vaşl-ı yāre lāyık olmağdur

II

⁸⁴ Şaire ait bir dîvān tespit edilememiştir.

2. Göñül bî-hüde gezme ‘âkil isen küh u şahrâda
Bir eyü ad ile yâd olıgör sen de bu dünyâda
Dime noğşanı var ‘aşkıında Mecnün ile Ferhâda
Tamâm oldı güzellig şanma Şîrîn ile Leylâda
Nice Leylâ bulunur erlik ammâ ‘âşık olmağdur

III

3. Ne bilsün bes şafâsın degme nâdân hâlet-i ‘aşkuñ
İçenlerdür bilenler lezzetini şerbet-i ‘aşkuñ
‘İlacı az olur şâhib-firâş-ı zahmet-i ‘aşkuñ
Bilinmez derdi çoğdur mübtelâ-yı miñnet-i ‘aşkuñ
Şifâ-sâz olmadı hikmet tabîbüm hâzık olmağdur

IV

4. Bulup Mecnün-ı şeydâ vâdî-i ‘aşk içre isti‘ dâd
Fünün-ı mihri irgürdi kemâline olup üstâd
İletdi tîşe-i kârını başa ‘âkıbet Ferhâd
Çeküp Manşûrı dâra itdiler hâkisterin ber-bâd
Murâd akrân içinde her cihetde fâ’ik olmağdur

V

5. Muğâbil olsa o ruhsârına artar mağâlâtı
Şafâdan tûti çün güftâra başlar görse mir’âtı
Beyânî ‘âşıkâna söyler oldı şimdi ebyâtı
Bize Nev‘î gerekmez zümre-i fâlun hayâlâtı
Ğarâz şi‘ri kişinüñ hasb-i hâlin nâtığ olmağdur

Tamâm

6

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmīs-i Cinānī⁸⁵ be-Ġazel-i Mişālī

I

1. Şehā zulm eyleme ‘ uşşāka kim ġāyet helāldür bu
Harāb eyler esāsı ‘ ömri bir ġün muḥtemeldür bu
Ne hikmetdür bilürken bā‘ iş-i ceng ü cedeldür bu
Dimezsın yār busem ‘ aşık-ı zāre muḥāldür bu
Öperler sā‘ id-i sīmīnūḡi eller ġüzeldür bu

II

2. İştüdüm ġayr ile yār olduġuḡ ġāyetde ‘ ār itdüm
Ķarārum ḡalmadı hep kār-bārum tārumār itdüm
‘ Adem mülkine maḡmil baġladum terk-i diyār itdüm
Ķoyup kūyuḡda ġönlüm rāh-ı ġurbet iḡtiyār itdüm
Ġöñül ḡalsun begüm yol ḡalmasun dirler meşeldir bu

III

3. Muḡabbet sözi te’şīr eylemez ḡab‘ olıcak bārid
Harābāt ehlinüḡdür tā ezelden şem‘ ile şāhid
Şaḡın iksīr-i ‘ aşık-ı pāk içün sa‘ y eyleme zāhid
Riyāzetle eger topraġı altun itsüḡ ey zāhid
Senün bu fende ‘ ilmüḡ yoḡdurur meşke ‘ ameldür bu

IV

4. Perişān oldı ‘ aḡlum zülfi sevdāsında dildāruḡ
Gezersin bilmeyüp dīvāneveş evzā‘ u eḡvāruḡ
Ne lāzım vechi yoḡdur dāimā bī-hüde efkāruḡ
Yeter fikr eyle ey dil kākül-i miskīnini yāruḡ
Onuḡla kimse çıḡmaz başa bir ḡül-i emeldür bu

---

⁸⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

V

5. Hâṭ-ı ruḥsârı vaşında ne kim nazm olsa cânānuḡ
Nazaruḡ ehl-i diller mümkün olmaz kim diye anuḡ
Cinānî gör ne der ol şâ' ir-i bî-mişli devrānuḡ
Hâṭ-ı ruḥsârı vaşında o mihr-i ' âlem-ārānuḡ
Nazîre dînmez ana ey Mişālî bir gâzeldür bu
Tamām

[143]

7

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Tahmîs-i Şâdıḡ⁸⁶ Gâzel-i Bâkî

I

1. Yād olan bir mâh-rûdan âşinâyı n'eylesün
Seyr-i şahrâyı vü gül-geşt-i fezâyı n'eylesün
Yârsız hâṭır dem-i zevḡ ü şafâyı n'eylesün
Dil giriftâr-ı belâ dil-ber hevâyî n'eylesün
Dâma düşmez yirlere ḡonmaz hümâyı n'eylesün

II

2. Dil nice zevḡ itmesün cām-ı sürür-encāmdan
Nüş iden bir ḡaṭresin olur berî âlāmdan
Görinür ' aks-i ruḡ-ı sâḡî mey-i gül-fāmdan
Kâ'inātuḡ seyr iden naḡş u şafâsın cāmdan
Şafḡa-i âyîne-i ' âlem-nümâyı n'eylesün

III

3. Dil viren bir yâr-i fettāna olur meftûn-ı ' aşḡ
' Aḡlını başından alır ' âḡibet efsûn-ı ' aşḡ
Tâ ezel bezm-i muḡabbetde budur ḡânûn-ı ' aşḡ

⁸⁶ Sadıḡ dîvanında tespit edilememiştir.

Gönlün igler nāle-i zencir ile mecnun-ı 'aşk
Nağme-i 'ud u şadā-yı çeng ü nāy n'eyesün

IV

4. Saña kul olan şehā balsa 'aceb mi i' tibār
Yüz süren ayağına olur cihānda kām-kār
İstemez çāre olan tiğ-i gamuñla dil-fiğār
Mübtelā-yı derdünün dermāndan istiğnāsı var
Derdünge mu' tād olan diller devāy n'eyesün

V

5. Bir cevānuñ fikr-i ebrūsı beni itdi hilāl
Nāle döndüm nāleden Şādık olup gamla hayāl
Derd-i hecrinden cihān oldu ser-ā-ser bī-mecāl
Halk-ı 'ālem Bākiyā 'aşkında yāruñ haste-hāl
Bir tabīb andan bu deñlü mübtelāy n'eyesün

Tamām

8

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...--

Ġazel-i Bākī Tahmīs-i Cināni⁸⁷

I

1. Nev-bahār oldu güzellendi ser-ā-ser 'ālem
Oldı izhār ile her gūşe gülistān-ı İrem
Sīneler tıldı şafā kılmadı endūh ile gam
Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem
Ġonçenün göñli açıldı güle düşdi şeb-nem

II

2. Cūybāruñ baña 'arz itme kenārın sensiz

⁸⁷ Cinanı divanında tespit edilememiştir.

O da yatsun n'ideyin serv ü çenārın sensiz
Bāğ u dehrūñ kim ider geşt ü güzārın sensiz
‘ Alemūñ n'eyleyeyin bāğ u bahārın sensiz
Baña sen ruħları gül-zār ile hoşdur ‘ ālem

III

3. Nedir ol tarz-ı reviş şīve-i reftārında
Nedir ol hūsn-i edā nāz ile güftārında
Şabr u tākāt mı kalur cezbe-i didārında
Dāne-i hālīne baq cennet-i ruhsārında
Nice şabr eylesün Allāhı seversen ādem

IV

4. İderüz şavma‘ a güncinde ikāmet geh geh
Kıluruz anda namāz itmege niyyet geh geh
Demidür sen de idüp luṭf u mürüvvet geh geh
Dil-i şūrideye kıl pend ü naşihat geh geh
Nefesūñ gelsün eyā şūfi-i nāşih dem dem

V

5. Ey Cinānī pür idüp şöhet ile āfākı
Haşre dek devr-i felekde ola nāmuñ bākī
Dem-be-dem sākīn ider sūz-ı dil-i ‘ uşşākı
Ābdār olsa ne olur mīve-i şī‘ r-i Bākī
Urmadı kimse bu bāğ içre dañı böyle kēlam

Tamām

[144]

9⁸⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

⁸⁸ Emrī D. Ths. 1 (5 bend), s. 10-11.

Tahmīs-i Emrī Ğazel-i Nişānī

I

1. Görindi luṭf-ı rūy-ı yār mir 'āt-ı semenlerde
Zuhūr itdi ḫırām ḳādd-i dilber nārvenlerde
Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-ḫazenlerde
Bahār oldı⁸⁹ şafā kesb idicek demdür çemenlerde
Ḥuşuşan böyle yañuñca ola sīmīn bedenlerde

II

2. Ğam u ğuşşa dilā cān-ı ' azizā gerçi düşmendür
Eger ceng itmek istersen siper gül tığ süsendür
Habābı miğfer ü mey pehlevān-ı merdüm-efkendür
Zebūn olma ne zen-i ğam şerāb iç devr-i gülşendür
Ḳavī himmet gerekdür bu cihān içre erenlerde

III

3. Ḳaçan vaşl olsa bir mahbūba dır virmek ḫūyı
Girer araya ḳucdurmaz ḳabāya sīm-pehlūyı
Kohulayup yatar her gice bir cism-i semen būyı
Şarılır her gül-endāma çeker pehlūya meh-rūyı
Ne ḫāletler nezāketler ḳomış Ḥaḳ pīreḫenlerde

IV

4. Helāk olmuş durur el uzadanlar mār-ı zülfine
Nice Mañşūr asılmıştur sebepsüz dār-ı zülfine
Miyān-beste nice zühd ehlī var zünnār-ı zülfine
Ḳayuramaz ey göñül bend olduñ ise tār-ı zülfine
Şınuḳ diller hezārān bağludur her bir şikenlerde

V

---

⁸⁹ oldı: irdi D.

5. Çün **Emrî** ol meh-i nā-mihribān bî-^ç ahd dilberdür
Vişālin va^ç de eylerse yine hicrān muḳarrerdür
Anuḳün dir bu beyti ol ki Hüsrev ana çākerdür
Fırāḳuḳla Nişānî bendenüḳ hāli müḳedderdür
Vişālün va^ç de itmişdün be hey āfet⁹⁰ geçenlerde

Tamām

10

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Tedsîs-i]⁹¹ Ğālib⁹² Ğazel-i Tiġî

I

1. Ne mümkindür ṭurup ol şāhdan yolda selām almak
Ne ḳābildür varup vaşl için onlardan peyām almak
Naşîb olmadı la^ç l-i yārdan zevḳ-i müdām almak
Olaydı bārî a^ç da raġmına gül gibi cām almak
Egerçi ḳaylî müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deger ammā ^ç adūdan intikām almak

II

2. Taḳammul ḳıl cefā vü cevrine aġyār-ı mezmūmuḳ
Meşeldür bu ezelden yirde ḳalmaz āhı mazlūmuḳ
Alursan kînini şabr eyler isen cān-ı maġmūmuḳ
Bir adı Muntakîmdür ḳazret-i Ḳahhār u Ḳayyūmuḳ
Egerçi ḳaylî müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deger ammā ^ç adūdan intikām almak

III

3. Murādâtı neden kim itdi ḳassām-ı ezel ḳısmet
Naşîbi oldı erbāb-ı dilün ol dem ġam-ı miḳnet

⁹⁰ Āfit: ālem D.

⁹¹ Şiir tahmis-i Tiġî başlığı altında verilmiştir.

⁹² Şeyh Ğālib dīvânında tespit edilememiştir.

İrişmez gerçi kim taqdîre ta' yîn eyleyüp himmet
Zen-i dehre başılmaz merd olan dâ'im çeker ğurbet
Egerçi hayli müşkildür kişi dünyâda kām almak
Bütün dünyâ deger ammâ 'adūdan intikām almak

IV

4. Düşürdi cāhına qahr eyleyüp mekr ile destānı
Virüp cān-ı 'adūya bir hadeng-i la'li peykānı
Bu ma' nāyı diyüp ol demde teslim eyleyüp cānı
Egerçi hayli müşkildür kişi dünyâda kām almak
Bütün dünyâ deger ammâ 'adūdan intikām almak

V

5. Beķā yokdur ciķān mülkinde cümle gerçi fānīdür
'Adūdan sonra her dem zindegānī cāvidānīdür
Olanlar düşmene ğālib ciķānuķ qahramānıdır
Dimişler Tiĝiyā onlar ki dehrūķ kāmranıdır
Egerçi hayli müşkildür kişi dünyâda kām almak
Bütün dünyâ deger ammâ 'adūdan intikām almak

Tamām

[145]

[Terdīs-i] Tîgî⁹³

I

1. Meylüm benüm ol ğamzesi mekkāra mı olsun
Ya ol müjesi kıātīl-i ğaddāra mı olsun
Ya ol şacı müşgīn-i siyeh-kāra mı olsun
Şad çāk tenüm derd ile bī-çāra mı olsun
Her dilber için sīnede bir yara mı olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biş pāra mı olsun

II

2. Bir şerha çeküp sīneme bir ğamze-i kıattāl
Eyler dil-i pür-ħūnumı almağda nice āl
Cismümse pür-efkar u dil-i zār ise meyyāl
Bilmem dil-i meyyāl ile āħir nic'olur ħāl
Her dilber için sīnede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biş pāre mi olsun

III

3. Mecnūn gibi itdi kimisi meskenini dāğ
Şemsīr-i müjeyle kıomayup bir birini şağ
Ĥāl u ruħı yağdı kiminūñ cānına yüz dāğ
Şaldı ser-i zūlfi kiminūñ gerdenine bāğ
Her dilber için sīnede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biş pāre mi olsun

IV

4. Ğülzār-ı muħabbetde kimi serv-i ser-efrāz
Bülbül gibi dā'im kimi dem-sāz-ı ĥoş-āvāz
Nergis gibi dāim kiminūñ ğamzesi ğammāz
Ve'l-ħāşılı her birisi bir vech ile mümtāz

⁹³ Şair ait bir dīvān tespit edilememiştir. Şiir Gazel-i Tîgî başlığı altında verilmiştir.

Her dilber için sinede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

V

5. ' Ālemde ' aceb mihnet imiş derd-i muḥabbet
Bu derde düşen bulmaz imiş cāy-ı selāmet
Bir dilber ile dil idemez çünkü kanā' at
Tiğī bu hevādan kesilüp eyle ferāgat
Her dilber için sinede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

Tamām

12

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġāzel-ī Nedīm Tahmīs-ī Rā'if⁹⁴

I

1. Cünün iklīmine dāim ḳadem bas kim selāmet hā
Tefekkür eyle ' uḳbāyı bulasın hem beşāšet hā
Uyup nefsün hevāsına peşimānlıḳ nedāmet hā
Helāk itmek muzarrardur beni ol çeşm-i āfet hā
Terahḫum eyle ey gül-rū meded itme melāmet hā

II

2. Bu dünyāda olan dā'im olur ḫayrān u lā-ya' kıl
Tahāmmül idemez insān ḳalur ḫayrān u lā-ya' kıl
Tefekkürle benüm şāhum olur insān lā-ya' kıl
Benüm ol vādi-i hasrete ser-gerdān lā-ya' kıl
Ḳarār itmedigüm hergiz cünūnumdan ' alāmet hā

⁹⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

III

3.   Ḳanā' at gencini bulup 'aṭā itmek ne a' lādur
      Kerāmet menzilin bulup vefā itmek ne a' lādur
      Benüm terk-i diyār idüp şafā itmek ne a' lādur
      Ferāgat göşesinde inzivā itmek ne a' lādur
      Velikin ğayret-i aḳrān ḳomaz soñra nedāmet hā

IV

4.   Cemālu 'llāh ile eglen ruḥ-ı zībāya aldanma
      Diyüp Allāh illa' llāh fenā dünyāya aldanma
      Disünler sana nā-merddür şaḳın a' dāya aldanma
      Mey-i mahbüb ile eglen şaḳın dünyāya aldanma
      Şarāb-ı la' l-i dilberden iḳen soñra selāmet ha

V

5.   İdüp terk-i diyār ammā şaḳın mey-ḥāneden geçme
      Geçer yār senden ammā sen yine cānāneden geçme
      Fedā eyler ise Rā'if seni ğam-ḥāneden geçme
      Geçersen çeşm ü ebrūdan hemān ḥum-ḥāneden geçme
      Ezelden mest olanlardur Nedīmi Ref' hacālet hā

Tamām

[146]

13

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gāzel-i⁹⁵ Fevrî⁹⁶

I

1. Ciger hūnābesidür dīdeden şanma ağan demdür
Belā-yı devr-i gerdūn cān-ı maḥzūnuma hem-demdür
Cefā-yı cevr-i cānān sīne-i ğamına maḥremdür
Fırāk içre bu iki çeşm-i hūn-bārum iki yemdür
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

II

2. Ne baġrum başın oñuldur cihān içinde merhem var
Ne cān-ı zārumuñ eglencesi bir cān-ı ādem var
Ne sīnem sırrına vāķıf muḥabbet ehli maḥrem var
Ne çeşmüm merdümüne dem-be-dem hem-reng-i hem-dem var
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

III

3. Ciger kanıyla gözden çıķdı ḥattuñ fikr ile cānum
Ġamuñla tıldı sīnem seyle döndi çeşm-i giryānum
Belā vü derd ü zecr-i mehr ü hicrān aldı dört yanum
Şorarsañ cānı fiil-cümle benüm devletlü sulţānum
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

IV

4. Ciger tıġ-ı belā-yı ‘ aşķ birle çāk çāk oldu
Taḥammül itmedi cān derd-i hicrāna helāk oldu
Yürek derd ile tıldı sīne ġamdan derd-nāk oldu
Gözüm rāh-ı muḥabbetde ġarīķ-ı hūn u ḥāk oldu
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

---

⁹⁵ Gazel olarak verilen şiirin şekli taḥmīstir.

⁹⁶ Şaire air bir dīvānında tespit edilememiştir.

V

5. Cigerde dāg-ı ğamdur ğuşşa-ı hāl-i zi-ḥandānı
Ecel cāmını şundı cāna ḥattı-ı la' l-i cānānı
Doludur sīne-yi mecrūḥumı hicr ile müjgānı
Şorarsa yār-ı Fevrī raḥm idüp bu çeşm-i giryānı
Ciger ḥūn rūḥ maḥzūn sīne pür-ġam dīde pür-nemdür
Tamām

14

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i⁹⁷ Fevrī⁹⁸

I

1. Қаşı beñzer hilāl-i 'ıda bir cānānımız vardur
Fedā itmege yolunda dil-i nālānumuz vardur
Vişāl-i 'ıydına ḳurbān olacaḳ cānumuz vardur
Leb-i cānāna teslim itmege peymānumuz vardur
Sana cān virmege biz ey ecel ne cānumuz vardur

II

2. Çün oldı āteş u āb u hevā vü ḥāk aşl-ı ten
Nedür terk itmeyenler bunları 'aşḳ içre cümleten
Gider benlik hevāsın tā aradan ḳalmasun sen sen
Ṭarīḳ-i 'aşḳa girmez kiminin bu çār 'unşurdan
Bizüm de başḳa şūfī yolumuz erkānımız vardur

III

3. Zen-i dünyāya mā' il olmazuz 'ālemde merdüz biz
Bize zevc olamaz kimse bu meydān içre ferdüz biz

⁹⁷ Gazel olarak verilen şiirin şekli taḥmīstir.

⁹⁸ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Riyāzatla reh-i ‘aşk içre ehl-i rû-yı zerdüz biz
Yemek içmek gamuñ yemez gürüh-ı ehl-i derdüz biz
Şarāb-ı eşk-i çeşm-ile ciger biryānımız vardur

IV

4. Bize mihmān olupdur fikr-i dildār ey ecel bu şeb
Hayāl-ı yāra hem-demdūr dil-i zār ey ecel bu şeb
Gele vaqti iki eyle yūri var ey ecel bu şeb
Dile qondı gülüp dedi gam-ı yār ey ecel bu şeb
‘Adem mülkine da‘ vet eyleme mihmānumuz vardur

V

5. Anı üftāde itmişken cihānuñ merdüm-i hūri
Şeh-i mülke hezār oldı çeküben miñnet-i devri
Anuñ çün didi şāhāne bu beyt-i dil-keşi Fevrī
Şeh-i iqlīm-i nesr ü nazm olursak n’ola ey Fevrī
Durur ta haşr olunca defter ü dīvānumuz vardur

Tamām

[147]

15⁹⁹

Hezec

. - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Bākī Tahmīs-i Leylā Hanım

I

⁹⁹ Leylā Hanım D., Ths. 4 (5 bend),s. 131- 132.

1. Beni ser-mest ü hayrân eyleyen ol yâr-i cânumdur
Tarâvet baḡş iden bâğa benüm serv-i revânumdur
Muḡabbet gülşeninde murğ-ı gönlüm bâğ-bânumdur
Ruḡuḡ ‘ aksiyle şaḡn-ı dîde bâğ u gülsitânumdur
Ḥayâl-ı naḡl-ı ḡaddin ḡayliden ḡâtır-nişânumdur

II

2. Cihânda çeşme zindân olupdur sevdigüm bâğlar
Senün ‘ aşkıyla peydâ eyledüm bu sîne de dâğlar
Fırâḡuḡla gözüm yaşı dem-â-dem şu gibi çağlar
Göñül inler ḡamuḡdan dem-be-dem rûh-ı revân ağlar
Bu bâḡuḡ çeşme-sârı hep benüm eşk-i revânumdur

III

3. Bilürken âteş-i ^{100c} aşkıyla benüm hâl-i perîşânum
Nigâh-ı merḡamet kılmaz mısın bir kerre sulḡânım
Terahḡum eyle bir kez gûş edüp¹⁰¹ bu âh u eḡgânım
Tamâşâ-yı gül ü gülşende ârâm eylemez cânım
Ser-i küyında cânânıḡ ḡaraż ârâm-ı cânumdur

IV

4. Temâşâ eyleliden berü¹⁰² ol ḡadd-i şimşâdı
Gören ḡayretde ḡaldı ‘ aşık-ı mecrûḡ u nâ-şâdı
Unutdurdı fesânem ḡışsa-ı Mecnûn u Ferhâdı¹⁰³
Şerâr-ı nâr-ı âhumla sipihrüḡ ḡas-ı pülâdı
Döner her şeb¹⁰⁴ belâ bezminde câm-ı zer nişânumdur

V

¹⁰⁰ âteş-i: nâr-ı D.

¹⁰¹ bir kez gûş edüp: bir kerre görüp D.

¹⁰² temâşâ eyleyelden berü: Leyâl-i ḡamda yâd itdükçe ben D.

¹⁰³ 2 ve 3 mısralar dîvânda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹⁰⁴ şeb: dem D.

5. Getür her dem hayāl ü hāṭıra ol çeşm-i fettānı
Sirişküm var iken yād itme **Leylā** baḥr-ı ‘ummānı
Senüñ sâyende peydâ itdigümdür hep ciger kıanı
Yaşum deryâdur ey Bākī içinde şāh-ı mercānı
Hayāl-i naḥl-i bālā-yı nihāl-i ergavānumdur
Tamām

16¹⁰⁵

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...--

Diger Ğazel-i Bākī Tahmīs-i Leylā Hanım

I

1. Kimi ‘ālemde ider nāle vü efgān ancaḳ
Kimi pervāne gibi yanmada el’ān ancaḳ¹⁰⁶
Kimi fūrkatde kimi vāşıl-ı cānān ancaḳ
Hāl-i ‘ālem ezeli böyle perīşān ancaḳ
Kimi ḥandān kimi nālān kimi giryān ancaḳ

II

2. Kimi zevḳ içre olup nā’il-i vaşl-ı dildār
Kimi Mecnūn gibi dünyāyı ider geşt ü güzār
Dil-i dīvāne ise ‘aşk ile her şeb bīdār
Kimi bülbül-i nālān¹⁰⁷ kimi gül-i ‘ārız-ı yār¹⁰⁸
Kimi pervāne-i şem‘ -i ruḥ-ı cānān ancak

III

3. Hele ābād olalıdan beri bu mülk-i fenā
Kimine zehr içürür kimine dārū-yı şifā

¹⁰⁵ Leylā Hanım D., Ths. 11 (5 bend), s. 139-140.

¹⁰⁶ 2 ve 3 mısralar dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹⁰⁷ nālān: gibi D.

¹⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

Herkesüñ kısmetini destine viridi Mevlā
Bu cihān kimine ƙasr-ı ƙarab-ı ʿayş u şafā
Kiminiñ mihnet ile başına zindān ancağ

IV

4. Vādī-i ğamda refiğ olmış idüm Mecnūna
Hep su ’āl eyler idüm ʿaşkıımı¹⁰⁹ ol maḥzūna
Didi çāre bulamaz kimse¹¹⁰ dil-i pür-ḥūna
Pāy-māl olmada āḥir şütür-i gerdūna
Pādişāhıyla gedāsı hele yek-sān ancağ

V

5. Kimi fağrı ile bī-kes kimisi¹¹¹ şāh-ı cihān
Kimi **Leylā** gibi toğduğına elʿ ān peşimān¹¹²
Kimi ʿāciz kimi sulṭān kimi memdūh-ı cihān¹¹³
Kiminüñ zevki mudām kimi bülbül gibi nālān¹¹⁴
Her gelen kimse bir esrār ile ḥayrān ancağ

Tamām

[148]

17¹¹⁵

Hezec

--. / .- - - / .- - - / .- - -

Ġazel-i Nesībā Taḥmīs-i Leylā

I

¹⁰⁹ ʿaşkıımı: ḥālîmi D.

¹¹⁰ didi çare bulamaz kimse: dir idi çare mi vardır bu D.

¹¹¹ kimisi: kimidir D.

¹¹² elʿ ān peşimān: nādîm elʿ ān D.

¹¹³ cihān: zamān D.

¹¹⁴ kiminüñ zevki mudām kimi bülbül gibi nālān: Bāḳiyā ḥān-ḳah-ı ʿālem-i ḥayretde hemān D.

¹¹⁵ Leylā Ḥanım D., Ths. 10 (5 bend), s.138-139.

1. Ol çeşm-i siyāh eyledi murğ-ı dili teşhīr¹¹⁶
Şaplandı yine¹¹⁷ sīne-i mecrūhuma biñ tīr
Eylərđi gönül derdini bu vechile taqđır¹¹⁸
Tīr-i nıgehūñ eyledi öz cānıma te'sīr
Cānā bu kemān-keşlik ile pīr olasıñ pīr

II

2. Cürmüm ne idi söylemedüñ ey gül-i ra' nā
Bezm-i ğam-ı miñnetde bıraқduñ tek ü tenhā
Raħm eylemedüñ ħāl-i perīşānuma aşlā¹¹⁹
Şol nāvek-i ğamzeñ idi dilden geçen ammā
Çekdi yine ebrū-yı siyeh sīneme şemşīr

III

3. Mecnūna dönüp hasret-ile¹²⁰ bu dil-i bīmār
Vaқt ola fiġānumda¹²¹ ider 'ālemi bīzār
Vaқt-ile niġāh itmedi¹²² ol şūğ-ı sitem-kār
Sevdā ile dīvāneliġüm görđi benüm yār
Kıldı o siyeh kākülını boynuma zencīr

IV

4. Kimdir bu cihānda saña beñzer şanemā kim
Dünyāda seniñ var mı nazīrūñ 'acebā kim
Ĥurşidi saña beñzeden ey māh-liķā kim
Ben Yūsuf-ı şānī disem olmaz mı saña kim
Çün eylediler dilberi bu vech ile taqđır¹²³

¹¹⁶ 1, 2 ve 3 mısralar dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır, birinci mısra dīvānda yer almamaktadır.

¹¹⁷ yine: hemān D.

¹¹⁸ Bu mısra dīvānda bulunmamaktadır.

¹¹⁹ aşlā M: kaç' ā D.

¹²⁰ Mecnūna dönüp hasretile: hasretle yamup yakılarak D.

¹²¹ fiġānumda: fiġānından D.

¹²² vaқtle niġāh itmedi: diġkatle niġāh eyleyüp D.

¹²³ vech ile taqđır: ĥüsn ile ta' bir D.

V

5. ‘ Afv itnese noqşānını aşḥab-ı¹²⁴ mürüvvet
İtmezdi bu **Leylā** daḥi taḥmīse cesāret
‘ Arz itmege aḥvālını yoq dilde liyāqat
Luṭfuḡdan eger olsa Nesībā’ya da ruḡşat
Biḡde biriniḡ¹²⁵ eyleye aḥvālını taqrīr
Tamām

18¹²⁶

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - - / - . - -

Gazel-i Aşaf Tahmīs-i Leylā

I

1. Zann iderler kim esīr-i zūlf-i ḡubān oldum āh
Bir bilür yoq mübtelā-yı derd-i hicrān oldum āh
Yandım ammā āteşe şāyān-ı iḥsān oldum āh
Şem‘ -i bezm-i yār olup ‘ aşḡ-ile sūzān¹²⁷ oldum āh
Reşk ider ‘ ālem çerāḡ-ı ḡāş-ı cānān oldum āh

II

2. Bā‘ iş-i feryādum olduḡ sen benüm ey ḡonça-leb
‘ Aql u fikrüm naḡd-i cānum zūlf-i zencīrinde hep
Bilmek istersen eger¹²⁸ efḡānuma neymiş sebeb
Ey göḡül¹²⁹ şād-āb-ı ümmīd-i visālünḡle bu şeb
Tā seḡer mānend-i bülbul zār u nālān oldum āh

¹²⁴ aşḥab-ı: erbāb-ı D.

¹²⁵ biriniḡ: birisin D.

¹²⁶ Leylā Hanım D., Ths. 8 (5 bend), s. 136.

¹²⁷ ‘ aşḡile sūzān: sūzān u giryān D.

¹²⁸ eger: yine D.

¹²⁹ göḡül: gönl-i D.

III

3. İtse bir kerre eger ‘ uşşâkına ‘ arz-ı cemāl
Nāvek-i müjgān ile biñ kerre eyler pāy-māl
Nūr-ı vechüñ seyr idince qalmanı bende mecāl
Püşt-ber-dīvān-ı hayret¹³⁰ qaldım āyīne-mişāl
Resm-i ebrū-yı hilāl-i yāre hayrān oldum āh

IV

4. Ehl-i derd hālūñi¹³¹ anlamaq saña emr-i muhāl
‘ Aşık-ı mecrūhuna¹³² senden vefā emr-i muhāl
Bir bölük üftādeye senden vefā¹³³ emr-i muhāl
Ba‘ d-ez-ın cem‘ iyyet-i hātır baña emr-i muhāl
Kim esīr-i dām-ı gīsū-yı perīşān oldum āh

V

5. Ğam ocağında kebāb-āsā yaqup cān u tenüm
Gül-şen¹³⁴ itdüm āteş-i hasretle¹³⁵ **Leylā** gülşenüm
Sūziş-i ‘ aşqa yine handān olur ol gül-tenüm
Sih-i cevri cānuma kār eyledi Āşaf benüm
Nār-ı ‘ aşk-ı yār ile sūzān u vīrān¹³⁶ oldum āh

Tamām

[149]

19¹³⁷

Remel

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

Ğazel-i İzzet Tahmīs-i Leylā Hānım

¹³⁰ dīvān-ı hayret: dīvār-ı haret D.

¹³¹ hālūñi M: ahvālin D.

¹³² mecrūhuna: mehcūrına D.

¹³³ senden vefā: zevk ü şafā D.

¹³⁴ Gül-şen: Külhan D.

¹³⁵ hasretle: miñnetle D.

¹³⁶ vīrān: biryān D.

¹³⁷ Leylā Hānım D.,Ths. 6 (5 bend), s. 133-134.

I

1. ‘Aşkı pinhân idemem nâle vü efgândur bu
Nice âh itmeyeyüm fûrkat-i cânândur bu
Gerçi şabr it diyemem âteş-i hicrândur bu¹³⁸
Ağlarum şâm u seher dâde-i giryândur bu
Var ise şabruñ eger vaşldan âsândur bu

II

2. Kendini çâh-ı zenañ-dâna düşürme ey dil
Görüp âfet gibi dilberleri olma mâ’ıl
Hâl-i dünyâyı saña anladamam¹³⁹ ve ’l-ğāsıl
Hârını gül gülini hâr görendür ‘âķıl
Zâğ ider bülbülünü başka gülistândur bu

III

3. ‘Āşık-ı zârına bir kerre nazar kııl cânâ
Hasret-i rüyün ile âh iderüm şubḥ u mesâ
N’eyleyüm sende de âşâr-ı vefâ yok kaç’â
Ben uşanmam gözümün nûrı cefâdan ammâ
Ne kadar olsa cefâdan uşanur cândur bu

IV

4. Nâr-ı aşkını ile¹⁴⁰ efgân iderüm ey gül-i ter
Öyle zann eyleme kim itmeye feryâd zarar
Derd ü âhum benüm eflâke çıkar şâm u seher
Çarḥa te’sîr iden ey meh saña itmez mi eşer
Hâzer it âh-ı dil-i sîne-i süzândır bu

V

¹³⁸ 3 ve 4 mısralar dîvânda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹³⁹ anladamam: anladayım D.

¹⁴⁰ Nâr-ı aşkını ile: gice tâ şubḥa dek D.

5. Yine **Leylāy**ı kebāb itmede sīḥ-i miḥnet
Pek şaḡın eyleme nā-dān ile ʿ ayş u ʿ işret
Ehl-i ʿ aşḡ meskenine¹⁴¹ cān ile eyle ḥizmet¹⁴²
Merkez-i dā ʿ ire-i pīrde ṭur ey ʿ İzzet
Bir gün elbetde döner başına devrāndur bu

Tamām

20¹⁴³

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Ġazel-i Leylā Müseddes

I

1. Saḡa ben n ʿ eyedüm ey sāḡir u mekkār-ı felek
Ne idersin beni her derde giriftār-ı felek
Cāna kār itdi¹⁴⁴ ḡamuḡla ḡam u¹⁴⁵ aḡyār felek
Gūşe-i ḡamda bıraḡduḡ beni bīmār-ı felek
Hīç ʿ ar itmez misin Ḥaḡdan a bī-ʿ ār felek
Sen ne verdüḡ ki istersin a ḡaddār felek

II

2. Gülemem açılamm gelse de eyyām-ı bahār
Bu ḡam-ı hecr ile ʿ aynumda mı şanduḡ ezhār¹⁴⁶
Ḳurudur āteş-i āhum daḡı ḡaylī eşcār¹⁴⁷
Müjde olsun saḡa gelmekde baḡa her idbār
Hīç ʿ ar itmez misin Ḥaḡdan a bī-ʿ ār felek
Sen ne verdüḡ ki istersin a ḡaddār felek

¹⁴¹ ʿ aşḡ meskenine: ʿ aşḡın derdine D.

¹⁴² ḥizmet: ḡidmet D.

¹⁴³ Leylā Ḥanım D., Msd. 1 (8 bend). s. 144-145.

¹⁴⁴ cāna kār etdi: cānıma yetdi D.

¹⁴⁵ ḡam u: ḡam-ı D.

¹⁴⁶ ezhār: bahār D.

¹⁴⁷ 2 ve 3 mısralar dīvānda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

III

3. Beni dūr eyledüñ ol çeşm-i siyāhumdan sen
İncinür misin ʿ aceb yāre nigāhumdan sen
Hāzer itmez misin olduğça nigāhumdan¹⁴⁸ sen
Bir gün elbet yanacağsın benüm āhumdan sen
Hiç ʿ ar itmez misin Hāğdan a bî-ʿ ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

III

4. Kays u Ferhāda birer zālîmi cāsūs itdüñ
Leylîsini dağî¹⁴⁹ Şîrînini mahbûs itdüñ
Vaşldan ol iki bî-çāreyi meʿ yūs itdüñ
Beni de şimdi yağup cismümi fānūs itdin
Hiç ʿ ar itmez misin Hāğdan a bî-ʿ ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

IV

5. Bulmayaydum dil-i mağzūnuma bir¹⁵⁰ çāre eger
Derd olurdı ser-i bî-bağtuma bir zāhid-i ħar
Bu ğām u derd¹⁵¹ ile ħan ağlar iken şām u seher
Yoğidi ħāl-i perîşānuma bir rağm eyler
Hiç ʿ ar itmez misin Hāğdan a bî-ʿ ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

[150]

V

6. Ne bu cevr ü sitemüñ merğametüñ yoğ mu senüñ
Cāhilüñ ħadri var ʿ indünde yoğ ehl-i süğanüñ

¹⁴⁸ nigāhumdan: günāhımdan D.

¹⁴⁹ Leylîsini dağî: yine Leylâsını D.

¹⁵⁰ bir: ben D.

¹⁵¹ bu ğām u derd: elem ü hecr D.

Böyle dīvāne-şıfat şā' irünj açma dehenünj
Pırüme 'arz iderüm çekdigini cān u tenünj
Hiç 'ar itmez misin Hāğdan a bī-'ār felek
Sen ne verdünj ki istersin a ğaddār felek

VI

7. Gel senünjle gidelüm dergeh-i Mevlānāya
Orada ħaddünj ise söz açagör da' vāya
Hırş ile alduñ elümden komaduñ sermāye
Şaşa şan yutdururum başlasam āh u vāya
Hiç 'ar itmez misin Hāğdan a bī-'ār felek
Sen ne verdünj ki istersin a ğaddār felek

VII

- 8 İtme **Leylāya** bu rütbe sitem-i cevr ü cefā
Mey-i ħamrā gibi nūş itdi yeter zehr-i belā
Der-i ihsāna varup senden iderse şekvā
Benüm āvārecigüm dirse cenāb-ı Monlā
Hiç 'ar itmez misin Hāğdan a bī-'ār felek
Sen ne verdünj ki istersin a ğaddār felek

Tamām

21¹⁵²

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Şıdkı Tahmīs-i Leylā

I

1. Nar-ı 'aşkuñ dilde besdür ğayri canān¹⁵³ istemez
Ketm idüp esrār-ı 'aşkı çeşm-i giryān istemez

¹⁵² Leylā Hānım D., Ths. 2 (7 bend), s.128-129.

¹⁵³ canān: mihmān D.

Cānını Hakkā virür bir başka cānān istemez
Vāşıl-ı Allāh¹⁵⁴ olanlar ğayri ihsān istemez
Seyr iden yārūñ cemālin özge seyrān istemez

II

2. İki dünyā¹⁵⁵ terkine bil ʿ aşk-ı Mevlādur sebep
Māl¹⁵⁶ u emlāki bu yolda virdiler yaĝmāya hep
Mey yerine kāse kāse zehr içerse rüz u şeb
Derd-i dildār ʿ āşıkūñ dermānidur eyler taleb
Ol belādan haţţ¹⁵⁷ ider derdine dermān istemez

III

3. ʿ Āşık-ı Allāh¹⁵⁸ olanlar nūş ider hūn-ı ciger
Münkirūñ taşından aşlā anlara gelmez zarar
Ġayb idüp nāmūs u ʿ ārı koydılar meydāne ser
Cennete çekmez taħassür eylemez ğayre nazār
Köşk ü bağ u ravza vü hūrī vü ğilmān istemez

IV

4. Vech-i Hakk'ı görmege ey dil bugün āmādesin
Rāh-ı ʿ aşkında ümīd-i vaşl ile dildādesin
Şöyle kim maħbūb olursa terk ider dildādesin¹⁵⁹
Şol ki cānānuñ elinden içdi ʿ aşkūñ bādesin
Ol ebed eylemedi¹⁶⁰ ʿ aql ile ʿ unvān istemez

V

---

¹⁵⁴ Allāh: Billāh D.

¹⁵⁵ dünyā: ʿ ālem D.

¹⁵⁶ māl u: cān u D.

¹⁵⁷ haţţ: haţz D.

¹⁵⁸ Allāh: Billāh D.

¹⁵⁹ dildādesin: üftādesin D.

¹⁶⁰ eylemedi: hiç bimedī D.

5. Pend-i pīri kim bu demde cān u dilden gūş ider
Bāğa karşı nālesi bülbülleri hāmūş ider
Sākī-i rüz-ı ezel ehl-i dili ser-hoş ider
Dest-i kudretten şarāb-ı zindegānī nūş ider
Tā ebed maḥmūr olur ʿ ilm ile ʿ irfān istemez

VI

6. Tārik-i dünyā olan bir mülke mālīk oldı kim
Ṭālib-i ʿ uqbā olan bir mülke mālīk oldı kim
ʿ Aşık ile rüsvā olan bir mülke mālīk oldı kim
ʿ Aşık-ı Mevlā olan bir mülke mālīk oldı kim
Maʿ nide şāh oldıkim¹⁶¹ mülk-i Süleymān istemez

[151]

VII

7. Taht-gāh-ı mülk-i ḳalbün bir ulu ḥāḳānısın
ʿ Āşık-ı dil-mürdegānuḡ cānı hem cānānısın¹⁶²
Ḥaste **Leylānuḡ** Ḥudāyā derdinüḡ dermānısın
Cānımuḡ cānānısın dil tahtımuḡ sulṭānısın
Şıdḳıyā sen cān yetersin bir daḡı cān istemez

Tamām

22

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i ʿ Ārif Taḥmīs-i Nādiri¹⁶³

I

1. Şemʿ -i şevki yaḳdı Mevlānā şalup tāb-ı cemāl
Pertev-i şems-i ḥāḳīḳat buldı zātında kemāl
Kim Ḥüsāmeddīn o şuʿ le ile açdı par u bāl

¹⁶¹ oldıkim: oldı bes D.

¹⁶² cānı hem cānānısın: cānı içre cānısın D.

¹⁶³ Nadiri dīvānında tespit edilememiştir.

Vecd u hāl u hāzret-i Mollāya pervāne mişāl
Döndi ‘uşşāk oldı meclis şanki fānūs-ı hayāl

II

2. Dönse Mevlānā n’ola oldur sipihr-i mihr-i Hāḡ
Mihr-i ḡurşīd-i felek almış ezel andan sebaḡ
Devrine kürre vü beyān ‘arş olmış hem nesāḡ
Devr ider hem kā’ināt ‘ārif olup ‘ibretle baḡ
Encüm-i tābān onuḡla devr iden erbāb-ı hāl

III

3. Anda gūyā ki ḡabāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Derd ile iḡler rebāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Hier ile aḡlar kebāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
‘Aşḡdan gūyā ki āb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Sırr-ı Mevlānā olup gird-āb-ı deryāya vişāl

IV

4. Bī-ser ü sāmān olup gūy itdi gerdān eyledi
Māsivādan pāk olmaḡlığı i‘lān eyledi
Hāşılı pīrāḡen-i tenden de ‘uryān eyledi
Lāyık-ı der-gāh-ı cānān eyledi cān eyledi
Zarb urup ‘āşıklara çevḡān-ı ‘aşḡ-ı zū’l-celāl

V

5. İnlüyüp dūlāba döndi her biri başın saçup
Cūy-bār-ı eşk-i çeşmüḡ cedvel-i rāhın açup
Ġarḡ-ı feyż itdi cihānı kālā-yı şānuḡ açup
Hāzret-i Mollā-yı Rūmī bāb-ı iḡsānuḡ açup
Tāzelendi gerdişinden aḡlaruḡ bāḡ-ı kemāl

VI

6. Her biri berg-i ḥazān olmuş şararmış derd ile
Bunlar āsāyiş-pezir olur mı sürḥ ü zerd ile
Bunlar ülfet eylemezler münkir ü nā-merd ile
Sen görürsün bunları ey ḥ^vāce germ ü serd ile
Gird-bād-ı ‘aşkla devr eyler ammā māh u sāl

VII

7. Nādiriveş devre tebdil eyle ders-i ‘ārif ol
Bu vücūdı nūra temşil eyle ders-i ‘ārif ol
Zāhir ü bāṭınla taḥşil eyle ders-i ‘ārif ol
Gel şafā-yı ḳalbe taḥvīl eyle ders-i ‘ārif ol
Nice bir devr-i teselsül baḥtı tā key ḳıyl ü ḳāl

Tamām

23

Hezec

. --- / . --- / . --- / . ---

Beyit¹⁶⁴

1. Eger ālūde-i ‘iṣyān ise dāmānum ey zāhid
Anı taḥhīr ider bī-intihā deryā-yı raḥmet var

[152]

24

. --- / . --- / . --- / . ---

¹⁶⁴ Beyitin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Ġazel-i Şafvet [Teds̄is-i] ^{165c} İzzet¹⁶⁶

I

1. İtdi ‘aşkuñla senüñ cümleden ikrāh göñül¹⁶⁷
    Ķıldı cevriñle benüm ‘ömrümi kütāh göñül
    Yağdı hicrānuñ ile cānumı vallāh göñül
    Ne ‘aceb eylese feryād seher-gāh göñül
    Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
    Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

II

2. Dām-ı gīsūsuna āşufte düşen kırtulamaz
    Zevķ-ı ‘aşkuñla dolan başķa feraħla dolamaz
    Doğrusu zir-i felekde saña benzer bulamaz
    Āf-tāb-ı ruħunu görmese bir gün olamaz
    Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
    Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

III

3. Hicr-i ġamzeñle bıçaklar daħı açmaz dehenüm
    Ķalemüm olmasa kimler işidürdi suħanum
    Niredür şām-ı ġarībān gibi beytü’l-ħazānum
    Şem‘ -i bezmüm heme şeb yandıramaz olsa benüm
    Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
    Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

IV

4. Bize devletlü gözüm nūrı nażar degdi nażar
    Şevķ-i dīdāruñ ile sīne-i cānum titrer
    İftirākuñ ile feryād ederüm tā-be-seher

¹⁶⁵ Şiir tahmis-i İzzet başlığı altında verilmiştir.

¹⁶⁶ Tahmiş olarak verilen şiirin şekli teds̄isdir.

¹⁶⁷ İzzet divanında tespit edilememiştir.

Olsa yıldız kadar aḥbāb-ı kamer şabrum eger
Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

V

5. Maṭla‘ -ı İzzet Efendi beni itdi maḥzūn
Nūr ide ḳabrini raḥmetle Ḥudā-yı bī-çūn
Hicr-i zülfinüñ ile Şafvet oldum Mecnūn¹⁶⁸
İtdi mi sāğar-ı çeşmüñ baña bilmem efsūn
Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

Tamām

25¹⁶⁹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Fuzūli taḥmīs-i Şafvet¹⁷⁰

I

1. Yā Celāleddin meded senden saña dād eylerüm
Dest-gīr ol düşmüşem ümmīd-i imdād eylerüm
Feyz-i ‘aşḳından niyāz-ı nūr-ı irşād eylerüm
Derd-i hecrünle nevā-yı āh-ı muzdād eylerüm
Ney gibi¹⁷¹ her dem maḳām-ı¹⁷² vaşlını yād eylerüm

¹⁶⁸ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁶⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁷⁰ Taḥmīs olarak verilen şiirin şekli tesdīsdır.

¹⁷¹ gibi: kimi D.

Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

II

2. Beyt-i vīrān-ı dile yā  aşk-ı Mevlānā buyur
Mürde diller zümresinden gönlüm istiṣnā buyur
uṭb-ı nāyveṣ beni luṭf ile sen iḥyā buyur¹⁷³
Evc-i  arṣa ıkdı āhum raḥm ıl iḥfā buyur
Ney gibi her dem maḳām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

III

3. Merḥamet ıl merḥamet yā uṭb-ı ḥayl-i  āṣıḳān
 Aṣıḳ-ı āl-i ḥabīb-i kibriyāyam el-amān
Ṣoḥbet-i  aşk-ı ḥasenden eylemem keff-i lisān
Böyle alursa ıkar āh u fiḡān
Ney gibi her dem maḳām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

IV

4. Bī-kesem bī-kes amān ey Ḥāzret-i Sulṭān Veled
Ḥāzret-i Mollā-yı Rūma bendeḡi itdürme red
Ka  be-yi kūyında ḥaṣr itsün beni Rabbü'l-Eḡad
İsterüm bir būselik bir ḥāk-i pāyından meded
Ney gibi her dem maḳām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

V

1. Māhtāb-ı himmetüḡ yā ṣems-i erḡ-i Meṣnevī
Ṣaldı farḳ-ı **Ṣafvete** nazm-ı suḡanda pertevi

---

¹⁷² maḳām-ı: bī bezm-i D.

¹⁷³ Vezin aksamaktadır.

Maṭla‘-ı ‘aşk-ı Fuzūlî reh-ber oldı ma‘nevî
‘Āşıkam ‘uşşâkınuñ oldum efendim peyrevi
Ney gibi her dem maḳâm-ı vaşlını yâd eylerüm
Tâ nefes vardur kıru cismümde feryâd eylerüm
Tamâm

[153]

26

Müctes

--- / .--- / .--- / .---

Ġazel-i¹⁷⁴ Pertev Paşa¹⁷⁵

I

1. Gülşende yine meclis-i rindâne donansın
Gül devridür el de mey-i gülüne dolansın
Bir zevk idelüm cām-ı Cemün ağzı şulansın
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın
Āyîne-i mül gül yüzünü görsün utansın

II

2. Nergis ola çeşm-i siyeh-i mestine hayrân
Sünbül şiken-i perçem-i ser-bestine hayrân
Şâh-ı gül-i ter sāğar-ı der-destine hayrân
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın
Āyîne-i mül gül yüzünü görsün utansın

III

3. Āşufte-edâ perçemi çıkdıkca fesinden
Şürîdeleriñ âhı çıkar her nefesinden
Cân bülbülü feryâda gelür ten kafesinden
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın

¹⁷⁴ Gazel olarak verilen şiirin şekli tahmiştir.

¹⁷⁵ Pertev Paşa Dîvânında tespit edilememiştir.

Āyīne-i mül gül yüzünü görsün utansın

IV

4. Olduğ bu gice biz bize ney mey ile dem-sāz
Mey derdüme maḥrem idi ney āhuma hem-rāz
Pertev idelüm bülbül ile nağmeye āgāz
Ol ğonce-i ser-mest şabā oldı uyansın
Āyīne-i mül gül yüzünü görsün utansın
Tamām

27¹⁷⁶

Hezec

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Fehīm Taḥmīs-i Vehbī

I

1. Toḥm-ı pür-şūr u şerārdür ser-nümüde hırmenimden
İḥtirāz¹⁷⁷ üzre geçer berğ-i felek pīrāmenümden
Sūḥte olur ziyā-yı mihr girse revzenümden
Ey nefes bī-hüde geçme cān-ı āteş meskenümden
Ra^ç şe-rīz-i şu^ç le-yi āh ol nesīm-i şīvenümden

II

2. Var mı bir āteş-kede bu sīne-yi pür-tāba benzer
Nāgehān gelse semender düşse ḥakister eder per
Sūzişümden cennet-i kūyuñ şağın ey ḥūr-peyker
Bir gedā-yı ḥāne-sūzum şu^ç le pīrāhen çü aḥker
Aşl-ı dūzaḥ bir şererdir şu^ç le-yi^ç pīrāhennümden

III

¹⁷⁶Vehbī D., Ths.81 (7 bend), s. 293-294.

¹⁷⁷İḥtirāz: İḥtirāz D.

3. Mihribān olduḡ görünce gerçi bu maḡdūrı müşfik
Çāre kaydıyla velikin çekme hergiz zūrı müşfik
Baḡmayup eyle berīde gel sen ol nāsūrı müşfik
Cevşen-i elmās-pūş et merhem-i kāfūrı müşfik
İhtirāz it raḡm-ı zaḡm-ı cism-i merhem düşmenümden

IV

4. Var derūnumda fetīl-i ‘ aşk pek ber-geşte ḡālüm
Dūd-ı āh ile boyandum ḡasret-i bezm-i vişālüm
Leyle-yi tārik-i ḡamda devr-i dā’im bī-mecālüm
Ey çerāḡ-ı çeşm-i ‘ aşık ben ki fānūs-ı ḡayālüm¹⁷⁸
Cāme-ḡābum rüşen eyle perde-yi pīrāhanümden¹⁷⁹

V

5. Āsumān-ı ḡüsne sensin ol meh-i ḡurşīd-manzar
Kim eder tāb-ı ‘ izārıḡ jāle-yi nāçizi gevher
Şermsārāne nigāh-ı germ idüp ey sa‘ d-aḡter
Tābiş-i mihr-i cemālünḡden ‘ araḡ-rīzān olam ger
Kevkeb ü aḡter terāviş hep mesāmmāt-ı tenümden

[154]

VI

6. Dāmen-i deşt-i belāda ser-be-rīz-i ḡāk ü sengüm
Cūşiş-i şevk ile baḡr-ı ḡamda mevc-i bī-direngüm
‘ Āşıkum ḡan aḡlamakdan yoḡdur aşlā şerm ü nengüm
Ol ḡadar hecrünḡle döküdüm eşk-i çeşm-i lāle-rengüm
Oldı tūfān dāḡ-ber-dil āstīn ü dāmenümden

VII

7. Levḡ-i ilhām olmasaydı ger bisāt-ı ḡatt-ı nazmum

¹⁷⁸ ḡayālem: ḡayālīm D.

¹⁷⁹ pīrāhanümden: pīrāmenimdem D.

Nür ile olmazdı böyle ihtilâṭ-ı ḥaṭṭ-ı nazmum
Vehbiyâ var silk-i feyze irtibâṭ-ı ḥaṭṭ-ı nazmum
Ol Fehîm-i meh-zamîrüm kim nuḳâṭ-ı ḥaṭṭ-ı nazmum
Şeb-çerâğ itdüm şu^ç â^ç -ı mihr-i ṭab^ç -ı rüşenümden
Tamâm

28¹⁸⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nedîm Tahmîs-i Vehbî

I

1. ^ç Aḳl u fikrüm gâret-i reftâr-ı ḥübân oldı hep
Bir temâsâ kim hevâss-ı ḥamse ḥayrân oldı hep
Sîne vü laḥt-ı ciger sūzişle biryân oldı hep
^ç Aşka düşdüm cân u dil müft-i civânân oldı hep
Şabr u ṭâḳat maşraf-ı çâk-i girîbân oldu hep

II

2. Ḥalka-yı zencîr-i zülfü eyleyüp ^ç arz-ı cünûn
Çeşm-i cādûsu olurken ^ç âşîka ḥayret-nümûn
Ol perî gösterdi bir âyîneveş levḥ-i füsûn
Açmış oldı sînesin bir kerre ârâm u sükûn
Sîneden bilmem ne ḥâletdür girîzân oldı hep

III

3. Leşker-i ḥarbî gibi fırsat arardı her zamân
Mülk-i câna böyle istîlâ idüp şimdi hemân
Her biri gūyâ esîr itmiş hezârân Müslimân
Ḥâl kâfir zülf kâfir çeşmi kâfir el-amân
Ser-be-ser iḳlîm-i ḥüsnüñ kâfiristân oldu hep

¹⁸⁰ Vehbî D., Ths. 79 (7 bend), s. 291-292.

IV

4. Bezm-i ‘ayşa gelmege ol ‘işveger itmişdi va‘d
Nüş-ı meyden şonra hem luğf-ı diger itmişdi va‘d
Leblerinden tatlı tatlı gül-şeker itmişdi va‘d
Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi va‘d
Cümlesinden n’eyleyim zālīm peşīmāñ oldu hep

V

5. ‘İtr-ı fitneyle edip ālūde-revğan perçemin
Nāz ile bu püskül gibi bükmüş ucundan perçemin
Şarkıdur şeklinde gūyā tā be-gerden perçemin
Bir nezāketle açıp fes gūşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrān oldu hep

VI

6. Gerçi māder-zāddur zātuñda bu hūsn-i liķā
Cünbiş ü reftārı ta‘līm etdi dāyen ġālibā
Şīr-h^vāre tıfl iken ammā nedir bu hoş edā
Şīve-yi reftār-ı¹⁸¹ hemşireñ mi örgetdi saña
Her sözüñ şīrīn-zebānum cānuma cān oldu hep

VII

7. Dünki gün bezmünde hālūmden açıp bağs-i ‘azīm
Naql idünce saña bir **Vehbī** gibi yār-ı qādīm
Hem tecāhül eyleyüp hem nāz ile olup besīm
Sen demişsin kim kimüñ derdiyle giryāndur Nedīm
Hep mürüvvetsiz senüñ derdünle giryān oldu hep

Tamān

---

¹⁸¹ reftār-ı M: güftārı D.

29¹⁸²

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Nābī Tahmīs-i Rāġīb Paşa

I

1. Ne kūtāhī- 'i himmetden ne noqşān-ı hünerdendür
Ne bī-mihrī- 'i t̄ālī^ç den ne baht-ı bed güherdendür
Ne ^ç ulvīden ne süflīden ne efrād-ı beşerdendür
Ne sendendür ne bendendür ne çarġ-ı kīne-verdendür
Bu derd-i ser ħumār-ı neşve- 'i cān-ı qaderdendür

II

2. Olan āzürde-ħātır devlet-i dūnān-ı ^ç ālemle
Olur mı qad-ħamīde minnet-i iħsān-ı ^ç ālemle
Nemek-līs olsa da dil şoġbet-i iħvān-ı ^ç ālemle
Dehān-ālūde olmaz ni^ç met-i elvān-ı ^ç ālemle
Dimāġ-ı dilde lezzet ħ^vān-ı yağmā-yı seħerdendür

III

3. Olurken her nigāhuġ ^ç āşıqa bir nāvek-i dil-düz
Dil-i aġyāre döndi şimdi şāstuġ oldu bed-āmüz
Budur ammā yine āyīn-i mihr ey māh-ı bezm-efrüz
Düşen saġa teġāföldür baġa āh-ı teġāfül-süz
Degil senden şikāyet şekve āh-ı bī-eşerdendir

IV

4. Bir āh-ı şubġ-gāhuġla olurken maqşada vāşıl
Bu cünbişle saġa ^ç özr ü kuşūr itmek nice qābil
Degildür bī-sebeb dermāndelikler böyle pā-der-gil

¹⁸² Koca Ragīb Paşa D., Ths. 1 (5 bend), s. 372-373.

Saḡa işbāt-ı taḡsīr eylemek bī-vechdür ey dil
Bu taḡsīr-i eṣer senden degildür çeşm-i terdendür

V

5. Bülend olmaḡdadur **Rāḡīb** hemīşe himmet-i ṭab‘ uḡ
Daḡī bālāsı mümkindür olursa raḡbet-i ṭab‘ uḡ
Müsellemdür egerçi ehl-i ṭab‘ a diḡḡat-i¹⁸³ ṭab‘ uḡ
Bu ta‘ bīrāt vūs‘ unda degildür kuvvet-i ṭab‘ uḡ
Bu feyz-i ma‘ nevī Nābīye mecrā-yı digerdendür

Tamām

30

Remel

...--/...--/...--/...--

Muḡammes-i Rāḡīb Paşa¹⁸⁴

I

1. Şüret-i fānīye dil-beste vü maḡbūn degilüz
Vech-i bāḡī dilerüz ṭalīb-i mā-dūn degilüz
Ma‘il-i kevkebe-i devlet-i Ḳārūn degilüz
Biz cihānuḡ ḡiyel ü naḡşına meftūn degilüz
Bilürüz mekr-i zeni ḡaşılı Mecnūn degilüz

II

2. Emr-i Ḥaḡdan bilürüz kār degildür ḡuldan
 şabr u şebātı ḡomazuz hīç ḡoldan
Dönmezüz tīr-i cefā irse de şaḡ u şoldan
Çıḡmazuz ‘ aksine devrile sipihrūḡ yoldan
Rāstdur meslegimüz peyrev-i gerdūn degilüz

III

¹⁸³ diḡḡat-i: riḡḡat D.

¹⁸⁴ Koca Raḡīb Paşa Dīvanında tespit edilememiştir.

3. İtmezüz kimseyi ihsân-ı Hudâya teşrik
İderüz silsile-i ‘adli o yüzden tahrik
Dehre baş egmezüz esbâba olursa temsik
Ser-be-ḥāk-i ḳadem-i ‘adl-i kerem-kāruz lîk
Çirk-i ihsân-ı maḥnûn degiliz

IV

4. Nîk u bed kimseye bâkî degil ‘ayş-ı ‘âlem
Şehd-i şādî olur âmîḥte-yi’ semm-i mâtem
Luṭf u ḳahrı olalı semt-i rızâda hem-dem
Görünür bûd-ne-bûdî bize dehrün tev’em
Sûrine ḥurrem ü ḥüsrânına maḥzûn degilüz

V

5. Mâyemüz tesviye-i ‘aşḳ-ı ḥikemle hoş dem
Ḳalbimüz âyîne-yi ṭal’at-ı sırr-ı mübhem
Olamaz her kişi esrâra şalâḥ-ı maḥrem
Neş’emizden ne ‘aceb bî-ḥaber olsa ‘âlem¹⁸⁵
Râğibâ bez elüḡ aḡladığı ma’cûn degilüz

Tamām

[156]

31¹⁸⁶

Remel

...--/...--/...--/...-

Ġazel-i Vehbî

1. Ḳaşr-ı kāmı ne vezîr ü ne şehensâḥ yapar
Anı muḥkemce yaparsa yine Allâḥ yapar
2. Gösterir resm-i binâ şanki felek mi’ mārı

¹⁸⁵ ‘âlem: enâm D.

¹⁸⁶ Sünbülzâde Vehbî D., G. 64(5 Beyit), s. 373.

Dil-i vîrānemüzi gāh yıkar gāh yapar

3. Ser-i kâra gelenüñ ‘aybı meremmet olunup
Kesr ü noqşânlarını debdebe-i cāh yapar
4. Cüşiş-i eşk-i firāvānumı bî-cā şanma
Kūy-ı yāra giderek seyl gibi rāh yapar
5. **Vehbiyā** hāne-ħarāb-i sitem olduñsa ne ğam
Kimsenüñ yapmadığı işleri bir āh yapar

Tamām

32¹⁸⁷

Remel

...--/...--/...--/...--

Ġazel-i Nef’î

1. Çektigüm derdi ne hemhāne ne hemrāh bilür
‘Āşıkım hāl-i dil-i zārumı Allāh bilür
2. Dād o zālinden eger böyle qalırsa nāzı
Ne fiġān-ı şeb ü ne āh-ı seherġāh bilür
3. Söyleşilmez nigeħ-i şūħu ‘aceb müstaġnī
Ne zebān-ı dil ü ne şive-i dil-ħāh bilür
4. Ġamzesi āteş-i sūzāna girer bir cādū

---

¹⁸⁷ Nefî D., G. 48 (5 Beyit), s. 254.

Ne dil-i şu^c le-feşān u¹⁸⁸ ne alev-i āh bilür

5. Böyle dilber ne belādur başına ey **Nef'î**
Her nigāhını kaçā āfet-i cāngāh bilür
Tamām

33

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zülālî¹⁸⁹

1. Şehā derd-i firāķı baħr-ı ğam içre yatandan şor
Gönül fülki ile ol zevraķ-ı hecri şatandan şor
2. Dem-i vaşluķ baņa şorma efendim gel kerem eyle
Metā^c -ı vaşluķı dā'im alan ile şatandan şor
3. Diyār-ı ğurbetün ol celle-i ķahruķ ğözüm nūrı
Felek tondan tona tır-i kaçā gibi atandan şor
4. Ümīd-i 'īd-i vaşluķ çün firāķa ķatlanup herģiz
Efendim rüze-i hicrānuķı dā'im tütandan şor¹⁹⁰
5. **Zülālî** derd-i hicrānı 'umūm u miħnet-i būlli
Diyār-ı ğurbet ilde ğüşe-i hānda yatandan şor
Tamām

34

Hezec

¹⁸⁸ şu^c lefeşān u: şulefeşān D.

¹⁸⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁹⁰ Mecmuada Şor kelimesi tür olarak yazılmıştır.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zātī¹⁹¹

1. Dila keyfiyyet-i ‘aşkı yūri mey-ḥōr olandan şor
İçüp vaḥdet şarābını ebed maḥmūr olandan şor
2. Şaḡın kim sırr-ı ‘irfānı mezāhir ehline şorma
Anı ancak ma‘ārifle ṭolup pūr-nūr olandan şor
3. Eger māhiyyetiñ luṭf ile ḳaḥruñ bilmek istersen
Anı var derd ile Eyyūb gibi meşhūr olandan şor
4. Fenā erbābınuñ keyfiyyetiñ bilmek ise maḳşūd
Libās-ı meskenet içre girüp mestūr olandan şor
5. Ene’l-Ḥaḳ sırrını Zātī riyāset ehline şorma
Anı sen dār-ı dil-dāra bugün Mañşūr olandan şor

Tamām

[157]

35¹⁹²

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Leylā

1. Sirişküm söndürür mi āteş-i ‘aşḳum benüm cānā
Dil-i pūr-sūzumı teskīn ider mi hīç yedi deryā
2. Ṭulū‘ eyler o māhum ḥāne-i aḡyāra her-şeb āh¹⁹³
Görinmez ‘aşık-ı bī-çārereye bir kez hīlālāsā

¹⁹¹ Zātī dīvānında tespit edilememiştir.

¹⁹² Leylā Ḥanım D., G. 2 (7 Beyit), s. 228-229.

¹⁹³ Ṭulū‘ eyler o māhum ḥāne-i aḡyāra her-şeb āh: Raḳıñ ḥanesinde her gice zevḳ eyler ol māhum D.

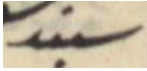
3. Saña ben hālūmi ‘ arz eyledüm n’eyledüm kâfir¹⁹⁴
Fütâden pâyıña düşdükçe sen eylersin istiğnâ
4. Bu rütbe ‘ âşık-ı mecrûhuña cevr ü cefâ itme
Bulursun rûz-ı maşşerde baña itdüklerin ferdâ
5. Yine ağıyâr ile hem-meclis olmuşsın işitdüm ben
Neler var kalb-i ‘ âşıkda sana ben söylemem ammâ
6. Siyeh zencîr-i zülfünle kuluñ **Leylâyı** rabt eyle¹⁹⁵
Kızıl dîvâne oldu leblerin vaşf¹⁹⁶ eylesün zirâ
7. Nice ben olmayam ol dergehün memnûn-ı ihsânı
Yine¹⁹⁷ fîtnatdaki feyzi baña başş itdi Mevlânâ
Tamâm

36

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i ‘ Ārif¹⁹⁸

1. şu‘ le-i şabrum fūrüzân oldu gitdükce
Sütûn-ı dūd-ı âhum tâ-be-keyvân oldu gitdükce
2. Niçün çeşm-i nighünle dile bir pâre bakmazsın
Fîgânüm şöhre-endâz-ı şafâ-hân oldu gitdükce

¹⁹⁴ eyledüm neyledüm kâfir: itdikçe zulmün eylediñ efzûn D.

¹⁹⁵ Siyeh zencîr-i zülfünle kuluñ Leylâyı rabt eyle: Efendim zülfünün zencirine Leylâyı bend eyle D.

¹⁹⁶ vaşf: yâd D.

¹⁹⁷ Yine: Bütün D.

¹⁹⁸ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

3. Hazānuḡ bŷyını big nesīm-i bāġa oqlanmıŷ¹⁹⁹
Bu sevdā ile sŷnbŷller perıŷān oldu gitdŷkce
4. Niāb-ārā iderken zŷlf ile ruhsāruḡ ol ġonce
icāb-ı ref^c idŷp meclisde andān oldu gitdŷkce
5. udāyā rŷ-nŷmā ıl ŷem^c -i ^caŷın bu siyāhkāra
Beyābān-ı talebde rāh pinhān oldu gitdŷkce
6. N'ola gevher-fŷrŷŷān ^cĀrifā ab^c um pesend itse
Nigāh-ı himmet-i ŷstād ile kān oldu gitdŷkce
Tamām

37

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

azel-i ŷafvet²⁰⁰

1. Zīr-i ġisŷde o ebrŷ-yi siyeh-kāruḡ ucı
ŷan niyāma ŷoılur ancer-i ŷn-^vāruḡ ucı
2. Bŷsein olsa lebŷnden nige hŷm aldurmaz
Biḡ gŷzetler beni ol dīde-i ^cayyāruḡ ucı
3. Dili bend itmege ser-riŷte ararken cānā
ıtı fesden dolaŷup urre-i arrāruḡ ucı
4. ^cArz-ı āl eyler idŷm āk-ı ġirībān iderek

¹⁹⁹ Mısranın vezni bozuktur.

²⁰⁰ ŷaire ait bir dīvān tespıt edilememiŷtir.

Åh geçe elme dmen-i dil-druŒ uc

5. Raĥne-dr olduĒum aĒyra açup u veremem
BaĒrum delse daĥ ĥancer-i zruŒ uc
6. Sem -i  uŒŒka girr kendi nids zr
Bestedr gŒna Őanbrdaki truŒ uc
7. Yr ĥandl mi destme yandurd dedi
Œafvet aldı fitil-i Őem -i Şerer-bruŒ uc

Tamm

[158]

38

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ēazel-i NeŒ et²⁰¹

1. Ben ĥabb- baĥr-  aŒĥum ĥr u brum sorma ĥ
Mevce-i gird-b- Őevĥm rzgrum sorma ĥ
2. Őem -i bezm-i vuŒlatum pervne szn ĥlme
SziŒm besdr baĥa ĥk- mezrum sorma ĥ
3. Eyle inŒf u mrvvet neyleyim mecbr beĥm
L-ubl  Œĥum ben iĥtiyrum sorma ĥ
4. Cy-br- menba um dil-teŒne-i ĥafr- siyh
Zulmet içre b- ĥayvnum diyrum sorma ĥ
5. teŒn dil  Œĥne sziŒ besdr bize

²⁰¹ NeŒet divannda tespit edilememiŒtir.

Şāh-sār-ı şu‘ leyem ben bergü bārum sorma hīç

6. Eyledi iksir-i ‘aşkuñ qalb-i şāfi rūy-i zerd
Sikkevâr-ı şāh-ı ‘aşkum gül ‘ayārum sorma hīç
7. **Neş’etā** yektādür-i deryā-yı feyzüm ben velī
Çār-sūyı ‘ālem içre i‘ tibārum sorma hīç

Tamām

39²⁰²

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...--

Gazel-i ‘İzzet Monlā²⁰³

1. Aldanup kızbine yārün oyalandum bu gece
Va‘ d-i ferdā gibi mevhūma dayandum²⁰⁴ bu gece
2. Kūy-ı dil-ber mi desem cennet-i a‘ lā mı desem
Bilemem doğrusu bir bāğı dolandum bu gece
3. Çekdüm āgūşuma ol cilvegeri²⁰⁵ ber-taqrīb
Sihri-kār olduğuma ben de inandum bu gece
4. Bezm-i sevdāda²⁰⁶ yerin boş komadı yan **Monlā**
Şubağa dek şem‘ -i şeb-ārā gibi yandum bu gece
5. ‘**İzzetā** varmış idüm baht ile h^vāb-ı kehfē

²⁰² Keçecizāde izzet Molla ve Dīvān-ı Bahār-ı Efkār.,G. 448 (5 Beyit), s. 595.

²⁰³ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

²⁰⁴ dayandım: inandım D.

²⁰⁵ cilvegeri: hilegeri D.

²⁰⁶ sevdāda: ‘aşk içre D.

Ṭālī' im uyğuda hālā ben uyandum bu gece

Tamām

40

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Şafvet²⁰⁷

1. Şadā-yı mātem-i dehr anlaşılmaz sūr olan yirde
Olur kem şıyt-ı peşşe nağme-i ŧanbūr olan yirde
2. Tecellī-i muħabbet dād-ı Hāḫdur kesb ile olmaz
Kelīm olur mı herkes ŧutsa mesken Ṭūr olan yirde
3. Dilā zāhid yanında itme baḫş-i ' aşık u mā' şūḫ
Kelām-ı şem' -i pervāne ' abeşdür kūr olan yirde
4. Tenezzüldür ḫaḫire pā-dāşī-i bādī-i rif' at
Süleymān yād olur fehm ile ' āḫil mūr olan yirde
5. N'ola her bü'l-heves ḫāmūş olursa şı' r-i Şafvetden
Sesi çıkmaz sıfāl-i köhnenüñ fağfūr olan yirde

Tamām

41

Hezec

. - - - / . - - - / . - - -

Beyit²⁰⁸

1. Edeb bir tād imiş nūr-i Hūdādan

²⁰⁷ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

²⁰⁸ Beyitin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Giy ol t̄acı em̄in ol her belādan

Tamām

[159]

42

Hezec

-- ./ .-- ./ .-- ./ .--

Ġazel-i Ŗafvet²⁰⁹

I

1. Luṭf itdi felek zālīm o ğaddāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
Ben derdine bī-çāre dilūḡ çāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

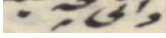
II

2. Minā-yı derūnum mey-i şādī ile doldı
Maḡzūn gönül neş'e-i dīrīneyi buldı
Bir nīm nigeḡi ile bu dūnyā benüm oldu
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi dördüm

III

3. Baḡş itdi vefā ḡatırımı başladı ṭibe
Minnet mi çeker sīne-i mecrūḡ <ğayrı> ṭabībe
Şimdengerü gör ne iderüm ḡahbe raḡībe
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

IV

4. cebhe-i cān-perverin öpdüm
Şad gūne ḡoş āmedle ruḡ-ı enverin öpdüm
Tebrik-i ğazā eyleyerek gözlerin öpdüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

²⁰⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

V

5. Dil cennet-i zevk oldu yine kalmadı mâtem
Ėam kâfiri gitdi yıkılup tâb-ı cehennem
Şafvet saña Ėayrı gözin aydın disün ‘ âlem
İtmişdi safer-i geldi o mehyâryı gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm

Tamâm

43²¹⁰

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ėazel-i Râğıb Paşa

1. Hârâbatı görenler her biri bir hâletin söyler
Leğâfet naql ider rindân ü zâhid şıkletin söyler
2. Ser-âğâz eyledikçe bahse bülbül revnağ-ı gülden
Bezmdede ĖulĖul-ı²¹¹ minâ mülûğ keyfiyyetin söyler
3. Tecellî neş’ esin ehl-i şikem idrâke kâbil mi
Behişt anđıkça zâhid ekl ü şürbüğ lezzetin söyler
4. Miyân-ı Ėüft ü Ėüda bed-meniş ibhâm²¹² ider ĖubĖuĖ²¹³
Şecâ’ at ‘ arz iderken merd-i ĖıbĖî sirĖatin söyler
5. Muvâfığdır yine elbet mizâca şîve-i Ėikmet

²¹⁰ Koca Râğıb Paşa D., G. 39 (7 Beyit), s. 244.

²¹¹ ĖulĖul-ı: ĖulĖul-ı D.

²¹² ibhâm: ihân D.

²¹³ 5 ve 7 beyitler divânda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

Tabībūn olsa da kızbi marīzūn şıḥḥatin söyler

6. Ne zabṭ-ı ḥākīm-i aqlī ne ḥük-m-i zābit-i şer‘ī
Cünün iklimini geşt eyleyenler rāḥatın söyler
7. Perīşān ḥāṭırımnda nükte-i ser-beste-veş kaldı
Ne kimse ḥikmetin aḅlar ne **Rāḡıb** ‘ illetin söyler

Tamām

[160]

44

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Şafvet²¹⁴

1. Her zamān bir Vamıku‘ Azrā olur ‘ ālem bu ya
Nev-be-nev efsāneler peydā olur ‘ ālem bu ya
2. Geç geçenden eyleme müstaḅbei yāhū ḥayāl
Baḅ neler olmuş neler ḥālā olur ‘ ālem bu ya
3. Ḳabz u bastı ḳıl tefekkür ‘ āleminde ol göñül
Vaḅt-ı sermānuḅ şonı germā olur ‘ ālem bu ya
4. Görme aḅḅar kimseyi cānā ḳadri mechöldür²¹⁵
Ḥaḅḅuḅ ednā bir ḳulı mevlā olur ‘ ālem bu ya
5. Āb-ı rüyıḅ dökme her naḅl-i pelidūḅ pāyına
Mīve-i maṭlab ya olmaz ya olur ‘ ālem bu ya

²¹⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

²¹⁵ Mısrarın vezni bozuktur.

6. Keşf-i mir'atı ser-ā-ser eyleme aḥbāba da
Belki bir şüret ile a' dā olur 'ālem bu ya
7. Şorma sāḳī mācerā-yı 'ālem-i ābı baḡa
Ḳatresün naḳl eylesem deryā olur 'ālem bu ya
8. Ḳaçma ṭanbūr-ı muḥabbetden yerinde rāḡat ol
Zevḳine baḳ şulḡ olur gavḡā olur 'ālem bu ya
9. Ḥāk-i Mevlānāyı **Şafvet** sürme-i çeşm eyleyen
On sekiz biḡ 'ālemi bīnā olur 'ālem bu ya
Tamām

45²¹⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-ī Rāḡīb Paşa²¹⁷

1. Ehlī dil ārām ider her ḳande kim raḡbetlenür²¹⁸
Gāh olur ḡurbet vaṭan gāhī vaṭan ḡurbetlenür
2. Lāl olur elbet zebān-ı ḡāme-i pīçide-müy²¹⁹
Ḳılca ḡamdan ṭab' -ı erbāb-ı süḡan 'illetlenür
3. Pāk ṭıynet ḡūşe-i ḡurbetde ḡōr olsun mu ḡiç²²⁰
Gevher āḡūş-ı şadefdendür ölür ḳıymetlenür

²¹⁶ Koca Rāḡīb paşa D., G.66 (5 Beyit), s.272.

²¹⁷ By beyit dīvānda 6. Beyittir.

²¹⁸ Bu beyitdīvānda tespiti edilememştir.

²¹⁹ pīçide-müy: pīçide Mūsā D.

²²⁰ Bu beyitdīvānda tespiti edilememştir.

4. Kāse-i faġfūr leb-rīz²²¹ olsa da virmez şadā
Devlet²²² efzāyiş bulunca aġniyā hissetlenür
5. **Rāġib** olsun iltifāt itsün de bir ʿālī-himem
Şiʿr-i pākim gör nice Şāʾiblenür²²³ Şevketlenür
Tamām

46²²⁴

Remel

. . - - / . . - - / . . - - / . . - -

Ġazel-i Nābī

1. Dökelüm biz gözümüz yaşını şeb-nemcesine
Ĥandeler itsün o ġonca²²⁵ gül-i ĥurremcesine
2. Girelüm bāġ-ı vişāline o serv-i nāzuġ
Şaġn-ı firdevs idelüm meskeni ādemcesine
3. Zaġm-ı hicrāġun²²⁶ çoġ çekdük o şūĥuġ bārı
Bir zaman da şaralum sīneye merhemcesine
4. ʿAmümüz Kaʿbeʾyedür devlet-i şāhenşehde
Şimdiden nūş idelüm şuları zemzemcesine
5. **Nābīyā** ĥazret-i Ĥaġ pādişeh-i devānun
İde ʿömrini füzün ʿİsī vü Meryemcesine
Tamām

²²¹ faġfūr leb-rīz: lebrīz-i faġfūr D.

²²² Devlet: Şervet D.

²²³ Şāʾiblenür: taleblenür D.

²²⁴ Nābī D., G. 783 (5 Beyit), s. 1047.

²²⁵ ġonca: āfet D.

²²⁶ hicrāġun: hicranım D.

47

Hezec

.---/.---/.---/.---

Ġazel-i Fazlî²²⁷

1. Şu dem kim dest-i kudret levh-i imkāna kalem çekdi
Beni ser defter-i ‘uşşâkdur diyü raqam çekdi
2. Senüñ sevdā-yı zencir-i ser-i zülfünden ey Leylî
Dil-i Mecnūnum uzun geceler görseñ ne ğam çekdi
3. Ne bilsün zehr-i ğam içenlerüñ keyfiyyet-i hālin
Şular kim meclis-i zevk ü şafāda cām-ı Cem çekdi
4. Muķābil olalı ol şāh-ı hūsne husrev-i hāver
Yürüdi qal‘a-yı çerğ üstüne āhum ‘alem çekdi
5. Dimezsın **Fazlîyi** bir tirden yād ideyin bir gün
Kemān ebrūlarum derd ile qatı çok elem çekdi

Tamām

48²²⁸

Remel

-.-/-.-/-.-/-.-

Ġazel-i Fazlî²²⁹

1. ‘Aşq u hūsñ ile iden şeydā beni zībā seni
İtdi Qays u Leylîye hem-pā beni hem-tā seni

²²⁷ Fazlî dīvānında tespit edilememiştir.

²²⁸ Fazlî D., G.140 (3 Beyit), s.72.

²²⁹ 7 beyitden 3 beyiti bulunmaktadır.

2. Aşılıp ben karşıya sen kaç²³⁰
İtmemiş hālî Hudâ aşlâ beni kaç²³⁰ â seni
3. Kâni bir sâde-derûn ‘ aşık kâni bir sâde-rû²³¹
Göstere âyîneveş başa beni saña seni²³²
4. Kâni devlet ey perî bâb-ı sa‘ âdet açılıp
Hânûş içinde görem peydâ beni tenhâ seni
5. İtmemiş ‘ aşk ile ammâ hüsn ile itmiş Hudâ
Kays u Leyliden bu gün ednâ beni a‘ lâ seni
6. Kâdr-ı ‘ aşk u rütbet-i hüsn içre hayrân olalar
Görselerdi Vâmîk-ı şeydâ beni ‘ Azrâ seni
7. Bilmedi ey **Fazlî** ol sulţân-ı ‘ âlem kâdrimüz
Zâyi‘ itdi hasretâ derdâ beni hayfâ seni

Tamâm

49

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlî²³³

1. Sâķiyâ bir câm ile mestâne kılduş sen beni
‘ Aķlum irmez n’eyledüñ dîvâne kılduş sen beni

²³⁰ Eyleme: D itmeden.

²³¹ bir sâde-derûn ‘ aşık kâni bir sâde-rû: D devlet iy perî bâb-ı sa‘ âdet açılıp

²³² Göstere âyîneveş başa beni saña seni: D ‘ Āneş içinde görem peydâ beni tenhâ seni

²³³ Fazlî dîvânında tespit edilememiştir.

2. Deyr-i albümde Şanemler Şor ten-i naŐ eyleyüp
Ey hayāli cān-fezā büt-hāne ılduŐ sen beni
3. Nār-ı  aŐa yanmadın bī-havf bī-pervā iken
Őem -i hūsnuŐ  arz idüp pervāne ıldun [sen beni]
4. ĀŐnālık itmeyüp her yār ile yār olalı
Kendü kendinden daŐı bī-gāne ılduŐ sen beni
5. Dāne -i hālūŐ ğamından yile virdüm kendimi
Bu hevāda hāŐılı bir dāne ılduŐ sen beni
6. Leyli zūlfūŐ  arz idüp bilmem ne efsūn eyledi
 Āleme Mecnūn gibi efsāne ılduŐ sen beni
7. Cām-ı la l-i Őevine ey **Fazlı** ol muğbeenūŐ
Gece gūndüz sākin-i mey-hāne ılduŐ sen beni

Tamām

[162]

50

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

azel-i Fazlı²³⁴

1. Reng ü būyı Hūdā bu ruŐu kākülde odı
Ne ruŐu gülde ne hod kāküli sūnbülde odı
2. HālūŐe ğülse o ğül ağlama ey dil ki Hūdā
Hāndeyi ğülde odı giryeyi būlbülde odı

²³⁴ Fazlı dīvānında tespit edilememiştir.

3. Şevk-ile şāfi içüp şāfi olurduñ hoş-ḥāl
Bilsün ey şūfi Ḥaḳ ol ḥāleti kim mülde ḳodı
4. Eyleyüp kişver-i ḥaddün ḥaṭ-ı hindū ḡāret
‘ Āḳıbet ḥāl-ı sipāhını ḳara çölde ḳodı
5. Ḳaysdı şimdiye dek ‘ aşḳ u ṭarīḳını varan
Dil-i Mecnūn irişüp şimdi anı yolda ḳodı
6. O meh-i zühre-cebīnde ḳomıyan mihr eşerün
Zerrece şabrı ne cānda u ne gönülde ḳodı
7. Güli gülmekde ḳoyup bülbüli efgānda ḳoyan
Seni şādīde ḳodı **Fazlıyi** ḡulḡulde ḳodı

Tamām

51

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Fazlı²³⁵

1. Düşelden hicrüne gönlüm ṭabībüm müstemend oldı
Ana çāreñ var ise eyle ḡāyet derd-mend oldı
2. Kesüp kūyunda başum ser-be-ser tā kim şehīd itdün
İrişdi göge başı ehl-i ‘ aşḳuñ ser-bülend oldı
3. Görelden gül-şen-i ḥüsn içre düstum ol ḳabā-pūşı
Ṭutup dil dāmen-i ‘ aşḳı yaḳasın bir levend oldı

²³⁵ Fazlı dīvānında tespıt edilememiştir.

4. Be-gāyet ‘ākil imiş bend-i miḥnetden ḥalāş oldu
Şu kim mecnūn olup zencīr-i zūlf-i yāre bend oldu
5. Çeh-i ‘ālemde **Fazlī** bulmadum āb-ı vefā hergiz
Erişdi burc-ı dilde gerçi kim āhum kemend oldu
Tamām

52

Hezec

. - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Fazlī²³⁶

1. Bize bir bī-bedel cānān olaydı
Lebi cān derdüme dermān olaydı
2. Kūlū olup aḡa ḥizmet kılaydum
Melāḡat taḡtına sulṡān olaydı
3. Tekellūf çıkmayup her gice ol yār
Geleydi ḡāneme miḡmān olaydı
4. Anuḡla eyleyeydūḡ şohbet-i mey
Cemāli şem‘ -i nūr-efşān olaydı
5. İçeydi ṡolular şevk ile her dem
Şulu şeftālular erzān olaydı
6. Olup cān cāna hem göḡlūḡ yabāne
Gireydi kōynuma ‘üryān olaydı

---

²³⁶ Fazlī dīvānında tespit edilememiştir.

7. Gözi gibi müdām ol mest olup dil
Lebi esrāruna hayrān olaydı

[163]

8. Ümīdüm tatlu tatlu leblerini
Bu cānum içre tāze cān olaydı

9. Olurdum pādişāh-ı mülk-i ‘ālem
Aḡa ey **Fazlī** ger imkān olaydı
Tamām

53

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlī²³⁷

1. Gāh olur mülk-i şefāya ḡan ider göñlüm beni
Geh belāya bende-i fermān ider göñlüm beni
2. Gāh olur bir māh-ı mehrinden ider cismüm celāl
Bir celāl ebrūya geh ḡurbān ider göñlüm beni
3. Gāh dest-i şevḡ ile dil mülkini ma‘mūr ider
Gāh ḡarb-ı ‘aşḡ ile vīrān ider göñlüm beni
4. Gāh ümmīd-i vişāl u gāh bīm-i hecr ile
Gāh ḡandān u gehī giryān ider göñlüm beni
5. Gāh olur kim cānı eyler kāşif-i esrār-ı ḡayb
Gāh kendin aḡlamaz ḡayrāḡ ider göñlüm beni

---

²³⁷ Fazlī dīvānında tespit edilememiştir.

6. Gāh olur olur muḳayyed bir nigāruḡ zūlfüne
‘Ālem-i iṭlāḳa gāh sulṭān ider göḡlüm beni
7. Gāh olur kim Ka‘be-i ‘ulüvve mücāver eyleyüp ²³⁸
Geh bu süfli ḫāneye miḫmān ider göḡlüm beni
8. Ḥaḳ budur kim bü‘l-‘aceb aḫvāli vardur **Fazliyā**
Gāh dānā vü gehī giryān ider göḡlüm beni
Tamām

54

Müctes

---/.---/.---/.---

Ġazel-i Fazli²³⁹

1. Derdā ki felek cānumı cānāndan ayırdı
Ben ḫasteyi öldürdi n’idem cāndan ayırdı
2. Ma‘düm olur ise n’ola ‘ālemde vücūdum
Ben zerre-i ol mihr-i dıraḫşāndan ayırdı
3. Şeyṭānlıḡ ile yārdan itdi beni maḫrūm
Şon demde n’idem dīn ile imāndan ayırdı
4. Derdā vü dirīḡā felek-i dūḡuḡ elinden
Şaldı beni bu ḡurbete yārāndan ayırdı
5. Āzāde iken şāh-ı ḡama eyledi bende

---

²³⁸ Mısranın vezi bozuktur.

²³⁹ Fazli dīvānında tespīt edilememiştir.

Ben bendeyi ey **Fazlî** o sulţāndan ayırdı
Tamām

55

Remel

.. - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Ġazel-i Fazlî²⁴⁰

1. Şaldı ayaklara ol zülf-i sīyeh-kār beni
Başa iletdi işin eyledi bī-kār beni
2. Bir nefes ger çapusın terk ider isem ölürüm
Gör nice derde göñlüm itdi giriftār beni²⁴¹
3. Sīnede dāğlarum gül niç am-ı gülbindür
İtdi ey serv firākuñ yine gül-zār beni
4. Rağş urup zevç-i şafā ile çalem cānı revān
Resen-i zülfüne yār eyleye girdār beni
5. Düşde dār oldıgumı zülfüne görsem **Fazlî**
Haşre dek Haç der idim itmeye bī-dār beni

Tamām

[164]

56²⁴²

Remel

²⁴⁰ Fazlî dīvānında tespit edilememiştir.

²⁴¹ Mısranın vezni bozuktur.

²⁴² Fazlî D., G. 56 (1 Beyit), S. 101.

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlî²⁴³

1. Lebleriñ ey hūr cāna āb-ı Kevşer'den lezîz
Acı acı dillerüñ pālūde-i terden lezîz
2. Āb-ı Hızra var iken la' lüñ igen meyl eylemez
Nesne gelmez tūḫiya şehd ile şekkerden lezîz
3. Ruḫlarıñla leblerüñ vaşfinda eş' arum benüm
Dōstum bīmār-ı ' aşka gül-be-şekkerden lezîz
4. Sōgdügünce ben du' ā itdügümüçün sen gerü
Sōgsüñ ey dil-ber baña қand-i mükerrerden lezîz
5. Ey ' aceb bir nesne var mıdur ciḫānda **Fazliyā**
Büse-yi la' l-i leb-i cān-baḫş-ı dil-berden lezîz

Tamām

57

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlî²⁴⁴

1. Āh kim dil virdüm ol nā-mihre dildārum şanup
' Aşķına düşdüm anı yār-ı vefādārum şanup
2. Ol buçuk sā' at baña yār olmaz urup yarama
Ben bütün dünyāyı terk itdüm anı yārum şanup

²⁴³ 5 beyitten 1 beyiti bulunmaktadır.

²⁴⁴ Fazlî dīvānında tespit edilememiştir.

3. Her dem ol ğayrı hevāda her nefes ben nālede
Bu ney oldum bu hevā-dārı hevā-dārum şanup
4. Ğayrlarla ol yiyüp içer firāķında benüm
Yidüğüm ğam idüğüm sem oldu dil-dārum şanup
5. Şöyle şöret tıtdı şehrinde o mehüñ kim felek
Nazm-ı pervīni getürür başda eş‘arum şanup
Tamām

58²⁴⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğazel-i Leylā Hānım

1. Baķmayım ğülzāra ķarşu yār olsun olmasun
Neyleyim ol bezmi kim ağyār olsun olmasun
2. Lāleāsā āk çāk itdüm bu yanık sīnemi
Dildeki dāğum yeter ezhār olsun olmasun
3. Bir nıgehle şad hezār ‘uşşāķa efsün eyledi
Geçdüm andan ğamzesi seħhār olsun olmasun
4. Şem‘i yandırdum alup fānūs-ı sīnemdem fetīl
Dīde-i maħmūrı hem bīdār olsun olmasun
5. Vuşlat-ı yāri bugünden sonra ümmīd eylemem
Zulmin efzün eyleyüp ğaddār olsun olmasun

---

²⁴⁵ Leylā Hānım D., G. 95 (9 Beyit), s. 294.

6. Şimdiden sonra olan oldu ne lâzımdır devā
‘ Āşık-ı bî-çäreler bîmār olsun olmasun
7. Mey yerine kâse kâse zehr içürdi baña çarh
Hün-ı dil besdir baña her bār olsun olmasun
8. Eşkümü bārān idüp müjgānumı şāh eyledüñ
Gülsitān içre hemān eşcār olsun olmasun
9. Kayd-ı ‘ālemden hele **Leylā** dañi āzād olup²⁴⁶
Güşe-i külhandadur gülār olsun olmasun

Tamām

[165]

59²⁴⁷

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Leylā

1. Bahār eyyāmıdır bir kerre cānā ‘azm-i bāğ olsun
Açılsun lāleler ‘aşkıñla sīnem dāğ dāğ olsun
2. Müheyyā oldu bir meclis ne meclisdür behiştāsā
Hep erbāb-ı şafā gelsün de ağıyāra yasağ olsun
3. O şāh-ı kişver-i hüsñüñ olursa baña in‘āmı²⁴⁸
Gelüp dīvāne gönñlüm yansun ammā pür-çerāğ olsun
4. Dimiş ağıyār-ı bed-çihre o şūha bezme kal²⁴⁹ bir şeb

²⁴⁶ Olup: idüp D.

²⁴⁷ Leylā Hānım D., G. 91 (6 Beyit), s. 291-292.

²⁴⁸ in‘āmı: ihsānı D.

Bu nā-hoş sözleri gūş eyleyenlerden ırağ olsun

5. Haber-dār eyleyüñ yāri mübārek rüz-ı ʿīd oldu
Eliñ ʿuşşāka öpdürmez ise bārī ayağ olsun
6. Eger raḥm eyleyüp bir kez suʿāl eylerse **Leylā**ʻyı
Telefdür rāh-ı ʿaşkıında anıñ қоçbaşı sağ olsun

Tamām

60²⁵⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

1. İstemem dermānı efendim²⁵¹ dilde derdüñ var iken²⁵²
Ḥasretüñle rüz-ı şeb cānā bu dil bīmār²⁵³ iken
2. Bu dil-i mecrūḥa yoқ bir vech ile çāre şehā
Kābil-i dermān olur mu ğamzeler sehḥār iken
3. Fikr-i zülfüñ ʿaқlumı yağmāya virdi ey perī
Leyle-i zulmette kıldum dīdeler bī-dār²⁵⁴ iken
4. Urmamışdı destini Manşūrʻa cellād-ı қаzā
Kākülüñ zencīrine ʿaşıқlaruñ ber-dār iken
5. Var mıdır **Leylā**ʻya derdinden rehā tā ḥaşre dek

---

²⁴⁹ Қал: gel D.

²⁵⁰ Leylā Ḥanım D., G. 92 (5 Beyit), s. 292.

²⁵¹ Efendem: şahim D.

²⁵² Vezin aksamaktadır.

²⁵³ rüz-ı şeb cānā bu dil bīmār: dīdeler şeb-tā-şeḥer bīdār D.

²⁵⁴ zulmette kıldım dīdalar bī-dār: zulmetdeyim çeşmiñ ğibi bīmār D.

Sînesi her dem cerîh-i hañçer-i âzâr iken

Tamâm

61

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nazire

1. Bulsam ey meh-rû seni tenhâda bî-agyâr iken
Koklasam ruhsârını cânâ gül-i bî-ğâr iken
2. Ey tabîbüm mürdeyi ihyâ ider dirler seni
Gel yetiş dil-ğastenüñ imdâdına bîmâr iken
3. Müşterî gökden iner ey zühre-ğal' ât çekme ġam
Kâle-i ġüsnüñ revâcî revnağ-ı bâzâr iken
4. Tâ-be-mağşer fitneden bulmaz rehâ iğlîm-i dil
Kâkülüñ devrinde ġâlüñ necm-i ġisüdâr iken
5. Er mi yok tanzîre Muğtâr yoğsa zen midür
Şi' r-i Leylâyı göreñ Mecnûn olur hüş-yâr iken

Tamâm

62²⁵⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylâ Ġanım

²⁵⁵ Leylâ Ġanım D., G. 55 (7 Beyit), s. 267.

1. Gözlerüm nezzāre-i dīdārdan itmez ferāğ
Bu meşeldür zāhidā olmaz bağan göze yasağ
2. Taht-gāh-ı sīneme sulṭān-ı ʿaşk itdi cülūs
Leşker-i ğamla dil-i maḥzūnuma kırd otağ
3. Āteş-ı ʿaşkıñla yandukça²⁵⁶ ciger kıldum kebāb
Maṭbaḥ-ı dilde firākuñla tutuşdurdum ocağ
4. Raḥm ider bir ğün ola eski emek-dārum diyü
Eyler elbette yolumla ʿaşk ocağında çerāğ
5. İnkisārum rüz u şeb budur raķīb-i kāfire
Dilberüñ firdevs-i kūyından ırağ olsun ırağ
6. Merhem-i vaşluñ umarken sīne-i mecrūhuma
Luṭfi var olsun eliyle tāze tāze açdı dağ
7. Neydi teşrīfile²⁵⁷ ihyā eylemişdi²⁵⁸ bir gece
Bu degil mi şimdi **Leylā** bendeñe dağ²⁵⁹ üsti bāğ

[166]

Tamām

63²⁶⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

²⁵⁶ Āteş-ı ʿaşkıñla yandukça: Bezm-i gamda nüş idüp eşkim D.

²⁵⁷ teşrīfile: teşrīfñle D.

²⁵⁸ eylemişdi: eylemişdiñ D.

²⁵⁹ dağ: tağ D.

²⁶⁰ Güner yımaz Leyla Hıanım divanı'nın gramatikal indeksi. G. 75 (7 Beyit),s.151-152.

1. Her seherde ka'be-i kuyunda esdikçe nesim
‘ Aşka zülf-i siyahundan gelür ‘ anber-şemim
2. Navek-i müjgani gönder sine-i mecruhuma
Güşe-i gamda dil-i mahzunuma olsun nedim
3. Raziyum ‘ aşkuyla yanmağdan ben ey meh ruz u şeb
Yok başa derd ü elemden geri²⁶¹ bir yar-i kadim
4. Şiddet-i duzağla korçutma beni sen²⁶² zahida
‘ Aşkuma nisbet benim bir şey midür nar-ı cahim
5. Güşe-i cennet daği olsa ferağ-nak olmayız
‘ Aşk ile oldum²⁶³ hele külhan bucağında muhim
6. Zulmi çok itdün bu gün **Leylä**ya ey şah-ı cihan
Ruz-ı mahşerde seniyle eylesün bahş-i ‘ azim
7. İktisab-ı feyz için varsam n’ola dergahına
Şems ü Mevlānā gibi yokdur dü-‘ alemde kerim

Tamam

64²⁶⁴

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Leylä

1. Gel bu bağuñ hārına gülzārına itme heves

²⁶¹ geri: başka D.

²⁶² sen: gel D.

²⁶³ oldum: olduk D.

²⁶⁴ Güner yılmaz Leylä Hanım divanının gramatikal indeksi. G. 45 (5 Beyit), s.152-153.

Bir cemāl-i yāre baqmaqdur cihānda mültemes

2. Merd isen ey dil cenāb-ı Hāḫḫ'a eyle ilticā
‘ Āḫil ol kendün gibi maḥlūḫdan ümmīdi kes
3. Türrhāt-ı zebān-ı sālūsı itme istimā‘
Virdün olsun cümle fānīdür hemān Allāh ves
4. Var mıdır ‘ ālemd e hīḫ āzādelik gibi şafā
Ṭūṭiye şıḫlet degil midir cihānda zer-ḫafes
5. Her ne derdün varsa **Leylā** dergeh-i Monlāya gel
Ḥaste-i ‘ aşḫā bulunmaz ney gibi ehl-i nefes

Tamām

65²⁶⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

1. Tā seḫer bülbül gibi eḫḫān idenler bizlerüz
Giryemizle ol güli ḫandān idenler bizlerüz
2. Sırr-ı ‘ aşḫı ben bugün yāre su‘ āl itdüm didi
‘ Āşıḫı bī-şabr u bī-sāmān idenler bizleriz
3. Mey yerine eşḫ-i çeşmi nūş idüp sākī mādem²⁶⁶
Murḫ-ı cānı ‘ aşḫ ile biryān idenler bizlerüz

²⁶⁵ Güner yıamaz Leylā Ḥanım divanının gramatikal indeksi. G. 44 (7 Beyit), s.152.

²⁶⁶ mādem: hemān D.

4. Şākī zār olsak²⁶⁷ daḥi biz itmeyüz aḡyāra fāş
Rāh-ı ʿ aşkı sīnede pinhān²⁶⁸ idenler bizlerüz
5. Cān fedā itmekle ʿ id-i vaşla itdük iftiḥār
Cānı ḡurbān-ı reh-i cānān idenler bizlerüz
6. Tekye-i ʿ aşkıında yine²⁶⁹ bir bāş açık abdāl olup
Rāh-ı ḥaḡ ʿ da cismimiz ʿ uryān idenler bizlerüz
7. Nūr-ı merḥūmuḡ oldum ben de **Leylā** pey-revi
Öyle zātuḡ şıʿ rini ʿ irfān²⁷⁰ idenler bizlerüz
- Tamām

[167]

66²⁷¹

Müctes

--- / . --- / . --- / . ---

Ġazel-i Leylā

1. Bülbül gibi her şām u seḡer nālelerüm var
Bīhūde degil sen yine²⁷² bir ḡonca-terüm var
2. Bīḡāne niçün vaşıl²⁷³ ola bāḡ-ı vişāle
Ḥavf itme misin kim benim āh-ı seḡerüm var
3. Çok²⁷⁴ cānıma kār itdi benüm ḡaʿ na-i aḡyār
Söyletme beni daḡi ḡönülde nelerüm var

²⁶⁷ Şākī zar olsak: ʿ aşk ile ölsek D.

²⁶⁸ ʿ aşkı sīnede pinhān: Ḥaḡda cismimiz ʿ uryān D.

²⁶⁹ yine: yāriḡ D.

²⁷⁰ ʿ irfān: izʿ ān D.

²⁷¹ Leylā Ḥanım D., G. 27 (6 Beyit), s. 247.

²⁷² yine: gibi D.

²⁷³ vaşıl: meḡrem D.

²⁷⁴ Çok: Tā D.

4. Zālīm benüm ‘ aşıklığıma şahid-i ‘ ādil
Al kan ile memlū mı degil dīdelerüm var
5. Ağyāra yine ‘ arz-ı cemāl itdūñ a kāfir
Ketm eyleme vallāhi efenden haberüm var
6. Ol şūñ bezümle ideli ‘ ahdi ü ferāmūş
Leylā gibi eyvāh göñülde kederüm var
Tamām

67²⁷⁵

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i Leylā

1. Cemālūñ göster ehl-i ‘ aşka ‘ ömrün nūr görsünler
Ziyāsıyla harāb-ābādı hep ma‘ mūr görsünler
2. Kudüm-ı nāzeninünle şafā-bağş eyle ‘ uşşaka
Gelüp gitdikçe bāğa ehl-i dünyā hūr görsünler
3. Görenler nūr-ı vechüñ üzre ol zülf-i siyeh-kārı
Beyāza kaplu güyā ferve-i semmūr görsünler
4. Kerem kıl destini şun sīne-i mecrūha bir kez²⁷⁶
Oñulmaz yara üzre merhem-i kāfūr görsünler
5. Ölürsem gam degil sen bezm-i şıñhatde şafā-yāb ol²⁷⁷

²⁷⁵ Güner yımaz Leylā Hanım divanının gramatikal indeksi. G. 25 (7 Beyit), s.123.

²⁷⁶ kez: kerre D.

Hemān bu ʿāşq-ı nā-çārını²⁷⁸ rencūr görsünler

6. Dem-ā dem h^vābe varmış çeşm-i mestūñ gibi sulţānım
Şarāb-ı ʿaşq ile **Leylā**yı da maħmūr görsünler
7. Ğamum olduğça olsun rüy-māl-i dergeg-i Monlā
O şāhuñ ħāk-i rāhında beni mesrūr görsünler

Tamām

68²⁷⁹

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Ğazel-i Leylā

1. Yārūñ ʿaşıklar ile ülfeti pek güçdür güç
O perī vaħşidür ünsiyyeti pek güçdür güç
2. Şaқın aldanma gönül va^c d-i vişāl-i yāre
Şoñra da yār-ı ğam²⁸⁰ miħneti pek güçdür güç
3. Beni ʿafv eyle eger meclise geldiyse raқīb
Çekemem öyle ağır şıқleti pek güçdür güç
4. Ne қadar ʿilmi daғı var ise pek olma yakīn
Zāhidin bārid olur şoħbeti pek güçdür güç
5. Şoħbeti yār ile de pekçe uzatma **Leylā**
O perī vaħşidir ünsiyyeti pek güçdür güç

---

²⁷⁷ 4 ve 5 beyitler divānda yer değıştirmiş şekilde yer almaktadır.

²⁷⁸ nā-çārını: āvāreni D.

²⁷⁹ Leylā hanım D., G. 18 (5 Beyit), s, 240-241.

²⁸⁰ da yār-ı ğam: derd ü elem D.

Tamām

[168]

69

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsım²⁸¹

1. Kıldı zülfüñ şayd için ol gözleri bādām rām
Oldı āhır murğ-ı ‘aşka kalb-i bī-ārām rām
2. Hāsretünle eyledi dil-ḥāneyi ikdār dār
Ey perī dārū-yı ‘aşkuñla olur ser-sām sām
3. Kāmetün seyr ideli hīç olmadı şımşād şād
Gıbta-i kaddünle oldı kām-i i‘lām lām
4. Eyle bu üftādına itdükçe istimdād dād
Gāhice alsun felek ne ‘āşıkā nā-kām kām
5. Olmasun la‘l-i lebüñle **Rāsım-i** mağdūr dūr
Virmez ehl-i ‘aşka bārī çerḥ-i bed-fercām cām

Tamām

70

Remel

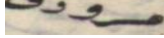
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Diger-i Rāsım²⁸²

1. Şāh-ı gülden eyle istirḥām git gül-zāre zār
Belki raḥm eyler saña ey bülbül-i āvāre var

²⁸¹ Rasım divanında tespit edilememiştir.

²⁸² Rasım divanında tespit edilememiştir.

2. Öldürür āhır ğam-1 düşmen beni
Eyledükçe baña nisbet iltifât aġyāre yār
3. Ol perī dü remzine rencūr-ı ‘aşka sihr ider
Gösterür her mū-yı zülfün dīde-i bīmāre mār
4. Ya o sāhır sihr ider yoġdur yaġūd te’sīr-i ‘aşka
İtmedi hīç bunca āh u zārum ol mekkāre kār
5. Yāb yāb istilā idüp dil-hānemi yaġdı ğamum
Oldı **Rāsım** beytü’l-aġzāne derün ekdāre dār
Tamām

71

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fā’ik²⁸³

1. Her gören çeşmüm yaşın deryā-yı ‘ummān şandılar
Bu vücūdum baġr-i ‘aşka talmış insān şandılar
2. Künc-i ğam mihmānı olmaġ istedi gönlüm benüm
Ĥayme-i hicr ü elem başumda eyvān şandılar
3. Sevdi kim cevr ü cefādan şol kadar ħan aġladum
Her göreñ dostlar beni Ya’ ħüb-ı Ken’ ān şandılar
4. Zaġm-dār-ı tīġ-ı cevr itdün ser-ā-pā cismümi

²⁸³ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Şerha şerha seyr iden çāk-ı girībān şandılar

5. Şevk-i rüyunla dil-i nālānı itdüm pür āteş
Dāğ-ı sīnem gördüler mihr-i dirāḥşān şandılar
6. Bāb-ı ʿālīde ʿurup ümmīd ider kām almağa
Ḥalk-ı ʿālem zehr-i mārı derd ü dermān şandılar
7. **Fāʿik** olmuş tuḥalum kim Muştāfāya yār-ı gār
Bilmeyen şıdḳ-ı derūnuḡ kizb ü yalan şandılar

Tamām

[169]

72

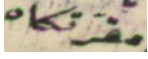
Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Nazīre-yi Naʿīm²⁸⁴

1. şafvet-i reng-i lebün laʿ l-i Bedaḥşān şandılar
Sīne-yi şāfuḡ ziyā-yı mihr-i raḥşān şandılar
2. Hāle-i āğūş-ı vaşlumda o meh-rūyı görüp
Çāh-ı naḥşebde nümāyān māh-ı tābān şandılar
3. Gördüler ālūde-i ḥūn-i sirişk olmuş müjem
Sāḥil-i deryāya çıkmış şāḥ-ı mercān şandılar
4. Nev demīde sebz-i ḥaṭṭ-ı ʿārız-ı gülgūnuḡı
Kāse-i laʿ lüne ḳonmuş tāze reyḥān şandılar

²⁸⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

5. Halka-i dūd-ı siyāh-ı āh iken başumdaki
Bir büled-i tāk-ı eyvān şandılar
6. Mübtelā-yı miḥnet oldı Qays ile Ferhād-ı zār
İtdiler evvel heves bu ʿaşkı āsān şandılar
7. İʿtimād eyle Naʿīm nazm-ı cenāb-ı Faʿikī
Okuduydum bir maḥalda şīʿr-i Ḥaşşān şandılar
Tamām

73

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fāʿik²⁸⁵

1. Söylemek müşkil velī derdün nihān itmek de güç
Görmemek güçdür görüp āh u fiḡān itmek de güç
2. Baḥr-i ʿaşkı nūş idüp ḥāmūş olmaḡdur hüner
Ketm-i esrār itme müşkil rāygān itmek de güç
3. Mülk-i ʿaşk içre egerçi salṭanat ister gönül
Līk tecrīd eyle terk-i ḥānumān itmek de güç
4. Kurmuşum şahrāya cān içre muḥabbet ḥaymesin
Ol şehün teşrīfiñ aḡyāra ʿayān itmek de güç
5. Rāh-ı Ḥaḡdan dönmezem girdüm yola kām almaḡa
Fāʿikā bu yolda bezl-i naḡd-ı cān itmek de güç

²⁸⁵ Şaire ait bir divanında tespit edilememiştir.

Tamām

74

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsīm²⁸⁶

1. Dil-rübāya cebr-i ‘azm-i gülsitān itmek de güç
Ol sehī-ḳadsiz daḫı seyr-i cihān itmek de güç
2. Āh kim derd-i derūn ifşā olunmaz dilbere
Nükte-i ser-beste-i ‘aşḳı nihān itmek de güç
3. Ārzū-yı vaşl ile ‘aşḳa heves itmek de güç
Kendüsin vaḳf-ı cefā-yı dil-berān itmek de güç
4. Yār n’itsün her gören ‘arz-ı muḫabbet itmede
Şıdḳ u kızb-i ehl-i ‘aşḳı imtiḫām itmek de güç
5. Pey-rev olmak gerçi müşkindür cenāb-ı Fā’iḳa
Rāsīmā tanzīrde ‘aczin ‘ayān itmek de güç

Tamām

75

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsīm²⁸⁷

1. Yād idüp ‘ahd-i Cemi ḳān ağlasun peymāneler
Rūze-dārān-ı ḡama der-bestedür ḫum-ḫāneler
2. Āh kim bir kere olsa cām-ı meyle neş’e-yāb

[170]

²⁸⁶ Rasim divanında tespit edilememiştir.

²⁸⁷ Rasim divanında tespit edilememiştir.

Zāhide terk itdürür mescidleri mey-ḥāneler

3. Āteş-i ‘aşka yanup maḥv olmaḵ ister ehl-i ‘aşk
Şem‘e her şeb mūm olur cān virmege pervāneler
4. Māsivāya ‘aḳlı pā-bend idene nāmūsıdur
Ḳayd-ı tāc u ḥırḳadan vārestedür dīvāneler
5. Ḥāhiş-i meyle temannā-yı ḳudūm-i ‘id ider
Şerbet-i gülgūn ile iftār ider mestāneler
6. Gevher-i nazmı çıkar ḳalb-i ḥarāb-ābāddan
Rāsīmā çünki maḥall-i kenzīdür vīrāneler

Tamām

76

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fā’ik²⁸⁸

1. Tekyedür abdāl-ı ‘aşka sāḳiyā mey-ḥāneler
Anda şevḳ-i la‘l-ı nābuḳladur zī peymāneler
2. Bāde-yi ḥūn-ı ciger eyler ‘aṭā’ mey istesem
Cām-ı gülgūnle her-dem mest olur mestāneler
3. ‘Ārif olmaḳdur hüner ‘ālemde şeyṭānlıḳ budur
Feyz Ḥakdaḳ behre-yab olmaz dil-i biḡāneler
4. Ḥāhiş-i vaşluḳla cānā cān fidā itsem n’ola

²⁸⁸ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

Şevk-i rüyuyla dönüp şem' e yanar pervâneler

5. **Fâ'ikem** yektâ bugün erbâb-ı nazma es-şalâ
İmtihân olsun benümle şâ' ir-i merdâneler
6. Râmiz-i mû' ciz-beyândan gel ma' ârif dersin al
Gör neler söyler bu tab' -ı pâkimüz cânâneler
7. Ma' rifet baħrine ğavvâş olalı tab' um benüm
Luţf-ı Haĸla ğün-be-ğün işâr ider dür-dâneler

Tamâm

77

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Na' im²⁸⁹

1. Yâdima beĸâ-yı nâm olmuş cümle pey-mâneler
Haşre dek bâĸî' imâret-ġâhdur ĸum-ĸâneler
2. Geh ziĸâm u ġâh tenhâdur mesâcid zâhidâ
Mey-perestândan müdâm ĸalmaz tehî mey-ĸâneler
3. Cevr-i dildâre taĸammül eylemekdür şarţ-ı ' aşĸ
Cân atar şem' e taĸarrüb itmege pervâneler
4. Her denîye baş eger ġâfil olan bir tâc için
ĸayd-ı zîb-i efseri başdan şavar dîvâneler
5. Gerĸi terk eyler mi ĸamrâyı mâh-ı rûzede
Şerbet-i ġülgünle ifţâr ider mestâneler

---

²⁸⁹ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

6. Cāy-ı ārām-ı ğamumdur bu ħarāb göñlüm benüm
Lāne-ġāh-ı büm olur elbet Na‘īm vīrāneler

Tamām

[171]

78

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Müşterek Paşa-yı Mümā-ileyh ma‘ a Rāsım²⁹⁰

1. Bu ŧeb bād-ı ŧabā ile o gül-femden ħaber geldi
Meŧāmm-ı bülbül-i cāne yine gül-büy-ı ter geldi
2. ŧehā vaŧluñ ŧarābile olur dil-mürdeler ihyā
Devā-sāz olmaġa mestāne-i ‘ aŧka iŧte yer geldi
3. ŧifā kılsuñ n’ola bu derd-mendüñ derdine her-dem
ŧabībā baŧuma sevdā-yı ‘ aŧkuñla neler geldi
4. Göñül ‘ irfānı terk itme sivāya meyl idüp gitme
Bu bezm-i ‘ aŧka zīrā niceler bī-bād-ser geldi
5. Reh-i ‘ aŧkında ol yāruñ nice ben olmayam Fā’ik
Bu yolda Rāsımāsā cān virür ehl-i hüner geldi

Tamām

79

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Na‘īm²⁹¹

²⁹⁰ Rasım divanında tespit edilememiŧtir.

²⁹¹ ŧaire ait bir dīvān tespit edilememiŧtir.

1.   Arađ nūş eyledükçe d r gibi ruĥs ra d r geldi
Ruĥ-ı g lg n  g rd m bezm Şandum verd-i ter geldi
2. NeŐ t-ı b deden mest oldu s k  vağt-i firŐatdur
ĤuŐ l-ı mağlab-ı vuşlat i  n ibr ma per geldi
3.   Az b-ı n r-ı d zaĥla iĥ fe itme ey z hid
Mey-i maĥb b varmış bize cennetden ĥaber geldi
4. Bu Şeb t  Őubĥ olunca yalvarup d m eyled m y rı
Ne  are bezm-i ağy r-ı suĥan  in  in Őeĥer geldi
5. Cen b-ı ĥ zret-i F 'iĥ ile R sim efendiden
Na' m-i z dı dil-Ő d itmege bir nev eşer geldi
6. Ne F 'iĥ f 'iĥ-i ehl-i ma' arif n kte-perverd r
ĤuŐ san m lk-i nazma Z t  ile Ő n u fer geldi

Tam m

80

Remel

...--/...--/...--/...--

Rāsım Efendi²⁹²

1. Tevbe ıřrār-ı gūnāh eylemeyem ‘ ahd olsun
Kendūmi fıřka penāh eylemeyem ‘ ahd olsun
2. El yudum eşk-i nedāmet ile meyden ařlā
Mest-i řahbāya nigāh eylemeyem ‘ ahd olsun
3. Āteř-i hicr-i cevānān ile yansun řo gōñūl
Ĥasret-i vaşl ile āh eylemeyem ‘ ahd olsun
4. Nūr-ı ihlāř ile tenvīr ideyūm řeřm-i dili
Cūrm ile řalbi siyāh eylemeyem ‘ ahd olsun
5. Terk-i ‘ iřyān ideyūm řıdķ ile **Rāsım** ġayrı
Ĥālūmi bōyle tebāh eylemeyem ‘ ahd olsun
Tamām

81

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

[Fa‘ iķ] ²⁹³

1. Tevbe aġfā-yı gūnāh eylemeyem ‘ ahd olsun
Kendūmi zūhde penāh eylemeyem ‘ ahd olsun
2. Alayum yanuma her demde o nāzūk bedeni
Āteř-i hicr ile āh eylemeyem ‘ ahd olsun

²⁹² Rasım divanında tespit edilememiştir.

²⁹³ şiirin bařlıġı olarak El-ġac Ebubekir Pařa yazılmıştır ancak mahlastan anlařılacaġı ūzere řiir Fa‘ iķ’e aittir.

3. Şaykal-ı bāde ile jeng-i dilüm pāk ideyüm
Zulmet-i ğam-ı siyeh eylemeyem ‘ahd olsun

[172]

4. Rāsīmā lezzet-i meyden hele ben vaz gelemem
Vaqtümi böyle tebāh eylemeyem ‘ahd olsun

5. **Fa‘ikā** bezm-i ma‘ārifle muḥabbet var iken
Cānib-i zühde nigāh eylemeyem ‘ahd olsun

Tamām

82

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Rizā]

Güfte-yi Der-Ḥaḳḳ-ı Ney²⁹⁴

1. Dilā bu neyde şevḳ-i leb-i gülgün yārdur ney
Ḥarīḳ-i nār-ı fırkat mübtelā zār u nizārdur ney
2. Ne bilsün zāhid-i ḥar kıymetün erbāb-ı ‘aşḳ anlar
Ki dilde iştiġāl-i sūz-ı ‘aşḳa hoş medārdur ney
3. Muḥabbet eyleyüp āġāz olunca sünbüle dem-sāz
Yanar dil gūyiyā gül-zār-ı ‘irfānda hezārdur ney
4. ‘Aceb mi naġme-zen olduġça ‘uşşāḳ eylese devrān
Cenāb-ı ḥazret-i Monlā-yı Rūmdan bil güzārdur ney
5. Ezel bezmünde la‘l-i sırr-ı Ḥaḳdan neş’e-yāb olmış
Rızāyā ol ecelden dem-be-dem gevher-nişārdur ney

Tamām

²⁹⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilmemiştir.

1. Şehā üftāde-i dil teşne-i la' l-i niğārdur ney
Cüdā āb-ı zülālden müste-mend-i dil-figārdur ney
2. Egerçi gülsitān bülbülleri hep hoş nevā ammā
Degildür dāğī bāğī ' aşıka her demde yārdur ney
3. Girer nāz u niyāz ile dile bir nār ider hāşıl
Dem urduqça yaqar cān u dili bir rüzgārdur ney
4. Qadeh bezm-i şafāda la' l-i dil-ber būs iderse ger
Leb-i esrāra maḥrem hem-dem-i erbāb-ı zārdur ney
5. Kemer-beste ider icrā-yı hizmet bezm-i ' irfānda
Laṭīfī rüy-ı zerd bağrı delinmiş dil-figārdür ney

Tamām

---

²⁹⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Fā'îk ve Râsim]

Ġazel-i Müşterek

1. Şarāb-ı ergavānīden gül-i ruhsārı al olmuş
O mest-i cām-ı naḥvet keyf-i meyle pür celāl olmuş
2. Hāzer kılmak gerek 'āşık o çeşm-i ḥūn-feşānundan
Ki tîğ-i ğamzesi āmāde-i ceng ü celāl olmuş
3. Tevāzu' eylesem bilmez temennā eylesem gülmez
Bir āteşdür bugün ol mehveşi bilmem ne ḥāl olmuş
4. 'Acebdür derd ü ğam söylemek ol tıfla cā'iz mi
Benüm 'aşkum için vāfir nizā'-ı kıl ü kāl olmuş
5. Bu derd-i 'aşk ile Fā'îk olursan ğam yeme aşlā
Niḥāl-i kıdd-ı **Râsim** hicr ile zīrā ki dāl olmuş

Tamām

85

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Fā'ik²⁹⁶

1. Kuşūrum çok ümīdüm çün ki 'afva lāyık olmağdur
Niyāzum raħm u luţf u iltifāt-ı sābık olmağdur
2. Mey-i gülgün ile her-dem güzel sevdüm ħaţā itdüm
Bugünden şonra kaşdum tevbe-kār u ayık olmağdur
3. Muħarremdür ħevā-yı nefsi terk it ey dil-i güm-rāh
Olur sende saġa lāyık cemāle 'aşık olmağdur
4. Beni bāb-ı 'ubūdiyyetden itme pādışāhumdur
Der-i devletin bende murādum şādık olmağdur
5. Nigāh-ı luţf u iħsānuġ dirīğ itme teraħħum kıl
Efendim maķşadum aķrān içinde Fā'ik olmağdur

[173]

Tamām

86

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Na'ım²⁹⁷

1. Kumāş-ı 'aşkı 'īd üstü saġa her cāyı ben virdüm
Yaraşmış cāme-i naħvet velī kālāyı ben virdüm
2. Nigāh-ı çeşm-i fettānı helāk iderse 'uşşākı
O şūħuġ ġamze-i ħün-rīzine fetvāyı ben virdüm

²⁹⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

²⁹⁷ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

3. Dehānı hāḳḳına çok ezkiyāyı imtiḥān eyler
Velī kimse ağız açmaz yine ma‘ nāyı ben virdüm
4. Murādum üzre tıfl-ı nāzenīnüm řāf-ı pür cilve
Anucun tār-ı gīsūya bütün dünyāyı ben virdüm
5. Na‘īm mey-ḥāne-i ‘ ařkın řarāb-ı feyz nūř eyle
Ki ol pīr-i muġāna bāde-i ḥamrāyı ben virdüm
Tamām

87

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Ġazel-i Na‘īm²⁹⁸

1. Ehl-i dil ‘ aşıa bir taze cevān besdür bes
Feyz-i nūrı amere mihr-i ciḥān besdür bes
2. Sāḳīyā kadeḫlerle donatma bezmi
Meclis-i ‘ ārife bir rıtl-ı girān besdür bes
3. Cūy-ı eřküm var iken minnet-i deryā çekemem
‘ Ālem-i ābe leb-i āb-i revān besdür bes
4. Maṭlab-ı ümīd-i eyle bāb-ı kibāra gitme
Āstān-ı kerem-i pīr-i muġān besdür bes
5. Tama bir deste iek ġuře-yi destāra begüm
‘ Ārife bir ġül-i ter ġone dehān besdür bes

²⁹⁸ şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

6. Sīneden nāleler itdükçe zūhūr eglenerüz
Bezm-i ehl-i dile bir sīne kemān besdür bes
7. Döne bī-meşreb olan bāde i er pey-der-pey
Neş'e-i ehl-i dile rıtl-ı girān besdür bes
8. Sākīya şofrayı sāgarla şurāhiyle donat
Mesned-ārā-yı  arābāta bu şān besdür bes
9. Ba dılar dīde-i nişfu la Na'im bu gāzele
Didi hep nādire gūyā-yı zamān besdür bes
- Tamām

88

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

 azel-i Rızāyī²⁹⁹

1. Dilde  un cūş u  urūşa başladı sevdā-yı 'aş 
'A l-ı fikr m eylese ya mā o dem Leylā-yı 'aş 
2. H'āce-i 'aş a temennā eyley p oldum  erā 
Ba a ta'lim eyledi bir bir ned r ma'nā-yı 'aş 
3. Bezm-i ehl-i 'aş a cānā yār u hem-dem olalı
Zikr   fikr m dem-be-dem oldu mey-i  amrā-yı 'aş 
4. Tā Şafiden yādigārdur ehl-i 'aş a  un bu derd
 am degil Mecn n gibi olsam eger r svā-yı 'aş 
5. 'Aş  ile yanmak ya ılmaklık naşib olmuş ezel
Ey Rızāyī eyleme bī-h de gel şekvā-yı 'aş 

[174]

²⁹⁹ Rızāyī dīvānında tespit edilememiştir.

Tamām

89

Remel

...--/...--/...--/...--

Gazel-i Vaḥīd-ı Taḥmīs-ı Nāṭık³⁰⁰

I

1. Görünür yār gehī ḥākla mā şeklinde
Ki idüp cilvegeri nār hevā şeklinde
Yüzini fehm ideli bedr-i dü-cā şeklinde
Zātımız fehm ideli faẓl-ı Ḥudā şeklinde
‘ Ārifāne gezerüz ehl-i fenā şeklinde

II

2. Nergisāsā bu çemende seni bir dīdever it
Kec nazarla nazar itme fuḳarāya ḥazer it
Ḳaṭresin düş yem-i ‘ aşḳa seni zībā güher it
Ḥōr bakma gözün aç diḳḳat ile bir nazar it
Gör ne sulṭanlar olurmıṣ fuḳarā şeklinde

III

3. Bāṭınuṅ ‘ aşḳ ile ma‘ mūr ide gör ey zāhid
Nefs-i bed-ḥ^vāhuṅı maḳhūr ide gör ey zāhid
Nūruṅı gün gibi pūr nūr ide gör ey zāhid
Zāt-ı Ḥaḳḳı saṅa manzūr ide gör ey zāhid
Nūr-ı Ḥaḳḳdur görünür arz u semā şeklinde

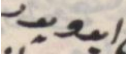
IV

4. Göñlümüz ḥānesine ‘ aşḳ o dil-i muḥkem esās

³⁰⁰ Şaire ait bir dīvān tespiti edilmemiştir.

Yār ile muttaşıl vz itme bizi ğayre kıyās
Gerçi bu dā 'irede var hezārān ecnās
Ꞙuṭb-ı āfāḳ-ı ricāl eyle Hızır u İlyās
Ekşer ey dil görünürler bñdelā Şeklinde

V

5. Tıynet-i ādemi taḥmīr idecek luṭf-ı ilāh
Aşl-ı taşvīrini nūrundan Allāh
Ḥñb-rñlar arasında bize sensin dil-ḥ'āh
Gel berñ 'āyīne ol ehl-i dile ey yñzi māh
Dilleri mesken iden āl-i 'abā Şeklinde

VI

6. Vaḥīd ol yār ile dil ḥānesini ğayr it
Cehd ile ka'be-i 'ulyāyı yitersen deyr it
Çek cilā dīde-i cāne özüne bir ḥayr it
Ꞙaṭrede baḥri dilā zerrede mihri seyr it
Ḥayderi gördñ ise noḳṭa 'i bā Şeklinde

VII

7. Çñn ider nūr-ı Ḥudādan ḳamusı kesb-i vñcñd
Vech-i zībāda n'ola görse Ḥaḳı ehl-i Őñḥñd
Gñş tñt pendime tā cñmle ziyānñḡ ola sñr
Mñ' min ol ḥñsn-i tabāna yñri var eyle sñcñd
Ḥaḳḳı Ahmed gibi gör māh-liḳā Şeklinde

VIII

8. Nāṭiḳī cevher imiş 'aşḳ-ı ten-i ādemde
'Aşḳ eger olmasa olmazdı ben-i ādemde
Ḥoş buyurmuş der o kim oldu Mesīḥā-demde
Vaḥdet-i 'aşḳ-ı ilāḥīdñr iki 'ālemde
Nev-be-nev cilve ider Őāh u gedā Şeklinde

Tamām

Gazel-i Rāsim Tahmīs-i Yetīm³⁰¹

I

1. Reng yok gūlzār-ı ʿālemde ʿarāvet ʿalmamış
Gülleri itmış hazān bir ʿemme nūkhet ʿalmamış
Gonçeler pejmürde olmış zevk-i humret ʿalmamış
Gülsitānda bildigim evvelki hālet ʿalmamış
Bāğ-ı dehrūn nevbahārında leʿāfet ʿalmamış

II

2. Mūnis-i zāğ u zeğan olmış gül ü sūnbülleri
Gerçi sultān-ı çemen olmış gül ü sūnbülleri
Āh kim hātır-şiken olmış gül ü sūnbülleri
Hayf hem-bezm-i diken olmış gül ü sūnbülleri
ʿAndelibān-ı sūhan-perdāza rağbet ʿalmamış

III

3. Mūnderis kāşāne-i şefkat hebā-ı sihr ü fāk
Gün bugün olmağdadır maʿmūr-ı iklīm-i nifāk
Ser-be-ser olmuş harāb-ābād kūy-ı ittifāk
ʿĀrif iseğ çeşm-i ʿibret-bīn ile bir kere bak
ʿArşa-yı gerdūnda hīç cāy-ı rāhat ʿalmamış

IV

4. Hep şikest olmış nihāl-i gonçe-i luṭf u kerem

---

³⁰¹ Şaire ait bir dīvān tespiti edilmemiştir.

Meslek-i cevr ü cefâ güller yanında mültezem
Gülbün-i şıdķ ü vefâ nâ-büd olmuş neyleyem
Bâğbân hâr-ı cefâ eyler ‘atâ gül istemem
Naħl-i ümmîd ü vefâ büy-ı muħabbet ҡalmamıř

V

5. Kime takrîr-i meķâl-i pür melâl itsün Yetîm
Güş ider yok kimlerünle ĥasbiħâl itsün Yetîm
Çäre-i derdüñ ‘aceb kimden su’âl itsün Yetîm
Günc-i ġamda Râsimâsâ ketm-i hâl itsün Yetîm
Zümre-i hâcât-ı derd-âşâma himmet ҡalmamıř
Tamâm

91

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Râmiz Pařa³⁰²

1. Gezer çin-i cebin vâdilerinde vaşla yüz tutmaz
Bu vařsetle ol âhü-yı Ĥıťâyı řayda göz tutmaz
2. Virür aġza hep esrâr-ı dilin her kim řurâħîveř
Açılma boşboġazlık eyleme dindikçe söz tutmaz
3. Dil-i pür süzü tebrîd eylemez dum-serd-î nâřıħ
Hevâ pür-tâb iken ķar yaġsa da elbette buz tutmaz
4. Bu řıķletle inerdüñ zîr-i pây-ı kâre dek zâhid
Felek mîzân-ı ķadri neyleyem destümde düz tutmaz

³⁰² Şaire ait bir dîvân tespit edilmemiştir.

5. Konağçı gelse mihman-ı hayālinden řabā Rāmiz
Ġubār-ı ġuşşayı süprür harīm-i dilde toz tutmaz

Tamām

92

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ķıı' a-i Nef' i el-Müfti-i el-Enām³⁰³

I

1. Bize kāfir dimiş müfti efendi
N'ola biz diyelüm aña müselmān
Ĥuzūr-ı ĥazrete varduđda yarın
İkimiz de çıkaruz belki yalan

[176]

93

Muzāri^c

- - . / - . . . / . - - . / - . .

Ġazel-i Müştak³⁰⁴

1. Bahr-i ruĥuñla māh-ı felek tāb-nāk olur
Ĥāver řabāĥ ĥaşre қadar sine-çāk olur
2. Bilmem sinān-ı ġamzelerüñ cānsitān mıdur
Her bir baқışda bīñ dil-i ' aşık helāk olur
3. Mestāne nīm nigāh ile baқsın mezāruma
Her üstüĥ^vān-ı yār birer řāĥnāk olur
4. Geh pertev-i vişāle çıkar zerreveş ġöñül
Geh zulmet-i firāқа döner zerre-çāk olur

³⁰³ Şaire ait bir dīvān tespit edilmemiştir.

³⁰⁴ Müştak divanında tespit edilememiştir.

5. Biz cān göziyle seyr iderüz ḥüb-rūları
Müşṭāk rūy-ı pāk olanuḡ ḡalbi pāk olur

Tamām

94

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Zihnī³⁰⁵

1. İsm-i a‘ ḡam āyet-i kübrāya girdi çıkmadı
Sırr-ı Mevlā ‘ allemel-esmāya³⁰⁶ girdi çıkmadı
2. Ol ‘ Alīnūḡ zūlfikārın kimse bilmez ḡındadur
Bir rivāyet didiler deryāya girdi çıkmadı
3. Ḥāzret-i Ādem ṡafīyullāh baş indirmedi
İblīse la‘ net olup ḡazāya girdi çıkmadı
4. Ol Resūlūḡ himmetine ḡülleler biçmek için
Ḥāzret-i İdrīs Benī me’vāya girdi çıkmadı
5. Naḡm-ı eṡ ‘ aruḡ senūḡ seyr eyleyen taḡmīn ider
Nuḡḡ-ı pākin Zihnīyā ma‘ nāya girdi çıkmadı

Tamām

95

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Neṡātī³⁰⁷

³⁰⁵ Zihnī dīvānında tespit edilememiştir.

³⁰⁶ “Ve Ādem’e bütūn isimleri öğretti”. (Bakara Sūresi/31. āyetten iktibastır.)

³⁰⁷ Neṡātī dīvānında tespit edilememiştir.

1. H azret-i  s ayı g r sem ya girdi  ıkmadı
Kavm-ı Fir avn g r  olup dery ya girdi  ıkmadı
2. Emr-i H aqla s r l p Ye  c c   Me  c c c mleten
Atılup anlar k f   ahr ya girdi  ıkmadı
3. K ng  kuşdur kim yumurtlar g rmez ol yumurtasın
Ol Hum  kuşu u ar hev ya girdi  ıkmadı
4. K ng  peyg mber Neş t  u ma da ol
H azret-i İdr sd r ol me  v ya girdi  ıkmadı

Tam m

96

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

G zel-i Neş t ³⁰⁸

1. Mevc urup artdı gine  n dilde bu dery -y    aş 
Aldı   a lumı ser mden eyledi şeyd -y    aş 
2. Bir pula almaz ci h nı verselerdi c mleten
Terk ider t c u k b y  ger olan  šn -y    aş 
3. Mekteb-i   irf nda aldu  dersimizi t  ezel
T fl iken olundı ta   lim bizlere iml -y    aş 
4. C m-ı   aş ı eyley p n ş mest   hayr n olmuşuz
Şundılar bezm-i elest-i ş garı ş hb -y    aş 

³⁰⁸ Neş t  d v nında tespit edilememiştir.

5. Dād idüp Leylāsı için bitdi başında giyāh
Ey **Neşāfī** gör ne kaldı Mecnūna Leylā-yı ‘aşk

Tamām

[177]

97

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nihānī³⁰⁹

1. Kim temevvüc eyledi dilde gine ‘ummān-ı ‘aşk
Dīdelerden çağlayup itdi zühūr nālān-ı ‘aşk
2. Mekteb-i ‘aşk içre bir dānādan aldūk dersimüz
Tıfl iken daḡī oḡuyup bilmişüz iz‘ān-ı ‘aşk
3. Rūz u şeb feryād ile geçdi bizüm devrānımız
Böyle emr olmuş ezelden bizlere fermān-ı ‘aşk
4. Meclis-i ‘irfānda nūş itdük şarāb-ı cān-fezā
Sāḡī-yi devrāḡ elinden bir iki fincān-ı ‘aşk
5. Tekye-i ‘aşk içre mest oluben olduḡ hırḡa-pūş
Gör ne ḡāle irgürür insānı ey **Nihānī** ‘aşk

Tamām

98

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i ‘Ārif Efendi³¹⁰

³⁰⁹Nihānī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Perçemi yârdan dimâğ-ı cāna irdi bûy-ı ‘aşk
‘Aqlumı yagmāya virdi ser-te-ser dil-cûy-ı ‘aşk
2. Hâlet-i ‘aşkı nice vaşf eyleyem zâhid saña
Kâle gelmez bu fûnûn-ı ma‘nî-yi meh-rû-yı ‘aşk
3. Ğâh şafâlar başş ider ğâhî cefâsın artırur
Gösterür her lahzada biñ reng-i rû bu hûy-ı ‘aşk
4. Gül gibiyken şoldurup hâlüm tebâh itdi tebâh
Âh bilmem n’eyleyem artdurdı cevrüñ hûy-ı ‘aşk
5. Kâpladı eczâ-yı cismüm bu hevâ-yı perçemi
Mest-i lâ-ya‘kıl kılup bu ‘Ārifî şeb-bû-yı ‘aşk
Tamām

99

Remel

...--/...--/...--/...--

Ġazel-i Refî³¹¹

1. Beni firqat odına gel yağa yağ yağ yağa yağ
Hey sözümden yine döndüm bağa bağ bağ bağa bağ

---

³¹⁰ Ārif divanında tespit edilememiştir.

³¹¹ Rafî divânında tespit edilememiştir.

2. Bilmezem baña nedendür seni görüñce şehā
Ditrer endām-ı za' ifüm saķa saķ saķ saķa saķ
3. Ħamdulillah ki raķībi ser-i kūyuñda görüp
Başını taşlara vurdum şaķa şaķ şaķ şaķa şaķ
4. Çünkü Mecnūnı olam Leylī saçınuñ şanemā
Bend idüp boynuma gül taķa taķ taķ taķa taķ
5. Çün **Ref'** iye naşīb olmadı 'ālemde vişāl
Ey gözüm yaşı demidür aķa aķ aķ aķa aķ
Tamām

100

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Ġazel-i ŞūĦī³¹²

1. Nice bir dağdağa-ı dehr ile ber-bād olalum
Yüri mey-Ħāneye zāhid biraz ābād olalum
2. Döşeyüp güşe-i mey-Ħānede bir eski Ħaşīr
Dest urup cām-ı Ceme ħuşşadan āzād olalum
3. Kızını pīr-i muġānuñ ben alup oğlunı sen
Böyle bir dīn ulusu kāfīre dāmād olalum
4. Sāķī-i gül-çehre elinden bāde-i tolı cāmı³¹³

³¹² ŞūĦī dīvānında tespit edilememiştir.

³¹³ Vezin aksamaktadır.

İçelüm ʿ aşk-ıla her gün buna muʿ tād olalum

5. Dest urup tîğ-ı gāzāya gezelüm **Şūh** maʿ an
Çande bir içmez var-ısa aña cellād olalum
Tamām

[178]

101³¹⁴

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Güfte-i Nedīm-i³¹⁵

1. Lisāniñ anlamaz biz ğonceniñ ʿ irfānımız vardır³¹⁶
Belī söz bilmeyiz ammā biraz izʿ ānımız³¹⁷ vardır
2. O şūhun şunduğı peymāneyi reddetmeyiz elbet
Añunla böylece ʿ ahd etmişiz peymānımız vardır
3. Münāsibdūr saña ey tıfl-i nāzım hüccetiñ al gel
Beşiktaşā yakın bir hāne-i vīrānımız vardır
4. Şıkılma bezme gel bīgāne yoğ daʿ vetlimiz ancak
Nedīmā bendeñiz var bir dahı sultānımız vardır
Tamām

102³¹⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

³¹⁴ Nedīm D., G.26 (4 Beyit), s.266-267.

³¹⁵ Bu beyit dīvānda 7 beyittir.

³¹⁶ Lisāniñ anlarız biz ğunçaniñ ʿ arfānımız vardır: Murādın anlarız gamzenin izʿ ānımız vardır D.

³¹⁷ izʿ ān: ʿ irfānımız D.

³¹⁸ Fuzūli D., G.123 (7 Beyit), s.190.

Ġazel-i Fuzūlî³¹⁹

1. Nice aylardır³²⁰ ser-i kūy-i melāmet beklerüz
Leşker-i sultān-i ʿirfānuz velāyet beklerüz
2. Biz der-i mey-ḥānede hem sākinüz³²¹ şām u seḥer
İrtifaʿ ı kadr için bāb-ı saʿadet beklerüz
3. Şuret-i dīvār edüpdür ḥasret-i³²² zülfüñ³²³ bizi³²⁴
Ġayr seyri bāğ ider biz künc-i miḥnet beklerüz
4. Çīfe-i dünyā degil kerkes kimi maṭlūbumuz
Bir bölük ʿanḫalaruz ḳāf-i ḳanāʿat beklerüz
5. Kār-bān-ı rāh-ı tecrīdüz ḫaṭar ḫavfın çeküp
Gāh Mecnūn gāhī bir³²⁵ devr ile nevbet beklerüz
6. Şanmañız kim geceler bī-hūdedür efgānımız
Mülk-i ʿaşḫ içre ḫiṣār istiḳāmet beklerüz
7. Yatdılar Ferhād u Mecnūn mest-i cām-i ʿaşḫ olup
Ey **Fuzūlî** biz olar yatduḫça nevbet³²⁶ beklerüz

Tamām

103³²⁷

³¹⁹ Bu beyit dīvānda 8.beyittir.

³²⁰ aylardır: illardır D.

³²¹ Biz der-i mey-ḥānede hem sākinüz: Şākin-i ḫāḫ-i der-i mey-hāneyiz D.

³²² ḥasret-i: ḫayret-i D.

³²³ zülfüñ: aşḫın D.

³²⁴ 3. Ve 4. beyitler dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır.

³²⁵ bir: ben D.

³²⁶ nevbet: şöḫbet D.

³²⁷ Bāḫī D., G. 361 (5 Beyit), s. 234.

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Bākī

1. Tesellī virmez ey dil derdūñ ol cānāne söylersin
Açılmaz saña gūyā ġonce-i ġandāne söylersin
2. Varup Mecnūn gibi āhuñ kemendin salma sahrāya
Ol āhū saña şayd olmaz ‘ abeş yābāne söylersin
3. Koyup tesbīh-i mercānı seni kim dinler ey vā‘ iz
Mufaşşal keşşa başlarsın ġarīb efsāne söylersin
4. Anuñçün gonca-ı gül rāzın açmaz saña ey bülbül
Hezārān hem-zebānuñ var çıkar yārāne söylersin
5. Yanup yağılmağ ister kimse yoğ yanuçca ey **Bākī**
Ĥadīs-i aşğ-ı ‘ ālem-süz-ı yārı ya ne söylersin

Tamām

104

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Mecnūn³²⁸

1. Ķatreyüz gerçi velī ammā ki deryā bizdedür
Ne felek seyyāreler çerġı mu‘ allā bizdedür

---

³²⁸ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

2. Bizdedür genc-i haķıķat sırr-ı meknün bizdedür
Maħzen-i Allāh ilāhī dürr-i yektā bizdedür
3. Nefħa-i rūħu'l-ķudüsdür ķalbimiz pāk eyleyen
Gönlümüz āyinedür nür-ı tecellā bizdedür
4. Zāhidā gel sen bizi men' itme kim 'āşıkıaruz
Bülbül-i bāğ-ı cinānuz derd-i ra' nā bizdedür
5. İsmimiz Mecnūnidür ammā degil Leylā için
'Āşık-ı şadıķıaruz gel gör ki Leylā bizdedür

Tamām

[179]

105³²⁹

Remel

...--/...--/...--/...--

Güfte-i Bāķi

1. Ser-i kūyün şanemā cennet-i a' lā bilürüm
Müntehā ķāmetüni sidre vü Tübā bilürüm
2. Seni Yūsufıa güzellikde şorarlarsa baņa
Yūsufi bilmezüm³³⁰ ammā seni ra' nā bilürüm
3. Za'l olmaz mevsimi her-dem zülf-i siyehün^{331 332}
Hāşıl olmayacagın gerçi bu sevdā bilürüm
4. Bilmezem³³³ n'eyleyeyin derd-i ğam-ı cānāne³³⁴

³²⁹ Bāķi D., G.363 (5 Beyit), s. 235.

³³⁰ bilmezim: bilmezin D.

³³¹ mevsimi her-dem zülf-i siyehün: heves-i zülf-i siyāhım dilden D.

³³² Bu beyte vezin aksamaktadır.

Ne müdārāya meded var ne müdārā bilürüm

5. **Bākīyā** gülşen-i Firdevsi baña   arz itme
Āsitānın ben anuñ cennet-i a  lā³³⁵ bilürüm
Tamām

106

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Müdāmī³³⁶

1. Leblerüñ emsem dedüm ol dil-berüm ammā didi
Kimseye bu sırr-ı ifşā eyleme ammā didi
2. Ya gülüp yüzüne karşı ruħlarına gül didüm
Ĥışm idüp ben  uluna ol ġonce-i lālā didi
3. Teşne-i cāne lebleründen bir içim şu istedüm
Leblerin aġzuma şunup nāzıla māmā didi
4. Ġayrılar şirīn lebüñ şeftālūsını alıcak
Ĥaste göñlüm derd ile āh eyleyüp eyvā didi
5. Ey **Müdāmī** göricek ol şer bu şirīn sözleri
Āferīnler saña ey tütī şeker nānā didi
Tamām

107

³³³ bilmezim: bilmezin D.

³³⁴ cānāne: cānāne baña D.

³³⁵ cennet-i a  lā: menzil ü me  vā D.

³³⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Remel

...--/...--/...--/...-

Ḥazret-i Nesîmî mî fermâyed³³⁷

1. Ḥa ḥa ḥattunḥ ḥacîl eyler be be berg-i semeni
Ḷa Ḷa ḶaşunḶ kılur ancaḶ se se sebz-i çemeni
2. A a akmaz ḥasedinden Ḷa Ḷa Ḷara görünür
Zü zü zülfünḶ vireliden mü mü müşk-i Ḥoteni
3. Şa şa şāhum dil ü cāndan ḥa ḥa ḥapuḶa Ḷulum
Lu lu luḥf eyle ḥapundan re re redd itme beni
4. Ḷu Ḷu Ḷulların egerçi ço ço çoḶdur şanemā
Be be benüm gibi yoḶdur se se sevmekde seni
5. Ge ge ger göre ḥabîbüm yü yü yüzünü ğarîb
Ḷa Ḷa Ḷala eşiginde Ḷo Ḷo Ḷoya vaḥanı
6. Na na nazmuḶda **Nesîmî** gö gö gösterdi şehā
Di di dişünḶ göreliden dü dü dürr-i ‘ Adeni

Tamām

108³³⁸

Remel

...--/...--/...--/...-

Ġazel-i Behiştî

1. Çünki taḶdir-i ezel her ne ise olsa gerek

³³⁷ Nasîmî dîvānında tespit edilememiştir.

³³⁸ Behiştî D., G. 259 (5 Beyit), s. 151.

Ben senüñ tîr-i belâna dururum³³⁹ n'olsa gerek

2. Tâzelikte beni hüsünden ırağ eyleme kim
Güli bu gülşenün ey gonce-dehen şolsa gerek
3. Leb-i mey-gūnda görüp haṭṭ-ı 'izaruñ³⁴⁰ bildüm
Dīde peymānesine hāk-i fenā dolsa gerek
4. İtdüğüm fikr-i vişālündür umaram ki irem³⁴¹
Çünkü 'ālemde kişi itdüğini bulsa gerek
5. Ey **Behiştî** bu cihāndan gidicek rüz-ı bahār
Lāle kan ağlasa sünbül saçını yolsa gerek

Tamām

[180]

109

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Fuzūlî³⁴²

1. Yağma cānum nāle-i bî-iḥtiyārumdan şağın
Dökme kanum āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şağın
2. Şu virür her şubh-dem gözyaşı tîğ-i āhuma

³³⁹ belâna dururum: cefâna tururam D.

³⁴⁰ haṭṭ-ı 'izaruñ: haṭṭ-ı ğubāruñ D.

³⁴¹ irem: bulam D.

³⁴² Bu gazel divānda 7, beyittir.

Çok beni incetme tîğ-i âb-dârumdan şağın

3. Cevr odı yağıdı beni yanumda durma ey gönül
Bir tutuşmuş âteşüm kırb ü civārumdan şağın
4. Gelme kabrüm üzre ey ‘ aşk içre ben tek öleyüm³⁴³
Ta‘ ne taşdır saña seng-i mezārumdan şağın
5. Ey **Fuzūlî** kağı³⁴⁴ mahbūbu ki görseñ³⁴⁵ rahmı var
Kıl hazer ancak benüm bî-rahm yārumdan şağın

Tamām

110³⁴⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Muħibbî

1. Sākiyā depret ayak şun ol nigāruñ ‘ aşkına
Zehr-ise nüş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ aşkına
2. Hūn-ı dilden elde pürdür çünkü çeşmüm sāğarı
İçerem ol serv-ğad çeşmi ħumāruñ ‘ aşkına
3. Sāķî-i devrān elinden ħolmadan peymānemüz

³⁴³ 4, beyit dīvānda tespit edilememiştir.

³⁴⁴ kağı: hansı D.

³⁴⁵ görseñ: sevsen D.

³⁴⁶ Muħibbî D., G, 2799 (5 Beyit), s. 1405.

İçelüm peymāneyi evvel bahāruᅷ ʿ aᅷkına

4. Zülfi çevgānına yāruᅷ himmet idüᅷ dostlar³⁴⁷
Baᅷumı ıop itdüm ol çābük-süvāruᅷ ʿ aᅷkına
5. Gel dirıᅷ itme **Muᅷibbiden** zekāt-ı ᅷüsnüni
Saᅷa bu ᅷüsnü vireᅷ Perverdigāruᅷ ʿ aᅷkına
Tamām

111

Recez

- - . - / - - . - / - - . - / - - . -

Ĝazel-i ᅷalāᅷaddin³⁴⁸

1. Ol muttaᅷıl ebrūlaruᅷ ʿ aᅷıklara miᅷrāb iki
Cellād-ı çeᅷm ü ᅷamzenüᅷ ᅷurbānı bir ᅷaᅷᅷāb iki
2. Maᅷᅷūdumuz ol ebrūdan rüyuna secdedür bizüm
ᅷıble ᅷaᅷıᅷat birdurur ger olsa da miᅷrāb iki
3. Aᅷ iki yüzün perdesin görsün seni çeᅷm-i cihān
Zann eyler ol doᅷmuş yere ᅷurᅷid-i ʿ ālem-tāb iki
4. Taᅷdı ᅷöᅷül dizginine çengel-i zülfini nigār
ᅷāʿil mi bir ᅷalb ᅷurtula ursun aᅷa ᅷullāb iki
5. Cām u mey itsem ᅷaleb meydür baᅷa ol laʿ l-i leb
Fıᅷıᅷ miᅷāl fem bir meze virür leb-i ʿ unnāb iki

³⁴⁷ himmet idüᅷ dostlar: hem semendi sümmine D.

³⁴⁸ ᅷaire ait bir dıvān tespit edilememiᅷtir.

6. Meftūnunun maqşūdı mey hem s̄az u s̄uz nevā-yı ney
Bir kerre olsun āh idüp ur s̄azına mızrāb iki
7. Biter mi gül dalında h̄iç turunc u s̄im hayretdeyüm
Yan yana bir dalda ʿaceb bitmiş turunc s̄ir-āb iki
8. Gözümde yaş mişl-i ḥabāb ʿaşqunla dil-i oldı ḥarāb
Şanma dilüm sen bir kebāb s̄inem ile kebāb iki
9. ʿAql-ı **Şalāḥī** gitdi hep mest itdi anı laʿl-i leb
Bir kere sākī şun bize cām u şarāb-ı nāb iki
Tamām

[181]

112

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ġazel-i Sāmī Paşa³⁴⁹

1. Gülüşün ʿāşık-ı dil-ḥasteye dermāne midür
Nīş-i cevrünle ṭabībüm ġarazun cāne midür
2. Bāde-yi nāb-ı lebün mest ü ḥarāb itdi beni
Dehen-i nāzükün āyā tolu peymāne midür
3. Dil-i ʿuşşākı ider nāle-i bülbül s̄uzān

³⁴⁹ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

Yalnız oda düşen şevk-ile pervâne midür

4. Bir yutum olsa ni‘ am kıadri degıldür münker
Halkuñ itdigi temennâ tehî fincâne midür
5. Nice sevdâ-zede geşt itmede deşt-i ‘ aşkı
Kıayş-ı âvâre hemâñ ‘ âşıķ-ı dîvâne midür
6. Der-i tevbe ikisinden de görünür meşķûf
Bilemem cāy-ı ‘ afv tekye mi mey-hâne midür
7. Bulunur haylî hüner kenzi aratsa yer yer
Dil-i **Sâmî** ‘ acebâ güşe-i vîrâne midür

Tamâm

113³⁵⁰

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

Ėazel-i Bâķî

1. Gelünüz yüz tuᄗalum bârgeh-i Gaffârâ
Cân u dilden geledüm tevbe vü istigfâra
2. Tuᄗalum ka‘ be-i tevfiķ-i İlähî yolunu
Bu beyâbânda ‘ abeş gezmeyelüm âvâre
3. Çarķ-ı kec-revde olur³⁵¹ ‘ aķl-ı mühendis hayrân

³⁵⁰ Bâķî D., G. 426 (9 Beyit), s. 263.

³⁵¹ Olur: kıalur D.

Her birin³⁵² uyduramaz cedvele vü per-gāre

4. ‘ Aceb ol t̄ā‘ at u taḳvā diyü zu‘ m itdügümüz³⁵³
Varıcaḳ n’ olsa gerekdür nazar-ı Cebbāra
5. Bu taşavvurlar eger bāṭıl olursa n’ olur
Ḳatı ḥayret yeridür bir gözün aç bī-çāre
6. Ḳatı el ḳoydı³⁵⁴ hevā ḡāyet açıldıḳ ḡāyet
İşümüz ḳaldı kemāl-i kerem-i settāre
7. Z̄ulmet-i cehilde cevher diyü cem‘ itdügümüz
Ḳorḳum oldur çıḳa ol rüzda seng-i ḥāra
8. Mülk-i bāḳī dir iken bāḡ-ı İremden çıḳdı
Yine maḡrūr olur ādem bu fenā gülzāra
9. **Bāḳī**yi lezzet-i vaşluḡ t̄ama‘ i söyletdi
Ṭūṭiyi şevḳ-i şekerdür getüren güftāra
Tamām

114

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Ġafūri³⁵⁵

1. Ḥazret-i Mevlāyadır hep dādımız feryādımız
Bir muḳaffer leşker-i ḥaḳdan gelür imdādımız

³⁵² Her birin: Bir yirin D.

³⁵³ 4-5. 5-7.6-8.7-6. Ve 8-4 beyitler dīvānda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

³⁵⁴ el ḳoydı: el virdi D.

³⁵⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

2. Dil ĥudādan ġayrıdan rızķ istemez ondan diler
Ĥazret-i Rezzāk-ı   alemden biz m irādımız
3. Zāhidā ālufte g rd k e bizi ta  n eyleme
Benzemez bir kimseye   alemden h i  bir ĥālim z
4.   Āŗıkuz hem   ārif z hem ŗādıkuz ŗıdk-ile biz
Pir-ı perver eylemiŗd r bizleri  stādımız
5. Ŗ retā aġyāruz ammā s retā maĥremler z
Bir  alender meŗreb olmiŗdur dil-i nā-ŗādımız
6. K h-ı Ŗir ne yol olsun diy  Ferhād dāġını
Tār-u-mār eyler dilā her-dem biz m feryādımız
7. Feyzimiz feyyāz-ı mu laķdan gel r her-dem biz m
Lu f-ı ĥaķķıdur ger i yok ise de isti  dādımız
8. K ll  nefsin c r  asından n ŗ idersin   āķıbet
Ey Ğaf r  bu cihānda  alur ancak adımız

Tamām

115³⁵⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğazel-i Yahyā

1. Z lf-i p r- in ġ gamından d de kim p r āb olur
Her ne bahre kim d ŗer bir³⁵⁷  atresi gird-āb olur

³⁵⁶ Yahā D., G, 71 (5 Beyit), s. 101.

2. Göz yumup açınca ırılmaz gelse dil-ber hāneme
Bahtı bī-dār olmasa devlet hayāl-ı h^vāb olur
3. Yāre açsa sīneye dil-ber gelür cāna ferāh³⁵⁸
‘ Āşık-ı bī-çāreye ol yāre fetḥ-i bāb olur
4. Eşk-i ‘ āşıkdan hāzer kıl ey cūvān-ı tünd-ḥū
Kim nice ma‘ müreler vīrān olur seyl-āb olur
5. Bir dile **Yahyā** tokunsa pertev-i feyz-i Ḥudā
Zerre-i nā-çiz iken ḥurşid-i ālem-tāb olur
Tamām

116

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i [Nāmī]³⁵⁹

1. Cihānuḡ ni‘ metinden kendi āb u dānemüz yegdür³⁶⁰
Elüḡ kaşānesinden gūşe-i vīrānemüz yegdür
2. Ġinā şadruḡdaki³⁶¹ maḡrūr nā-āsūde serverdan

³⁵⁷ düşer bir: düşerse D.

³⁵⁸ ferāh: ferāh D.

³⁵⁹ Mecmuada Bâkî’ye ait olarak gösterilen bu şiir aslında Nâmî’ye aittir. “ Bâkî’nin olmadığı saptanmış bulunan bu gazel Kınalızâde Hasan Çelebi’nin tezkeresindeki tanıklığından anlaşıldığına göre devrin pâdişâhı III. Murada Bâkî’nin düşmanları tarafından şöyle arz edilmiştir. Mestâneden(sarhoştan) maksat babanız Sultân Selîmdir (yani II. Selîm, sarhoşluğuyla tanınan sarı Selîm’dir) Bâkî senin için gayretsiz diyor ve babanı senden üstün tuttuğunu açıklıyor. Bilindiği gibi, günümüzün insanının aklına gelmeyecek bu açıklanmalar Sultan II. Murād tarafından mâ’kul bulunmuş Bâkî derhal görevinden azledilmiş, doslarının araya girmelerine, şiiri Bâkî tarafından yazılmadığını kanıtlamalarına ve eski mecmualarda bu şiirin Nâmî adlı başka şâirin adıyla kayıtlı bulunduğunu göstermelerine rağmen Bâkî ölümden kurtulmuş ise de, tekrar eski görevine iâde olunmamıştır (Yücel, 1987:902)”

³⁶⁰ Nâmî divanında tespit edilememiştir.

³⁶¹ Şadruḡdaki: şadruḡda şol TŞ.

Fenā bezmünde ḥ^vāb-ālūd olan mestānemüz yegdür

3. Te^c aḳḳul vechine ğaflet ḥicābın çıkdı çün zāhid
Bizüm andan teġāfül gösteren vīrānemüz yegdür³⁶²
4. Hezārān zahmet-ile ḥāşıl olmuş bir gül-i serden
Leb-ā-leb bāde-i gül-reng olan peymānemüz yegdür³⁶³
5. Hümā-yı evc-i ^c izzet gibi ğayretsüzden ey [Nāmī]
Muḥabbet şem^c ine şeh-per yağan pervānemüz yegdür

Tamām

117³⁶⁴

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Diger Ğazel-i Bāḳī³⁶⁵

1. Ne cām-ı bāde-i gülgūna beḳzer yār-ı hem-dem var
Ne şadr-ı ğüşe-i mey-ḥāne gibi cām-ı³⁶⁶ ḥurrem var
2. Beni ^c ayb eylemeḳ dā'im olursam mest-i lā-ya^c ḳil
Ki bī-hūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ğam var
3. Ğam-ı hicrānda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūhuḳ dem-i vaşlında ^c ālem var
4. Ruḳuḳ bāġın raḳīb-ı dīv-siret seyr ider her gün

³⁶² TŞ.'de bu beyit bulunmamaktadır.

³⁶³ TŞ.'de bu beyit bulunmamaktadır.

³⁶⁴ Bāḳī D., G. 63 (5 Beyit), s.101.

³⁶⁵ Dīvanda muhammes olarak verilen şiirin şekli gazeldir.

³⁶⁶ ğüşe-i mey-ḥāne gibi cām-ı: suffā-i mey-ḥāne gibi cāy-ı D.

Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

5. Şıfāt-ı şafvet-i³⁶⁷ tab^c uñ yiter eglence ey **Bākī**
Bi-hamdi'llāh ne ğam yirsin elünđe sāġar-ı Cem var
Tamām

[183]

118

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i 'Ārif³⁶⁸

1. Bu sīnem āsmānunda 'aceb mihr ile māhum var
Derūn-ı dilde ammā hīç döñmez āh u vāhum var
2. Beni sen kimsesiz şanma cihānda ey yüzi māhum
Oķunur ismi dillerde Muħammad 'Alī şāhum var
3. Gezersem vālih ü ħayrān ne ğam bu mihnet-ābādı
Delilüm Muştafādur ol Ĥudāya doġrı rāhum var
4. Benüm Ya^c ķüb bu çarķ içre gözüm yaşı aķar her dem
Bugün Yūsuf gibi mülk-i vücūdum içre çāhum var
5. Süleymān-ı zamān olsam bu göñlüm şād u kām olmaz
Başumda tāc-ı serdür dil-berā baħt-ı siyāhum var
6. Göñül ma^c mūresi ħüsni ħarāb-ender-ħarāb oldı
Perişān olmuşum 'aşķuñ ile ħāl-i tebāhum var

³⁶⁷ Şıfāt-ı şafvet-i: şafā-yı hālet-i D.

³⁶⁸ Arif divanında tespit edilememiştir.

7. Hayāl-i hāl-i ruhsāruḡla göñlüm şād u şen oldı
Bî-ḡamdullāh ‘Ārif ḡanda baḡsam ḡoş nigāhum var
Tamām

119

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rüşdi³⁶⁹

1. Diḡḡat-ile ḡıl naḡar şol çerḡe kim devrān ider
Kimini İlyās ider ol kimini ‘uryān ider
2. Āferīn aḡa maḡsūm olan ancaḡ budur
Kāmili taḡdīr idüp nāḡışları şādān ider
3. Fehm ü idrākınca herkes bunda bir söz söylemiş
Sen seni bil ḡāfīl olma cümlesin Raḡmān ider
4. ‘Āşīḡ-ı nāḡār eger görmezse bir dem yārini
Āteş-i hicrān elbet sīnesin sūzān ider
5. Medrese ehlinde ‘irfān yoḡdur aşlā bil bunı
Anlara meyl iden özün ḡār ile yeksān ider
6. Nuşḡumı ḡuş eyle cānā gel raḡībe virme yüz
Zirā ol kāfir seni bed-ḡūy idüp nālān ider
7. **Rüşdiyā** ḡaḡdan ümīdüy kesme ḡuş it pendümi
Vuşlat-ı yār ile Mevlā gün olur ḡandān ider

Tamām

³⁶⁹ Rüşdi dinvanında tespit edilememiştir.

120

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Ĥayretī³⁷⁰

1. Bend-i ‘aşkın delü bağlanmayaydum kâşkî
Göz görürken oda düşüp yanmayaydum kâşkî
2. Gerçi ‘ahd ideñ vefāya itmedüñ ‘ahde vefā
‘Ahdıña ey bî-vefā inanmayaydum kâşkî
3. Leylāyı zülfüñ hayālidadür çü zencirüm benüm
Āh ben Mecnün uşlanmayaydum kâşkî
4. Bāğ-ı hüsnüñ seyr iderdüm dün gice seyrümde ben
Ĥayretī ol uyğudan uyanmayaydum kâşkî

Tamām

121

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Neşātī³⁷¹

1. Dil virüp cānā saña aldanmayaydum kâşkî
Ben seni bir yār-ı şādık şanmayaydum kâşkî
2. Rūy-ı diller ile itdüñ hüsnüne hayrān beni
Mekr ü ālna senüñ aldanmayaydum kâşkî

³⁷⁰ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

³⁷¹ Neşātī dīvānında tespiti edilememiştir.

3. Hāb-ı ğafletden cüdā kılduñ beni sen meh-liķā
Şerbet-i ‘ aşkuñla dil-ber anmayaydum kāşķī

4. Āh n’olupdur ‘ ālem ire firatı derdūñ ile
Lāleveş al anlara boyanmayaydum kāşķī

[184]

5. Bu Neşātī derd-mendūñ hāk-i yeksān eyledūñ
Şem‘-i ruhsārına adum yanmayaydum kāşķī
Tamām

122

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fehmī Bābā³⁷²

1. İñle ey dil derd-ile nālān olursın ‘ āıbet
Aġla ey eşm-i revānum an olursın ‘ āıbet

2. Servi didüm āmeti dil-dārı sevdālar dedi
Sen de benüm gibi ser-gerdān olursın ‘ āıbet

3. Tıfl iken cevr-i cefāya başladuñ ‘ uşşāına
Ey yüzi gül āfet-i devrān olursın ‘ āıbet

4. Şöyle idersen heves derd-i belā-yı dil-bere
[...]³⁷³ göñül mülki ġama sultān olursın ‘ āıbet

5. **Fehmīyā** sevdā-yı zülf-i yār ile ‘ ālemdesin

³⁷² Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

³⁷³ Sayfa silindiği iin okunamamaktadır.

Leylā-yı Mecnūn gibi destān olursın ʿāķıbet

Tamām

123

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Nesīmī³⁷⁴

1. Senüñ ʿaşķuñdur ey dil-ber baņa mürşid ile hem pīr
Ki düşdüm ʿaşķına yanup nedür çāre nedür tedbīr
2. Uyrken bir gice gördüm nūrı zülfüni boynumda
Uyandum didüm ey dil-ber nedür bu düşüme taʿbīr
3. Dīvāne oldı bu göñlüm şaçuñ zencīrine bendüm
Benüm dīvāne göñlüm senüñ zülfündedür zencīr
4. Vücūdum pādişāhuñ göñül virüp seni sevdim
Şaņa ʿāşık geçineñler kaçan cānuñ ider taķşīr
5. Nesīmī ʿārı nāmūsı eger ʿārif isen terk it
ʿĀrifler boynuna biçmiş melāmet hırķasın taķdīr³⁷⁵

Tamām

124

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Hatāyī³⁷⁶

³⁷⁴ Nesīmī divanında tespit edilememiştir.

³⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

³⁷⁶ Hatāyī divanında tespit edilememiştir.

1. Bugün ğam tekke-gāhında fedā bir cānumuz vardır
Göñül abdāl-ı ‘aşk oldu gelün ħurbānumuz vardır
2. Şenālar eyleyüp yağdı bu cānı ‘aşık-ı şeydā
Dem olur sīne-i dāğda dem-i devrānumuz vardır
3. Perī-peyker melek-sīmā bize ādem dimez ammā
Geh olur ki meleklerle bizüm seyrānumuz vardır
4. Çemende bülbül-i şeydā çağırur derd-ile eyvāh
Dirīgā ħārına hem-dem gül-i ħandānumuz vardır
5. Cemālün bezmine cānā gözüm yaşı şarāb oldu
Şerār-ı sīnede pişmiş ciger biryānumuz vardır
6. Günāh-kārum diyü her-dem ümīdün kesme Mevlādan
Muĥammad Muştafā gibi şefā‘ at kānumuz vardır
7. Ĥaṭā benden ‘aṭā senden ‘ināyet eyledi Bārī
Kerem kııl ‘aybuma bağma bugün noĥşānumuz vardır
8. Ki evvel birdür āḫir birdurur bāṭın ile zāhir
Ki birlik bābuna irdün şükür imānumuz vardır
9. **Ĥaṭāyī** bendesin atmış kemāl-i luṭfi çok olsun
Dimiş kim ol gedā gelsün aña iḥsānumuz vardır

Tamām

[185]

125

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

178

Ġazel-i Neşāti³⁷⁷

1. Ey dilā geĉ ma' şiyetden ħazret-i Settāra uy
Dā 'imā kıł sünnetini Ahmed-i muĥtāra uy
2. İ' tiĳād-ı ĳuluĝa sen taĳviyet vir rüz u şeb
Ķavl-i aĳvālinde her ān ol ĉehār-ı yāra uy
3. Hem tehī şarf itme zihni söyleme bī-hūde söz
Ol selef-i şāliĥinüĝ kıldıĝı ezĳāra uy
4. Ey Neşāti bu cihāne virme gel dil bī-aşıl
Sīne varumdan sen beĳā-yı dāra uy

Tamām

126

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Nazm³⁷⁸

1. Bırakmam ĳayd-ı zülfüĝ lāyık-ı zencir olursam da
Yine geĉmem begüm bu ĝamzeden dil-ĝir olursam da
2. Sana her-cāyī derler bendene bir ' āşık-ı şādık
Medār-ı iftiĥārumdur eger teşĥir olursam da

Tamām

127

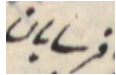
Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

' Ahdī-i Şāhib-i zemīn³⁷⁹

³⁷⁷ Neşāti dīvānında tespit edilememiştir.

³⁷⁸ Beyitin hangi şaire ait olduĝu tespit edilememiştir. Mecmuada şiir rubai başlığı altında verilmiştir.

1. ‘Āşık-ı şūrīde-dil eşk-i terinden bellidür
H^vāce-i bāzār-ı miḥnet gevherinden bellidür
2. Girye-i ḥūnīnidür ‘uşşākı efşān eylesün
Reh-rev-i vādī-i ḥayret reh-berinden bellidür
3. Bī-tekellūf çehre-yi pāy-ı raḥş-ı yār
Rīziş-i ḥūn-ābe-yi dāğ-ı serinden bellidür
4. Dil-firīb-i sāgar efrūzān-ı ‘işretgāh-ı ‘aşk
Nūş-ḥand-ı la‘l-i şaḥbā perverinden bellidür
5. Ğamzesünden aplanur ol āfet-i nā-mihr-bān
Mest-i ḥūn-rīz-i sitem-ger ḥançerinden bellidür
6. Cāy-ı maḥşerde şehīdān-ı muḥabbet bī-gümān
Zaḥm-ı şemşīr-i nigāh dil-berinden bellidür
7. İmtihān itme ne lāzım ‘Ahdī efendiye
Nükte-perdāz-ı belāğat sözlerinden bellidür

Tamām

128

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğazel-i Güftī Edirnevī (Edirneli Güfti)³⁸⁰

---

³⁷⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

³⁸⁰ Edirnevī dīvānında tespit edilememiştir.

1. ‘ Āşıkıñ sūz-ı dili dāğ-ı serinden bellidür
Şu‘ le-i āteş zuhūr-ı aḥkerinden bellidür
2. Dāğ dāğ-ı āteş-i ye ’süm ki bu ‘ işret-gehün
Luḫfi hep āyīn-i devr-i sāğarından bellidür
3. Seyr iden dir āteş-i ruḥsāre-i ḥūy kerdesin
Āfītāb-ı ḥüsni seyret aḥterinden bellidür
4. Bu dil-i ḥününden gitmez ḥayāl-i ğamzesi
Şīve-yi cellād zaḥm-ı ḥançerinden bellidür
5. Āteş-i ‘ aşkuñla dil pür-dāğ-ı ḥasretdür belli
‘ Adl şāhı intizām-ı kişverinden bellidür
6. Ḥāl-i dilden eyleme ey Hızır-himmet hīç sürāğ
Rüzgār-ı nā-ḥōş u ğam perverinden bellidür
7. Feyz-i isti‘ dādı **Güfti** bāğ-bān-ı fikrümün
Şīve-yi [..]³⁸¹ gülün terinden bellidür
8. Bu zemine rağbet eylerse n’ola yārān-ı Rum
Her nihāl-i tāze-res āb-ı bellidür

Tamām

129

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fethi Şofyevi³⁸²

³⁸¹ Sayfa silindiği için okunamamaktadır.

³⁸² Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

1. Mest-i şaḥbā-yı elem çeşm-i terinden bellidür
Rind-i ʿiştretgāh-ı miḥnet sāğarından bellidür
2. Tāc-ı zer gibi nümāyān serde āh-ı āteşin
Şāh-ı mülk-i ʿaşq-ı zerrin efserinden bellidür
3. Çeşm-i pür-tābumda seyr it dāğ-ı āşinā kimi
Nār-ı sūzān-ı muḥabbet aḥkerinden bellidür
4. Nūr-baḥş oldu şu ʿā-yı āteş-i ser meclise
Bezm-i şevk-engiz şem ʿ-ı enverinden bellidür
5. Fikr olmaz ṭab ʿuḡa **Fethi** dūr-i nazmuḡ göreḡ
Baḥr-i pür-cūş-ı me ʿānī gevherinden bellidür

Tamām

130

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Vaḥid Būrsevi³⁸³

1. Ḥüsn-i yārūḡ ʿārız-ı tāb-āverinden bellidür
Maṭla ʿ-ı iḡbāl mihr-i enverinden bellidür
2. Şu virür şimşirine ḥün-ı şehid-i ġamzeden
Resm-i ḥün-rizi füzeni ḥaḅcerinden bellidür
3. Seyr ḳıl dūnbāle ebrū-yı dü ḥāl-i dil-beri
Māh-ı nev zirā zuhūr-ı aḥterinden bellidür

³⁸³ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

4. Çün gül-i hürşid rüşendür serümde dâğ-ı ‘ aşk
Şâh-ı evreng-i muhabbet efserinden bellidür
5. Cādū-yı kilik-i **Vahide** dedi kim sihr-i mübîn
Güft-gū-yı nazm-ı mu‘ ciz perverinden bellidür
Tamām

[187]

131³⁸⁴

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nef’î

1. Ārif ol ehl-i dil ol rind-i kalender meşreb ol
Ne müselmān-ı kavî ne mülhid-i bî-mezheb ol
2. ‘ Aqla mağrūr olma Eflātūn-ı vaqt olsañ eger
Bir edib-i kāmili gördükte tıfl-ı mekteb ol
3. Āfitāb-ı ‘ ālem-ārā gibi sür hāke yüzün
Kevkebe baştır ciḥānı hem yine bî-kevkeb ol
4. Lā-mekān ol hem maḥalinde yerün bekle yine
Gāh mihr-i ‘ ālem-ārā gāh māh-ı Naḥşeb ol
5. ‘ Āşık ol ammā ‘ alayıktan berî it gönlüñi
Ne kad-ı bālāya³⁸⁵ meftūn ne esir-i ğabğab ol
6. Hızra minnet çekme var şonra dil-i **Nef’î** gibi

³⁸⁴ Nefî D., G. 83 (6 Beyit), s.267.

³⁸⁵ kad-ı bālāya: hem-ı ğisūya D.

Lüle-i āb-ı hayāt-ı feyz ile leb-ber-leb ol

Tamām

132

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Dānişî³⁸⁶

1. Ben dimem kim ‘aşka düşse ‘aşkla bī-mezheb ol
Hāşılı dīvāne ol Mecnūn-ı ‘āşık-mezheb ol
2. Ders-i ‘aşkı ehle aç nā-ehlden pūşide kııl
Gāh pīr-i tekye-i ğam gāh tıfl-ı mekteb ol
3. Vār meh gelme olamaz şeyb-firāz vaḥdete
Dā’irenē bil gāh zerre gāh-necm-i naḥşeb ol
4. Çarḥveş yüksek ola dirsens felekde merteben
Düş ayaĝa na‘lce resm-ile naḳş-ı kebkeb ol
5. Kāt kāt olup ğonceāsā kīsede zer şaḳlama
Gül gibi açıl da gel şaçıl güşāde-meşreb ol
6. Sāye şalma her denī ṭab‘a şaḳın ey **Dānişî**
‘Ālem-i bālāya ir ḥurşid-i ‘ālī-kevkeb ol

Tamām

³⁸⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

133

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel³⁸⁷

1. Ruḥuṅdan zevk alan itdi gül-i ra' nāya istiġna
Lebūnden mest olan kıldı mey-i şahbāya istiġna
2. Tevāzu' kıl muḥabbet ehline aġyāre serkeşlik
Eḥibbāya gerekdür meskenet a' dāya istiġna
3. Biz ey zāhid çıkarduġ gönlümüzden māsivallāhı
Aceb mi eylesek dünyā vü mā-fi-hāya istiġna
4. Ne aġyāre o kāfir iltifāt eyler ne ' uşşāka
Bir āfetdür ider a' lāya vü ednāya istiġna

Tamām

134³⁸⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Rūḥi

1. Muḳīm-i kūyuṅ eyler cennet-i a' lāya istiġnā

---

³⁸⁷ Gazelin hangi şaire ait olduġu tespit edilememiştir.

³⁸⁸ Rūḥi D., G. 20 (6 Beyit), s.315-316.

Esir-i addu eyler amet-i tbaya³⁸⁹ istignā

2. Sen ol sultān-ı alī-adrum kim āsitānuda
Kemīne bende eyler devlet-i Dārāya istignā
3. Nedr zāhid acunmaq itilāt-ı duter-i rezden
İder mi kimse anu gibi rh-efzāya istina

[188]

4. Bizi dnyā in her dna Őanmaq eylerz minnet³⁹⁰
Biz ol ariflerz kim eylerz dnyāya istignā
5. Esir-i derd-i aŐu oldu minet yetiŐmez mi
Revā mı a bu del Rh-i Őeydāya istignā
6. Teāful ıldıından ol perin ekme am **Rh**
Őaa tenhā degil ancak ider dnyāya istignā
Tamām

135³⁹¹

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

azel-i Rh

1. Nice gndr o māh-ı ālem-ārādan aber gelmez
Dili irsāl iderdm orarum ol da gider gelmez
2. Teallu eyleyen zlfnle neyer manŐıb u cāhı³⁹²
Anu dnyāda³⁹³ māfihā gzine ıl adar gelmez

³⁸⁹ tbaya: bālāya D.

³⁹⁰ minnet: minet D.

³⁹¹ Rh D., G. 435 (5 Beyit), s.593.

³⁹² neyer manŐıb u cāhı: izz  cāha balanmaz D.

3. Çıkarur³⁹⁴ medhile aġyār-ı bed kirdārı eflāka
Yoluŋda ‘ aşık-ı zārūŋ dime göŋlüne yer gelmez
4. Ne ‘ uşşāka vefā eyler ne aġyār-ı siyeh-kāra
O tıfl-ı nāz-perverūŋ elinden ħayr u şer gelmez
5. Belāġatle gidenler bunda taḥşil itdiler cümle
Cihānda yoksa ey **Rūḫī** giden³⁹⁵ şāhib-hüner gelmez
Tamām

136³⁹⁶

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ġazel-i Rūḫī

1. Bezm-i ālemde göŋül hemdemüŋi cām idegör
Zevġi elden ħoma cām-ı meyi³⁹⁷ gül-fām idegör
2. Düşünür her kişi nām itmek için bir kayda
Olma ol kaydda sen kendüŋi bī-nām idegör
3. Saŋa çekdürse riyāzet ne ħadar mürşid-i ‘ aşġ
Ġam degül şāhid-i maḥsūdı hemān rām idegör
4. Felek-i tiz-revūŋ ‘ aksine dönmekdür işi
Kām-cüy olma şaġın kendüŋi nā-ḫām idegör

---

³⁹³ dünyāda: dünyā vü D.

³⁹⁴ çıkıru: çıkarma D.

³⁹⁵ giden: gelen D.

³⁹⁶ Rūḫī D., G. 397 (5 Beyit), s.570.

³⁹⁷ Cām-ı meyi: nüş-ı meyi D.

5. Sa' y ider herkes elin öpmek için sākīnūñ
Rūḫiyā sen ayağın öpmege iḳdām idegör
Tamām

137³⁹⁸

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Rūḫī

1. Kaṭre kaṭre ḫūn-ı dil kim çeşm-i bülbül den gelür
Ḥārdān şanmañ anı kim cānib-i³⁹⁹ gülden gelür
2. İstemezsen kim çıka bir dem elünden kākūli
Her ne gelse başuna ey dil o kākül den gelür
3. Nice zülfūñ sünbül-i ḫūş-būya teşbīh eylesün⁴⁰⁰
Kim anuñ zevḳi ne şebboydan ne sünbül den gelür⁴⁰¹
4. Belmezüz ālām-i firḳatda⁴⁰² n' olur aḫvālımız
Her ne söylersek o meh-pāre teğāfülden gelür
5. Herkesūñ derdine dermān eyler ol meh **Rūḫiyā**
Biz disek iğmāz-ı ' ayn eyler tecāhül den gelür
Tamam

[189]

³⁹⁸ Rūḫī D., G. 182 (5 Beyit), s.425.

³⁹⁹ Cānib-i: ḫasret-i D.

⁴⁰⁰ Nice zülfūñ sünbül-i ḫūşbūya teşbīh eylesün: Büy-ı zülf-i ' anber-efşānın alanlar bādeden D.

⁴⁰¹ Kim anuñ zevḳ-i ne şebbüden ne sünbül den gelür: Didiler kim bu ne şebbüdan ne sünbül den gelür D.

⁴⁰² firḳatda: firḳatdan D.

138⁴⁰³

Remel

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Rūhī

1. Baña dirsen ki yārı göricek yalvarı bilmezsin
Meger sen ey dil-i bīçāre ol ġaddārı belmezsin
2. Kūyı k̄azmaqtadır dirsem raq̄īb arduca baqmazsın
Daħi ey Yūsuf-ı şānī sen ol mekkārı bilmezsin
3. Q̄uyup rūḡsār-ı pākin būse ister sen dehānından
Sen ey tıfl-ı dil-i bīçare yoq̄u varı bilmezsin
4. Ne mūmkündür dehān-ı yār ile baḡḡ itmek ey tūṡı⁴⁰⁴
Söze k̄adirsın ammā şīve-i ġüftārı bilmezsin
5. Döner her bir⁴⁰⁵ cefāḡa sīnesin āh eylemez ammā
Ġöñülđen geçürür hep **Rūḡı-i** bīmārı bilmezsin

Tamām

139⁴⁰⁶

. . - - - / . . - - - / . . - - - / . . - - -

Ġazel-i Rūhī

⁴⁰³ Rūḡı D., G. 838 (5 Beyit), s.860-861.

⁴⁰⁴ tūṡı: şūfī D.

⁴⁰⁵ Döner her bir: t̄utar t̄ır-i D.

⁴⁰⁶ Rūḡı D., G. 781 (5 Beyit), s.822-823.

1. Mest olup bezmde aġyāre dimekden öp elüm
Bize ey şūġ icāzet vir ayāġuġ öpelüm
2. Mey-i gül-reng degül kevşer olursa içelüm⁴⁰⁷
Lebünüġ cāmını emmekdür ezelden emelüm
3. Sāķiyā ṭab^ç a kesel virdi ḥayāl-ı⁴⁰⁸ ḥaṭṭ-ı yār
Bāde şun bāde ki def^ç eyleye şāyed keselüm
4. Nām-ı ġayrı nice bir zıkr ide ben⁴⁰⁹ bī-taķrīb
Ġarazuġ bendene izhār-ı cefā mı ġüzelüm
5. Ġam yimem ḳadeḥ-i ^ç adūdan ki benüm ey **Rūḥī**
Bildürür mertebem⁴¹⁰ erbāb-ı kemāla ġazelüm
Tamām

140⁴¹¹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Rūḥī

1. Yār ġāfil çarḥ zālimdür miḥnet⁴¹² bir degül⁴¹³
Dil za^ç if a^ç dā ḳavī renc ü meşakḳat bir degül
2. Bir yaṇa ālām-ı hicr ü bir yaṇa teşvīş-i vaşl⁴¹⁴

⁴⁰⁷ İçelüm: içmem D.

⁴⁰⁸ Ḥayāl-ı: ġubār-ı D.

⁴⁰⁹ İde ben: idesin D.

⁴¹⁰ Mertebem: rütbemi D.

⁴¹¹ Rūḥī D., G. 764 (7 Beyit), s.811.

⁴¹² Miḥnet: maḥabbet D.

⁴¹³ Bu beyit divānda 5. beyittir.

⁴¹⁴ Vaşl: yār D.

Kağı birin söyleyeyin⁴¹⁵ derd ü muhabbet⁴¹⁶ bir degül

3. Her civân olmaz şefâ-bağş kırup ehl-i dil⁴¹⁷
‘ Ālem-ārālîkda her hırşîd-i tal‘ at bir degül
4. Meclis-i dil-dârda söyletme ey hem-dem beni
Bâ‘ iş-i taşdı‘ olur zîrâ şikâyet bir degül
5. Kimi la‘ l-i bâde mâ ’ildür kimisi kevsere
Muhtelifdür halk-ı ‘ âlemde tabî‘ at bir degül
6. Her sözi bir şanma mânend-i dür ü billür u la‘ l
Cümleñ nâmı güher ammâ ki kıymet bir degül
7. Söz bilen bir bilmez erbâb-ı kemâlî⁴¹⁸ **Rûhîyâ**
Gerçi birdür vezn-i tab‘ ammâ belâgat bir degül
Tamâm

141⁴¹⁹

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Ġazel-i Rûhî

1. Her kaçan ayağa ol serv-i hümâ-sâye turur⁴²⁰
Yir u gök halkı gelüp şevka temâşâya turur
2. Ayağa turduğı şanmañ bize ta‘ zîmendür

⁴¹⁵ Söyleyeyim: söyleyeyin D.

⁴¹⁶ Muhabbet: miñnet D.

⁴¹⁷ Vezin aksamaktadır.

⁴¹⁸ Kemâlî: kelâmı D.

⁴¹⁹ Rûhî D., G. 165 (8 Beyit), s.412-413.

⁴²⁰ Bu beyit divânda 9. beyittir.

Bizi gördükde hemān hıṣmile ğavgāya tırur

3. Der-miyān eyleyüp ol serv-isehī dāmenini
‘ Aql u şabr u dil ü cān mülkini yaġmāya tırur

[190]

4. Dil-i zār öpmiş idi ydi h̄vābda dün sīnesini
Kānde görse yaqalar bī-kesi ğavgāya⁴²¹ tırur

5. ‘ İddur seyre çık ey ka‘ be-i dil gör nīceler⁴²²
Beni kurbān idesin⁴²³ diyü temennāya tırur

6. ‘ Arz-ı hūsn itmeyüp incinmiş idi⁴²⁴ dün halkı
Eylemişkende⁴²⁵ bugün ol şūh tesellāya tırur

7. Çignemekden şaқınursam n’ola hāk-ı kademini
Ey şabā korқum odur dīde-i bīnāya tırur

8. Ten-i zārunda eger yāreler açsañ yer yer
Şanma **Rūhī** kuluñı kādıya pāşāya tırur

Tamām

142⁴²⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rūhī

1. Nāz idüp ben bülbül-i zāra sever dirsini beni

⁴²¹ ğavgāya: da‘ vāya D.

⁴²² gör nīceler: kim giceler D.

⁴²³ Kurbān idesin: kurbānuñ iden D.

⁴²⁴ idi: iken D.

⁴²⁵ eylemişkende: işiginde D.

⁴²⁶ Rūhī D., G. 1115 (5 Beyit), s.1038.

Gel sen inşâf eyle ey gül-çehre kim sevmez seni

2. Şabruma inşâf iderdi Hâzret-i Eyyüb eger
Bu⁴²⁷ leţâfetle göreydi sen büt-i sîmîn-teni⁴²⁸
3. Bilmezin qalbün⁴²⁹ nedendür kim aña kılmaz eşer
Âh-ı dil-süzum ki nerm eyler toqınsa âheni
4. Bu teğâfül nice bir âzâr ise ancak olur
Ġamdan⁴³⁰ öldürdün beni ey zâlim inşâfuñ qanı
5. Gül-şeni **Rûhî** nice mâil eylesün küyuñ koyup
Vaşl-ı cennet olan   âlemde nîl gülşeni

Tamâm

143

Hezec

-. . / . - . . / . - . . / . - . -

Ġazel-i Zâcî⁴³¹

1. Ben genc-i murâdı hele vîrânede buldum
Esrâr-ı sözün sâlik-i dîvânede buldum
2. Bîmâr-ı dile şıhhat için şerbet-i şâfî
Çok istedüm ammâ der-i mey-hânede buldum
3. Ol nesne ki yabanda arardum haberüm yok
Dikkatle nazâr kıldum idi hânede buldum

⁴²⁷ Bu: Bir D.

⁴²⁸ Sîmîn-teni: sîm-teni D.

⁴²⁹ Bilmezen qalbün: Bilmezem qalbüm D.

⁴³⁰ Ġamdan: Ġamile D.

⁴³¹ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

4. Keyfiyyet-i ‘aşkuñ şu kadar t̄alibi oldum
Āh̄ir ben anı ‘āşık-ı mestānede buldum
5. ‘Ālem didügün bir dem imiş ehl-i dem içre
Ben ol demi **Za**‘ fi dem-i h̄ānede buldum ⁴³²
Tamām

144⁴³³

Remel

- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i H̄ayālī

1. Kākül-i miskīn-i⁴³⁴ cānānuñ perīşān h̄ālliyüz
Ġuşsanuñ ser-geştesi derd-i ğamuñ pāmāliyüz
2. ‘Ukde-i çarhuñ serāser aḡladuḡ esrārını⁴³⁵
Her ne kim ğāibdür anı bilmegün remmāliyüz
3. İhtiyār ettik belā-yı Mecnūn ile Ferhād ile⁴³⁶
Tekye-i ‘aşkuñ bir iki baş açıḡ⁴³⁷ abdāliyuz
4. Ķaddimüz yay itmek ile menzil alduḡ oḡ gibi
T̄iḡveş ‘uryānlaruz l̄ikin cihān fettāliyuz⁴³⁸
5. H̄āce-i cāne metā-ı ğuşşeyi almaḡdayuz

---

⁴³² Vezin aksamaktadır.

⁴³³ Hayālī D., G.191 (5 Beyit), s.155.

⁴³⁴ miskīn-i: müşġin-i D.

⁴³⁵ isrārını: eşkālını D.

⁴³⁶ belā-ı Mecnūn ile Ferhād ile: gamı Ferhād ile Mecnūn ile D.

⁴³⁷ baş açıḡ: üç nefer D.

⁴³⁸ Fettāliyuz: kattāliyiz D.

Biz **Ḥayālī** bu fenā bazārınun dellāliyüz

Tamām

[191]

145⁴³⁹

Hezec

-- ./ .-- ./ .-- ./ .--

Ġazel-i Uşūlī

1. Erişdi gibi devri yine Sākī şarābuñ
Cāmuñ yüzi güldi gözi açıldı kebābuñ⁴⁴⁰
2. Pır pır yine meclisde döner kıan tere batmış
Otlanmışa beñzer ne iki ḥālī kebābuñ
3. El üzre tutulursa n'ola devri erişdi
Şimdi ayağı yer mi başar bāde-i nābuñ
4. Şıkmış idi gerçi boğazın muṭrib-i hicrān
Açıldı hele giderek āvāz-ı rebābuñ
5. Şunup lebini şonra neden tığını çekmek
Aşlı be **Uşūlī** ne iki bu şeker-ābuñ

Tamām

146⁴⁴¹

Hezec

⁴³⁹ Uşūlī D., G.105 (5 Beyit), s.130-131.

⁴⁴⁰ kebābuñ: habābun D.

⁴⁴¹ Zātī D., G. 55 (5 beyit), s.55.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zātī

1. Ķadem baş hey kıyāmet yüzüme yir eylesün kevkeb
Disünler kim kıyāmet Ķopdı⁴⁴² döküldi yire kevkeb
2. Beni ħalk idicek çünkim demürden itmek Ķalbüm
N'ederdüñ yārumı böyle cefā-gār eyledüñ⁴⁴³ yā Rab
3. İşi nāzüglüg ile tatlu tatlu aĶzuma sögmek⁴⁴⁴
Ne tatlu yār-ı şirin-gār imiş ol řuĶ-ı şekker-leb
4. İrerdüm Ķıızr gibi zulmet içre āb-ı ħayvāna
Ķudā rüzī Ķıla idi idi vařluñı ey māh-rū bir řeb
5. RaĶīb ile seni görse olur **Zātī** deli ey meh
Sefer cā'iz degül māhuñ olıcaĶ menzili ' aĶreb

Tamām

147⁴⁴⁵

Hezec

- - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Hūdāyī

1. nāzuĶla řehā ehl-i niyāzı
Ķanı güzelüm Ķā^c ide-i bende-nevāzī
2. Ķıldum ĶapuĶa⁴⁴⁶ secdeleler olmadı Ķabülüñ

⁴⁴² Ķuydu: geldi D.

⁴⁴³ eyledüñ: eyleyüb D.

⁴⁴⁴ sögmek: söme D.

⁴⁴⁵ Hūdāyī D., G. 234 (5 Beyit), s.241.

⁴⁴⁶ ĶapuĶa: řapuĶa D.

Döndüm aña kim geçmeye maqbüle namāzı

3. Olmazsa n'ola dil-i⁴⁴⁷ harem-i vaşluña mahrem
Maḥrūm olur ol kim çoğ olur⁴⁴⁸ ħırş-ıla azı
4. El şunsa ' adū ṭan mı ser-i zülfüñe ey serv
İblīse naşīb etdi Ḥudā ' ömr-i dırāzı
5. Evzā' felek ḳaddimūzi bükdi **Hūdāyi**⁴⁴⁹
Pīr itdi bizi bir ḳızın şīve-yi nāzı⁴⁵⁰

Tamām

148⁴⁵¹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Zātī

1. Bāğ-ı cennet dil-rübāsuz bend-ü-zindāndur baña
Her serā-yi dil-güşāsı beytül-aḫzāndur baña
2. Gül yüzüñsüz ğonça-i ḳalbüm gülistān açamaz
Kim anuñ her şāḫı oḳ her bergi peyḳāndur baña
3. Cānumı cellād-ı fūrḳat çoḳdan almışdur benüm
Şimdi cismümde ümīd-i vuşlatuñ cāndur baña
4. Bunça yıllar rüz-u⁴⁵² şeb fūrḳātde geçmişdür günüm

⁴⁴⁷ Olmazsa n'ola dil: dil olmasa n'ola D.

⁴⁴⁸ olur: ola D.

⁴⁴⁹ Evzā' felek ḳaddımız-i bükdi Hūdāyi: Nār-ı ruḫ-ı dildāruma dildāde geçer şem' D.

⁴⁵⁰ Pīr itdi bizi bir ḳızın şīve-yi nāzı: Her dem bu hevādandur anuñ süz u güdāzı D.

⁴⁵¹ Zātī D., G 38 (7 beyit), s.38.

⁴⁵² yıllar rüz-u: yıllardur şeb-i D.

Gel benüm mähum çerāğ-ı vuşlatuñ yandur baña

5. Mäh-ı nev şanma görinen görüben çarñ urduğum
Ağzın açmışdur felek ey mäh hayrāndur baña

[192]

6. Derdine Cibrilden dermān kabül itmez Hjalil
Cānuma senden iren āteş gülistāndur baña

7. Yārdan ayrılmağ ey **Zātī** ne müşkil derd olur
Aña nisbet günde biñ kes ölmek āsāndur baña

Tamām

149⁴⁵³

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i **Zātī**

1. ‘ Āşıkı çün bī-vücūd itmek olupdur hū saña
Biz ‘ adem mülkine maħmil bağladuğ yā hū saña
2. Çün gidersin bir tūlu iç bārī andan git didüm
Götürüp ol dem ayağı didi kim yā hū saña
3. Bend ile aldum dimişsin nūr-i⁴⁵⁴ zülf-i dil-beri
Ey şabā es ‘ ömrüñ oluğça қalursa bu saña
4. Yüregüñ ey dür delinmiş ‘ āşık-ı bī-çāreveş
Hürde geçmişdür meger ol dişleri lü ’lü ’ saña

⁴⁵³ Zātī D., G. 22 (5 beyit), s. 22.

⁴⁵⁴ nūr-i: būy-i D.

5. Başuḡa⁴⁵⁵ yüz verme ey **Zātī** başuḡdan aşmasun
Yüz buluçak çok⁴⁵⁶ iş eyler ol delü kanlu saḡa
Tamām

150

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Zātī⁴⁵⁷

1. Murġ-i zerrīn-per zümüröd-āşiyān lü 'lü gıdā
Bāl açup uçmak diler her şubḡ küyuḡdan baḡa
2. Şu gibi kan içmede ' aşş olsun ey şeh çeşmüḡe
Merḡabāsuz dil-rübālarda selām olsun saḡa
3. Ben ġubārı gördi küyında o ḡaṡṡ-ı ' anberīn
Didi miskīn kanġı yiller esdi geldüḡ bu yaḡa
4. Ey dür-i yek-dāne baḡr öykündüġiçün eşküme
Gömgök itdi yüzini keḡ urmadan bād-ı şabā
5. Ṫālībüḡ dā 'im türāb-ı rāh-ı küy-i dil-rürā
Rüyımı altun ider cevher degül mi **Zātīyā**
Tamām

151⁴⁵⁸

Remel

⁴⁵⁵ başuḡa: yasuḡa D.

⁴⁵⁶ çok: çoġ D.

⁴⁵⁷ Zātī divānında tespit edilememiştir.

⁴⁵⁸ 'Ulvi D., G.1658 (5 Beyit), s.652.

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i ‘Ulvi

1. Merḥamet kı̄l nev-cevānum āh u zārundan şaķın
Tāze gülsin nāle-i bī-iḥtiyārundan şaķın
2. Sāye-veş ey serv-ķāmet gerçi ḥāk itdūñ beni
Yaķmasun dāmānuñ āh-ı pūr-şerārundan şaķın
3. Dökme seyl-āb-ı şirişkküm çerḥüñe doķunmasun⁴⁵⁹
Ey felek seyl-āb-ı çeşm-i eşk-bārundan şaķın
4. Sāķiyā her pāresi bir ḥancer-i ser-tīzdür⁴⁶⁰
Şişe-i ḥāṭırda olan inkisārundan şaķın
5. Esb-i nāza çignedüp ‘āşıkları pā-māl eder
Ġāfil olma ‘Ulviyā ol şeh-süvārundan şaķın

Tamām

[193]

152⁴⁶¹

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Emri

1. Kadeḥle meclis-i nā-dāna girme
Ayağunla varup zindāna girme
2. İçerler kanunı ey bāde-i nāb⁴⁶²

⁴⁵⁹ Dökme seyl-āb-ı şirişkküm çerḥüñe doķunmasun: toķınur çarḥuña bir gün her dem ağlatma beni D.

⁴⁶⁰ Sāķiyā her pāresi bir ḥancer-i ser-tīzdür: Sāķiyā yoķ yere ķānun dökme her dem cür‘ a-ver D.

⁴⁶¹ Emri D., G. 482 (5 Beyit), s. 255.

⁴⁶² 2,3. 3,4. Ve 4,2 beyitler divānda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

Lebiyle baḥş idüp meydāna girme

3. Dil-i sūzāna⁴⁶³ gelme ey feraḥ gel
Yanarsın āteş-i sūzāna girme
4. Biliş yār ile andan āşinā ol⁴⁶⁴
Degülseñ āşinā ʿummāna girme
5. Kabā-yı al geyme kat kat ey gül
Helāk olmasun **Emrī** ḳana girme
Tamam

153

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Zātī⁴⁶⁵

1. Nice ṭatlu olur yārün zebānı
Avurda çekmelüdür her dem anı
2. O dil-ber oḥ ne ṭatlu ṭatlu söyler
Benüm ağızunda olaydı zebānı
3. Baña derd-i dehānuñ gösterürdün
Dilün olmasa anuñla nihānı
4. Cemālün gül-sitānında dehānuñ
Belāgat bülbülünün āşiyānı

---

⁴⁶³ sūzāna: gam-nāka D.

⁴⁶⁴ āşinā ol: ʿışkına düş D.

⁴⁶⁵ Zātī divānında tespit edilememiştir.

5. Açılır gonça-ı ter gülsitāndan
Söz açsa **Zātīyā** yārūñ dehānı

Tamām

154

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Şadri⁴⁶⁶

1. ‘Aşıkuz bir gonca-leb gül yüzlü cānān isterüz
Bülbül-i şūrīdeyüz seyr-i gülistān isterüz
2. Ġonçe-i gülşen hezār olmuş tatalum n’eylerüz
Biz gülüp açılmağa bir verd-i ḥandān isterüz
3. Çār-sū-yı gamda cān-ı naḫdini teslim eyledük
Ḥaḫḫımızdur būseni ey la’ l-i cānān isterüz
4. İtmezüz meyl-i ḫabā ehl-i libāsı sevmezüz
Kendümüz gibi cihān ḫalḫın da ‘uryān isterüz
5. Dil-berūñ ḫaddi elif ebrūsı nūn olmaḫ gerek
Mā-ḫaşal biz **Şadrīyā** maḥbūbda āñ isterüz

Tamām

155

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Kāmī Efendi⁴⁶⁷

⁴⁶⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

⁴⁶⁷ Kāmī dīvānında tespit edilememiştir.

1. İşigünden dūv idüp hālüm diger-gün eyledün
Vaşlıla mesrūr iken hicr ile maḥzūn eyledün
2. Sīnede her dāguma çekdün sitemle bir elif
Bir iken derdüm benüm cānā yine on eyledün
3. Def gibi sīnem dōgüp ney gibi iñlersem n'ola
Ḳaddūmi çeng itme ki cevr ile ḳānūn eyledün
4. Rūyumı zerd eyleyüp derdünle ey sīmīn-beden
Yine 'aşḳuñla ḳalbüm ḥālīş altūn eyledün
5. N'eyleyeydi dūstum **Kāmīye** derd-i düşmeni
İşigünden dūr idüp hālün diger-gün eyledün
Tamām

[194]

156⁴⁶⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Ḥayālī

---

⁴⁶⁸ Hayālī D., G. 174 (5 Beyit), s. 149.

1. Kelāmum ehl-i derdün rüz-ı şeb⁴⁶⁹ vird-i zebānidur
Maḥabbet ʿāleminün her sözü bir dāsītānidur
2. Şanemler yādına deyr-i cihānda āhum u eşküm⁴⁷⁰
Şadā-yı⁴⁷¹ ergānünidür şarāb-ı ergavānidür
3. Varusan kâbr-i Mecnūna temāşā kııl ki Leylānuḡ
Mükaḥḥal çeşminün her üstühānı sürmedānidur
4. Bozaldan şüret-i Erjengi sen bu naķş-ı dilkeşle
Senün⁴⁷² vaşfuḡda her beytüm Nigāristān-ı Mānīür
5. Bugün vaşfunda⁴⁷³ bir dārā-yı cem-ķadr ü felek taḡtuḡ
Ḥayālī ʿarşa-i nazmuḡ ser-āmed pehlevānidur

Tamām

157

Remel

... - - / ... - - / ... - - / ... -

Ġazel-i Şāni⁴⁷⁴

1. Alet-i ḡusni mükemmel ķad-i dil-cū da güzel
Ol siyāh gözler ile ḡaķ bu ki ebrū da güzel
2. Ḥatt-ı nev-ḡizümile didi ne dirsün ruḡume
Didüm ol rū da güzel ḡaḡḡ-ı semen-bū da güzel

⁴⁶⁹ rüz-ı şeb: dā'imā D.

⁴⁷⁰ 2. ve 4. Beyitler dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır.

⁴⁷¹ Şadā-yı: Nevā-yı D.

⁴⁷² Senün: Benüm D.

⁴⁷³ vaşfunda: devrinde D.

⁴⁷⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

3. Şahn-ı Һammāmda dūn gördüm o nāzūk bedeni
Sīnede mūdān eşer yođ dađı pehlū da güzel
4. Yalıñız gerden-i zībāsı degül hālet-bağş
‘ Anber-āmīz o zūlfün-ile gīsū da güzel
5. Söylese tab‘ -ı dūrer-bārına söz yođ **Şānī**
Dürç-i la‘ lūndeki merdāne-i lū’lū de güzel
Tamām

158

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ğazel-i Yađını⁴⁷⁵

1. Ol ruđ-ı al güzel ol Һadd-i dil-cū da güzel
Cümleten ĥūb begüm o da güzel bu da güzel
2. ‘ Anberīne gibi zībādur o zūlf-i perçem
Gerdenūđ üzre girihlerle o gīsū da güzel
3. Şanma çesmūñle güzeldür yed-i beyzā ancađ
Ĥāl-i hindū da güzel ol sīne ebrū da güzel
4. Ziver-i gülşen-i behcetdür o ra‘ nā ruğlar
Ĥađđ-ı şīvede güzel zūlf-i semen-bū da güzel
5. Kimse ol mūy-ı miyānda bulımaz kılca Һuşūr
Sāđ-ı mehpāreyi gör sā‘ id ü bāzū da güzel

---

⁴⁷⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

6. Zevk-i hālvādan alazdur bize bu ni' met-i hūb
Ki meyāne gele bir lebleri pālū da güzel

7. Ey **Yakīnī** eteginçekse her ālāyişden
Servveş ser-keş olup olma ālū da güzel

Tamām

159

Remel

...--/...--/...--/...--

Gazel-i Şānī⁴⁷⁶

1. Sīneñi kıлма siper karşı durup āh oğına
Bā-huşuş ey kaşı yā āh-ı seher-gāh oğına

2. Sa' d-ı vaqkaş oğına uğradı gördüm ağıyār
Dilerin şūfi dağı uğraya Allāh oğına

3. Cem' idüp şekker-i eş' āruñı dīvān it kim
Şehr-i Kazvīn-i feşāhatda aduñ şāh oğına

[195]

4. Menzil-i sīnede murğ-ı dil ü cāne atılır
Perr-i ' uqāb taqar varise ol şāh oğına

5. Çekmesün **Şānīye** diñ ol kaşı yānuñ gamını
Bir każā ile varup uğraya nigāh oğına

Tamām

160

⁴⁷⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Hezec

. --- / . --- / . ---

Ġazel-i Suzi⁴⁷⁷

1. Bahār irişdi devr-i bāde geldi
Gül ü lāle mübārek bāde geldi
2. Vefā berginden ihsān mīvesinden
Benüm serüm ‘aceb āzāde geldi
3. Gice bir cur‘a için mey-fürūřa
Hezārān hırķa vü seccāde geldi
4. Hırūř-i ra‘d řanmaņ bu ředāyı
Ki āhumdan felek feryāde geldi
5. Tıtuřdı āh-ı Sūziden felekler
Meger gün yüzlü yāre bāde geldi

Tamām

161

Hezec

. --- / . --- / . --- / . ---

Ġazel-i Behiřti⁴⁷⁸

1. Kaçan kīm nāzeninüm ‘izz ü nāz ile hırām eyler
Nihāl-i ķāmetüne serv-i āzādı gulām eyler

⁴⁷⁷ Suzi dīvānında tespit edilememiştir.

⁴⁷⁸ Behişti dīvānında tespit edilememiştir.

2. Helāl eylerken aña şîr-i mâder gibi ben kıanum
Revā mıdur baña ol mey gibi kıanı harām eyler
3. Göñül āyînesün mihrünle rüşen eyleyen âdem
Şeb-i rıhletde meh gibi feleklerde maķâm eyler
4. Ben ol kûy-i mehâbet-baķş-ı ‘ aşķuñ sâlikiyüm kim
Anuñ kem-ter gedâsına selâfîn iltiyâm eyler
5. Eger merdânelik baķşin ide Mecnûn-ı zen-pâre
Behiştî anı ilzâm eyleyüp rüsvâ-yı ‘ âlem eyler

Tamâm

162

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i ‘ Aţâyî⁴⁷⁹

1. Firķatünle ağlasam ağyâr-ı bed-aķter güler
Ĝam beni bir şekle kıoydı ħâlüme itler güler
2. Mâtem-i hicrünle söz vaşluñı yâd eyleyüp
Tıfl-i dil kûy-ı belâda muttaşıl ağlar güler
3. Dil-rubâlarla olur meclisde dâ’im hem-nişîn
Anuñiçün şâd olup şem‘ -i ziyâ-küster güler
4. Ĥâr-ı miĥnet sînesin âzürde eyler ‘ âķibet
Gerçi birkaç gün cihân bāğunda verd-i ter güler

---

⁴⁷⁹ ‘ Aţâyî divânında tespit edilememiştir.

5. Ey ‘**Aṭāyī** ḥāşılı dīvānedür şol kimse kim
‘Ālem-i vīrānede şādān olup oynar güler

Tamām

[196]

163

Hezec

-- ./ .-- . / .-- . / .--

Gazel-i Veysi Efendi⁴⁸⁰

1. Qaddüm ki senüñ qabza-i ‘aşkuñda kemāndur
Āhumdur anuñ tīr-i rişte-i cāndur
2. Her tīr-i belā kim irişür saña felekden
Şabr eyle göñül bu da geçer devr-i zamāndur
3. Feryād ki bir ğamzesi cellāda esīrüm
Hūnī gözünüñ yidügi dil açduğı qandur
4. Bir şem‘-i dil-ārādur o pey-kān-ı zer-endūd
Luţf eyle anı ḥāne-i cān ü dile yandur
5. Mābeynimüzi faşl iden a‘ dāy-ile **Veysi**
Meydān-ı belāġatde bugün tīġ-i zebāndur

Tamām

164

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

⁴⁸⁰ Veysi Efendi dīvānında tespīt edilememiştir.

Ġazel-i Figānī⁴⁸¹

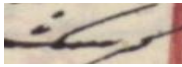
1. Ağlamazsa beni her dem açup dīdelerüm
Göreyin çursun iki gözine hūn-i cigerüm
2. Yerden üstün ola ger-dün göreyin haşre degin
Ki cihāñ içinde benüm üstüme oldur dönerüm
3. Görinen şanma şafağdan gice çarhun ey meh
Yüzünü kana yudı sille-i āh-ı seherüm
4. Cān virüp cān alıver pister-i miñnetde göñül
Ağlasun anuñ çün kanı bu dem dīdelerüm
5. Ġam-ı hecrile **Figānī** ruñı zer-gūn oldı
Dañı meyl itmeyesin aña eyā sīm-berüm
Tamām

165

Remel

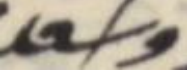
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Yetīm⁴⁸²

1. Dimesün çāk-ı girībānum gören şeydā baña
Perde ol Mecnūñ kim ey dāmen-i şahrā baña
2. Olmazıdum tācir-i deşt-i cünün Mecnūn gibi
 Leylī belāsı olmasa kālā baña

⁴⁸¹ Şaire ait bir divan tespiti edilememiştir.

⁴⁸² Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

3. Yārab ol cevri dūkenmez yār göñlin nerm kıł
Çekmege ol cevri āhenden yürek ver ya baña
4. Dostdan ayrılmazın düşmen olursa ger hezār
Yāri terk itmen ʿ adū olsa bütün dünyā baña
5. Görđi ben derya dilüñ nazm-ı dūrer-bārın **Yetīm**
Dil uzatdı ter düşüp bu deryā baña
Tamām

166⁴⁸³

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ġazel-i Hāletī

1. Nice bir yüklenelüm bār-ı ġam-ı aġyārı
Ġamı çünki⁴⁸⁴ çekerüz yarın olaydı bārī
2. Nağd-i cāna alalum vaşlı metāʿ ın yārüñ
Şemʿ ü perāne gibi germ idelüm bāzārı
3. Saçunuñ tārıları mār olur ʿ uşşaka diyü
Her zamān qorqudur ol yār dil-i bīmārı
4. ʿ Aşquna rüz-ı ezelde⁴⁸⁵ göñül ikrār itdi
Şimdi hiç fāʿide itmesün mi anuñ inkārı
5. N'ola aġlarsa göñül aġla didükçe dil-ber

⁴⁸³ Hāletī D., G.868 (5 Beyit), s. 571.

⁴⁸⁴ Çünki: çünkim D.

⁴⁸⁵ Ezelde: ezelden D.

Hâletî şâhların hükmi gerekdür cārî

Tamām

[197]

167

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Veysi⁴⁸⁶

1. N'ola der-ġāhına sürsem cebinüm māhtābāsā
Yüzün ġördüm ġüyundan yüz çevirdüm āftābāsā
2. Açılmaġ nāmeveş her ġördüğün nā-dāna yanlışdur
Açılma herkese ey ġaġtı reyġānum kitapāsā
3. 'Abeş söz söyleme fikr-i daġıġ it onda bir söyle
Öġütme ġalbünje her ne ġülürse āsiyābāsā
4. Hücüm-ı derd-i ġamdan saġa birdür el-amān olmaz
Der-i devlet me'b-ı āşaf-ı 'ālī-cenābāsā
5. Mu' ammā-yı kerem vaġtinde bir mīr-i suġan-verdür
Elinde ġāme-yi zerīni olmuşdur şihābāsā
6. N'eylesün ġ^vān-ı mehründe içilsün bezm-i zermünde⁴⁸⁷
Dem-i düşmen şarābāsā dil-i a' dā kebābāsā
7. Başum kūh-ı Bedaġşān-ı diyār-ı ġamdur ey Veysi
Çıġar ġün-āb-ı eşküm pāre pāre la' l-i nābāsā

Tamām

⁴⁸⁶ Veysi dīvānında tespit edilememiştir.

⁴⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

168⁴⁸⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Yahyā

1. Sen karīḡ sem^c -i meclis ben ḡabībinden ırak
Bir midür pervāne sūz-i vaşl ile sūz-i firāk
2. Ka^c betül ^c uşşāk kūyuna yitişdürse Hudā
Döne döne eylesem ol şāha ^c arz-ı iştiyāk
3. Dest-i iḡsānuḡla zulmānī hiĉābı ref^c kıl
Tā ki⁴⁸⁹ ol dergāha varam alnum açık yüzüm ak
4. Her maḡāmuḡ bir maḡāmī⁴⁹⁰ var hiĉāziden⁴⁹¹ baḡa
Eylemez kūyuḡ koyup ^c uşşākī⁴⁹² āheng-i ırak
5. Ḳalmasun **Yahyā** ten-i fersūde de yoldaşdan
Kūy-ı yāre gitmege cān u dil⁴⁹³ etmiş ittifaĉ

Tamām

169

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Şun^c ī⁴⁹⁴

⁴⁸⁸ Yahyā D., G. 175 (5 Beyit), s. 111.

⁴⁸⁹ Tā ki: Tā kim D.

⁴⁹⁰ maḡāmī: maḡāli D.

⁴⁹¹ hiĉāziden: Hiĉāz'ı an D.

⁴⁹² ^c uşşākī: üşşāk D.

⁴⁹³ cān u dil: cān ile D.

⁴⁹⁴ Sun^c ī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Döküp s̄inem n'ola āh eylesem cānānuḡ arduḡca
Yürür 'ādetdurur ṡabl u 'alem sulṡānuḡ arduḡca
2. Gelürse bir dil-ārāmuḡ ḡaṡı cevriḡi yād itme
Dimiřler zikr-i bi'l-ḡayr it dilā mūtānuḡ arduḡca
3. Belā olmaz ümīd-i vuşlat-ile 'āřıḡa hicrān
Belā oldur ki vuşlat olmaya hicrānuḡ arduḡca
4. Segān-ı kŷy-ı dil-berden řikāyet eyleme ey dil
Ki etmez ḡüft-ḡŷ ādem olan yārānuḡ arduḡca
5. şakın kim řaḡbe zenler gibi kārı ḡīledür **şun'ī**
Öḡünce varduḡınḡün varma her oḡlanuḡ arduḡca
Tamām

SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının istinsah tarihi ve müstensihî ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Bu çalışma, mecmuanın 139-197 arası sayfalarının inceleme ve karşılaştırılmasından meydana gelmektedir. Çalışmayı oluşturan şiir mecmuasında toplam 78 şair vardır. Bu şairlerden 20'sinin kaynaklarda ismine dahi rastlanamamıştır. 59 şairin ise kaynaklarda isimleri görülmekle beraber birden fazla aynı mahlastan şair olması sebebiyle mecmuada yer alan şairin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Bu çalışmada haklarında bilgiye ulaşılamayan Beyâmî, Sadık, Tîgî, Râsim, El-hac Ebubekir Paşa, Rizâyî, Nâtık, Yetim, Nihânî, Şûhî, Mecnûn, Müdâmî, Selahaddin, Rüşdî, Fethî Sofyevî, Vahîd Bursevî, Dânişî, Zafî, Sadrî, Yakînî mahlaslı şairler tespit edilmiştir.

Çalışmamda incelenen şiir mecmuasında toplamda 169 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin nazım şekli dağılımı şu şekildedir: 139 gazel, 24 tahmis, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 kıta, 1 matla, 1 müfred ve 1 tesdis.

Bu çalışmaya konu olan şiir mecmuası 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir aralığa ait şairlerin bir seçkisidir. Bu şairlere ve şiirlere bakıldığında belirli bir dönem ve yüzyıl yansımaları olduğunu söylemek hayli güçtür. Divan edebiyatına ait farklı şair ve şiirlere yer verilmiştir. Şairlerin ve şiirlerin seçiminde belirgin bir sisteme rastlanmamakla beraber daha çok tasavvufî şiirler yazan şairlerle bu mahiyetteki şiirler bir araya getirilmiştir. Bu bakımdan gerek müstensihînin gerekse yazıldığı dönemin dinî tasavvufî şiir zevkini yansıttığı söylenebilir.

Mecmualarda nazım şeklinin yanlış verilmesi genel olarak karşılaşılan bir sorundur. Çalışmamıza konu olan mecmuada da nazım şekli yanlışlığı meselesi ile karşılaşmıştır. Müellifin özellikle tahmis nazım şekline ısrarla gazel başlığı verdiği bazen Tahmis ve muhammes birbirine karıştırdığı dikkat çekmiş, bu husustaki gerekli düzeltmeler dipnot olarak gösterilmiştir.

Şiirlerin diğer çalışmalarla karşılaştırması yapılırken de bazı şiirlerin özellikle eksik veya çok farklı kelime, mısra ve beyitlerle yazıldığı; beyitlerin, bentlerin bazı şiirlerde fazlaca

yer değişikliğine uğradığına dikkat edilmiştir. Sözelimi 17. şiir olan Leylâ Hanım'ın tahmisi neredeyse farklı şiir dedirtecek kadar büyük değişikliğe uğramıştır.

Metin transkribinde elde edilebelen eserlerle karşılaştırma sonucu:

Şadıka ait 1 tahmis, Şeyh Galiba ait 1 tahmis, Nadiri'ye ait 1 tahmis, Pertev Paşa'ya ait 1 gazel, Ragıb Paşa'ya ait 1 muhammes ve 1 mısra, Rasima ait 6 gazel, Rızayi'ye ait 1 gazel, Müştâğa ait 1 gazel, Zihni'ye ait 1 gazel, Neşati'ye ait 4 gazel, Nihani'ye ait 1 gazel, Arif Efendi'ye ait 1 gazel, Refi'ye ait 1 gazel, Şuhi'ye ait 1 gazel, Nesimi'ye ait 1 gazel, Fuzuli'ye ait 4 beyit, Nami'ye ait 1 gazel, Arife ait 1 gazel, Rüşdi'ye ait 1 gazel, Nesimi'ye ait 1 gazel, Haşayi'ye ait 1 gazel, Edirneli Güfti'ye ait 1 gazel, Zati'ye ait 1 gazel, Kami Efendi'ye ait 1 gazel, Behiştî'ye ait 1 gazel, Atayi'ye ait 1 gazel, Veysi Efendi'ye ait 2 gazel, Şuni'ye ait 1 gazel, Fuzulî'ya ait 1 beyit.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AK, Coşkun, **Bağdatlı Rûhî Divanı**, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 2001.

AKKUŞ, Metin, **Nef'î Dîvân ı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1993. YERDELEN, Cevat, **Azmîzâde Hâletî Dîvânı** (Edisyon-Kritik), Erzurum 1994.

AKSOYAK, İ. Hakkı, **Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı**, Ankara 2018.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695.gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

AKYÜZ, Kenan- BEKEN, Süheyl- YÜKSEL, Sedit- CUNBUR, Müjgan, **Fuzûlî Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 2000.

ARSLAN, Mehmet, **Leylâ Hanım Divanı**, Kitabevi, İstanbul 2003.

AYAN, Hüseyin, **Nesîmî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

AYDEMİR, Yaşar, **Behiştî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018.

Kılıç, Muzaffer. Çelik, Büşra, **Deri-zade 'Ulvî Divanı**, DBY (Dün Bugün Yarın) yayınları, İstanbul 2018.

BİLKAN, Ali Fuat, **Nâbî Dîvân**, c. 1-2, Milli Eğitim Yayınları, Ankara 1997.

DEMİRBAĞ, Ömer, **Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb**, DT, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van 1999.

DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca- Türkçe Ansikopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1993.

Divan-ı Natıkî, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi, Nr. 2715.

Divan-ı Veysi, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi, Nr. 2715.

- Doğan, Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, Vadi Yay., Ankara 2011.
- İSEN, Mustafa, **Latîfî Tezkiresi**, KB., Ankara 1990.
- İSEN, Mustafa, **Usûlî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1990.
- İSEN, Mustafa-BİLKAN, Ali Fuat-DURMUŞ, Tuba İşinsu, **Sultanların Şiirleri Şiirlerin Sultanları**, Kapı Yayınları, Ankara 2012.
- KAÇALİN, Mustafa, **Hüdâyî (Salâ Mushsı) Dîvân**, TDK Yayınları, Ankara 2016.
- KANAR, Mehmet, **Farsça-Türkçe Sözlük**, Say Yay, İstanbul 2010.
- KAPLAN, Mahmut, **Neşâtî Divanı**, Akademi Kitabevi Yay., İzmir 1996.
- KARAHAN, Abdülkadir, **Figani ve Divançesi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1966
- KARAHAN, Abdülkadir, Fuzûlî, **DİA**, C.13, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1996.
- KAVRUK, Hasan, **Şeyhülislâm Yahyâ Divanı**, Ankara 2001.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655.seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> ,
(Erişim Tarihi: 31.03.2019)
- KEÇECİZADE İZZET MOLLA, **Dîvân- İzzet**, Atatürk Üniversitesi, Seyfettin
- KÖKSAL, Mehmet Fatih “**Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)**” Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua, Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Haz. Hatice Aynur ve Öte. İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- KÜÇÜK, Sabahattin, **Bâkî Dîvân**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- MACİT, Muhsin, Hatâyî Divanı (**Eleştirmeli Metin, İnceleme, Tıpkıbasım**), Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2017.
- MACİT, Muhsin, **Nedim Divanı**, AKMB Yay., Ankara 2016.

OĞRAŞ, Rıza, **Hoca Neş'et Dîvân**, YLT, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1991.

OKUYUCU, Cihan, **Cinânî (Hayatı-Eserleri-Divanının Tenkitli Metni)**, TDK Yayınları, Ankara 1994.

Özege Nadir Eserler Dermesi, 357.

ÖZTÜRK, Mürsel-ÖRS, Derya, **Burhân-ı Katı**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.

SÂMÎ, Şemseddin, **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, 1978.

SARAÇ, M. A. Yekta, **Emrî Divanı**, Eren Yay., İstanbul 2002.

Sunî, Divan, Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum Eserler, Nr. 252.

TARLAN, Ali Nihat, **Hayâlî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1992.

TARLAN, **Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon)**, C. 1, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1967.

YAVUZ, Kemal- YAVUZ, Orhan, **Muhibbî Divanı (Kanuni Sultan Süleyman)**, C.I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2016.

YENİKALE, Ahmet, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 10.04.2019.)

YILDIRIM, Ali, **Kâmî Divanı (Edirneli Efendi Çelebi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, MEB Yay., Ankara 2009.

Sürelî Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, **Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler**, *Turkish Studies*, Volume2/3, Ankara 2007, S. 122-123.

GÜRBÜZ, Mehmet, **Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine**, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315/322.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, **Mecmualara Sorulması Gereken Sorular**, Turkish Studies, Volume 8/1, Ankara 2013, s.51-64.

TANYILDIZ, Ahmet, **Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.5, S.21, 2012, s.224-239.

YILMAZ, Ozan, **Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası**, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

YÜCEL, Yaşar, **XVI-XVII. Yüzyıl Edebi Metinlerinde Rastlanan Osmanlı Devlet Yapısı ve Toplum Düzenine Ait Bazı Görüş ve Bilgiler**, C. LI, Sayı:200, Dergi adı: Belleten, 1987, s.902.

Diğer Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, “Behiştî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959>, 10.11.2013, (Erişim Tarihi: 10.04.2019).

<http://www.lugatim.com/>, (Erişim Tarihi: 25.03.2019.)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/arama/?q=senai&p=b>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

KAYA, Bayram Ali, “Hâlefi”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=280>, 31.08.2013. (Erişim Tarihi: 10.04.2019).

KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318>, 27.12.2014, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

DEMİR, Recep, “Hatâyî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1102>, 07.12.2013, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

ÖZTOPRAK, Cihan, “Rûhî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**,
<http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428>, 11.04.2014,
(Erişim Tarihi: 31.03.2019)

AK, Coşkun, “Rûhî-i Bağdâdî”, **DİA**, c.35, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2008.

AKKUŞ, Metin, “Nef’î”, **DİA**, c.32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2006.

جهانت گشت در این جور زانکه ای که
 از او زده سن تیرین آفتاب تیرین
 بزای که کون قنادیاده بزم نیک
 بوضو تیرین شش سوا جنبه کله و کله
زکاجک فوطه ز کنگ و پید
 خات غزل ایس فغان کایه اوی بک
 دو مشرقه نقدی قلبه بدم بود سانه
 چکله بر الای بی دل ز بر کجری بک
 بولو مزربا بانه بر ستر نکلان آنکه
بیر و بیک کاربان اوله بر نکل بر افید
 بوهر و اویدر ای نه که کله کله خال بر ناس
 کورنور هر خطی خنایه دن بر باره افکر
 ز آتش وارنه آتشان و کنگ سور نایر
 تونور به عاقله ز زجه و الهله
بوینده ناینده زه نه زه ره برید
 ره خنده هر راجاک اولوق کنگ ناکم
 پیر عاقدام در دنان اولوق کنگ ناکم
 جگر قان بند جاک جاک اولوق کنگ ناکم
 بچیلنم اوغلان هلاک اولوق کنگ ناکم
بلای قیله دیاده اوله بر کنگ ارید
 سوادک مانت اهره فانه ستر در
 حصه عاقد بر نظور سلطان هند و در
 سخن کنگ ناظر کنگ عالی کی اردر
 فوطه زده از باب معنی منتظر در
اصولی کی ناکم بر صاحب نظرید

تورقی غزل صلی
 تحت عصفه بجز سر خاکسار ایغی
 کی او شکر کرای عشق و می شکر بار ایغی
 کورب جسطه هن کاکله بی فرار ایغی
 صلیک خاطر کی کوینده بارک بر عاقد ایغی
بم کچی اوداخی بریشان روز کار ایغی
 تحت شاه رهندن دیار منته کنتم
 دهان خسته نقدی غم بزم نستم
 عم بکلیبی ترک اندم وجود قلبه بدم
 ایلمتم خفت جان بغمم یاره عرض اندم
کوب نایله اول طغ دیدر یو باد کایغی
 با د بند ابرو کاربان دل اوللان کم
 فلک طلیبی هر دم جوب همه کله در کم
 ستمین نقدن قیاس اندم کورم
 هلالی ستمین دغم در روح خاوزه هر هم
قورینه دغم در روح خاوزه هر هم
درون آتشینی نکلان بر قی شکر ایغی
 ازل برنده زندان خسته کله صوفی
 محبت باره سن جام صفای بکله صوفی
 صفا و وفی سیر ایوب رشک ایله صوفی
 الهه ال خطی و ش می کورد و دیدر صوفی
بو بر کنگ ایغی کنگ شکر ایغی
 جگر ن شام حسرت ایچه دمی روزه هر ان
 نصیب اولدر کول که بزم و صلت جانان
 بقا جاک اولوب و فر اشد نقوه سنان
 شب عبید ایله کرجان هلاک جانم کردان
جلا دخی ایچ سوز اهد بر هیز کار ایغی

تورقی غزل آذری
 عاشق اول وارگی بر باره دار ای دوش
 طالب اول و هر غفلتی غم آید دوش
 دویم زوفی وار محنت آید دوش
 صوفی تیغ و عصابه می کله دوش
قور زهد نایله جوب جاد دوش
 جگر هر دله ایون آه محارف ایست
 قاهره بر شسته سینه محارف ایست
 آید غم زینبار نظر عارف ایست
 عارف جود بزم بر قی ک عارف ایست
کونور عالی بر بار کله ایله دوش
 ایست ایست کنگ ایلمه چی معلول
 اولر ایست کنگ کنگ ایله صیقل
 ایشک ستمین اگر برده اساره دخول
 بولوق ستمین اگر کنگه مقصوده وصول
جغوب ایلمن نایله بر اجد دوش
 بیستون فی فهاد کچی ایلمه مکان
 قیس و ستمینده مجیده اولوب سکر دنان
 اولوق ستمین اگر نامور هر دو جهان
 جاشه جانانه بر اول بولر ستمین و نکلان
رو ایست نقد جاشه بر اجد دوش
 ای بیار بور اول حباب اغزاز بقا
 صبر نایله کار ایله بر لایع و عفا
 کورنور نکلان ستمین و طبع شعرا
 زوفی باقی بولر سن در سن کنگ زردیا
علاک زوفی و صفاسم اولم دوش
 صحرایه نکلان ایله و غم نکلان
 کنگ غم کنگ ایلمه کنگ ایلمه کنگ
 قنده کوردم بزم اول کورنور ستمین
 بکونور زده اوغوندر دل کورنور
بم بزم هر بزم مانت دهان دوسری

تورقی غزل آذری
 زده و شش بزم کون آفتاب انوری
 غشقی کون بزم کون ایلم جان و سوری
 جز نونور بزم کون بزم ایوب اول خوری
 بو بزم کنگ نکلان نکلان نکلان
بقی اولر خاطر مده نقدن آذری
 بی کس اولرم فلان غم بزم و غم دروغ
 غمده دن اولدر کونور بزم غم دروغ
 اولین بزم کون بزم بزم بزم غم دروغ
 بولدم اوللان اولر کوردم هر دم دروغ
بیر هده بزم کوردم جهان سهری
 کورنور نکلان کنگ صوفی و کنگ
 هر حسرت اولور خاطر بزم جابگیر
 دیدار اول نظرده روز اولر نظیر
 کله کور عاقله کنگ کنگ کنگ
آرطق کنگ نکلان آید
 اکلایوردم بزم غم زده نوال وصله
 کنگ غم بی مجال اولرم زوال وصله
 بر رفق نکلان کنگ کنگ مجال وصله
 جگر جانم نکلان امید زلال وصله
جگر کنگ نکلان آه آذری حقری
 صحرایه نکلان ایله و غم نکلان
 کنگ غم کنگ ایلمه کنگ ایلمه کنگ
 قنده کوردم بزم اول کورنور ستمین
 بکونور زده اوغوندر دل کورنور
بم بزم هر بزم مانت دهان دوسری

غزل نجیب الیلا

اول چشم رسیده ای بدای مغز دل سنجیده
 صافمانده ای بینه سینه بجز و جگر کینه
 ایله دی کوکل او ز جانم بوی و چیده
 نیز بکلیک اندکی او ز جانم بوی و چیده
 جانم بوی که کشتنک ایله بوی او کسین بوی
 چو غم نه ایله بوی دل ای کل رعنا
 بزم غم آینه بر افق کینک و شنها
 سرم بیدن خاله بریشانه اصلا
 شول تاوک غم ای دیو ای دل کجی
 جلدی بینه بروی سینه شمشیه
 چو غم دور و نوب حسرت ایله بول بیار
 وقت اول فغانه ایله عالی بزار
 وقفه نگاه اندکی اول روح مستکار
 سود ایله چونم کور دی بتم بار
 قبله اوسابه کاکلی بویم زنجیه
 کیمه بو جهنده کجایند رضا کیم
 رناده سندن واری نظیرت عجا کیم
 خوشید کاکله دن ای ماه لفا کیم
 بن بوی نای بدم اولم ز کاک کیم
 چون ایله دیله دیله بوی و چیده
 عفو از فضا سی اصحاب مروت
 ایله ایله بلبل و غی نجیب حسرت
 عرض ایله احوالی بوی دلده لباف
 اطفالن که اوله نیسایه ده رخصت
 بیکه برینک ایله احوالی شرف

غزل نجیب الیلا

ظن ایله کیم اسیر زلف جوان اولم آه
 بر بلور بونی سلی در جهان اولم آه
 باندیم اما آتش شایان احسان اولم آه
 شمع بزم بار اولوب غنچه سوزان اولم آه
 رنگ ایله عالم من خاص جان اولم آه
 باغنه فرادم اولنک سمن ای غنچه
 عقل و فکر قد جانم زلف زنجیه
 بلک استرسن اگر افغانه نجیب
 ای کوکل شاداب ایله وصالکله
 باغمانه بلبل زار زار ان اولم آه
 انسیه کزه اگر غنچه غرض جمال
 تاوک ز کاکلیک کزه ایله با جمال
 نور و جگر سیر لید کجی قیدی بنده جمال
 ریش بر دیو ای هلال باره خیر ان اولم آه
 اهل درکن کاکل انحق کجی امر حال
 عاقی بوجوه سندن و قاهر حال
 بر بلوک افتاده سندن صفای حال
 بعد زین نجیب خاطر کجی امر حال
 کیم اسپر دم کیم بوی بریشان اولم آه
 غم او جاننده کباب تا بقوی جان و تم
 کجی ایندم آتش حسرت نه بلبل کجی
 سوزن غنچه نه خندان اولور کجی
 سیم بوی جانم کجی ایله ایله ایله
 تا عشق بار ایله سوزان ویران اولم آه

غزل غمت نجیب الیلا

عشق نیهان ایله ممانه واقفاندر بو
 نیجه آه انجیم غم فرق جاناندر بو
 کوه صبر است دیم کیم آتش جگر اندر بو
 انعام شام سوزیده کیم باند بو
 وار ایبر صحن اگر وصلن آساندر بو
 کندی چاه ز خندانه دوشمه ای دل
 کوب آفت کجی دلبری اوله مایل
 خال دنا کجی کجی کجی هم و الحاصل
 خانی کل غنی خار کور کور عاقل
 ایغ ایله بلبلنی شغف کجی اندر بو
 عاشق زار سینه کزه نظر قل جانم
 حسرت رون ایله آه ایله رم صبر و صفا
 نیلم سنده آثار و فابوقی و صفا
 بن اوصاف کجی کجی نور جانان اما
 نقد اوله خندان اوصافو جاندر بو
 باغشک ایله افغان ایله رم ای کل ز
 اویدن بلبلیم انجیم فریاد خدر
 دو د آهم غم افغانه جگر شام و جگر
 جوجه نایب ایله ای صفا کجی ایله
 خدر است آه دل سینه سوزاندر بو
 بینه بلبلای کباب ایله سینه سخت
 کجی صفتن ایله نادال ایله عشق و غنعت
 کجی کجی کجی کجی ایله حدت
 دایره سینه ده طور ای غمت
 بر کون البند دوز باشته دوز اندر بو

غزل بلبل استق

سکین بیدم ای ساخو مکار کجی
 زاید سن بیدی هر درده کجی کجی
 جانم کاردی غمک غم و انجیم کجی
 کوننده بر افق کجی بیچار کجی
 هیچ عارتم سن خندان ای عار کجی
 سن ز ویرانکله استرسن آغز کجی
 کولم کجی کجی کجی کجی
 بو غم بویله عینده می صانکت اظهار
 نوریدر آتش آهم دخی صبا شجر
 زنده اولسون کجی کجی کجی کجی
 بنی دور ایکن اولم زتم ساهن سن
 انجور سن عجب بار کجی کجی سن
 خدر ایتم سن اولدغی کجی کجی سن
 بر کون البت بنا جفتم تم آهم سن
 قیس و فرهاد بر ظالمی جاسوز ایکن
 بلبلستی دخی شیره بنی نجیب است
 وصلن اول ای بیچاره ای ما بوس ایکن
 بنیدر کجی بقوب جسم قوس ایکن
 بولسیم دل خرونده بر چاره اگر
 درد اولور دی سر کجی کجی کجی
 بوغم درد ایله فان اعل ایکن شام و جگر
 بوغدی حال بریشانه بر رسم ایله

وله
 زو جورو سنگت و سنگت بوئی سنگت
 جاهلک قدر وار غنچه بوئی اهل سنگت
 بویدر یون صفت شاعرک آنچه دهنگت
 بی بزم عرض ابد هم جلدی جان و سنگت

انصاف
 کل سنگت کیده لم در که مولانا به
 او ره ده حدتک ایسه سوز آید کور غویه
 حسد الکت لندن قودتک سر مابه
 سنگت فانی بویدورم باشتم و وایه

انصاف
 ایتمه لایله بو بر بنه ستم و جو رجفا
 می جو ایگی نوش اندی بیز نه و بلا
 در احسانه و او رب سندان ایدر شکوا
 بنم آواره جلم در کس جناب مثلا
 هج عار ایتمس حدتک ای عارفک
 سن زور دنگنه استرک آغذرقک

مسیح
 غزل صدق خبیس
 لبلا

تا عفتک دله بر سر غمغری جانان استر
 کم ایدوب سر عفتی چشم کرمان استر
 جاتی حق و بر بر بنه جانان استر
 واصل الذ اولدغیر احسان استر
 سیر بدین بارک جتک اوز که بران استر

وله
 ایکن زنا تر کنه میل عفتی مولانا سبب
 عال امدلی بو بولده و پر دیر بی عیب
 می بر بنه کار کار نه بجز کس روز بک
 در دوله عارفک در مانیدر اهل طب
 او بیادن خط لیدر در دینه در مان استر

عاشق الذ اولدغیر نوش ایدر خون جگر
 سنگتک طاشندن اصلا کله کله کفر خضر
 غیب ایدوب ناموس عاری قویدر بینه سر
 جنبه کله خنجر ایتمه غمغری استر
 کوشک باغ روضه خور بیدر غمغری استر

و جتی کور که ای دل بو کون آماره سن
 راه غنچه امید وصله دلداره سن
 شویدکم خوب اولور سرک ایدر دلداره سن
 شویدک جانک الذ ای عفتی عفتک باه سن
 اول ایدر ای عفتی ای عنوان استر

بند سیری کم بودده جان اولدین کوش
 باغذرق شوکالی سی بلدی جانوش ایدر
 ساقی زرو زایل اهل دل سر خوش ایدر
 دست قدر ندن شراب زنده کانه نوش
 تا ایدر نور اولور علمیده عرفان استر

تارک دنیا اولان بر ملکه مالک اولدیکم
 طالب عفا اولان بر ملکه مالک اولدیکم
 تشغله سوا اولان بر ملکه مالک اولدیکم
 عاشق مولانا اولان بر ملکه مالک اولدیکم
 معینه شاه اولدیکم ملک سبحان استر

وله
 خنکاه ملک فلکک بر اولو خاقانی سن
 عاشق دگره کانتک جانی هم جانی سن
 حسنه لیلک خدایا در دینک در عاشق
 جانک جانک سن دل خنکک سغالی سن
 صدیق سن جان بزم سن بر دینی جان استر

مسیح
 غزل عارف خبیس
 نازی

شع شوق باقی مولانا صلوب مایه کمال
 بر کوشک حقیقت بولی داننده کمال
 کم حسم الذ اول شعلیده آیدر پروبال
 وجود حال و حضرت مقدر بر وار غزال
 دوزخی عفتی اولدی مجلس صایکانه کمال

دور مولانا اولد سهر مهر عفتی
 هر خوشید فلک آتش ازل ان سقی
 دور بیدر و میان عشق اوشن هم شقی
 دور بیدر کائنات عارف اولوب بیدر عفتی
 ایتم تا بال کله دور ایدن ارباب حال

انده کویا که جناب اولدی جان عاشقان
 در دیر بجز رباب اولدی جان عاشقان
 جویدر غلک ب اولدی جان عاشقان
 عفتن کویا که آب اولدی جان عاشقان
 سز مولانا اولوب کراب در بار وصال

ای سر مسلمان اولوب کوی اندی کردان ابدی
 فاسودان پاک اولدغی اعلان ابدی
 حاصل بر اهل تنیده عربان ابدی
 لایقی در کهه جانان ابدی جان ابدی
 ضرب او روپ عافتغره جوکان عفتی زوالی

اکبوت دولاد روی هر بی باشن صاحب
 جو بیارک حقیقک جدول راهل ارجوب
 غنی فیضی اندی جانی کله کله کمال ارجوب
 حضرت عارفی رومی باب احسان ارجوب
 تازه لیلی کوشکک لکرتک باغ کمال
 هر بی برک خندان اولد سهر مرش در دیر
 بونلر آسایش بزر اولوی مسخ در دیر
 بونلر اولفت ایلمز لکرم اولد ابدی
 سن کورسون بونلی ای خود کور مور دیر
 کرد با عفتک دور لیدر آناه وصال
 نادی و نش دوره تبدیل ایدر کس عارف اول
 بو وجودی نوره تنبل ایدر سسی عارف اول
 ظاهر و باطنیه تحصیل در سسی عارف اول
 کل صفا قلبه تجویل ایدر سسی عارف اول
 نجر بر دور شمس خشی نامی قبل وصال

مسیح
 بیت

اگر آلوده عصیان ابراهمانی آید
 اقی نظیر ایدر بی انهد در بای رحمت و آید

غزل صفت نجیب

ایندی عشق کجاست که در آن راه کوکلی
 فدای دور که نیم عمری سینه کوکلی
 باقی هر آنکه جانم فدای او کند کوکلی
 نجیب ایله فریاد سینه گاه کوکلی
 سینه ایلم در کوی کوی ماه کوکلی
 سخن خیر ایلم آه کوکلی آه کوکلی
 دلم کبوسنه آشفته دوشن فریاد کوکلی
 زوق عشق دوان ایستاده فدا کوکلی
 طوق سینه زلف کجاست بولم کوکلی
 آفتاب زلفی کور کور کون اولم کوکلی
 ایضا
 هر غم که جانم فدای او کند دهتم
 فدای او کند که اشک دوی سخنم
 زود در نام غمبان کجاست لطفم
 شمع بزم غم بیدار اولم نیم
 ایضا
 زده دولنگه کوزم نوری طرد کی نظر
 شوق دیدن ایله سینه جانم دوز
 افتراق ایله فریاد ایله سینه
 اولم بیدار قدر احباب فریادم اگر
 ایضا
 مطلع غم افروزی بی ایندی خزان
 نور ایله خبری رفته فدای بیخون
 هر زلف کج ایله صفت اولم مجنون
 ایندی ساغر چنگ کجا بلغم افسون
 ایضا

غزل فصولی فصیح

با جلال الذین مدد سندان کجا اولم
 دستگیر اولم در عشق ایله اولم
 قبض عشق سندان باز نواز اولم
 در دهر کج نواهی آهی فریاد اولم
 نایمی هر دم تمام وصلی باد اولم
 تا نفس وارد در کوزم چه فریاد اولم
 بیت و بران دل با عشق مولا باور
 مرده دلم ز بوسه سندان کجاست باور
 قطب نای و نسیم لطف ایله کس اصحابور
 اوج غم خفته تمام غم قبل اصحابور
 ایضا
 برت فیض جنت با فطرت جلال عارفان
 عالی آنجیب کجایم ایام الامان
 صحت عشق سندان ایلم کجاست انان
 بود تا کور حسینه جفا آه و فغان
 ایضا
 یکس ایمن ای حضرت سلطان ولد
 حضرت مگدی روده زده ایله رود
 کج کوینده خسته نایبون بیست لاجد
 اسرم بر بولک بر کجا بیدار د
 ایضا
 ماه صاف هفتک با شمع صبح منوی
 صاری فرقی صفت نظم سینه بر نوی
 مطلع عشق فصولی ره راه کدر دعوی
 عالم عشق کج اولم اقدم بر روی
 ایضا

غزل بر نیایش

کشنده بنه مجلس رندانه دو نایب
 کل دور بدر ایله می کلونه دو نایب
 بزوق ایلم جام جانت اغوی صولایب
 اول غم دست صبا اولی او نایب
 آینه گل کل بوی بی کوسون او نایب
 کج اولم سیمه منته حیران
 سینه کلیم سینه حیران
 سینه کلیم سینه حیران
 سینه کلیم سینه حیران
 اول غم دست صبا اولی او نایب
 آینه گل کل بوی بی کوسون او نایب
 آنقدر او ایلمی خفته فقسدن
 شوریدارت آهی جفا هر فقسدن
 جان بیدار فریاد کلون فقسدن
 اول غم دست صبا اولی او نایب
 آینه گل کل بوی بی کوسون او نایب
 اولم کویجه بریز زنی بی ایله ساز
 ای در دهر محرم ایدی شاه هم ساز
 بر تو ایلم بلبل ایله ذوقه آغاز
 اول غم دست صبا اولی او نایب
 آینه گل کل بوی بی کوسون او نایب
 ماه

غزل هم نجیب
 غم سینه و سینه در سینه خوده سندان
 احد از او زده کجاست کل کجاست سندان
 سوخته اولو ضایع هر کجاست سندان
 ای نفس سینه کجاست جان سندان
 رفته زلفه آه اول سینه سندان
 واری بر آتش کوه بوسه سینه سندان
 ما کجاست کل سینه در سینه سندان
 سوخته سندان کجاست حلقه سندان
 بکدی خانی خان سوره سندان
 اصل دوش بر سینه در کشته سندان
 هر بان اولم کج کویجه خوده سندان
 چاره بیدار ایلم کل سندان
 باقیوب ایله برده کل اول سندان
 چون لاس بوی سندان هر کجاست سندان
 قدر زایت هم هر کجاست سندان
 وارد رفته قبل عشق کجاست سندان
 دو دو ایله بویاندم سندان
 بیدار سندان کجاست دور دانی جام
 ای چراغ خسته عاشق سندان
 جامه غم روشن ایله برده سندان
 آسمان حسه سینه اول سندان
 کم ایدر تاب عذرت زاله سندان
 سینه سار ایله کجاست کرم ایوب سندان
 نایب سندان کجاست عرفان اولم کج
 کوب واختر نواز زهیب سماعت سندان

عقل نشین

بنیاد بر عین کار با هم صور هیچ
 موجه کرد اب شوم و در کام صور هیچ
 شعور و صلوات روانه سوان حاله
 سوزشیم سدا کمان در کام صور هیچ
 ایدان صاف و صورت نشین جو بیکم
 لا و باقی عالم من اجبارم صور هیچ
 جو بارینم در نشین سبانه خفر
 خلت ایوه آب جو نام در کام صور هیچ
 آتشین در عاقلانه سوزش سبانه
 شاف ر شعلیم بن بر کام صور هیچ
 امدی که عین قلب صافی روی زرد
 سکه دار شاه عینم کل عیام صور هیچ
 نشین ایکناد در دایه فیض بن ولی
 جارتوی عالم ایچه اعتبار کام صور هیچ

سپ

عقل غایت

الدانوب کند بن باران او بالندم بو کجی
 و عود فر دگی بو هوم و بالندم بو کجی
 کوی دایه ای در ستم عاقلی در ستم
 بلدم در غم غمی بر باغی دولاندم بو کجی

دل

حکیم آغوش اول جلوه ای بر تقرب
 سحر کار اول بنده اناندم بو کجی
 بزم سو داده برین بوش فوری بان ضنا
 مجورک شمع شب آرا کجی بالندم بو کجی
 عینا و عرض ایدم خفته خواب کرفته
 عالم او بخوده حالان او بالندم بو کجی
 صدای مانده کیش در صور اولان برده
 اولو کم جنت نشین طنبور اولان برده
 بختی بخت در جسد کس اید اولان
 کلم اولوی هر سن طوخته سکن بطور اولان برده
 دل از اهدا مانده ایتمت عاقلی و مشوقی
 کلام بر روانه عیند کور اولان برده
 نزل در حضور مادی با دانشی رفعت
 سلمان باد اولو زلم اید عاقلی مور اولان برده
 نوازه بو الوس خاموش اولو سیر
 سستی ز سفال کینت نفعو مور اولان برده
 ادب بر تاج بخش نور خادان
 کی اول ناجی امین اول هر بلدان

سپ

عقل صفوت

لطف ایندی فلک و ظالم او غدا بی کوردم
 ایندی سفر کوی او مپاره بی کوردم
 بن در دین سبچاره دلک خاره بی کوردم
 ایندی سفر کوی او مپاره بی کوردم
 مینای در و م فی شادی اید دولی
 مخزون کو کل نشین در برینی بولدی
 بر نیم کوی اید بو دنیا بنم اولدی
 بخت ایندی وفا خاطر بی با شندی طیب
 منتی جل سینه مجروح غم غمی طیب
 شد کور کور کور ایدم فیه رفیه
 دایه سینه جرمه جان برورین ایدم
 صد کوز خوش آمد له رخ انورین ایدم
 بنیاب غز ایدم کور زلمین ایدم
 دل جنت زوقی اولدی بنده فدی قائم
 نام کافر ای کنده بیغوب ناب حاتم
 صفوت سخا غمی کوز بن آیدن دیون عالم
 ایندی سفر کوی او مپاره بی کوردم

انصاف

انصاف

انصاف

سپ

عقل رفیق

خوابی کور هر هر بر خالتن سوبله
 لطافت نقل اید بر ندان و زاهد نقض سوبله
 سر آغاز ایدم کجی بیل رونی کله
 بزده غافل سنا ملک کبختن سوبله
 تجلی ز بس اهل کم ادر که فاعلی
 باشت که فی زاهد اهل سبک اندن سوبله
 میان کف و ده بدش اهام اید قفلک
 شجاعت عرض ایدم در دین سرفتن سوبله
 موافق رینه البت ز اینه حکمت
 طیبیک اولده کور بر رض صحن سوبله
 رخصه کاه عقیق ز حکم حیات شرعی
 جنون اقبیس کینت ایلند راض سوبله
 بریش ان خاطرده کینه سر سینه ز فدی
 ز که کلن کله نه رغب کلن سوبله

سپ

غزل صفت
 هر زمان بر واقع غدا اولو عالم بود
 نوبه نواف نیز بر بی اولو عالم بود
 کج کین ایلمه مستقل با هو جمال
 بق نراوش نرا حال اولو عالم بود
 فذض و سخی نشتر عاقله اول کوفی
 وقت سر مالک صور کار اولو عالم بود
 کورده صفر کسی جاناندر موبدر
 حفت ادنا بر قوی مول اولو عالم بود
 آب رو بکند دو که هر قل بکینت باینه
 بوه مطلب با اولو عالم بود
 کشف مرانی سر سر ایلمه اخصیه ده
 بک بر صوت ایلمه اولو عالم بود
 صورتی عاجی عالم ای کجا
 قدوسک نظر ایلمه دریا اولو عالم بود
 قو طابو بر مجتهدان بریزه راحت اول
 زو فذض بفا صل اولو قو عالم بود
 خاک مولانانی صفت سر در زمزم ایلمین
 اول سر کینت عالمی بینا اولو عالم بود

غزل ایف
 اهل دل آرام بر هر قدمم غشتم
 کاه اولو غزین وطن کاهی وطن غشتم
 لال اولو الت زمان فامه سید مو
 فیجه عدل طبع ارباب سخن غشتم
 باک و حفت کوفه غزینده خور اولو غشتم
 کوه آغوش صدقن دور اولو غشتم
 کاسه رفقو لیس ز اوله و بر صدا
 دول افزیش بو نجه اغیا غشتم
 اولون انفات شو نده بر عالم
 غشتم کورجه صائیند سوشتم
غزل نایه
 دو کیم ز کوز بر باغی شنبه
 حنجره لعل او غنچه کل خرم
 کیره لم باغ و صاینه اوس و ناز
 صحن فرجوس ایلمه مکی آدم سنه
 زخم و هجرانکی جوید جلد او غنچه باری
 بز گانده صدمه سینه بر مرهم سنه
 غمزه کوبیده در دولت شاهنشده
 شمدین نوشن ایلمه صوای زرم سنه
 بایا حضرت حق بادشده دور انک
 اید عوینی فرین عیس بر مرهم سنه

غزل فضلی
 شود کما دست قدرت لوح ایلمه کما
 بی سر دقن عشقانی در دو بر دم
 سگ سودای ز بر سر زلفدن ای بلبل
 دل بخونم او زون بجز کورسک تم غم
 ز بلسون زهر غنچه کینت کینت جان
 شولرم کجس زوق او صفاره جامم غم
 مطایب اوله اول شاه حسنه خور و خاور
 بو ریدنی قلله بر خور سسته هم غم
 در جوس فضلی بریزدن یاد اید من بر کون
 کمان ابرو لم دو پیله فانی چونم غم
 عشق و حسنه ایلمه شید ای زیبا سنی
 اندی قیس و بلبله همای همتا سنی
 آصلوب من فرمونه سن قطعه بوید ایلمه
 انمن خالی خد اصلا بی قطعا سنی
 فانی بر ساره درون عاشقی قوی بر ساره رو
 کوسره آینه کوس چای سنی
 قانر دولت ایاری باب سعادت آجوب
 خانک ایلمه کورم سید ای سنی

غزل
 انمن غشتم تا حسنه انمن خا
 قیس و بلبلدن بو کون ادی بی اعلا سنی
 کور سردی و امی شید ای غم را سنی
 بدی ای فضل اول سلطان عالم قدر
 ضایع ایلمه حسنه دار دایمی جفا سنی
 سافار جامه مستانه فکرت سن
 عقلم بر فر بنیدن چو ایلمه فکرت سن
 در بقلعه صندل صور من نقش ایلمه
 ای جنابی جان فرایتخانه فکرت سن
 تا غشتم با نیدن بی خوف ای بر و ایلمین
 شمع حنک عرض ایرو بر و نه فکرت
 آشناک انبوب هر با ایلمه بار اوله
 کند و کندن دخی بیکار فکرت سن
 دازه خاک فکرت بیله و بر دم کند بی
 بو هواده حاصلی برداز فکرت سن
 ایلمه زلفک عرض ایرو بر کیم افسون ایلمین
 عالمه کینت کیم افسانه فکرت سن
 جام ایلمه فانی ایلمه اول صغیر کینت
 کیم کورسک کنی چو ایلمه فکرت سن

غزل فضل

زنگ و بوی خا بر رخ کاکله قوری
نسخ کله نه خود کاکله سبده قوری
خانک کسه اوکل غم ای دل که خدا
خنده کله قوری که بسبده قوری
شوقه صافی ایوب صافی اولر کت خوش حال
بسکت ای صوفی حق اول جانی لم مده قوری
ایلیون کتوشون خط هندی و غارت
عاقبت ای سبده قوری
فیسدی کت سید کوشن و طریقی و روان
دل جنون ابریشو سبده قوری
او مده و جنبده قورین مهر انزلت
زرتیه صبری نه جانده و کولکده قوری
کل کولکده قورین بلبل افغانده قورین
سستی ناریده قوری فضل قوری
دوشدن هر که کولکده سبده اولدی
اگر چارکت وار ایله ایله غایت درنده اولدی
سب کونیده باشم سیر نام شمشیر سبکت
ارشدی کولکده قوری اهل غفلت سبده اولدی

ول

کوردن کلشن ایچره دو ستم اول شایستی
خوبوب دل دامن عشق بر کولکده اولدی
عاقبت عاقبت اینش بند خشن خالص اولدی
شوم جنون اولوب زنجیر زلف یاره بند اولدی
چه عاقله فضل قوری بولم آب وفا هرگز
ارشدی بر ج دلده کریم کم هم کند اولدی
بزه بری بدل جانان اولیدی
بی جان دردیم در مان اولیدی
قوی اولوب اکتا خدمت قلمیم
ملاحت خسته سلطان اولیدی
تکلف کجوب هر کجوب اول بار
کلیدی خانه مهمان اولیدی
اگر ایله ایله کت صحبت می
جمالی شمع نور افشان اولیدی
ایچدی شولور شو قیله مردم
صوونضا شولور ارزان اولیدی
اولوب جان جانده کولکده با نه
کریدی قورینه عریان اولیدی
کوزی کبی مردم اول س اولوب دل
بی سبده قورین اولیدی

ول

ایسم ضو ضو سلسله
بو جانم ایچره نازه جان اولیب
او اوردم باد شاه ملک عالم
اگر ای فضلی کرامت
گاه اولور ملک صفایه خان لیدر کولکده
که بلا یه بنده فرمان ایدر کولکده
گاه اولور بر ماه مهر دن ایدر کولکده
بر همان ایدر کولکده
گاه دست بنده دل کلنی معور ایدر
گاه ضرب عشقه بران ایدر کولکده
گاه ایدر وصال و گاه بیم هر بله
گاه خندان و کوی کر بان ایدر کولکده
گاه اولور کجانی ایله کاشف اسرار غیب
گاه کندن اکلر خسران ایدر کولکده
گاه اولور اوور عقید بر کت زلفند
عالم طراشه گاه سلطان ایدر کولکده
گاه اولور کعبه علوه مجاور ایلیوب
که بوشنا خانه مهمان ایدر کولکده
حق بودیم بو العجب اصولی وارد در فضل
گاه دانا و کوی کر بان ایدر کولکده

غزل فضل

در داکر فلک جانی جانان ایدر
بن حسنه اولور دی نیم جانان ایدر
مردوم اوو رسیده نوالا عاقله وجودم
بن زره اول هر در خشتان ایدر
شیطان غلبه بار دن ایدر بی محروم
صون دده نیم دینله جانان ایدر
در داور دینا فلک دوکت شدن
صدی بی بوغونه بار دن ایدر
اراده ایکن شاه غم ایله سبده
بن بنده ای فضل اوستا ندان ایدر
صدا ایچره اول زلف سباه کار بنی
باشنا ایچدی اینش ایلمدی بی کار بنی
بر نفس کتیب سیرت ایدر کولکده
کوز بوردده کولکده ایدر کولکده
سینه داغدم کل انور کلبه
ایندی ای سرو و افغان بنه کلار بنی
رقص زوروب زوق صفایم قی جان روان
رسن زلفه بار ایله کردار بنی
دوکت دار اولوغنی زلفه کورکم
خسته کت حق دریدیم کتیب ایدر بنی

غزل فضل

دلگن ای غور جان آب کوزدن لذت
آجی دلگن بالوده نردن لذت
آب خضره وار ایکن لعلک ایکن میل ایکن
نشته کله طوطی شهید بشکون لذت

ای عجب برسنه وارید برسنه
یوسر لعل لب جان بخش دلگن لذت

غزل فضل

آه کم دل و بر دم اول نامه دلام صنوب
عشقده دوشتم ای یار وفادام صنوب
اول یقین ساعته کجا اولور او یاره
بنایون دنیا بی ترک ایتم ای یار صنوب

هر دم اول غیری هواده هر نفس بن ناله
بونی اولدم بو هوادای هوادام صنوب

غیر لر اولما یوسر ایچ فراتنده ستم
بیوکم غم ایچ وکم ستم اولدم دلام صنوب
شویله برن طوندی شویله او ما کاشتم
نظم برده بی نور باشده استقام صنوب

غزل لیلی خاتم

باقیم کلاره فر شو بار اولسون اولسون
نیل اولون کیزی کیم اغیار اولسون اولسون
لاله آساک جاک ایتم بو باقی سینی
دلده داغیم بتر اذهار اولسون اولسون

وصلت باری بو کون نضنه ایتم ایتم
خلک افزون ایچوب غدار اولسون اولسون

نیل بر نضنه اولان اولی نلا ندر دوا
عاشق بیچاره بی بیمار اولسون اولسون

بی بی کار کار زهر ایچوردی کجا یوخ
خون دلده سر نگاه بار اولسون اولسون

اشکی باران ایدوسر کانی شامک ایکن
کلنن ایچره همان اشجبار اولسون اولسون

تیه عالین همه لیلی خاتم ایچ آز اولوب
کونش کلننیه در کلار اولسون اولسون

غزل لیلی

بهار انا بعد بر کونر جانم عام باغ اولسون
آجسون لاله عشقده ستم باغ اولسون
مریبا اولدی بر مجلس نرسه برشت آسما
هوب ارباب صفا کلننده اغیاره بیساع اولسون

خودار ایکن باری مبارک وز عید اولدی
البت عشق نده او بد بر ابر باری ایلیغ اولسون

اکرح ایچوب بر سوال ایچ لیلی خاتم
تامخر را عشقده ایکن فوج باشی صاع اولسون

غزل لیلی

استدرمان اقدم دلده درکن وار ایکن
حشر کلر کوزنیش جابا بوندن بیمار ایکن

بودل مجروح بونی بر وجه چاره شیدا
قابل درمان اولور می غم کتر سنا ایکن

فکر کلنن عشق بیچاره ویردی ای بری
ایده نکلنم قدم دید لر بیدار ایکن

وله

وار بعد لیلیا در دندن رهها خضره کک
سینه تی هم دم جوج خجور آزار ایکن

غزل تجربه

بولسیر میروستی شیارده بی اغیار ایکن
توقدر خسار تی جاناکا بی خار ایکن

ای طیبم برده ای احباید در لر سستی
کلننیش دل حسرتن ایددینه بیمار ایکن

منشی کولدن انزای زهره حلقه کلنم
کاره حسرتن رو بی رونق بازار ایکن

تا کج نضنه دن بولزرها اقلیم دل
کالکند دورنده خاکتم کیم کسور ایکن

ارمی بونی تقطیره خشار بو سحر خنجر
شویله لای کونک چگون اولور هشیما ایکن

غزل لیلی

کوز لریم نظاره و لیدار دن ایتیر فراغ
بوشنده زار اهد اولور جان کوره بیساع

خف کاه سینه سلطان عشق ایندی جاوس
کلنن غلدرل خنوزنور دی اوتناغ

آتش عشقده با نطقه کلنم کباب
مطیع دله ذوق طوطی بوشنده روم لوناغ

ول
 رحم اید بر کون اوله اسک اید ارم جو
 ابد الینه بوله عشق او جاننده چراغ
 انکسارم روزنه بود رفیق کافره
 اولین فرداوس کوبدن ابرغ اولو نارغ
 مرحم وصلک ارم کینه بجزو
 لطفی وار اولو البله نازه اجدی داغ
 بندگی تشنه لب اجدی بندگی بر کینه
 بود کلش می لب بندگی داغ اوستی باغ
غزل بسلا
 هر سوره کعبه کوبه اسفندیم
 عاشق زلف ساهندان کور غیر نسیم
 تاوک فرغانی کوند سینه بجزو
 کوز غده دن خرونده اولسون ندیم
 رضیه عشقک با منتقدان بی ای در روزنه
 بونی بخادر و والدن غیرتی بر بارندیم
 شدت دور خفته رفیق سنی سن زاهد
 عشق نیست بم بر شید نار جسم
 کوز رفته دخی اوله فرحک اولینز
 عشق اولدم هدر کلین بوجانده معین
 ظلمتی ابدنک بکون **لبلا** ای شاه جهان
 روزنه در سنگ ایلسون عینم

ول
 انکس بقبض ایون وار سر نوله در کاهنه
 شش و نول نامگی بو قور و عالد کرم
غزل بسلا
 کل بو باغک خارینه کلر اینه بیوهوس
 بر جمال باره بفرجه جانده حلس
 مرد ایکن ای دل خاست حق ایلر اقا
 عاشق اول کندن کئی مخلوقدن ایدر کس
 زخمت زبان سالوسی اینه استماع
 وردن اولسون جمله فانی در همان الدیس
 وار میر عالد هیچ آزاده کک کبی صفا
 طویله نغف دکلر جهانه زرقنس
 هر زردن و در **لبلا** در که سنلر یکل
 حینه عشق بولنارنی کبی اهل نفس
غزل بسلا
 تا سر بلبل کی افغان ایدن بر لرز
 کبر و له اول شجندان ایدن بر لرز
 سر عشق بن بکون باره کوال ایدم دیدی
 عاشق بی صبر و جاس مان ایدن بر لرز
 می برینا شکسته نوش ایدو بساقی مدام
 مرغ جانی غنقله زبان ایدن بر لرز
 صافدز اولک دخی زینت زلفا نه فاشن
 راه عشق سینه نه پنهان ایدن بر لرز

ول
 جان فداینگل عبد وصلد ابدنک افتخار
 جانی قربان ره جانان ایدن بر لرز
 کلمه عشقک سینه بر باشن حق ایدل یوز
 راه حقه جسم عریان ایدن بر لرز
 نوری مویکن اولدم سینه **لبلا** برونی
 اولدی زانک شوقی عرفان ایدن بر لرز
غزل بسلا
 بلبل کی هر شام و سحر ناله رم وار
 بیوهده دکل سان بند بر غنچ نالم وار
 بیجا نچوان و اصل اوله مانع وصاله
 خوفت سمن کیم آه کرم وار
 جان جان کار ایدنی تم غلظه افکار
 سوتیفته دخی کولکله کرم وار
 ظلمت غلظه مشه و عادل
 آل قانده موی دکل ایدم وار
 افکاره بند عرض حال ابدنک کافر
 تم ایدر والد ایدم خیرم وار
 اول شوق بر طایفه ایدر حقد و فکون
 لبلی کی یواه کولکله کرم وار
غزل بسلا
 جان کوز اهل غنقله قور نور کوسونلر
 ضایعه خراب با دی اهب کور کوسونلر

ول
 قور و نالینکل صفا بخش ایدنک
 کلوب کینه باغ اهل دنیا خور کوسونلر
 کولر نوره چکن اوزره اول الف بیکاری
 بیاره قیو کویا زوه سوز کوسونلر
 کرم قیلر سنی صول سینه بجزو
 اوکلر باره اوزره هم کافر کوسونلر
 اولور کرم دکل سمن غنقله صفا بول
 همان بو عاشق و ناچار بی رنج کوسونلر
 دمام خار وارن سن مستک کبی سلطام
 شرب غنقله **لبلا** ده کور کوسونلر
 غم اولد فر اولرم روی مال در که صفا
 او شاهنک خاک راهه بی مرم کوسونلر
غزل بسلا
 بارن عاشق ایدر اولغنی کک کوجدر کوج
 او بری وحیدر ایشی کک کوجدر کوج
 صعبین الدن کولکل و عد وصال باره
 صکره ده باغم خستی کک کوجدر کوج
 بنی غصو ایدر کولکل کدر رفیق
 کدرم او بد اغز غنقلی کک کوجدر کوج
 قدر عادی وار ارسک اوله بقیه
 شاهنک بارد اولور صحنی کک کوجدر کوج
 صعبین باره بده کک کوز اتم **لبلا**
 او بری وحیدر ایشی کک کوجدر کوج

رأسم

قلبی زلفت صبا چون اول کوزی نام
اولی اخیر مرغ عشقه قلبی آرام نام
صنوبر ابدی دغانه می گذار
ای بری ز روی عشقه اولور سام نام
فانک سیر اید بیچ اولدی شینار شاد
عظمتی کله اولدی فانت اعلا م لام
ایله بو افتاده ایندی کیم استعداد
کاجی آسونی فلکده عاشق نا کام کام
اولون لعل لیکر **رأسم** مقدور دور
ویرزا اهل عشقه یازی جرح بد جام جام
مهر
دیگر رأسم
ناه کلده ایله استرام کیت کلاره زار
بلکلرم ایبر سگای بیلل آواره وار
اولدر رأسم سروری رشع بنی
ایله کیم بکناست الفات اغیار یار
اول بری دو زمینله رنجو عشق سحر اید
کوسر هر موی زلفت دیدن بیچاره مار

وله

باوا سحر می ایدر بوذریا حور ناز غنچه
اقتداج بوخیره وزارم اول مکار کار
باب باب استلا بدوب دغانه بی بدی غوم
اولدی **رأسم** بیست الاحزانه درون کله
فاتی
هر کورن جشمینین در یای غمان صانیدر
بو وجودم بحر عشقه طالش ناس صانیدر
کچم مهران اولوق استدی کو کلم بسم
خیمه جی وایلم باشعه ایوان صانیدر
سور کیم جور و جفان شوته رفان غنچه
هر کورن دوستلر بی یغوق کفان صانیدر
زهر طبعی جود اینک سرا با جسمی
زهره زهر سپر ایدر چاک کربان صانیدر
نونق و نکلر نالاشی اتمه برانش
لغیم کور دیرم بر در خانه صانیدر
بان عالیله طوبی امی ایدر کام لغت
خان عالم زهر ماری در دروغا صانیدر
فاتی اولش طوالم کصتی بار غار
بایک صدف درون کله کذب بال صانیدر
مهر

نظیر نفیم

صنوبر رنگم لیکه اهل بدیشان صانیدر
سینه صافیت ضایه بر رخشان صانیدر
هاله آغوش وصله او مبرویا کوب
جاه خشمه غما بان ماه تابان صانیدر
کوردیلر کورخون سرتک اولش نزم
سجان بیایله جفتی نایع مغان صانیدر
نور صبح سیر خط عارض کالکو ننگ
کار اعلییه فوغش تازه مغان صانیدر
خاتم دور سپاه آه ایکن باشدی کی
بر بنه طاق مغز نگاه ایوان صانیدر
سیندی خنیا اولدی قیس ایدر چهار زار
ایستیلر اول هوس بو عشقی آسان صانیدر
اعتماد ایله **نفیم** نظم جناب فاتی
او فوغو یم بر حله شعر ضاک صانیدر
سویک شکر وی در کن زبان اتمه کله
کوزیمک کوجدر کورب آه فغان اتمه کله
عشقی نوش بدوب خانوش او مقصد هنر
کتم اسرار اتمه شکل زبجان اتمه کله
فاتی

وله

ملک عشق ایچره اگر چه سلطنت استر کوفان
لیک تیرد ایله ترک خانان اتمه کله کوه
نور چشم صحرای جان ایچره خیمه خیمه
اول شکت نشر فکت اغیار عیان اتمه کله
راه حصدن و غم کبرم بولکم المغه
فاتی بو بولده بن نقد جان اتمه کله کوه
رأسم
در ایایه جبریم کلستان اتمه کله کوه
اول سله قیبر دخی سیر همان اتمه کله کوه
آه کیم در درون افتا اولغز لبر
لکمه سینه عشق نهان اتمه کله کوه
از روی وصله عشقه هوس اتمه کله کوه
کدوسین وفقی جفای دلبران اتمه کله کوه
یار تسون هر کورن عرض خیمه اتمه
صدف و کتب اهل عشق اتمه کله کوه
بیر اولوق کیمه منکدر جناب فانت
رأسم نظیر ده جی بن عیان اتمه کله کوه
یار ایدوب عید جی فان اعلیون بهانار
روزه دران اتمه در بسته در خانی لبر

<p>وله کبر نماز و نیاز بیکدیگر برآید حاصل دم او در توبه بقا جان و در بی پروا کار و فتح بر صفا و لعل دل بر یوس ایدر که لب اسرار محرم ارباب زار در فی که سینه ایدر جاری حضرت زین عرفانه طیبتی روی زردی زین دلخیزد و لعل کار و غزل شکر زبان ادعوتین کل رضای آل اولین اوست جام خوت کین بیدر بر جلال اولین حضرت فانی که علق او جن خون فانی که طبع غریزه آمانه جنگ و جدال اولین نواضع ایسم بامتعی ایسم کولین برآشند بگوین اول رویش ایسم اولین عید در درم فرسویک او طفل جانی بنم غنم ایوه و او فرزند قیل فال اولین بود در عطفه فانی اولین غم جلا نهال قد راسم بلزیر که دل اولین فانی تصورم جوق ایسم چونکه عفو لقا اولین نیایم هم و مطوق و الثقات سابق اولین می و کولونده هم کوزل سومه خطایم بگوین کله قصم نوبه کار و بقر اولین</p>	<p>وله خرد هوای نفسی ترک ایادی دل کلاه اولورنده سکا لایق چاه علق اولین بنیاب عبودیتین انتم بایست هم در در دو لقا بند بر دم صا در اولین نگاه لطف انصافک دروغ انتم زین انتم حضورم اقران ایینه فانی اولین غزل فانی عشق عید او سنی نماهای بر ویرم برآشند جامه خوت و لی کاروی بر ویرم نگاه چشم قنایه هلاک ایدر عشاق او و کله عجز خورین بنی تو ی بر ویرم رهائی خفته چون از کباب امتیال ایدر ولی که سینه آجر زینه عقابین بر ویرم مریم اوزن طفل ناز بنیم صاف بر جلوه انجون نالیسویه بیون زینای بر ویرم نفسیم عجان عطفه غراب فیض خوش بیدر کراول بر پنهان نازده غوی بر ویرم غزل اهل دل علقه بر نازده جوان بسدر فیض نور زده هر چه بان بسدر ساقی جوهر فخر اهل جود نایم زین مجلس عارفه بر دل کران بسدر</p>
---	--

<p>وله جوی انکم وار کین نیت در با کلمه عالم آب لب آب روان بسدر مطلب اصدی ایلرباب کباره ستم آستان کرم سیر معان بسدر خانه بر سینه چیک کوشه رسان بکلم عارفه بر کله تر غنچه دهان بسدر سینه دل ناله را بسینه کله نبر نیم اهل دل بر سینه کمان بسدر دروغ بپشت اولان باد ایدر بسدر نشسته اهل دل بر دل کران بسدر ساقی صوفیه با غزله صراجه نمان سنازای حرابته بو شان بسدر باقر بیدریده نضف کلمه نفسیم بوغزله دیدی هب نازده کو بای زمان بسدر غزل رده چون جوش و خروش سندی بودی عفن کرم ایلرباب اولم حوله عشفه عشی ایلرباب اولم با که نفعم ایلرباب بر ندر معای علق نیم اهل عشفه نایم با روه هم اولم زکوه هم ریم اولم بی حوائی علق</p>	<p>وله کبر نماز و نیاز بیکدیگر برآید حاصل دم او در توبه بقا جان و در بی پروا کار و فتح بر صفا و لعل دل بر یوس ایدر که لب اسرار محرم ارباب زار در فی که سینه ایدر جاری حضرت زین عرفانه طیبتی روی زردی زین دلخیزد و لعل کار و غزل شکر زبان ادعوتین کل رضای آل اولین اوست جام خوت کین بیدر بر جلال اولین حضرت فانی که علق او جن خون فانی که طبع غریزه آمانه جنگ و جدال اولین نواضع ایسم بامتعی ایسم کولین برآشند بگوین اول رویش ایسم اولین عید در درم فرسویک او طفل جانی بنم غنم ایوه و او فرزند قیل فال اولین بود در عطفه فانی اولین غم جلا نهال قد راسم بلزیر که دل اولین فانی تصورم جوق ایسم چونکه عفو لقا اولین نیایم هم و مطوق و الثقات سابق اولین می و کولونده هم کوزل سومه خطایم بگوین کله قصم نوبه کار و بقر اولین</p>
--	---

وله
باغضین باد که در راه عشق حویر آورد
غم که بخون بی او کرم
عشقی باغضی نصب اولی ازل
ای رضایا ای پسر پوره کلان تو ای عشق
عمیم

غزل و حدیث
نجیب خاطر
کوی یور بار کوی خاکه ما شکسته
که ایوب جلوه کری نارهوا شکسته
بوی نیلام ایده در جاش شکسته
ز آنکه در آینه افضل خاشاکه
عارفانه سکر ز اهل فاشکسته

کورد سلطان اولوش فقر اشکسته
باغضت عشقه معور اید کورای زاهد
تشنه بی خواهی معور اید کورای زاهد
نوز بی کون بی معور اید کورای زاهد
زان عشق که منظور اید کورای زاهد
نور صفر کوی نور ارض و ساشکسته

وله
کوی کافیه سینه عشق اولی کاس
بار بیه نصله آغز بر غیزه فیاس
کوی یور زاره وار هزاران اجناس
قطب آفاق رجال ایلمه حضرت الیاس
الکرای دل کوی یور لر بدلا شکسته

طینت آردی خیمه اید یک لطف اله
اصل تصویر نور نزل اید و در الله
حور و لر آراسته نه سین در طواه
کله و آینه اول اهل دلی بور ماه
دل لر سکن اید آل عبا شکسته

واحد اول یا ایله دل خانه سنی غیر ایت
جه با بیکه علیا پیر سن بر ایت
چاک جلور اید جانده اوزونه بر ایت
قطره بجز کلان لازه موم بر ایت
صدی کور کون ایسه نطقه اشکسته

عون اید نور خدای خدی اهل شربور
و خدی اید نوله کور خدی اهل شربور
کون طون بندیمه با جلد ایل اولور
مومن اول صدمه بنانه یورق ایلمه کور
حق صدمی تور ماه فاشکسته
بافقی صدمه اعلی عشق شیخ آرمده
عشق اگر اولمه اولور شیخ آرمده
عشق بیویش در اولی اولی صدمه
عشق بیویش در اولی اولی صدمه
و صدمی عشق الی پسر اید عاقله
نوبو جلوه اید پسر شاه که اشکسته
عمیم

عزل کاس نیشیم

وله
رکت بوق کلزار عاقله طراوت قالمش
کلزار اینش حران برنده کیمت قالمش
غیور بر نوره اولوش زوق حوت قالمش
کلت بد بلیکم اولکی حالت قالمش
باغ دهان نوب بارنده لطف قالمش

نوس زان و غن اولوش کل سنبلدی
کرج سلطان عشق اولوش کل سنبلدی
آه کم احاطه عشق اولوش کل سنبلدی
جنو جیمم دین اولوش کل سنبلدی
عقد لیان عشق بر دازه غیب قالمش

مدرس کاش نه شفقت هیا هم وفای
کون بون اولمقدور مور افیم نقاش
سیر اولوش و اب ابار کوی انفاق
عارف ایست عشق غیب بین ایلیم کوی انفاق
عصه کوه بندج بر جای ایت قالمش

هبت شک اولوش نال عشق الطوق کرم
مسک ز جور و جفا کلر باندن ملنم
کلین صدق دو فایا بود اولوش نیشیم
باغبان خا جفا اید عطا کل اشیم
عقل اید و فابوی محبت قالمش

وله
کیمه نقره مقال بر ملال اینون نیشیم
کوش اید بوق لک کلمه بحال امون نیشیم
چاره در دکن عیب کیمه سوال اینون
کیمه غره کاس کیمه خال اینون نیشیم
زوره حاجت درد آینه همت قالمش
عمیم

دانه این
کیز چین چین و اید برنده وصله یور طوق
بو و خنده اول آهوی خطاب صید تور طوق
ویر راغزه هب اسرار دین هر کوم
آجکوب و غافل ایلیم بدین کور طوق

دل بر سوزی نیر ایلیم مسردی فاضله
بها بر تاب ایلیم فار ایلیم دالبند بر طوق
بوصفله اینر ک نیر ایلیم کار و ک زاهد
فک صبران قدر کرم نیر ایلیم دور طوق

نونا بی کله جان خیالندان صبار افز
غبار غصه بی سویر جو نم دلد و طوق
قطعه نطق لغتی الانام عمیم
بزه کافر دین عشق افند
نوله نیر ایلیم کاسم
حضور حضرت وار دلد بایرین
ایله زده جهار بله بالان
م

غزل شاد

بهر رختگاه فلک تابناک اولور
خاور حجاب خسته قدر سینه اولور
بستان غمزه لوت جاناندر
بهر سر بافته بک دل عاشق مملکت اولور
مستانه نیم نگاه ایلیم فاش مزاریم
بهر استخوان کبر بر رخ ناک اولور
کبر تو وصال جمار ز روش کوفی
که خاسته فزونه غمزه جاک اولور
بیجان کوزیم بر ایدر ز جوهر اولور
مفتی روی پاک اوله نیت فای پاک اولور
اسلم عظمه بن کبریه کبر در جعدی
سز سز اوله علم الاسما کبریه کبریه
اول علیت ذوالفقارین کبریه کبریه
بهر روایت دیدیلد ریای کبریه کبریه
حضرت ادم صغی الله بن اندر صدر
ابدلیت اولوب سزای کبریه کبریه
اول دولت اینه حله لریک ایچون
حضرت ادریس نیمی ماوی کبریه کبریه
نظم اشعارت شاکت بر ایلین خشم ایدر
نطق باکین زینیا مسفا کبریه کبریه

غزل شاد

حضرت عب کور ستم کبریه کبریه
موم فرعون غرق اولوب زریای کبریه کبریه
ام حمله سور اولوب باجوج باجوج
انلوب اندر تان صحرای کبریه کبریه
فتی تو ندیم کیم طرک و فز اولوب
اول هم تو نسیه اوچار هوای کبریه کبریه
فتی بیغیر غمزه جالب اوچاق اولور
حضرت ادریس در اول ماوی کبریه کبریه
موج اوروب آرندی کیم چون دله بود ریای
الدر عظمی سز سز اولوب کبریه کبریه
بهر بولمال زجهان و سیردی جمله
سزک ایدر تاج قباک کولان اشاعی
کلمه عفاذه الدن در سیری نازل
طفن این اولندر تعلیم لره املائی عشق
جانی عشق ایلوب نوشت خیر ان اولنوز
صوند بیزیری ال صاعزی صغی عشق
دار ایدوب ایلیم ایچون ندر یانده کیم
ای شاد کورنه قلدر جفون لیلی عشق

غزل شاد

کلمه عشق ایلدی دله کیمه عشق عشق
ریدر ادرل جاغلوب ایند زور مالای عشق
کلمه عشق ایچو بر ادرل آلق در سیر
طفن این دخی او قوبوب ایلنزه از غایت عشق
دور نش فریاد کیمی نیم ورائه
بود ایلر اولنک ازلن بزلده قمال عشق
مجلس عفاذه نوش اندک شکر ایچان
ساقی ورن الذل بر ایچ فغان عشق
کلمه عشق ایچو سز اولوب اولن فریون
کورنه حال کورران نای جان عشق
چیزی بادرل دماغ جانایر در بوی عشق
عظمی قباک و بر در سز سز بوی عشق
جانی عشق کیمه صفا ایلیم زاه سخا
قادر کیمه بو قشون معنی مهر وی عشق
گاه صفای خوش ایدر کاجی جاسین ایزر
کوسره خطره دینت ناک در بو هوئی عشق
کلی کیمین صولدر و جالم ایند زیناه
آه ایلیم ایزر در جور کوی عشق
قدر اونی جسم بو هوای بر جمی عشق
ست ایلین قلوب بو عارفی عشق

غزل شاد

بنی فرقت اوریدیه کیم بوی بی بی
هی سوزیدن نیدر نیم بوی بی بی
بنیم باکیند ز سنی کور کیمه سنیا
دتر ایلیم معنی سنی سنی سنی
جی دیکه رقیبی سز کونیده کولوب
باشنی خالنده اوردم تو عشق عشق عشق
چو کیمه خونی اولام ایلیم صحنک صفا
بند ایدوب بو جی کله طغی طغی طغی
حون رقیبی رقب اولدر عایله و هاله
ای کورم ایند صدر آه آه آه آه
بیچر دغذره دهر ایلیم باد اوله لم
بورر بیخانی زاهد بر آه آباد اوله لم
و نوب کوز عشق نازده بر اسکی حصیر
دست اوروب جام و چه غصدا آزاد اوله لم
قزینی بر مفاکت بین آوب اوغلو سن
بود ایدر دین اولوب کافره دماغ اوله لم
ساقی کلره الذل باره طویل جانی
ایلم عشق کون بو نه معاد اوله لم
دست اورب عشق غزایه کله لم شوق
قد بر ایزر وایرله کافله اوله لم

در
 مویز اخبار از امیر سید علی بن محمد
 بر قلعه مشرف اولنگ درون کاش در
 کوه مشرف بول اولنگ چه زهار دغنی
 تا مار ایدر لاهرم بزم فریاد ز
 قیصر فیاض مطرف کلوه هم بزم
 لطف صدر کربونی ابره استعداف
 کل نفس حیدر شدن نوش ابرین حاجت
 ای غمخوار بوجها ز قلوب اجنبی آدر
م

غزل نجیبی
 زلف چشمت غم دیده کم بر آب اولور
 هر چه بزم شیر قطره کرباب اولور
 کوز بوموب آینه طوره کل در خانه صد
 بخت بیدار اولور کاش جان خواب اولور
 باره آبر سینه بد لب کلور جانده فرغ
 عاشق بیچاره بر اول یاره قیام اولور
 اولک عاشقان خیز ز قیدای جوان ندخو
 کبیر بزمه روبران او بوسللاب اولور
 برد ای نجیبی طوفانی تو فیض خدا
 زده تا جیبی خوشبخت عالماب اولور
م

غزل نجیبی
 چه کاش نغمه نغمه کند و آب دانه زنگار
 الک کاش نرسدن کوز و بر از زنگار
 عقاصد که کوز و بر با سود سردن
 قنار منو خواب آلود اولان سنا زنگار
 نغمه و بر به غفلت جان جلد چون ناهه
 بزم اندن نغمه کوز و بر از زنگار
 هزاران زنجیره جاحل اولش بر کل سردن
 لبالب یاره کل رنگ اولان سنا زنگار
 همی اوج غمت کبیر غیر سیردن ای باقی
 بخت نشسته زنگار بر و از زنگار
م

دیگر غزل
 ز جام یاره کلور زنگار بار هم وار
 ز صدر کوز و بر نغمه کبیر جام وار
 بنعب المکت دلم اولور کسک لایعقل
 کبیر بوش اولش کسک آسوده قللم بدم وار
 غمخواره خالت وار دشمن اهد در لای
 علام کوز و بر نغمه دم و صفه عالم وار
 رخسار باغن زلف دیو کبیر کبیر کوز
 بوزو کوز و بر نغمه اما بونده آرم وار
 صفات صفت طبعک منم کلغز ای باقی
 بوالله زغم بر سینه المکه ساغر هم وار
م

غزل غار
 بو سینه کسکه سنا زنگار
 درون دلوه اناج و نغمه آه وار
 بی سینه کسکه صفت چه باده ای بوز غار
 او قناره کسکه دلره هم عیش هم وار
 کوز کسکه اول و خیران زغم بوقت آباری
 دلبلم مصطفی در اول خیاره غر غار هم وار
 بزم بوقوب بوز و ابره کوز و بر باقی
 بولون بوی کبیر ملک وجودم ایجه کجایم وار
 سیمان زمان اولس کوز و بر باقی
 با نغمه نغمه سر در دلبله ایجه کجایم وار
 کوز و بر بوی حسی و ایدر زغراب اولور
 کوز و بر بوی حسی و ایدر زغراب اولور
 بر نشان اولش غفلت ایدر جان با هم وار
 خنای خان رخ زنگار کوز و بر باقی
 بجه الله عارف قدیم بزم خوش گار هم وار
غزل سندر
 دقتیده قیام نغمه کوز و بر باقی
 کبیر بوش ایدر اول کسک بر جان ایدر
 آفرین انشد افانوسم اولان اجنبی بودر
 کایه کبیر ایدر بام فصل شادان ایدر
 نغمه اود کبیر کسک بوز و بر سوز سوزین
 سن کبیر باغ خنده اول تکلیفین حسن ایدر
 عاشق باغدار کوز و بر کبیر باقی
 اولش جوان البت سینه سینه سوزان ایدر
غزل غریبی
 هر کس اهلنده عرفان بود را حلا
 اندر بیدارین اوزون خانیکه کبیر باقی
 نغمه کبیر ایدر جان کبیر قیام بزم بوز
 زبیر اول کاشی کبیر بزم بزم بزم
 حقیق ایدر کبیر کبیر کبیر باقی
 وصلت یار کبیر مولانا کوز و بر باقی
غزل جری
 سینه سینه دلم باغ غم بزم کاشی
 کوز و بر کبیر ایدر بزم باغ غم بزم کاشی
 کوز و بر ایدر وفایه ایدر کبیر بزم
 کبیر بزم ای بزمه ای باغ غم بزم کاشی
 ایدر بزم بزم ای بزمه ای باغ غم بزم کاشی
 باغ غم بزم بزم بزم بزم بزم بزم
 اول اول اول اول اول اول اول
 بزم بزم بزم بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم بزم بزم بزم
غزل غریبی
 دل و بزم جانکشا ایدر کاشی
 بزم بزم بزم بزم بزم بزم بزم
 روی دلا ایدر بزم بزم بزم بزم
 مکر آینه سناک ایدر بزم بزم بزم
 خاف ز غفلت ایدر بزم بزم بزم
 غریب غم غم ایدر بزم بزم بزم
 اول اول اول اول اول اول اول
 اول اول اول اول اول اول اول
 اول اول اول اول اول اول اول
م

غزل نهمی
 در دلمت خالی با آمدنک
 شمع رخساره افیم با قدیم کاشی
 ای کاشی دل در دلمت لالان او لوسون
 افغانی چشم روانم فان او لوسین عاقبت
 سرور دیدم قافای دلاری سوادری
 سده بزمی سرگردان او لوسین عاقبت
 خطه ایکن جوی خراب باشد کت عاقبت
 ای یوز کل افق دران او لوسین عاقبت
 تو ای کاشی در دلمت لایم
 تو ای کاشی سلطان او لوسین عاقبت
غزل نهمی
 سینه عشتق زای دلبر جانم فدایم
 که زدم عشتق با لب تو جاده نردیم
 او یون بر کورم نوری زلف تو بویده
 او یایم دیم ای دلبر زبون که تعبیر
 چو زانو بود کوه عشتق زنجیر بندم
 بزم از کوه عشتق زلف ز زنجیر

غزل دهمی
 وجودم با دلمت هیکل کوه در و برسی بوم
 کاش عاقبت کج نظر کنان جانک ابر تقصیر
غزل دهمی
 عارف ناموسی اگر عارف ایسین
 عارف بوی بوی خوش ملاحت فرسین
 بگویند غم نماند کاهنه فدا جاتم در
 کوه ای دل عشتق اولد کلک فر باغ و ارد
 کنار بلبلوب بند بوجان عشتق شیدا
 دم او لوسین دواغده دی و زلف و ارد
 بری بی ملک کجا زده آدم و بزم اما
 گاه او لوسین کلک لیم بزم سیر تو ارد
 جنده بلبلوب اجاز در دلمت ابواه
 در باغ خار سیر هم کل جندم تو ارد
 جانک بزم جانم بزم باغ شراب اولد
 شراب سینه دیشمش کلک بر باغ و ارد
 تو کام چو هم آمدن کس مولان
 محمد مصعبی کس شفاعت کافر و ارد
 خط بندن عطا سندن عاقبت ایلداری
 کرم قبله عیب با فیه بگویند نقصان و ارد
 که اول بر در آفر بر در باطن ایلداه
 که بر یک با بنه ایراک شکر لکامه و ارد

غزل یازدهم
 عاشق شوره دل آنک ز من بلود
 خواب با زار خفت کوه من بلود
 که جوختی در عشق افشان این
 ره و دای جنت ره من بلود
 یک کلمه مهره فسان با ز شربار
 بر زلف خویبار دای من بلود
 در غیب ساغ او وزان عشتق کاشی
 نوحه ایکن جوی خراب باشد کت عاقبت
 غم نه سندان اظنور اول افش امهر بان
 سست خنجر ز ستم خنجر من بلود
 جای خنده ده سندان محبت بیجان
 زدم عشتق کاه دلبر من بلود
غزل یازدهم
 امتحان آنک ز لازم عیدر افکنده
 کلمه بر دای باغ سوز سندان بلود
 عاشق کت کوز دل دای من بلود
 شعور از من غم او را خندان بلود
 دای دانه اش با کم بوعشقه کت
 لطف صبا این دوس غمندان بلود

غزل نهمی
 ای دلای معصیدن محض ساره اوی
 دانا قبل سستی اجوی خناره اوی
 اعتقاد قول کس نقیبت و بر روز
 قول افولده هر آن اول چهار باره اوی
 هم نمی صرفه زهی سولیم به سوز
 اول کس صاحب کت فدی از کاره اوی
غزل نهمی
 سینه وار صند طریقی من بقای دای
رباعی
 بر زلف کت لایق زنجیر او لوسیده
 بند کرم بوی غم دن دلگیر او لوسیده
 سخا جوی در لرزیده سیر عاقبت صادق
 مدار عشق بدر اگر شمشیر او لوسیده

وله
 سیر ایمن در برکتی رضا و خوراکه
 اقبال حس برکت اختر زدن بلو در
 بود چونید کفر جلال غمزه
 شوه اجازد زم جز زدن بلو در
 ازین غمزه دل بر او حسه زریع
 عدل شاه از نظم کشور زدن بلو در
 حال دلان ابد از حضرت هم سیر
 روزگار خوشی هم او زدن بلو در
 فیض سواد کتب باغبان فکرت
 شوه فیضی کلمه تر زدن بلو در
 بوزینه غت ابر نور باران روم
 هر حال تازه رس اب خور زدن بلو در
غزل نجی تصویب
 مست صحرا الم تر زدن بلو در
 ز غمزه حجت ساهل زدن بلو در
 نای ز کبیر نمایان سوره آه آشنی
 شاه ملک عشق زین آفرین بلو در
 جسم نایکه بر است داغ اشکالی
 ناز و آن نجیب احمد زدن بلو در

وله
 نور بخش اولد شعاع آتش سر جلد
 بزم شوقی انجیر مع انور زدن بلو در
 شد اولد طبعه در تفکرت کورت
 بحر جوشن معات کوه زدن بلو در
غزل وجد بلور
 حسنی بارک عارض ناب او زدن بلو در
 مطلق اقبال هم انور زدن بلو در
 صورت شیشه بر جویان شیشه غمزه دن
 رسم خود نیز بر فرزند خنجر زدن بلو در
 سینه دیواره ابر و در حال دلبری
 ماه نوزیم اظهار اختر زدن بلو در
 چون کل خوشید روشد رس مده داغ عشقی
 ناه او رنگ حجت افسه زدن بلو در
 جادو رنگ وجد و بدیلم سیمین
 کشفه نظر غمزه زور زدن بلو در

غزل نجی
 عارف اول اهل دل اول زلفند مشرب اول
 ز سلمان نور ز عجب زده اول
 عقیده و اول افراطون وقت اول
 بر ادیب کامل کور در کوه مشرب اول
 اوقات عالم را که سه فایه بورت
 کوبیده با صدها که هم نیت کوب اول
 ان مکان اول هم جمله برت کلمه نیت
 کاه هر عالم آگاه ماه خت اول
 عاشق اول اما علا بقدرت برت کوفت
 ز قد با با بر معشوق ز ابریم غیب اول
 حضرة مش حکم و اصله دن **غزل نجی**
 کولر آب حیات بقضله لب لب اول
غزل دانش
 بن یکم علم عشقه حشره عشقیه زده اول
 جاسد چه از اول خنجر عاشق زده اول
 در عشق اهل دنیا اهلان بوسید بفر
 کاه بیر بکده تم کاه فصل کتب اول
 وار و کل اول فریب فراز وجود نه
 دلمت بل کاه زره کاه چشم خت اول
 چه زوش بولک اوله برین فکده و مکت
 دوشن با فکده سیمه نقش کب کب اول

وله
 فشت اولد غمزه آساکه زده ز صفا
 کلر آجیل و کل صاحبان زده مشرب اول
 سایه صلح هر ذوق طبع صفت ار دانش
 عالم مالایه بر خورشید عالی کوب اول
غزل
 ارحمن ذوق آلان ابد کل عیار استفا
 بکدن ست اولان قدری صحرایه استفا
 توضع فخرت اهلند اخبار سر کشت
 احتیایه کدر کشت اعدایه استفا
 برای اهد جباردی کوفت زدن مانو افغان
 عجز ایلیک دنیا و ما شبها استفا
 ز اخباره او کافر لغات ایلر نه عشقانه
 بر اقدار ایدر اعلایه و ادبایه استفا
غزل روم
 مغر کوبک ایلر حجت اعلایه استفا
 اسیر ذوق ایلر قامت طوبایه استفا
 سن اول سلطان عالم کده کوشکله
 کبیرنه بندگان ایلر حلت دارایه استفا
 ندر زاهد قوت عشق احتلاط دختر زدن
 ایدر کب کب کی روح از ایدر استفا

دل
 باز دنیا بیرون هر دو روز صلوات بفرست
 بز اول عارفان که بزم دنیا به استغنا
 اسیر در غفلت اولی و غیبت شریف
 روانی خانی بود که دروغی شبلیه استغنا
 غافل قد و غفلت اولی بخت خاکم **روحی**
 سخاوتها دلای خانی بد دنیا به استغنا

قول روحی
 بجز کوندر او ماه عالم ارادان هر کفر
 دلی ارسال بدم تو هم اوله کفر
 تقاضای بدین الفکاهه بنیاد و حاجی
 آنکه دنیا به ما فیه کونرین فانی کفر
 بفر مخرج اخباری که در دار افکاره
 بوند عافی زارت دیده که کلیم کفر
 نه عشاقه و فالیده اخبار کسب کاره
 او فضل نایب و درین الدنایه چشم کفر
 با غلبه بدین بونده تحصیل بدین
 چه نامه بوسه ای **روحی** بدین صاحب کفر

۴۶

قول روحی
 بزم عالمه که کفر هر کس جام ابد کور
 ذوقی الدنایه فوید جامی کلام ابد کور
 در غیبت هر که نام آنکس ایچون بر فیه
 اول اول فیه درین کدو که نام ابد کور
 سگانه که ریاضت ز فخرم ز عشق
 غم کفر شاهد قصود رهان ارم ابد کور

روحانی
 حکمت بزوان عکسه دو نکلد ریشی
 کام چور اوله صفت کدونی کلام ابد کور
 سواد هر که ان اولیک ایچون ساقبت
 روحانی بعین او کلمه اقام ابد کور

قول روحی
 فطره خون دلگرم تو بیلدن کلور
 خاردن صلوات ایچونیم جاب کلور
 استوس که خفته دم الدنایه کللی
 هر که طریقه با نسته ای دل او کلور کلور
 بنیاد خلق بسوزن بوسه زیند اینین
 کیم آنک زوقی نه زیند بیدار نسیدن کلور
 بنیز آلام فترده فکلور احوال
 هر نه سولین او اخباره غافلدن کلور
 هر کس در دیند رهان لیل اول **روحی**
 بز درین اخبار عین بدین همدن کلور

قول روحی
 بخادرس کردی که بویک بیوار بیخوسن
 ملس ای دلی بجایه اول عذار بیخوسن
 قوی تر فترده در دستم قیاس در بجز بیخوسن
 دنی ای بوسف ناسن اخبار بیخوسن
 تو بوب خسار کین بوسه استرسن دهان
 سن ای فضل دلی بجایه بونی وار استرسن
 نه کلدر دهان یار بدین آنک ای حطی
 سوز فادرسن اما شیوه کفار بیخوسن
 دو و هر چه خاکه بسندس آه ای بیخوسن
 کلور کجور ره **روحی** بیخوسن

قول روحی
 مست اولوب بنده اغیاره دکلدن او ساقیم
 بزده ای شوخ اجازت ویر ای بخت او بیلیم
 بی طرف دکل کونر اولور که ایچلم
 بکلفت حاجتی آنکدر از لدن اعلم
 ساقی خیمه سسل و بر در حبال حط بار
 باده حوون باده کرم دفع ایچون بد کسلم
 نام غری غیر بزم ابدیه منایه تقرب
 غرضت بنده اظه ر جفای کوزلم

روحی
 غم فترده عدودن کیم تم ای **روحی**
 بد در کیم تم ارباب کالمه غم

قول روحی
 بار خانی روح خالم در وقت بد کل
 دل ضعیف اعدا تو ارج و وصف بد کل
 بر رخ آنم هر چه بر کجا نشویش وصل
 قتی بن سولیم درد و غمت بر دل
 هر جوان اوله صفا بخش قوس اهد دل
 عالم ارادتم خورشید طلعت بر دل
 مجلس دلاره بوسه ای هم منی
 باعث نصیحت اولور زین شکایت بر کل
 کی لعل باده مالیکر دیکه کوزره
 متحده خلق عله طبیعت بر دل
 هر سوزر صحنه مانند در بلور و لعل
 جملکت نامی لهر اما کیمت بر دل

روحی
 سوزین بزم ارباب کالمه **روحی**
 ارج بر درون خلق اما بلاغت بر دل

قول روحی
 هر چی آینه اول سوره و سیه دور
 بر او کون خلق کوب کوشکانش دور
 ایندی دور و دوقی صلوات نه بعضی دور
 بز کور کده همان خشمه غوغای دور
 در همان ایوب اول سوره و سیه دانستی
 غفلت صبر و دل جان سنگی بنابر دور

غزل
 دل زار ایکنش اندی خا بودون سببش
 دانه کور لقمه لم بکسی غوغایه دور
 عید سیر به چنای کویه دل کور بچیلر
 بنی قربان ایده سن چو غنایه دور
 عرض حسن انبوت بختش ایله حسن خلقی
 ای بخت نده بکون اول شوق سلابه دور
 کجاکدن صاف شوکرم اولم دور
 ای صبا قوم او در کایه بیابا دور
 تن زار ناک باره کور کجاکت بر بر
 صند روی قولی فاضله بیابا دور

غزل
 ناز ایده بون بلسلی زاره سوردنک بی
 کلک سن انصاف ایله ای بجه بر کور سن
 جیر و انصاف ایله در حضرت ابوبکر
 بو طافله کور دیر سن است بسین خا
 بقدرن فلک نذر کور کافله اثر
 آه دلسوز لقمه نرم ایله طوقله آهنی
 بو خافلی خیمه آزار ایسه ایچی اولور
 غم اولور دنک بی الرطالم انصاف ایله خا
 کشفه روی خیمه ایسون کورک قیوب
 و حضرت اولان عاله نیر کشفه

غزل
 بنایم در اهد و بر انزده بولدم
 اسرار سوزین ساکت جوازده بولدم
 بیچاره صحت ایکن شربت شافی
 جوج اسنوم افاد میخانه زده بولدم
 اول سنه که یابنده آرزوم خیمه بون
 دشت نظر قدم ایچی خانه زده بولدم
 کعبت عشق شوق طلایی اولم
 آخس من آن عشق سنا زده بولدم
 عالم دید و کفتم بر دم انش اهدوم ایچره
 سن اولون دنی صغری دم خازده بولدم

غزل
 کلک سن کس جانیگت ارشاد جانلیوز
 غصه کفتم سر کشفه سی در غمک با جانلیوز
 عقده و کفتم سر اسم اخلاقی اسرارنی
 هر کیم غم خانیگت بلکک رقابوز
 اختیار ایده کورک ما جنون ایله فهادایه
 کایه عشق نایه ایکنش ایچی ایلدیوز
 قلم اولور کفتم ایله من اولون اوق کیمی
 طبع و کورک یانک زلین جان قشایوز
 خواجه بجایه غصه القده بوز
 بزجای بوققا یازانک دلا بوز

غزل
 اولور کور ناکه شفا اهل نازی
 فانی کور نوم فاعده دینه نازی
 فکرم شوکرم جیم اولور صوبک
 دونم کاکم بچیه مقبوله نازی
 اولور نولور دل صم وصله فرم
 نوم اولور اولوم جوج اولور صمد آزی
 ال صوز عدو کلک سر زنگه ای سرد
 ای بیسته بینه خدم درازی

غزل
 اوغنا فلک فزوم زو کوی هله
 میراندی بری بر فرمک شیشه نازی

غزل
 بانجنت دلر ایسه نندوز ناندز کجا
 هر سر ای دکنشای بیست الا اولور کجا
 کلر بوز نس غم بر فک کسان اوجم
 کم کفتم هر شای اونی هر بری کجا
 جانی جاد فرقت معودن کشفه کیم
 شکر حرمه ایله وصله جاندر کجا
 بو خیمه روزن فزنده کشفه کورم
 کلک کیم غم صرا و وصله باندر کجا
 ماه نوم کورن کورون صوم اوزم
 اوزن اوجنر فلک ای بجه اندر کجا

غزل
 ایکنش ای دوری بیسته سانی شربت کیمک
 جانک بو اهد کور اوجدر کیمک
 بر سینه بچسود فرغان دره بخش
 اوغنا کیم زینایلی حالی کیمک
 آل اوزر طو توار سولور دور ازاننی
 شکر ایچی برقی بصیر باده نایک
 صوفی کورم عین مطرب هر ان
 اجد هله کیده کت آواز ریمک
 صونوب ایچی صوا نین شغری کلک
 اصیل و صوفی ایچی بوشلر ایکنک

غزل
 قورص می قیامت یوزمیر ایله کلب
 دینسوز کور قیامت قویار دو طکره کورک
 بیخونه ایچک چون کورم دن ناکه قلم
 نذر دن یاری بولم جاکار ایکنک بارم
 نانی ناز کلکله ضلعو اغرم سوکک
 زلفو باروشن کارین اول شوق کلب
 ایروم حصری خلعت ایچر آب صیوان
 قدر روز افند وصلی ای ماه روبرب
 دینیلدی کور کور اولور زانی دلی ای
 سوز جانر کلک ما کف اولیجی مری غم

قول چالی

کمان اهل دردن و درت ورد با بند
 جنت عاقلک هر سویم بر راست بند
 ضمیر بدنه دیر جهانده آهم و اسلم
 صدای ارغنونید شراب ارغنونید
 وار کس نه چخونه تاش فیکر که لیاکنت
 کلجی خنک هر استخوان سرد بند
 بوزدن صورت از زنگی نیش و کفت
 سنان و صفله هر پشم خارستان فایندر
 کبوت و صفله برداری که قدر کفک کفک
جالی عده نطق است اول پهلوانید
غزل نانی
 آنت کس کلش قد و دوده کوزل
 اول سابه کوزل ایچی بوکرا اوده کوزل
 خط توخیزد دیر نردسن رتبه
 دیم اول روده کوزل خط سنبوره کوزل
 صحن حاده چون کورم او نازک بدنی
 سینه رده بودن اشرفون دخی پهلوان کوزل
 بالنگردن زیاسی دک حالت بخش
 غنبر آینه او زلف سله کسوده کوزل
 سوب طبع در بارینه سوز بوق نانی
 درج اعلا کندی درازد اولورده کوزل

غزل نینی

اول کس اول وقت دوده کوزل
 جمله خوبم اوده کوزل بوده کوزل
 غنینه کی زیاده اوزف بر تم
 کدک اوزره کهرله او کسوره کوزل
 صافه چنگ کوزل ریبیضا انجی
 حال هندوده کوزل اول سینه کوزل
 زبو کفش پیچند اوزفا روشد
 خط سنبوره کوزل زلف سنبوره کوزل
 کوزل هر صایده بو نقره قصور
 ساق زبانه کور سع و بازورده کوزل
 ذوق جلوان آرز در بزه بو نقت خوب
 که جانده کهر بر لیلر مالورده کوزل
 ای نینی اکلن جگر هر آلاشندن
 سرووش سزکن اولوب اولورده کوزل
غزل نانی
 سیریش قلمه فر شو دروب آه او فته
 با حصص ای فاشی باه کم گاه او فته
 سعد و قاص او فته او غدار کورم اغبار
 دیرین صوفی دخی او غه به اند او فته
 جمه ایدوب نیشک افشارونی جوان ایست کیم
 شهر فروقین فصاحتی ادکن شاه او فته

غزل نینی

مشرک سینه مدغ دل و جان انور
 بر تعاب ظلمت وار بره اوله او فته
 جگسوز دیک اول فاشی باک غنی
 بر فصاحتی واروب او غه بر ناکاه او فته
غزل سوز
 بهار ایشند دور باد کله
 کله لاله مبارک باد کله
 وفایر کندن احسان میوه سندن
 بنمردم عجز آرزو کله
غزل خطاب
 ز فکلی اغبار به اختر کله
 غنیم بر شکله قیوم حاله اینتر کله
 عالم کچه کوز و کسلی باد ایلیوب
 قطع دل کوی باره متصل نظر کله
 دل بالره اولور حیلده دیم هوشین
 اینکون شاد اولوب سیم ضیا کوسر کله
 خار خنک سینه سن آرزو ایدر عاقبت
 کوی بر فاق کون جهان باغده و در کله
 ای خطاب حاصلی جوانه در شول کیم
 عالم و برانه شادان اولوب او بزم کله

غزل نینی

مشرک سینه مدغ دل و جان انور
 بر تعاب ظلمت وار بره اوله او فته
 جگسوز دیک اول فاشی باک غنی
 بر فصاحتی واروب او غه بر ناکاه او فته
غزل سوز
 بهار ایشند دور باد کله
 کله لاله مبارک باد کله
 وفایر کندن احسان میوه سندن
 بنمردم عجز آرزو کله
غزل خطاب
 ز فکلی اغبار به اختر کله
 غنیم بر شکله قیوم حاله اینتر کله
 عالم کچه کوز و کسلی باد ایلیوب
 قطع دل کوی باره متصل نظر کله
 دل بالره اولور حیلده دیم هوشین
 اینکون شاد اولوب سیم ضیا کوسر کله
 خار خنک سینه سن آرزو ایدر عاقبت
 کوی بر فاق کون جهان باغده و در کله
 ای خطاب حاصلی جوانه در شول کیم
 عالم و برانه شادان اولوب او بزم کله

ÖZGEÇMİŞ

Khairullah ORTAQ 21.03.1987 Yılında Faryab ilinin Hocasebzipoş ilçesinde doğdu. İlkokul eğitimini ve ortaokulu Ghuzari ortaokulun'da lise eğitimini ise Dehnaw lisesin'de bitirmiştir. 2008 yılında Faryab Üniversitesi İngilizce Dil ve Edebiyat bölümünden 2012 yılında mezun olmuştur. 2015 yılında eğitimini devam ettirmek amacıyla Türkiye cumhuriyetinin Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalını kazanarak eğitimini halen devam etmektedir. "İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı Mecnû'atü'l-Eş'âar (139-197) (İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)" isimli teziyle yüksek lisans eğitimini tamamlamaktadır.